

Universitätsbibliothek Wuppertal

Appianu Alexandreōs Rhōmaika

Continens bellorum civilium libros V. Historiae Celticae ac Illyricae
fragmenta, & excerpta quaedam de legationibus

Appianus

Amstelodami, 1670

De bellis civilibus, liber III

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1215](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1215)

589

APPIANI ALEXAN-
DRINI ROMANARUM
HISTORIARUM DE
BELLIS CIVILIBUS
LIBER IIII.

D hunc modum C. Caesaris percussores duo, in suis provinciis bello victi, poenas dederunt, Trebonius in Asia, Decimus in Gallia: de cetero quomodo dederit Cassius & Brutus, ejus conspirationis autores præcipui, qui provincias universas obtinebant à Syria Macedonia usque, & copiis tam pedestribus equestribusque abundabant quàm navalibus, quippe qui haberent legiones supra viginti, & classes ac pecunias, hic quartus Bellorum civilium liber indicabit. Quo tempore etiam in Urbe proscripctorum erat inquisitio, & quotquot inveniebantur, mulctabantur odiosissimè: quale nihil unquam nec in Græcorum seditionibus aut bellis contigerat, nec in ipsorum Romanorum extabat memoria, exceptis temporibus Syllæ, qui primus inimicos proscripserat. supplicio, quos invenire potuit:

Syllæ & Marii ini-
qua faci-
nora.

Α Π Π Ι Α Ν Ο Υ
Α Λ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Ε Ξ
Ρ Ω Μ Α Ι Κ Ω Ν Ἑ Μ-
Φ Τ Α Ι Ω Ν Δ.

ΔΥΟ μὲν δὴ Γαίῃ Καίσαρ^Θ
Φοβῆς ἔτα δίκην ἐν ταῖς σφε-
τέραις αὐτῶν στρατηγίαις ἐκ-
πολεμηθέντες ἐδεδούκων, Τρέβο-
νι^Θ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, & Δέκιμ^Θ ἐν
τῇ Κελτικῇ ὅπως δὲ ἔδδων Καί-
σιος τε καὶ Βροῦτος, οἳ καὶ τὸ ἐπι^Θγ-
λῆς ἐπὶ τοῦ Καίσαρος μάλιστα ἤρ-
ξαν, καὶ γὰρ ἐνεστάτων ἀπὸ Συρίας
ἐπὶ Μακεδονίαν ἀπέστη, καὶ στρα-
τὸς αὐτοῖς πολὺς ἰπταίης τε καὶ
ναυπηγῆς, καὶ ὁ πολιτῶν ὑπὲρ εἰκοσι
τέλη, καὶ νῆες ὁμοῦ & χερμαῖ^Θ, ἢ
τεταρτη^Θ ἔμφορλίαν ἠδὲ ὑποδέ-
κυσιν. Ὁμοῦ δὲ ταῖσι ἐγγίνοιντο καὶ
ἐν Ρώμῃ τὸ ἐπὶ θανάτῳ στρατη-
γῶν ἐρῶναι τε & εὐρέσεις καὶ πα-
θήματα πειμπῶν ἐπαχθῆ, οἷα ἔ-
τε ἐπὶ Ἑλλήνων γὰρ σπονδῶν πολί-
μοις, ἔτ' ἐπὶ Ρωμαίων αὐτῶν ἐ-
μνημονόετο ἡντιάδ^Θ, πολλῶ ἐπὶ μέ-
νου Σούλα & πρῶτον τὰς ἐχθρας
ἐς θανάτων στρατηγῶν^Θ. Μα-
ρι^Θ μὲν γὰρ ἐξῆς καὶ ἐνόμαζεν οὐδ'
ἔργῳ, Σούλας δὲ ὑπὸ μεισθεῖς τε
Sylla vero proscriptos cuius per
μεγαλοῖς

μεγάλους & κηλάσους ἔπι κερύφαν-
των ὀμνίας, τὸν ἐπιχοῦντα κτεί-
νει ἀεεργραφεὶ καὶ τὰ μὲν ἀμφι
Μυραίου τε καὶ Συλλῶν ἐν τοῖς πῶ-
δαιμένοι ἀεεργρηται τὰ ἢ ἐξῆς οὐ-
τως ἐγένετο.

Καίσαρ μὲν & Ἀντώνιος ἐς φι-
λίαν ἀπ' ἐχθρας συνησαν ἀμφι
Μουτινῶν πόλιν, ἐς νησίδα Ἐλα-
βίνου ποταμοῦ βραχέϊαν τε & ὑπ-
τιαν, ἔχων ἐπιτερθ' ὀπλιτῶν τε-
λη πεντε, καὶ πῶδ' ἀλλήλοισ ἀπ-
χετίστοις, ἐχωροῦν σὺν τετρακο-
στοῖς ἐπιτερθ' ἐπὶ τῆς Ἐπιδόμο
μαφουρας, Λεπίδου δ' αὐτος ἀπ-
ελθὼν, διερδύνα τὴν νησον, καὶ τῆ
χλαμυδί κατεσθεν ἦκει ἐπιτερθ'. οἱ
ἢ ἐπὶ τῷ φεφωρὸν τῶς τριακοσίους
μετὰ τῷ φίλων δόπολιπῶντες, ἐς τὸ
μέσον ἦσαν ἐν ἀελοπῶν, καὶ συ-
νδρόσοι οἱ τρεῖς, Καίσαρ δ' ἐν μέ-
σῳ ἀφ' ἑνὸς δόχλου ἀεεργρηται-
το. δύο ἢ ἡμέρας ἐωθεν ἐς ἐπι-
ρῶν συνιοτες, ταῦδε ἐκελευσεν ἀπο-
θεῖναι μὲν τὴν ὑπαιτον δόχλου Καί-
σαρος, καὶ Οἱ ἐντιδὸν αὐτῶν ἐς τὸ
λοιπὸν τοῦ ἔτους μετελασῶν, και-
νῶν ἢ δόχλου ἐς διορθῶν τῷ ἐμφυ-
λίαν νομοθετηθῆναι Λεπίδου τε καὶ
Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος, καὶ ἐπὶ πεν-
ταετες αὐτῶς ἀρχῆν ἴσον ἰσχύουσαν
ἰσάποισ· ἄδ' ἐν ἑδ' ὅθεν ἀντι δι-
κπιτῶν ὀνομοσῶν ἀφ' ἑνὸς δόχμου
ἴσως τὸ Ἀντωνίω κωλύον ἐπὶ γιγνε-
σθαι δικπιτῶσ, τῶς ἢ ἀποφῆγαι
μὲν αὐτῶν τὸ πόλειος ἀρχοντίως ἐς
ἕα ἑτήσια ἐπὶ τὴν πενταετιαν τῶς
ἢ ἡμεροῖς τῷ ἐδῶν νεμοδῶντος,
ἐχθ' μὲν Ἀντωνίον τὴν Κελτικῆν ἀ-
πεισαν, ἀνδ' ἂν συνωφῶς τοῖς πυ-
ρῶν αἰς ὄρεσιν, καὶ πελαγίαν ἐκάλειν
beret universam Galliam, excepta Narbonensi provincia in

misit occidere, præmiis interfe-
ctori propositis, & ediverfo pœ-
nis, si quis proscriptum celare au-
sus fuisset. Ceterum de Marianis
Syllanisque temporibus jam antè
dictum est nunc revertemur ad
rerum ordinem.

Cæsar, post refartam amici-
tiam cum Antonio, congressus
est circa Mutinam in parva qua-
dam & plana insula fluvii La-
binii, uterque secum habens le-
giones quinque: quibus inter se
oppositis, comitati trecentis am-
bo processerunt ad pontes fluvii:
& Lepidus præmissus ad perscu-
tandam insulam, paludamentum
quatuens signum veniendi
dedit utrique. illi comitatu & a-
micis in pontibus relictis, pro-
gressi in medium locum conspi-
cium confederunt soli tres, Cæ-
sare, propter magistratum, me-
dio. ibi per integrum biduum
colloquio habito, hæc statue-
runt de communi sententia: Ut
Cæsar consulatum in reliquum
anni Ventidid cederet: & ut no-
vus magistratus triumvirorum
ad tollendas civiles dissensiones
crearetur, eumque Lepidus cum
Antonio Cæsareque in quin-
quennium consulari potestate
gereret (hoc enim nomen ma-
gis quàm dictatorum placuit,
fortasse propter recentem de ab-
olenda dictatura legem Anto-
nii) triumviri confectum in quin-

Labinius
Avius.

590

Cæsar, An-
tonius &
Lepidus
in collo-
quio ven-
niant.

Triumvi-
ratus.

Provincias
pop. Rom.
partientur
inter se
Cæsar, An-
tonius &
Lepidus.

verò Lepidus præfset unà cum Hispania: Casari obveniret Africa cum Sardinia Siciliâque, & ceteris ejus situs insulis. Atque ita imperium Romanum in triumviros divisum, dilatis in aliud tempus transmarinis aliis provinciis, propter Brutum ac Cassium qui tum eis præerant. Cum his bellum gerere Antonium & Cæsarem placuit. nam Lepidus designatus in proximum annum consul, in Urbe mansurus erat, propter præsentis necessitates, Hispaniam rectorus per vicarios. Ei tribus legionibus relictis ad Urbis præsidium, reliquas attribui Casari tres, Antonio quatuor, ut viginti legionibus singuli bellum gererent. Et quo a-lacrior redderetur exercitus, post proposita victoriæ præmia, præter alia donativa promissæ sunt eis coloniae XVIII Italicarum urbium, tam opibus quàm agri bonitate ac ædificiorum pulchritudine præcellentium, quarum urbana ac rustica prædia non secus quàm bello capta dividerentur. Inter has eminebant, Capua, Rhegium, Venusia, Beneventum, Nuceria, Ariminum, Vibona. Atque ita pulcherrima Italiae pars militibus ascripta est. Sed ante omnia visum inimicos, ne in longinquam expeditionem profectis impedimento essent, tollere. Hæc decreta Cæsar, ex officio suo, quippe consul, recitavit de scripto exercitibus, tantum proscriptione silentio præ-

591

Κελτικῶν, ἑστῆς δὲ Λεπίδου ἀρ-
 χεν ἢ Ἰσπανίας ἐπὶ Καίτη, Καί-
 σαρς ἢ ἑναυ Λιβύῃ καὶ Σαρδῶν ἔ-
 Σικελίας, καὶ εἰ τις ἀπὸ νησῶν
 ἐκπαύδα ὠδὲ μὲν τῶν Ῥωμαίων
 ἡγεμονοῦσι αἱ πρὸς ἐσθλατο εἰς ἑ-
 αὐτοῖς, καὶ πρὸς ἀγορὰ τοῦ Ἰουλί-
 κτου ὑπερδιδάμοι Δία Βραβύτον καὶ
 Κάσιον κροτυώτας ἐπὶ αὐτῶν.
 Κάσιον ἢ ἔ Βραβύτη πολέμῳ Ἀν-
 τώνιον τε καὶ Καίσαρα. Λεπίδου γὰρ
 ὑπατεύειν ἐς τὸ μέλλον, καὶ τῆ πό-
 λει Δία τις ἐν αὐτῇ ἡρείας ὑπο-
 δρεῖν ἡγεμονεύοντα τῷ Ἰσπανίας δι-
 ετέρων, Ἐ ἢ Λεπίδου στρατὸς τελευ-
 τῶν αὐτῶν Λεπίδου ἐρχοῖ ἐς τὰ ἐπὶ
 Ῥώμης, ἐπειτὴ ἢ τελευτῶντα
 Καίσαρα καὶ Ἀντώνιον, τελευτῶν
 Καίσαρα, ποταμοῦ δὲ Ἀντώνιον,
 ὡς ἀνὲς τῷ πολέμῳ αὐτῶν ἐκστῆ-
 ρῶ ἐκστῆσαν ἀγορὰ ἐπιπλάσσει ἢ ἡδὴ
 τῷ στρατῶν ἐς τὰ κινητέα Ἐ πολ-
 λέμῳ ἀλλὰς τε διαρῆς, ἔ ἐς κρο-
 οικίας δόσσι τῷ Ἰταλικῶν πόλεων
 ἀκτακιδάκη, αἱ καὶ ἀελοῦσια καὶ
 ἐδάφει καὶ οἰκίαι ἐς κρήνην Δία-
 φερουσα, ἔμελλον αὐτοῖς ἐδάφισα
 ἔ οἰκίαι αὐτῶν Δία ἐμῆσαδ, ὡς-
 περ αὐτοῖς ἀπὸ τῷ πολέμῳ δερύ-
 ληπῶν ἡρόδμου καὶ ἡσων αἱ πό-
 λεις ἀλλὰς τε ἔ αἱ ἀελοῦσιαται
 κρήνισα αὐτῶν Καπυῖ, ἔ Ῥήμοι,
 καὶ Οὔινουσία, ἔ Βανθεντός, καὶ
 Νουκαερία, ἔ Ἀρμίνοι, ἔ Ἰπ-
 πώνιον. ἔτω μὲν ταὶ κρήνισα τῆς Ἰ-
 ταλίας τῶν στρατῶν διέγραψεν. ἐδοξέ
 δὲ σφίσι ἔ τῶν ἰδίων ἐκτῆρας ἀε-
 ἀνελεῖν, ἵνα μὴ ἐνοχλοῖεν αὐτοῖς.
 ταὶ ἢ κρήνισα μῆροις, καὶ πολέμῳ
 πόλεμῳ ἐκδημῶν ἑστῆς μὲν ἔδοξέ, ἔ
 ἑστῆς σωνορῶντα, καὶ αὐτῶν ὁ
 μῆρον,

μῆραν, οἱ δ' ἀκούοντες ἰπομάνισαν τε, & ἡσασαντο ἀπλήλους ἐπὶ Δαλμανῆν.

Γιγνομένων ἃ τῶτων, τέρας τε σημεῖα ἐν Ρώμῃ πολλά καὶ φοβερά. ὡς κωῆς τε καὶ ἄρουρῶν μεγάλως εἰσέλκοι, σύμβολον αἰνῶδες· καὶ λύκοι πῦλ ἀγροῶν διεθεον, σὺν ἐπιχωρεύον ἐν πόλει ζῶον. βους τε φωνῶν ἀφικαν ἀνθρώπου καὶ βρέφους ἀρτίτοκον ἐφ' ἔγγιστον· ἐ τῶν ζῴων τὰ μὲν ἰδρῶν, τὰ δὲ ἐ αἵματι ἰδρῶν ἀνδρῶν τε μεγάλων βοῶν, καὶ κτυπῶ ὄσων, καὶ δρόμοις ἰππεων οὐκ ὁραμῆσαν ἤκουστο· αἰμφί τε τοῖς ἡλίον αἰνῶ σημεῖα πολλά, καὶ λιγυροὶ ἐγίνοντο ὕπερ, καὶ κροσανοὶ σιωπαῖς εἰς ἑσθῶν, καὶ ἐγγαλμοὶ ἐπιπῶν· ἐφ' οἷς ἡ μὲν βουλή δούτας καὶ μόνους σιωπήθη δὲ Τυρράνους, καὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν τὰς πάλαι βασιλείας ἐπανήξεν εἰπῶν, καὶ δουλοσύνην ἀπαντας χωρὶς εὐσεβείας, τὸ σῶμα κατέχευε καὶ τὸ πνεῦμα εἰς ἀπίθειαν. οἱ δὲ πρῶτοι ἄνδρες ἐφ' αὐτῶν ἡσῆμοι, τὰς δὲ πανουρῆδες συνειργήσαν, τὰς τε δυνάστεως ὑφορμῆμοι, καὶ τὰς ἰδίους ἐχθροὺς καταλέγοντες, οἰκείους τε σφῶν αὐτῶν ἢ φίλους ἐς πῦλ ἀναίρεσιν ἀντιδοῦντες ἀπλήλους καὶ τότε καὶ ὕστερον· αἰσθητέρον καὶ δὲ καὶ ἔπειτα μετ' ἑτέρους, οἱ μὲν ἀπ' ἐχθροῦ, οἱ δὲ μῖσθον αἰσθητέρον· ἢ φιλίας ἐχθρῶν, ἢ φίλων ἐχθροῦ, ἢ πάλαιτου ἀφῆσαν· ἰδόντες καὶ ἐς τὸν πόλεμον

terita : mōxque acclamatione facta secuta est mutua consalutatio.

Interea multa horrenda in Urbe visa sunt prodigia : nam & canes quasi ex composito ululatum lupino more simul edebant inauspicatum : & lupi per forum discurrebant, animal inauspicatum civitatibus ; bos etiam humanam vocem emisit, & infans recens natus locutus est : in simulacris sudor apparuit, in quibusdam eorum etiam mixtus grumis sanguis, exauditi sunt magni clamores virorum & armorum crepitus, strepitūsque eorum currentium, quum nihil tale cerneretur oculis : circa solem quoque multa prodigia sunt observata, & lapidibus aliquoties pluit, & factæ ædes de caelo saepe tactæ sunt, pariterque aliquot statuæ. His procurandis fenatus aruspices ac vates accivit ex Hetruria, quorum natu maximus rediturum ait regnum quale priscis temporibus fuerat, cunctisque servituros se uno excepto : simulque spiritum compressit donec exanimis fieret. Ceterum triumphi semotis arbitris inter proscriptos referabant vel suspectos ob potentiam, vel suos quisque inimicos, amicorum etiam & cognatorum salutem prodentes, modò vicissim daretur tollendū adversarios copia : quod & tunc fecerunt & postea : nam alii post

Prodigia, nes quasi ex composito ululatum Romæ.

Aruspices mirabilis interitus.

alios sunt ascripti in eum catalogum, quidam propter simultatem, quidam propter solam offensam, aut quod inimicorum essent necessarii, vel amicorum inimici. Nonnullis divitiæ fuerunt

Nonnulli ob pecunias, domos aut villas aetate maiores proscripti.

592

Proscriptorum numerus.

runt exitio, nam opus erat ad belli apparatus multis pecuniis: quia Bruto Cassioque ex Asia vestigalibus ampli suppetebant redditus, regibus etiam atque satrapis de suo conferentibus: ipsis eu opera reliqua erat & Italia: bellicae exactionibusque exhausta, ita ut praeter inopia nec infirmam plebem parceretur nec mulieribus, publicanis acerbè quicquid indiceretur extorquentibus. Nec defuit qui propter villam aut domum aetate maiorem proscriptus est. Fuerunt autem proscripti bonis publicis senatores CCC, equites ROM. MM. In his erant fratres triumvirorum & auruculi, tum eorum qui sub illis ducebant ordines, & si quis vel hos vel illos offenderat. Et ceteram quidem turbam post digressum distulerunt in Urbe proscribendam: XIII autem, vel, ut alii produnt, XVII, reliquis potentiores, & in his Ciceronem, placuit ante alios occidere, immixtis subito percussoribus: quorum quatuor statim vel in conviviis, vel in fortuito occurfu caesi sunt: reliqui per domos petere templa quaesiti, ita ut excitato tumultu, tota nocte discursum sit cum clamore ac eulatu, non aliter quam urbe capta. Quum enim scirent comprehendi aliquot viros, & nemo adhuc proscriptus esset, quisque putabat se peti à circumferantibus: ita rebus desperatis, quidam publicas aedes incensuri videbantur. *ἐμπρήσαντες ἕκατον, δρόσαντες τι*

ζηρησάντων πολλῶν, Βρότου μὲ καὶ Κασσίου τῶ δόπι τῶ Ἀΐου φόρον ἰσχυρομένων τε καὶ παροσσοῦ διορθῶν, ἐπι βασιλέων καὶ σατραπῶν συμφοροῦντων, αὐτοὶ δὲ ἐπι τῶ Εὐρώπης, καὶ μάλιστα τῶ Ἰταλίας πόλεμοις τε καὶ ἐσφοραῖς τετραμμενῆς δόποροῦντες, δὲ ἀ καὶ τοῖς δημοῖς καὶ ταῖς γυναιξὶ λήγοντες, ἐπέπρωσαν εἰσφορῆς βαρυτάτης, καὶ τέλη προσησων καὶ μισθῶν ἐπισησων ἤδη δὲ περὶ καὶ Ἀφροῦ ἐπιπρωσῶν καὶ οἰκίας παροσροφῆ, ἐ ἐγενοντο πάντες οἱ γυνῆτες τε καὶ δημοῖς καὶ ἐρησῶντος δόπι μὲ τῶ βουλῆς ἀμφὶ τὰς τελεχοσίου, δόπι ἵ τῶ καὶ διορθῶν ἰσχυροῖς ἐς διοχλίους καὶ ἵσσω σὺ αὐτοῖς ἀδελφοὶ τε καὶ ἵσῶις τῶ παροσροφῶντων, ἐ τῶν ἰσῶ αὐτοῖς ἵσῶντων, ὅσοι τε τοῖς ἀρχῶσιν ἢ τοῖς ἵσῶσιν παροσροφῶσιν. τὸ μὲ δὲ καὶ τῶ αὐτοῖς δόπι τῶ σινδου διοχλίους ἐς Ρώμην, παροσροφῶντες ἕκατον δυοδεκα δὲ ἀνδρας, ἢ αἰς ἐπερὶ λειροῦσιν ἐπιπρωσῶντες τὰς μάλιστα δυνατοῖς, σὺ οἰς καὶ ὁ Κικῶν, ἐδῆξε παροσροφῶντες, ἐπιπρωσῶντες ἀφῶν, καὶ τῶνδε μὲ πῶσῶντες αὐτοῖς ἀνηρῶσιν σὺ ἐσῶσῶσι τε καὶ ἰσῶσῶσιν ζηρησῶντων ἵ τῶ ἀλλῶν, καὶ ἐρῶσῶντων ἰσῶν καὶ τῶ οἰκῶν, ἀφῶ διορθῶν ἀνα τῶ νύκτε πάντων καὶ, καὶ βοῦ καὶ ἀδῶσῶν μετ' οἰσῶν: αἰς σὺ ἀλίσκομῶν πολλῶ. τῶ τῶ ἐρησῶν μὲ ἀνδρολῶσῶν γηρησῶν, καὶ παροσροφῶντες δὲ μῶσῶν τῶν παροσροφῶσῶντων, πῶς περὶ αὐτοῖς ἵσῶσῶν ζηρησῶντες τῶ ἀνδῶσῶντων ἵσῶ δὲ διοχλίους αὐτοῖς, οἱ μὲ τῶ ἵσῶ, οἱ ἵ τῶ καὶ διοχλίους ἀνδῶσῶντων πῶν πῶν

ἦεν, ἢ τὰρα ἀν' ἔδρασαν, εἰ μὴ Πεδίῳ αὐτὸς ὄψατο μὲν κηρικῶν ἀειδίω, ἐπὶ ληξέει ἀειμένους ἐς ἑω τὰ ἀκροῦστα κελθῆν. ἀμὰ δὲ ἑω, ὡς γινώσκω τὴν τριῶν ἀνδρῶν ἀστυνοχίαν ὁ Πεδίῳ τὸς ἐπτακῆδεκα ὡς μόνους τε αἰτίους δοξάντας εἶναι τὴν ἐμφυλίῳ κικῶν, ἔ μόνους καταγνωμένους πρὸς τὴν τοῖς ἄλλοις δημοσίας ἐπιείκτο, ἀγνώων τὰ ἐγνωσμένα καὶ Πεδίῳ μὲν ἐν κρυφίῳ τὸ νυκτὸς ἐπελεύθησεν. ἰσῆσεν δ' εἰ πρὸς τριῶν ἡμέραις, ἀνά μέρῃ ἕκαστῷ αὐτῶν, ὁ Καῖσαρ τε καὶ ὁ Ἀντωνίῳ καὶ ὁ Λέπιδῳ σὺν τοῖς πρῶτοις ταξίσι, καὶ ὁσωντων ἕκαστῷ ἐν τελεῖ ὡς δὲ εἰσῆλθον, αὐτίκα μὲν ἡ πόλις ἑὺ πῶληρης ὄσων τε καὶ σημείων ἀστυνοχίαν ἐς τὰ ἐπίκομα. αὐτίκα δ' ἐν μέσῳ τῶν ἤγειτο ἐκκλησία, ἔ δὴ καὶ τὸ Πούπλιῳ Τίμῳ ἐνομοθετῆ κανὼν δὲ κελὼ ἐπὶ καταστάτῃ τὴν περὶ τῶν ἐπιεικῶν εἶναι τριῶν ἀνδρῶν Λεπίδου τε ἔ Ἀντωνίῳ καὶ Καῖσαρῳ, ἴσον ἰσχύσαν ἰσάτοισ (ἢ ἀν τις Ἐλλήνων ἀρχαῖς ὀνομασῆν, ὁ καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῖς κελῶσι τοῖς ἐπιεικῶν ἐτιθέντο ὀνομα) ἔτε ἀστυνοχίαν ἐς δικασίαν, ἔτε κελῶν ἐς τὴν κελῶν ἡμέρας ἀστυνοχίαν, ἀλλ' αὐτίκα ἐκρυβτο ὁ νόμος, ἀλλ' αὐτίκα ἐκρυβτο ὁ νόμος. ἔ νυκτὸς ἄλλων ἐπὶ τοῖς ἐπτακῆδεκα τελεῶντα ἔ ἐκτὸν ἀνδρῶν ἀστυνοχίαν καὶ πῶλα τὴν πόλις ἀστυνοχίαν, ἔ μετ' ἄλιζαν ἄλλων περὶ τῶν καὶ ἐκτὸν, καὶ τὸς ἀστυνοχίαν τοῖς πινῶν ἀστυνοχίαν ἀστυνοχίαν, ἢ τῶν ἄλλων nomina, aut recens damnatorum, aut jam per eirorem occi-

tur, ne inulti caderent & fecissent, ni Pedius consul hac illacursifitans bene sperare eos iustificet, & diem expectare, ut rem melius cognoscerent. Prima vero luce non expectans triumvirorum sententiam proscripsit illos xviii, quasi solos autores intestine malorum, solisque damnatos; aliis securitatem promisit, interposita fide publica, ignarus decreti triumviralis. Et is quidem sequenti nocte morbo ex nimia defatigatione contracto extinctus est. Triumviri autem triduo Urbem ingressi sunt, seorsum quisque cum sua pratoria cohorte, & legione una, post quorum adventum Urbis armatis continuo repleta est, & signa militaria conspecta in locis opportunioribus: advocataque concione, Publius Titius tribunus pleb. legem tulit de novo magistratu creando, ut triumviri consuetae reipub. praesent in quinquennium cum potestate consulari, Lepidus, Antonius, & Caesar: quales Graeci Harmostas Lacedaemoniorum nominant, publicos reformatores imperii: sed nec trinundinum ex more ad examinandam legem concessum, nec dies comitiis dicta, & lex sine mora perlata est. Sequenti nocte praeter illos xviii alii cxxx proscripti: nomina eorum diversis Urbis locis proposita, & paulo post rursus aliorum cl: semperque tabulis ascribentur nomina, aut jam per eirorem occi-

Pedii interitus.

593 P. Titius legem fert de triumviratu creando.

forum,

Capita
proscri-
ptorum ad
triumvi-
ros afferri
iussa.

Triumvi-
rorum edi-
ctum.

forum, ne viderentur perisse im-
merito: & mandatum est ut om-
nium capita ad triumviros re-
ferrentur, propositis certis præ-
miis, ingenuo pecunia, seruo li-
bertate insuper. Nec erat quic-
quam oclusum scrutatoribus,
pari pœna proposita, si quis vel
exciperet refugientem proscrip-
tum vel celaret, vel non præbe-
ret excutienda omnia: atque om-
nium talium indicibus propo-
sita erant paria præmia. Fuit au-
tem proscriptionis formula hæc,
M. Lepidus, M. Antonius, O-
ctavius Cæsar, triumviri consti-
tuendæ & corrigendæ reipubli-
cæ, edicunt sic, Nisi quorundam
improborum tanta esset perfid-
ia, ut miseratione servati, bene-
meritis pro beneficio reponerent
odium ac mox insidias, neque il-
li Cæsarem sustulissent, quos bel-
lo victos servavit clementia, & in
amicitiam receptos evexit, hono-
ribus & liberalitate cumulavit:
neque nos cogemur eorum in-
jurias & hostiles animos tam in-
clementer retundere. Nunc verò
ex insidiis quas nobis struunt, &
ex Cæsaris nece deprehendentes
eorum malitiam nullis beneficiis
placabilem, prævenire inimicos,
quam ab eis præoccupari malu-
mus. Nemo igitur hoc nostrum
factum, aut injustum, aut cru-
dele, aut nimium existimet,
quid Cæsar, quid nos ipsi passî su-
mus reputans. Illunc certè & im-
peratorem, & pontificem max.
& gentium maximè P. R. for-
midatissimum domitorem ac subactorem, &

προσκηρην ἕσθ' ἀγνοίας ἐς δόξαν
& δικαίως ἀνηρῶν. διετέτακτο τε
πάντων τῶν κεφαλῶν ἐς τοὺς πρῶ-
τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ ἡμεῖς κερδῆ Φεισῶν, καὶ
ὡς τὸ κερδῆ εἰσάγειν μὲν, ἀγνο-
εῖον, ἡρεσιποῦσι δὲ, ἐλευθέρου τε
καὶ ἀργύρου παρῆχον ἢ ἐς ἑρδύων
πάντας τὰ ἴδια, καὶ τὸ ὑποδέξασ-
θαι ἢ κρύψασθαι ἢ τιμῆ ἑρδύων ἐ-
πιπροσχόντες, τοῖς ἴσους ἐπιχρεῶται,
μηνύειν ἢ ἕκαστα τῶν τ' ἐδύλων
ἐπὶ τοῖς ἴσους κερδῆσι καὶ εἶχον ἕ-
τοις ἢ ἀπορροφῆσι, Μάρκου Δέπι-
δου, Μάρκου Ἀντωνίου, Οκ-
ταβίου Καίσαρος, οἱ χειροστηθί-
τες ἀρμύσσει & διορθώσιν τὰ κρι-
να, ἕτω λήγασιν, Εἰ μὴ δι' ἀ-
πιστίαν οἱ παροχῆ διαδρομῆ μὴ ἢ
σὺν ἐλεῖνοι, τυχεῖντες ἢ ἐργασί-
οι τ' ἐνεργητῶν ἐχθροί, εἴτα ἐπι-
βουλοῖ, ἕτ' ἀν Γαίον Καίσαρος
ἀνηρῆσται, ἐς εὐαίειν δόξῃ
λαδῶν ἕτασεν ἐλεῖν, & Φίλους δι-
αίρειν, ἐπὶ ἀρχαῖς & τιμῆς &
δωρεῶν ἀπορήσασιν ἀδύλων, ἕτ'
ἀν ἡμεῖς τοῖς συνέσεισσι & πο-
λεμίοις ἀναρῶντασιν ἡμῶν, ἀ-
δὲ ἀδύλων ἡμεῖς ἀπορροφῶντες χρι-
σται, καὶ ἢ ἐξ ἂν ἐπιβουλοῦ-
μεθα, καὶ ἂν Γαίον Καίσαρος ἐ-
παίειν, ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμεῖς
τῶν κερδῶν ἕσθ' ἀγνοίας, ἀ-
πορροφῶντες ἐκ τῶν πα-
ρῶν ἀπορροφῶντες μὴ δὲ τις τὸ ἐ-
ργον ἀδύλων ἢ ἄλλων ἢ ἀμετροῖν ἢ
μειδῶν, ἐς τε Γαίον & ἐς ἡμῶν
οἷα πεπονθαίμεν ὅταν Γαίον μὴ
δὲ & ἀντοκροτῶν οἷα, & ἀρ-
χῶντες ἱερῶν, καὶ τε φοροῦντες
Γαίον οἷα κερδῶν τε ἐδύων &
κησῶν, & ἀπορροφῶν ἀδύλων
ἕσθ' ἐπ

11 ἰσθμὸν τοὺς Ἡρακλείους ὄρους ἀ-
 12 πλάτου θαλάσσης διὰ περιόρου-
 13 τινι, καὶ Ῥωμαίοις τῶν ἀγνοῶν
 14 ἀγνοῶν, ὡς μέσῳ τῶν ἰσθμῶν λατ-
 15 ρήσιν βυβλυσησέμεν ἰσθμὸν ὄψεται θεῶν
 16 κατέκτανον, εἴησι ἔτεροι σφαι-
 17 γαίς ἐνὸς ὁλοκαυτῶτος οἱ πολέμοι
 18 ληφθέντες ἰσθμῶν ἐκείνου, καὶ πε-
 19 ρισσθέντες, κληρονομίαι τε πνέες
 20 αὐτῶν ἢ ἐστίας ἐξασφεντες εἶναι
 21 οἱ λοιποὶ εἰς ἐπὶ τῶν μύσθων τῶνδε
 22 τῶν εὐαγγελῶν ἀντὶ κολάσεων ἐπὶ
 23 ὄρεσιν καὶ ἡμεροῖας ἐξέπιμψαν,
 24 αἷς ἐκείνοι χρωόμενοι, τὰ τε κρι-
 25 νὰ τῶν χρημάτων ἤρπασαν, καὶ
 26 στρατὸν ἐξ αὐτῶν ἀγέουσιν καὶ
 27 ἡμῶν, καὶ ἐπερὶ αἰτέσει τῶνδε
 28 βαρβάρων αἰεὶ τῶν ἀρχῆς πολε-
 29 μίαν, τὰς τε ἰσθμῶν Ῥωμαίοις πό-
 30 λεις, τὰς μὲν ἔπειθοντες ἐν-
 31 πρησῶν ἢ κατέσκαψαν ἢ κατήρ-
 32 ψαν, τὰς δὲ κατέπληξαν ἐπι-
 33 ρουσι τῆ πατρῴου καὶ ἡμῶν ἢ
 34 μῆς εἰς αὐτῶν τῶν μὲν ἡδὴ πεπ-
 35 μαρημεῖται, τοὺς δὲ λοιπῶς, θεῶν
 36 συνεπιλαμομένοντες, αὐτίκῃ δι-
 37 κλυ δίδόντες ὄψεται ἢ ἢ μεγί-
 38 σων ἡμῶν κινούμενων ἔτι ἰσθμῶν
 39 σιν ὄντων, Ἰσηρίας τε ἔτι Κελ-
 40 πησὶν καὶ τῶνδε τῶν εἰρηγῶν, ἐν ἑστ
 41 λυπηρῶν ἐπὶ ἔργων, στρατεύειν ἐπὶ
 42 τῶνδε πέραν θαλάσσης αὐτόχειρας
 43 Γαίον μέλλουσι δὴ πολέμου ὑ-
 44 πὲρ ἡμῶν ἐκδηρῶν ἀγωνιστέου,
 45 ὅσα ἀσφαλῆς ἔσται ἐς τὴν ἡμέτε-
 46 ραν, ἔσται ἐς τὴν ὑμῶν εἶναι δο-
 47 καὶ τῶνδε ἀλλοῦς ἐχθροῦς ὁπίστω
 48 κατελιπέτω ἐπιθησομένων τῶν
 49 δόπουσις ἡμῶν, καὶ τὴν συμ-
 50 βίωσιν τῶνδε πολέμου κατηρῶν
 51 λακισσόντας, ἐστὶ αὐτὸν βαρβάρων
 52 ἀπὸ τῶνδε ὡς ἐπείκει τῶνδε

Hercules terminos innavigati
 maris transgressum, & Rom. ar-
 mis novas terras aperire ad-
 orum, in loco sacrato, in media
 curia, sub oculis deorum, con-
 fecerunt, viginti tribus vulneri-
 bus inflicis lacero ad ludibrium :
 idque jure belli capti ab eo, & di-
 missi incolumes, quidam etiam
 testamento hæredes nuncupati.
 Reliqui verò contacti hoc nefa-
 rio scelere, tantum abfuit ut in
 fontes animadverterent, ut eos
 honoratos in provincias ad exer-
 citus miserint : quibus illi abussi,
 & pecunias publicas diriperunt,
 & copias inde contra nos colli-
 gunt, atque alias à barbaris per-
 petuis imperii nostri hostibus pos-
 tulant. Civitates quoque nobis
 subiectas, quòd ipsorum impe-
 rata detrectassent, partim aut in-
 cenderunt, aut diruerunt, aut
 solo æquarunt: partim minis ac
 terrore coëgerunt arma contra
 nos & patriam sumere. Nos verò
 de quibusdam eorum jam pœnas
 exegimus, reliquos Deo juvante
 mox luere videbitis. Ceterum
 maximis rebus confectis quæ ad
 Hispaniam Galliamque provin-
 cias & ista domestica pertinent,
 unum etiamnum grave certa-
 men superest, expeditio contra
 parricidas transmarinos Cæsaris.
 Id bellum pro patria gesturi per-
 egrè, nec tutum, nec vobis par-
 riter ac nobis utile ducimus, ini-
 micos à tergo relinquere, usura-
 ros contra nos occasione captata
 per absentiam nostram & belli
 casus varios inno ne cunctan-
 dum

dum quidem urgente tam præ-
 senti periculo, sed ad unum tol-
 lendos è medio, quando ipsi
 priores nobis bellum intulerunt,
 tum quum nos hostes judicaron
 nostróſque exercitus. Et illis qui-
 dem nulla religio fuit tot civium
 millia nobiscum velle perdere,
 contempta deorum hominú-
 que invidia. Nos verò multitudi-
 ni molesti non crimus, nec ad-
 versariorum omnium & malè
 de nobis meritorum delectum
 habebimus, nec in divites vel
 locupletes honoratósve animad-
 vertemus, neque in tam multos
 quàm alius ante nos imperator,
 & ipse labefactam civilibus bel-
 lis rempublicam instauraturus:
 quem vos ob res gestas Felicem
 cognominastis: quamvis necesse
 sit, non tot esse inimicos uni
 quot tribus: sed tantummodò
 pessimum quemque ac nocentis-
 simum mulctabimus, idque in
 rem vestram non minus quàm
 nostram. Alioquin necesse esset
 nostris conflictationibus vos in
 medio positos atteri: & expedit
 aliquid in gratiam exercitus face-
 re, ad levamen injuriarum, qui-
 bus irritati sunt, immeritò pro
 hostibus habiti. Itaque licet pos-
 simus damnatos comprehende-
 re, malumus proſcribere, quàm
 ignaros opprimere: idque pro-
 pter vos, ne militum ira pro-
 vehatur ad indemnatos: utque
 intra certum nominum nume-
 rum edicto coercentur. Ergo,
 quod faustum felixque sit, ex
 his quorum nomina huic scri-

595

ἄλλων, ἢ ἐν ποδῶν αὐτῶν ἀ-
 ἤρωος ποιησασθαι, ἀεζανταὶ γε
 ἔκαστ' ἡμῶν πολέμου, ὅτε πο-
 λεμίου ἡμῶς τε καὶ τῶς ἐφ' ἡ-
 μῖν στρατοῦς ἐψηφίζοντο εἶναι.
 κακῆνοι μὲν τοσοῦτ' ἐπὶ πολέμῳ,
 μυριάδας ἡμῖν συνωπάκοντες,
 οὔτε θεῶν φοβέσθην, οὔτε φθόνου
 ἀνθρώπων ἢ φοβούμενοι. ἡμῶς δὲ
 πλὴν ἢ μὲν εἶδεν ἡμετέροισιν,
 οὐδὲ τῶς ἐχθροῦς ἐπιλεξομένης
 πάντας ὅσοι διωκχθῆσαι ἡμῖν,
 ἢ ἐπιδοῦσθαι, εἰς ἃ ἐν πᾶσι
 τοῦ πάντως ἢ ἀελοῦσιαι ἢ ἀ-
 ζιῶσιαι, εἰς ὅσους ἔπερθεσθε
 ἡμῶν ἀντοκράτωρ ἔκτεναι, πῶς
 πόλι κακῆνοι ἐμφυλίου κα-
 τὰ δὲ ἐντυχῆσθεσθαι.
 πῶς δὲ ἐντυχῆσθαι καὶ περὶ ἡ-
 νάγκης ἔσθαι τελείας πόλεως ἐχ-
 θροῦς, ἢ ἐν εἶναι, ἀλλὰ μόνος
 δὴ τῶς φουλοτάτους τε & πᾶσι
 τῶν ἀπρωτάτους ἀμυνόμενοι, &
 τόδε δὲ ὑμῶς οὐκ ἦσσαν ἡμῶν
 ἀνάγκη ἢ ἡμῶν ἀναφερομένη
 ὑμῶς πάντας ἐν μίση δὲ καὶ πᾶσι
 χεῖν, ἀνάγκη δὲ πᾶσι τῶν στρα-
 τῶν ἡμετέρας παραμύθιον ὑπο-
 σμένον τε καὶ παραζωοῦμενοι, καὶ
 πολεμῶσθεσθαι ἢ κοινῶν ἐχθρῶν
 ἀναγεροσθαι μὲν ὁμοειδέντες δὲ
 ἀνὲς ἐργαζομένης ἐξ ἐφοδῶν συλλε-
 θεῖν, αἰρημένασθαι ἀπορροσθαι μὲν
 λον, ἢ ἀγνοοῦντας ἐπὶ συλλε-
 θεῖν, & τόδε δὲ ὑμῶς, ἵνα μὴ
 ἐπὶ τοῖς ὁπλίταις ἢ διαγοσθαι
 τοῖς πλοσσοσθαι ἐς τῶς ἀπορρο-
 σθαι, ἀλλὰ ἀπηρεσθαι μὲν καὶ
 ὁμοειδέντες ἐχόντες ὀνομασθαι, ἢ
 ἄλλων καὶ ἀπορροσθαι ἀπὸ τῶν
 τῶν ἀγαθῆς τῶν τῶν ἀπορρο-
 σθαι μὲν τῶν ἀπορροσθαι

33 μὲν π.

11 ρατι, Μηδεις δεχθεω μηδ' ενα,
 11 μηδ' κρυπτετω, μηδ' εμπεμα-
 11 πειται ποι, μηδ' παιδεωω προη-
 11 μωσιν. ος ελ' αν η σαισας η επι-
 11 κυρησας η σωειδωσ φραη, τει-
 11 τον ημεις, εδωμειαν υπολογοσαι-
 11 μωσι σωφρασιν η συνδωμειω, εν
 11 τοις σωφρασμενοις πιδεμο-
 11 θα. αναφειροντων ος τοις κειφα-
 11 λαϊς οι κτειναντες εφ' ημεις, ο
 11 μωρ' ελσυτερω επι δισμωμειωσ
 11 δεσχημωις Απτικωις ε πενθακισ-
 11 χιλιωσ υπορ' ενθρας, ο η δει-
 11 λω επι ελσυτερω ε σαρμωις,
 11 ε μωμωις Απτικωις η τη τοθ
 11 δεσωωτου πολιτειω τοι ελ' αυτω
 11 η τοις μωμωουσιν εσμη, η των
 11 λαμωμωιντων εδεις ενσφρασφεται
 11 τοις υπομωμωουσιν ημων, ινα
 11 μη κωπιδηλω η. Ωδε μωρ' ε-
 11 κεν η σωφρασφ η τελων ανδρων,
 11 οσων ες Ελλαδα γλωσσαν απο Λα-
 11 τινησ μεταεαλεν. σωφω ελ' λω
 11 εν τοις σωφρασφουσι Λεπιδω, η
 11 σωφω εν τοις σωφρασφουμοις ο
 11 αδελφωσ ο Λεπιδω Παυλω, κω
 11 δευτερω λω ε σωφρασφωντων Αν-
 11 τωνω, η δευτερω ε σωφρασφ-
 11 φουμων ο Γειω ο Αντωνιω Δω-
 11 κω, οιδε μωρ' οπ σωφωσι πολε-
 11 μωιωσ αυτες εψηφισαντω, τριτω
 11 η η τεταρωτω λω ε εν ετερα πω-
 11 νω σωφρασφων εσ το κωκων υποδ-
 11 των, Πλωγκω μων ο αδελφωσ
 11 Πλωτω, Αστωιω ελ' ο περτωσ
 11 Κοιωτω, η ε κωτ αξιωσιν σωφ
 11 μωλω οιδε των ελλωων σωφκενωτο
 11 κωκων, η εσ Γωμωτω η δυσελπι-
 11 στω μηδ' ενα ρωστωα η τω σωφω-
 11 δωκω. λω δε η σωφωσι εν τοις
 11 σωφρασμενοις λογωμωωσ υποδ τινων επιπροπωσση Κατωσωσ. αμω ε
 11 τωσ σωφρασφωις αη τω πωλω κωτειρωσ, η σωμ ελλωω τωσ πολεωσ

pto subjuncta sunt, nemo quen-
 quam recipito, néve celato, néve ablegato, néve pecuniis
 corrupito: quisquis autem vel
 servasse, vel adjuvisse, vel con-
 sciis fuisse deprehendetur, cum
 nos absque ulla excusatione ven-
 niáque referemus in proscripto-
 rum numerum. Capita verò
 occisorum ad nos referunto,
 accepturi præmium, vicenaqui-
 na m. sestertium in singula, si
 liber attulerit: sin servus, liber-
 tatem & dena m. sestertium,
 & heri sui jus civitatis. Eadem
 præmia sunt & indicibus: nec
 cuiusquam præmium accipien-
 tis nomen inferetur nostris com-
 mentariis, ne manifestum fiat.

Triumvi-
ralis pro-
scriptionis
formula.

Proscri-
ptorum
nomina.
Paulus,
Lepidi fra-
ter, pro-
scriptus.
Luceius,
Antonii
avuncu-
lus, pro-
scriptus.

596
Toranius
Cæsaris tu-
tor pro-
scriptus.

ri Urbis exitus: eadem diligentia circa portus adhibita, & loca palustria cœnosque, & quicquid suspectum erat ut latebris commodum, tum centuriones iussi sunt ad inquirendum per agros discurrere: & hæc eodem momento facta sunt. Quamobrem intra Urbem & extra multi repente opprimebantur per varia mortis genera, à mercenariis capita detruncabantur ad ostentationem: passimque fuga erat virorum paulo antè illustrium, tunc in deformem habitum mutatorum: nam pars mergebantur in puteos, pars in cloacas impurissimas: quidam in fumaría vel summas sub tegulas refugi sedebant cum silentio maximo. Timebant enim sibi quidam non tam à percussoribus, quàm ab insensis uxoribus: alii à parum piis liberis, alii à libertis & mancipiis; item creditores à debitoribus, vicini à vicinis, contiguos agros appetentibus. Quicquid enim lividum ac suppuratum odii antea fuerat, tunc semel erumpebat per summum scelus, magna fortunæ inconstantia, dum ex amplissimo ordine viri consulares, prætorii, tribunitii, vel huiusmodi honorum candidati, ad pedes suorum servorum advolvuntur cum lamentis supplices, & famulis appellatione servatoris ac domini adulantur. Sed nihil erat miserabilius, quàm quòd ne quidem tam demissis precibus impetrabant misericordiam. Nec aberat ulla calamitatis species, secus ac in seditionibus & hostili victoria. Nec enim

Calamitatis horrendæ species, Romæ.

Domini supplices ad famulorum pedes.

ἔξοδοι τε ἐλεμίνες, ἢ ἕλη κὴ τέλμασται, ἢ εἰς πᾶσι εἰς φυγῶν ὑποπλῶν λῶν, ἢ εἰς λαθρονομίαν κητεφυγῶν πῦρτε χῆρασι ἐπετέρεσσαν τοῖς λοχαγοῖς ἐρῶναι ἀειδύουσι, κὴ ἐγγίγντο πάντες ὁμοῦ. εὐθὺς οὐκ ἦν ἀνά τε τῶν χῆρασι κὴ ἀνά τῶν πόλιν, ὡς ἐκείνησιν πῆ συνελαμῶνεντο, ἀνδραγαθίᾳ ἀφρίδια πολλὰ, κὴ πρόποι τῶν Φόνων ποικίλοι, τῆ κεφαλῶν ἀποτομῇ τῶν μισθῶν χῆρασι ἐς ἐπίδειξιν, φυγῶν τε ἀστυπέσι, κὴ χῆρασι ἀποπτα εἰς τῶν πειρηφανοῦσι. κητεδύων ἦν οἱ ἄλλοι εἰς φρέσται, οἱ δὲ εἰς τῶν ὑπονομῶν τῶν φρέσται ἐπὶ τῶν ἀφρίδιασται, οἱ δὲ εἰς κητενομῶν ὑπονομῶν, ἢ τῶν πῶν τῶν κητενομῶν βουδρασι ὑποκῆδῶντο κὴ σιγῆσιν βαδυνάταισιν. ἰδέδεικται ἦν εἰς ἦσαν τῶν σφῶναισιν, οἱ μὲν γυναικῶν ἢ πῶνδασ ἐκ ἐπιπῶν σφισιν ἐκείνησιν, οἱ δὲ ἐξελῶνι ἐκείνησιν κὴ δειροποντασιν, οἱ δὲ δειροποντασιν κητεσιν, ἢ κητεσιν γῆνομασι ἐπιπῶν τῶν κητεσιν. ἐπαναστασιν ἦν δὴ πῶντων, ὅσσοι τῶν ὑποπλῶν λῶν, ἀδρόα τε ἐγγίγντο κὴ ἀδρόασιν κητεσιν ἢ βουδρασιν ἀδρόα, ὑπάτων, ἢ πρατηγῶν, ἢ δειροποντασιν ἐπὶ τῶνδῶν τῶν δειροποντασιν, ἢ ἐν αὐτασιν κητεσιν, ἐς πόδας ἰδέει δειροποντασιν ἢ κητεσιν σὺν ὀλοφύροσιν, κὴ σὺν τῶν κητεσιν τῶν οἰκείων πῶνδρασιν οἰκῆσιν τῶν λῶν, ὅσοι ἐκ τῶν ὑποπῶντων ὅσοι ἐκ τῶν κητεσιν. ἰδέει τε πῶντα κητεσιν λῶν, ἐκ ὡσιν ἐκείνησιν ἢ πόλεμου κητεσιν ληψῆσιν εἰς ἦν ὡσιν ἐκείνησιν τῶν ἀντασιν ἢ πόλεμου ἐκείνησιν σὺν τοῖς δὲ οἰκείοις σφῶν ἐκείνησιν.

σφῶνται

eorum conspirationem patere-
 tur talia. Cadebant autem alii
 repugnantes, indefensi alii,
 quod putarent eam injuriam
 aliunde profectam: quidam se-
 ipsi vel fame confecerunt vel
 laqueo, alii de tecto se præci-
 pitarunt, aut in aquam conje-
 cerunt ignemve: dum aut per-
 cussores immisos fugiunt, aut
 vocati cunctantur. Nonnulli è
 latebris protrahi, dum aut vi
 aut pretio conantur evadere,
 interdum etiam præter triumvi-
 rorum mentem, per errorem,
 aut inimicorum malevolentia
 perierunt. Et sic non proscripsi
 cadaver dignoscebatur à cetis-
 ris quando non erat trunca-
 tum: proscriptorum enim in fo-
 ro capita proponebantur pro ro-
 stris, ubi rependebatur pro eis
 præmium. Ediverſo non minor
 extitit virtus uxorum, libero-
 rum, fratrum, famulorum ad
 conservandam periclitantium sal-
 lutem multa comminifcentium,
 & cum suis interdum commo-
 rientium, quoties cepta non
 succederent: nec defuerunt qui
 se jugularent supra caſorum ca-
 davera. Ex his verò qui evafere,
 aliquot naufragio perierunt, nihil
 se remittente infortunio: alii ad
 lætiora tempora præter opinio-
 nem fervati pervenerunt ad ur-
 banos magistratus poſtea, &
 cum imperio præpoſiti exerciti-
 bus triumphaverunt etiam: tan-
 tum miraculorum attulerunt illa
 in vulgari aliqua civitate, nec in regia parva ac invalida: ſed po-
 tentiſſimam tot terra marique gentium dominam Deus percu-

ρίζεται. ἔθνησιν ὃ οἱ μὲ ἀμυνό-
 μθοι τὸς ἀναστροφῆς, οἱ δὲ ὅση
 ἀμυνόμενοι, ὡς ἐκ τῶν τῶνδε ἀ-
 δικημάτων, εἰσι δὲ οἱ ἐσφῆς ἀν-
 τὴς λιμῶν τε ἐκφυγῶν δυνάμεις,
 καὶ βροχῆς χειμῶν, καὶ τὰ σήμε-
 ρα καταποντοῦντες, ἢ ῥιπτοῦντες
 διὰ τῶν τῶν, ἢ ἐς πῦρ ἐνακαίμε-
 νοι, ἢ τοῖς σφαιροῖσι ἐπιχρόντες,
 ἢ καὶ μεταπεριπορῶντο βροδωῖοντες,
 ἔτεροι δὲ κρυπτόμενοι, καὶ λιπα-
 ροῦντες ἀπρεπῶς, ἢ διαδοῦντο τὸ
 κρηρῆν ἢ ἀνοῦντο, οἱ δὲ καὶ ὡδὲ
 γνώμεν τῶν τῶν ἀνδρῶν ἢ ἀ-
 γνοῖαι ἢ κατ' ἐπιβουλῆν ἀπώλω-
 το καὶ δῆλον ὡς μὴ ἀσυνεφῆς
 νέμει, ὅτε οἱ ἀσυνεφῆς ἢ κεφαλῆ
 τῶν δὲ ἀσυνεφῆς μένων ἐν ἀσ-
 ρῆ ἀσυνεφῆς τῶν βημι-
 σιν, ἔσται εἶδει κημιαντες ἀνπλα-
 σῶν τὰ ἀγαθὰ. ἴση δὲ ὡς ἕτερον
 ἀσυνεφῆς καὶ ἀσυνεφῆς γυναικῶν τε καὶ
 παιδιῶν ἐσφῆς ἐσφῆς ἐσφῆς
 ἀσυνεφῆς τῶν καὶ συμμεχρονάμι-
 νων πολλὰ, ἐσφῆς ἀσυνεφῆς
 ὅτε μὴ τύχοιεν ἐν ἐπενόου, οἱ δὲ
 ἐσφῆς ἐπαινήσων σφῆς ἀσυνεφῆς.
 δὲ ἐσφῆς οἱ μὲν ἢ τῶν ναυ-
 γίων ἀπώλωτο, ἐς πάντα σφῆς
 τῶν τύχης ἐπιβροχῆς, οἱ δὲ ἐπαι-
 νήσων ἐν παραλόγῳ ἐπὶ τῶν
 χῆς τῶν πόλεως καὶ στρατηγῶν πολι-
 μων καὶ θεαμάτων: ἄτος ὁ καμῆς
 ὡς ἐκείνῳ ἐπιδειξῆς παραδεδελο-
 γίας καὶ τῶν ἐκφυγῶν ὅση ἐν
 διάπῳ πόλει, ἐσφῆς ἐν ἀσυνεφῆς
 σμικρῶ βασιλείῳ, ἀλλὰ τῶν δυνα-
 τῶν, ἐσφῆς τῶν ἐσφῆς ἐσφῆς ἐσφῆς
 λῆσῆς ἡμερῶν δὲ ἐσφῆς ὁ θεός, ἐκ
 τῶν

Uxorum,
 liberorum,
 fratrum,
 & famulo-
 rum fides
 erga pro-
 scriptos.

πολλοὺ ἀρχαῖς ἐς τὴν νῦν κατήσκαμεν
 εὐταξίαν. ἐγένετο μὲν οὖν τοιαύ-
 τῆ ἔπειτα ἐν αὐτῇ κατὰ τὴ Σύλλαν,
 καὶ ἔτι παρ' ἐκείνου Γάϊον Μάρκον,
 ἂν ὀμνίως τὰ γνωσμενῶτα τῆ κα-
 κῶν ἐν τοῖς παρ' ἐκείνων ἀνελεξά-
 μιν· καὶ παρ' αὐτῶν ἐκείνοις ἀπαφία.
 ταῦτα δὲ ἀξιώσθη τῆ τριῶν ἀν-
 δρῶν, καὶ τοῦ ἐνὸς αὐτῶν μάλιστα
 δεξιῆ καὶ τυχεῖ τῶν δρχῶν συνησα-
 μῆρου τε ἐς ἔδραν ἀσφαλῆ, καὶ γέ-
 νθη καὶ ὄνομα τὸ νῦν ἀρχὴν ἀφ' ἐ-
 ναυτοῦ κραταίπετον· ἐπιφανέσε-
 ρα, ἂν τὰ λαμπρὰ καὶ τὰ χεῖρα
 γηρόδμα, ἐν μνημῆ τε κῆδον ὄν-
 τε, ὅτι καὶ πελοπόννησος γένηεν, ἐπ-
 ελοδοσομένη νῦν ἐ πάντων· ἐ γὰρ
 ἀξιοφύγητοι ἀνεμίσεις ἀπαλῆ ἐ φυ-
 γῆ, ἢ τῆ τριῶν ἀνδρῶν τι συζηόν-
 των, ὕπερον ἐπαίνθη, ἢ ἐπαυελ-
 θόντων ἀφανῆς κραταίωσις, ἀλλ'
 ὅσα περιελογομένω ὄντα μάλιστα
 ἐν ὀκλήξει καὶ πιστεῖν ποήσῃς
 τοῖς παροληθροῖς· πολλὰ δὲ ἐστὶ,
 καὶ πολλοὶ Ρωμαίων ἐν πολλοῖς βί-
 βλοῖς αὐτὰ συνέγραψαν ἀφ' ἐαν-
 τῶν, ὀλίγα δ' ἐγὼ κατ' ἐκείνων ἰ-
 δέω ἐς πίστιν ἐκείνης, ἐ ἐς εὐδαμ-
 νισμοῦ τῆ νῦν παροίαν ἐπὶ κεφα-
 λαῖς τὸ μῆν· ἀναγράψω.

Ἡ μὲντοι μὲν δὴ τὸ κακὸν ἐν συν-
 τυχίας δὲ τῆ ἐν δρχῆς ἐτι ὄντων,
 ἐ παρ' αὐτῆ ἀνηρέθη δημορχῶν Σο-
 λουῖ· ἰσορ δὲ ἐστὶ ἡ δρχῆ καὶ ἄ-
 σουλ· ἐν τῆ ὀνομα, καὶ τὰ μέγιστα
 ἴσχειν ὡς καὶ τῆ ὑπῶτων τινῶς ἐς
 τὰς φυλικῶς ἐμβαλεῖν· καὶ μὲν ὅδε
 ὁ δημορχῶ· ὁ τῆ Ἀντωνίου ἐν μὲν
 δρχῆ κεκαλυκῶς ἐνεῖν πολέμιοι, ὕ-

lit, per diutinas ambages eam ad-
 ducens ad presentem ornatum
 atque ordinem: quamvis & su-
 periore seculo iisdem malis labo-
 ratum est sub Sylla, & ante illum
 sub Mario: quorum notissima
 facinora in eorum mentione re-
 censuimus, quando etiam iactura
 sepulchri accessit ad cetera. Hæc
 autem propter triumvirorum di-
 gnitatem sunt magis insignia,
 præsertim propter unius eorum
 virtutem fortunæ conjunctam,
 qui imperium solidè fundamen-
 to firmatum cum suo nomine
 reliquit posteris: quæ ut sunt mag-
 nis aut minus illustria, eo facilio-
 ra memoratu quod sint novissi-
 ma, percurram, non tamen om-
 nia: non enim digna videtur
 narratione simplex cædes aut fuga,
 aut triumviris aliquantò post
 ignofcentibus quorundam redi-
 tus, & vita deinde in obscuro a-
 cta: sed quæ maximè miraculo
 futura sint, fidem factura lectori
 eorum quæ jam diximus. Sunt
 autem multa & à multis Roma-
 nis scriptoribus seorsim compre-
 hensa multis commentariis: ego
 verò pauca per singulas species
 decerpam, quo narratio fiat cre-
 dibilior, & quo magis eluceat
 præsentis ætatis felicitas: idque
 compendio faciam.

Prima sævitia fortuito in ma-
 gistratus effusa est, ante omnes
 casu tribunoplebis Salyio. Est
 autem is magistratus sacrosan-

Tribuni-
 plebis po-
 testas &
 sanctitas.

testatis, ut coss. aliquot in carcerem miserit. Hic tribunus pri-
 mum quidem intercesserat, quominus hostis judicaretur Anto-
 nius,

nus, sed postea Ciceronem in omnibus rebus juverat. Cognita autem triumvirorum conspiratione & ad Urbem festinatione, convivium domesticis prae-
 599
 buit, quasi non diu cum illis convicturus: quumque irrupissent armati in triclinium, assurgentibus omnibus metu percussis, centurio jussit ceteros quieros discumbere, Salvium ita ut erat capillis correptum super mensam protraxit quantum opus erat, atque ita praeciso capite domesticos jussit filere & loco manere, ita ut erant, immotos, ne excitato tumultu paterentur similia: illi etiam post centurionis abitum attoniti, sine voce in multam noctem accubuerunt cum trunco tribuni corpore. Post hunc occisus est praetor Minucius in foro, in ipsis comitiis, qui ut audivit se peti ab armatis, profiliit, & discurrens ac latebras quarens, mutata veste in quandam officinam se proripuit, dimissis apparitoribus cum insigniis: qui dum praepietate cunctantur, imprudentes fecerunt ut facilius inveniretur praetor à percussoribus. Alterum praetorem Annalem, dum unà cum filio quaesturae candidato ambit suffragia, amicos cohors & listores deseruerunt, ubi didicerunt & hujus nomen ascriptum in tabulis. Is ad quendam suum clientem fuga delatus, cui parvum ac vile tectum erat in suburbio, contemnendum modis omnibus, latebat in tuto: donec ipsius filius

Salvii tr. pl. interitus.

Praetoris Minucii interitus.

Annalis praetoris interitus.

σεργῶ ἢ συμπεπρηγῶς ἐς πάντα Κικέρωνι· πυδοῦντο ἢ τῶν ἀνδρῶν τῆς τε συμφορησεως καὶ τῆς ἐς τὴν πόλιν ἐπέξεως, τὰς οἰκειούς εἰσιῶ, ὡς ἔ πολλαὶς αὐτοῖς ἐπινοουμένῳ, ἐσθρομῶνται δὲ ἐς τὸ συμπόσιον τῶν ὀπλιτῶν, αἱ μὲν ἐξαισταντο αὐτὸν ἰσοῦν καὶ δέει, ὁ δὲ τῶν ὀπλιτῶν λοχαγὸς εὐκλείδης ἤρμεν κατακλιθέντας, τὸ δὲ Σαλλεύιον, ὡς εἶχε τὴν ἡμέραν ἐπιστάτους ὑπὲρ τὴν πρῶτην ἐς ὅσον ἐκρηξέ, τὴν κερφαλίῳ ἀπέτιμα, ἔ τῆς ἐκείνου αὐδῆς εὐκλείδης ἀπεμῆν ὡς ἔχουσι, μὴ ἰσοῦντο ἡσοῦνται πᾶσι δὲ ὄμοια· οἱ μὲν δὲ ἐ ἀρχοῦνται. Ἐ λοχαγὸς τῆς πόλεως, ἀναυδοὶ μὲν βαθυπέτης νυκτὸς τῶν λοιπῶν τῶν δημοκράτου σῶματι συγκοιτεῖντο. δευτέρῳ δὲ αἰνῆ ἐδησεα στρατηγὸς Μινουκίῳ, ἀρχοῦνται εὐκλείδης ἐν ἀγορῇ, πυδοῦντο δὲ ἐπίεσα τὰς ὀπλίτας, ἀνεπήδησε, καὶ πωλεῖαν ἐπὶ καὶ ἐνοουμένῳ ὅποι ἀξολάδοι, τὴν ἐσθρομῶν ἐνήκασεν, ἐς τὴν τῶν ἐργασημένων ἐσθρομῶν, τὰς ἐσθρομῶν καὶ τὰ σημεῖα δὲ ἀπὸ πᾶσι· οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ ἐλῶν παρρημιόντες, ἐμφορῶνται ἀνοῦτες ἐποίησαν τοῖς σφραγίσαι τὸν στρατηγὸν εὐρεῖν. Ἀναλιν ἐπερῶν στρατηγὸν τῶν παρῶν μετόπι ταμεία συμπεπρηγῶνται, ἔ τὰς ψηφιομῶνους παρρημιόνται, οἱ τε συνῶντες φίλοι, ἔ οἱ τὸ σημεῖα τῶν ἀρχῶν φέροντες ἀπεδίδρασκον, πυδοῦντο προσμεγροῦνται τῶν πᾶσι τῶν Ἀναλιν· ὁ δὲ ἐς πελάτων ἐσθρομῶν τῶν πᾶσι φυγῶν, αἱ βαρῶν καὶ ἐσθρομῶν τῶν πᾶσι ἐπὶ τῶν πᾶσι, καὶ ἀξολάδοι πάντα ἐνεκῶν φέρονται, ἐσθρομῶν ἀσφαλῶς, μὲν καὶ τὰς ἐσθρομῶν

μίας ὁ υἱὸς αὐτῆ τῶν φυγῶν ἐς τὴν
 πλάτην ὑποποτήτας, ἀδηγήσεν ὑπο
 τὸ πέγες, & ᾤδον τῆ τριῶν ἀνδρῶν
 τῶν τε ἑστῶν ἑλάσας τὸ πατρός, &
 ἐς ἀγοραγομίαν ἤρεθῆ. ἀναλίσκοντα ἢ
 αὐτὸν ἐκ μέθης τραυέται τε ἀφρο
 κούσαντες, ἔκτανον, οἱ & τὸν πε
 τέρα ἀνῆρεκεσαν. Θουραῖνον δὲ ἐ
 σεβητηγῶν μὲν ἐτι, ἀλλὰ ἐπρατηγῶ
 κῶς, πατήρ ἢ νεανίᾳ τῶν μὲν ἄλλα
 ἀηθλοῦ, δαμυσεύοντο δὲ παρ'
 Ἀντωνίου, τὸς λοχαγούς ἤξιον τὴν
 σφαιρῶν ἐπιγυρῶν οἱ αὖτε ὀλιγον, ἔ
 τε αὐτὸν ὁ υἱὸς ἀνήγαγοτο παρ' Ἀν
 τῶνίου, οἱ δὲ ἐπιγυρῶσαντες, Ἡ
 τῆσι, εἶπον, ἀλλὰ ἐπιγυρῶσα. &
 σωθεὶς ὁ πρεσβύτερος, ἔπειθ' αὐτὴν
 βραχυπέτον ἤστ' ἀφῆκε, μίχρα
 ἔτι τὴν θυγατέρα ἴδου ἴδων ἢ οὐκ ἔλα
 μὴ μεταχρεῖν τῶν πατρῶων, μὴ κῆ
 κείνῳ ὁ ἀδελφὸς ἀπίστατο ᾤδον
 Ἀντωνίου· συνέθε ἢ ἢ τὰδε τῶν
 ἑστῶν εἰς αἰχρῶν διαπνήσας, & κλο
 πῆς ἀλόνη φυγῆν ἐκ κητεδικῆς.
 Κικέρων ἢ, ὃς μὲν Γάϊον Καίσα
 ρος ἴχυσεν, ὅση γῆλοτο ἀν' δημο
 γωγῆ μοναρχία, κοπέγνῳσεν μὲν ἄ
 κω τῶ παυδὶ & τῶ ἀδελφῶ ἢ τῶ
 παυδὶ τῶ ἀδελφῶ, & πῦσιν οἰκείαι
 τε & συζυγῆς & φίλεις· φυγῶν ἢ
 ἐπὶ σάφους, ὅση ἔφερε τὴν ἀνδρῶν
 τῶ κλύδων, ἀλλὰ εἰς ἴδιον χυ
 ρῶν, ὃ κωδ' ἴσθῳ τῶδε τῶ πῶ
 δους εἶδον, ἀμφὶ Καπυῶν πόλιν τῶ
 Ἰταλίας κωταχρῆς, ἤρεμε. παλ
 λῆζονταν δὲ τῶ ἐράλορθῶν (τῶτον
 γὰρ δὴ φιλοπρωτάτω πάντων Ἀν
 τῶνίου τε ἐξήτῃ, & Ἀντωνία πάν
 τῆς) εἰς τὸ δαμάσῳ αὐτῶ κρο
 κῆς ἑσπώτες ἐκλαζον, ἐπεγείροντες
 ἀπὸ τῶ ὕπνου, & τὸ ἰμῶσῳ ἀπίσῳ
 ἀπὸ τῶ σῶματος, ἵως οἱ θροῶποντες

rem suspicatus, percussores sub Per filium
 id tectum duxit, & à triumviris proditit.
 paterna bona ædilitatémque ac
 cepit: quem à computatione Fili profi
 deuntem ebrium, exorta rixa, toris inte
 iudem milites occiderunt, qui pat
 trem antè occiderant. At Toran
 nius, non quidem prætor, sed interitus.
 prætorius, pater adolescentis
 alioquin perdit, qui tamen mul
 tum posset apud Antonium, cen
 turiones orabat tantisper eadem
 differrent, dum se filius ab An
 tonio peteret. Illi ridentes, pe
 titit, inquit, sed in contra
 rium. Id ubi intellexit fenex,
 iterum brevissimum spatium peti
 tit, donec videret filium: quam
 visam iussit non adire paterno
 rum bonorum hæreditatem, ne
 & illius mortem frater impetra
 ret ab Antonio. Hujus quoque is
 fuit exitus, ut turpiter profuso
 patrimonio, furti damnatus so
 lum verteret. Cicero autem, qui
 post Cæsaris mortem regnavit
 in concionibus, proscriptus est
 cum filio, fratre filio fratris, &
 suæ factionis amicis omnibus:
 quumque in navicula fugeret, ja
 ctationem ferre non potuit, sed
 in villam suam, quam mihi li
 buit ob hujus casus memoriam
 visere, prope Capuam delatus
 quiescebat. Et quum propinqua
 rent qui eum quærebant (nam
 hunc præ ceteris Antoniani sum
 ma cura perquirebant) in cubi
 culum ejus involantes corvi cro
 citatu fomnum rumpebant: &
 stragulam ei detrahebant, donec
 Omina Ci
 ceroni ob
 lata.
 Q99 5
 servi

Per filium
 Fili profi
 toris inte
 Toranii
 interitus.
 Fili in To
 ranium
 impietas.
 600
 Turpis
 exitus.
 Cicero fu
 giens in
 navicula
 jactatio
 nem maris
 ferre non
 potest.

fervi moti prodigiò, impositum lectica rursum deferrent ad mare per devia sylvæ densissimæ. Multis verò passim discurrentibus & percunctantibus nunci ubi visus esset Cicero, alii miserati hominem respondebant cum soluta navi jam ferri per mare : unus sutor cliens Clodii quondam infensissimi Ciceroni, callem indicavit Lanati centurioni comitato paucis militibus : qui mox accurrit, & videns à multo pluribus cum stipari ad propugnandum paratis, stragamate usus exclamavit, Properate centuriones qui à tergo estis : tum servi quasi futuri mox impares, metu sunt cohibiti. Lænas, quamvis quondam Ciceronis patrociniò causam vicerat, attractum è lectica ejus caput, repetito ter ictu præsecuit magis quàm abscidit, ob imperitiam. manum quoque abscidit, qua contra Antonium tanquam tyrannum orationes scripserat, & ad imitationem Demosthenis Philippicas intitulaverat. Moxque & terra per veredarios & & mari per dromones Antonio res lætissima certatim nuntiata est: deinde Lænas in foro sedenti pro tribunali è longinquo caput cum manu ostentavit quatiens. Ille supra modum gavisus, centurionem coronavit, & præmium decuplum addidit, quasi ob maximum inimicum sublatum & omnium infensissimum. Contumeliam Ciceroni post necem factam. Caput ejus cum manu pro rostris diu pendit, ubi prius concio-

Ciceronis interitus. Lænas, cuius olim patrociniò causam vicerat, cum interficit.

601

Contumeliam Ciceroni post necem factam.

σύμβολον ἐκ τοῦ Ἰωάν, ἐς Φορέϊον ἐστὶν δὲ ἄλλοι ἐπὶ Κικεράνῃ, αὐτὸς ἐπὶ τῇ Ἰελασσῶν ἦσαν, ἀλλὰ λοχμῶν βασιλείας λαμβάνοντες· πολλοὶ δὲ ἀπὸ μέρη Διὰ θεῶν τῶν καὶ πτωχολογῶν, ἐκ τῶν Κικεράνῶν ὄφθη, οἱ μὲν ἄλλοι ἐπὶ ὄνομα ἔλεγον πλεῖν αὐτὸν ἐξαναχθέντα ἔλεγον ἤδη συντομοῦ ἢ πελάτης Κλαυδίου πικροτάτου τῷ Κικεράνῃ ἐχθροῦ γεννητοῦ, Λαρε τῷ λοχαγῷ σὺν ὁλίγοις ὅτι τῷ ἀτραπῶν ἰδέσθην ὁ ἢ ἐπέδραμέ τε, καὶ θεῶν ποταμῶν ἰδὼν πᾶσι πλείους τῶν ἀμφὶ αὐτὸν ὀρμῶν ἐς ἀμύμων, στρατηγικῶς μὲν, λα ἀνέσθουσαν, Ἐσπεδοῦσιν εἰς, τὸ χροῖον οἱ ἀπὸ ἐργῶν λοχαγῶν τότε ἢ οἱ μὲν θεῶν ποταμῶν ὡς ἐλδοσμένων πλοίων, κατεπλήρωσαν. ὁ ἢ Λαίνας καὶ δίκην πᾶσι ἀλλὰ τῷ Κικεράνῳ ποτε κατωρθωτικῶς, ἐκ τῶν Φορέϊον τῷ κεφαλῷ ἐπιστάσας ἀπέπεραν, ἐς τρεῖς ἐπιπλοῶν καὶ ἐκ διαπύλων ὑπὸ ἀπέχθας ἀπέπεραν δὲ καὶ τῷ χροῖον, ἢ τὸς καὶ Ἀντωνίου λοχμῶν οἷα τυροῦσιν συγγραμμάτων, ἐς μίσημα τῷ Δημοσθένῳ, Φιλιππικῶς ἐπεγράψαν. ἔθεον δὲ οἱ μὲν ἐπὶ ἰσθμῶν, οἱ ἢ ἐπὶ νεῶν αὐτῶν, τὸ εὐαγγέλιον Ἀντωνίου ἀναφέροσιν· ἔο ὁ Λαίνας ἐν ἀγροῦσιν ὁμοιωσάμενος, τῷ κεφαλῷ ἔτι χροῖον μακροτέρην ἀνέσθην ἐπιδεικνύς. Ὁ ἢ ἤδη τε καὶ μάλιστα καὶ τῷ λοχαγῷ ἐσπεδοῦσιν, καὶ πλείους τῷ ἄλλων ἐδοῦσιν, πέντε καὶ ἑκοσὶ μυριάσι Ἀπικῶν δραχμῶν, ὡς μέγιστοι δὲ τὸν οἱ πάντων ἐχθρῶν ἔο πολέμιων τὸν οἱ χροῖον ἀνελόντι. ἢ κεφαλῷ ἢ τῷ Κικεράνῳ ἔο ἢ χροῖον ἐν ἀγροῦσιν ἔο βήμαται ἀπέπεραν ἐπὶ πλεῖστον,

αυ,

ποι, ἔδοξα ἄσπερον ὁ Κικέρων ἰδημη-
 γόρῳ, ἔ πλείους ὑφάρμοιο σωθεσον
 ἢ ἀπεργάμοιο. λέγεται δὲ ἔ ἐπι τῷ
 Διοκίῳ ὁ Ἀντωνίου τῷ κεφαλῶ
 ἔ Κικέρων τῷ δευτέρῳ τῷ πραι-
 ζῆς, μεχρὶ κροθὶ ἔχε τῷ θεῶς τῷ
 κροθῶ. ἄδὲ μὲ δὴ Κικέρων, ἐπι τε
 λογῆς ἀοιδίμῳ ἐς ἐπὶ νῦν ἀνὴρ, κῆ
 ὅτε ἤρχε τῷ ὑπερτον δόχῳ, ἐς τῷ
 μέγιστῳ τῷ πατρὶδι γερῶς χρεῖσι-
 μῳ, ἀνηρητο κῆ ἀνηρηδῶς ἐνυ-
 βρίζετο. ὁ ἔ παρῶς ἐς τῷ Εὐκλεῖδι
 ἀποκαπέτατο ἐς Βεργῶν. Κοιντῷ
 δὲ ὁ ἔ Κικέρων τῷ ἀδελφῶς ἀμα
 τῷ πατρὶ καταληφθεῖς, ἐδέετο τῷ
 σφραγῆων ἀπὸ τῷ παιδῶς αὐτὸν ἀνε-
 λειν, τῷ δὲ ἐναντία κῆ τῷ παιδῶς
 ἐκτεθῶντῳ, οἱ σφραγῆς ἔφρασι
 ἀμφοτέρῳις Διοκίῳ, κῆ Διοκί-
 ῶντες ἕτερον ἕτερον κρητὶ σωθῆμα
 φονεῖς, ἀνείλεν ὀμοῦ.

Γνώμοιο δὲ πατῆρ κῆ ἕως συμ-
 φυνέτες ἀλλήλοιο, Διοκίῳ μίας πλη-
 γῆς ἀπέθανον, ἔ αὐτῶν αἰ κεφα-
 λῶ μὲ ἀπετίτυλωτο, τῷ ἔ λοιπῶ
 σώματῳ ἐπὶ σωπεπλεκτο. Βάλ-
 βῳ τῷ ἕον, ἵνα μὴ βαδίζοντες ὁ-
 μοῦ φανεροὶ γένοιντο, ἀποπεμφέν
 ἐς φυγῶ ἐπὶ ἡλῶσαν, κῆ μετῷ
 ὀλίγοι ἀπίτο ἐκ Διοκίῳ τῷ ἐξ-
 κρητῶντῳ δὲ πνῳ, εἴτε ἐξ ἐπι-
 βουλῆς, εἴτῳ ἕως ἀγνοίας τὸν ἕον
 σωελήφθῳ, ἐπανήλθε, καὶ τῶς
 σφραγῆς μετεπεμφατο σωεῖῳ ἔ
 κῆ τῷ παιδῷ δολοῖα ναυαγῶ. ἔ-
 τῳ τῶς τότε συμφορῶς ἔ τὸ δαγ-
 μῶνιον ἐπέκειτο. Ἀρῶντιος τῷ ἕον
 ἐκ ὑφιστάμοιο φευγῆν κρητὶ αὐτῶ,
 μολῆς ἐπεισεν ὡς νέον ἀποσῶζειν
 ἐαυτῶν κῆ τὸνδε μῶρ ἢ μήτηρ ἐπι
 τῶς πύλας ἀποπέμφε, κῆ ἕως
 σπείφεν ἵνα ἀνηρηδῶν τὸν ἕον

nari solitus: majorque tunc ad
 spectandum quàm prius ad audiendum
 concursus fuit. Fertur etiam in triclinio
 Antonius id caput ad satietatem specta-
 sse impositum. Ad hunc modum
 Cicero, vir eloquentiæ nomine
 nunc quoque laudatissimus de patri-
 a; sua consul optimè meritus, & occi-
 sus, & post necem contumeliosis affectus
 est. Filius jam ad Brutum evaserat in
 Græciam. Quintus verò, frater oratoris,
 comprehensus unà cum suo filio, armatos
 orabat ut se prius occiderent quàm
 filium: at filius supplex rogabat con-
 trarium. Perculsores polliciti satisfac-
 turos se amborum precibus, seorsum ut-
 rumq; aggressi eodem momento necaverunt
 ex composito.

Itidem Egnatii pater filiusque
 in complexu hærentes uno ictu
 ceciderunt, præcisus amborum simul
 cervicibus: & ademptis quoque
 capitibus trunci se complectebantur
 mutuo, Balbus filium, quo magis
 separati fallerent, præmissum ad mare
 ut fugeret, paulò post ex intervallo
 secutus est, quumque à quodam sive dolo,
 sive per errorem audisset comprehensum
 esse filium, reversus ultro percussores
 accivit: filius naufragio periit. ita tum
 fortuna quoque calamitates augebat.
 Aruntius filio non sustinenti ab-
 que ipso fugere, agrè persuasit ut
 homo juvenis vellet esse superstes:
 hunc mater ad portam profecuta,
 revertit domum ut interempto marito
 justa persol-
 veret.

Ciceronis laudes.

Quinti Ciceronis fratris, & filii mors notatu digna.

Egnatii patris & filii casus.

Balbi & filii.

Aruntii & filii & uxoris.

veret : aliquanto post ubi didicit perisse in mari filium inedia, sibi manus intulit. Hastenus filiorum bonorum atque malorum imagines proposui.

Ceterum fratres simul proscripti nomine Ligarii latebant in fumario, donec mancipiis prodebtibus alter confestim occisus est: alter elapsus, postquam fratrem perisse cognovit, de ponte desiluit in fluvium: exceptusque

Servorum perfidia. Frater fratris superstitis esse nolens.

602

à piscatoribus quasi casu non ultimo decidisset, diu luctatus est in flumen se ingerens: & quum nihil proficeret illis vincentibus, Non me servatis, inquit, sed vosipfos cum proscripto perditis: & illis tum quoque servare miserum pergentibus, milites quidam pontis custodes id conficari, accurrerunt & obtruncarunt hominem. Aliorum fratrum alter præcipitavit se in fluvium, cujus corpus servus quintam usque diem quæsitum tandem invenit: & quoniam nondum omnino confusa erant oris lineamenta, caput abscidit ut haberet præmium. Alter verò frater in latrina delitescens ab alio servo est proditus: percussores dediti ei descendere, hastis confixum extraxerunt, & ita ut erat obtruncarunt, ne abluto quidem capite. Alius quum fratrem comprehendi videret, accurrit, nesciens se proscriptum pariter: exclamavitque, Me me prius interficite: tum centurio qui proscriptionis tabulam ordine noverat, Equum postulas: inquit: nam

Ligarii interitus.

Servorum perfidia.

Frater extincto fratris superstitis esse nolens.

θαύσεις· ποιοῦσθαι δὲ καὶ τὸν υἱὸν ὑπὸ τῆς ἡλικίας διεφθάραι σιμῶς, διεγύσασθαι ἑαυτὸν. αἰδῶς ἢ ἢ παύσθαι ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἔσθαι εἰκέντες.

Ἀδελφοὶ δὲ ὄμοῦ προσημεινότες οἷς ὄνομα ἦν Λιγάρῳ, ἐκρύπτοντο ὑπὸ ἱππῶν, μέχρι τῶν ἑσπερίων αὐτοὺς ἀνδροπαύσαν, ὃ μὲν αὐτίκῃ ἀνῆρείθη, ὃ δὲ δραπεύων, ἐπὶ τῷ ἀδελφῶν ἔγγρα διεφθαρῶσαν, ἔρριψεν αὐτὸν δάπο τῷ ποταμῷ τῆς γαφύρας ἐς τὸ ρέμα· ἔ αὐτὸν ἀλλοίαν περιχρόνταν, ὡς εἶνε ἀλλοίωτον ἀλλὰ πεπτωκυῖα, ἐς πολὺ μὲν ἐφιλονείκει, ἔ αὐτοὺς ἐς τὸ ρέμα ἑάθει. ἡσώμῳ δὲ τῷ ἀλλοίω, περὶ εἰζήγετο, ἔ ΟΥΚ ἔμε, ἔφην, περὶ εἰσάγετε, ἀλλὰ ἑαυτὸς ἐμοὶ προσημεινῶν συναποκίοντες· οἱ δὲ καὶ ὡς αὐτοὺς οἰκτεροῦντες ἀλλοίωτος, μέγιστος πένος τῶν στρατιῶν, οἱ τὸν γέφυραν ἐπέσθαι, ἰδόντες, ἐπέδραμον τε, ἔ τὸν κεφαλῶν ἀπέτεμον. ἔτερον δὲ ἀδελφῶν ὃ μὲν αὐτοὺς ἔρριψε καὶ τῷ ρέματος, ἔ ἑσπερίων αὐτοὺς τὸ στήμα ἀνεζήτη, μέγιστος κέμπτης ἡμέρας· ἔτερον δὲ ἐπὶ γιορῆσθαι δυνάμει, τὸν κεφαλῶν ἀλλοίω τὸ ἀλλοίω ἀπέσθαι. τὸ δὲ ἔτερον οὐ κατῆνε κρυπτοῖσθαι ἔτερος ἐμῶσθαι ἑσπερίων, καὶ οἱ σφραγείσθαι ἀποκίον μὲ ἀπῆξιωσαν, δέσθαι δὲ ἀποκίοντες ἐξήγαγον, ἔ ὡς εἶχε τὸν κεφαλῶν ἐπὶ δραπεύσαντες, ἀπέσθαι. ἔτερον δὲ τῷ ἀδελφῷ συλλυμῶσθαι ἀποκίοντων, ἔ ἑσπερίων ἔ αὐτοὺς ἄμοσθαι, ἔ ἑσπερίων ἀποκίοντες, ἔ με, ἔ φην, κατῆνε τε ἀποκίοντες· ἔ ὁ λόγος, καὶ ἔχων τὸ ἀλλοίω ἀποκίοντες, Εἰκέντες ἀλλοίω, ἔ φην, τὸ δὲ ἀποκίοντων ὄνομα ἀνεγνώσθαι.

του γέγονε ψυχὴ καὶ εἰπόν, καὶ πλὴν
 τῶν ἐκτείνει ἀμφω. ταῦτα μὲν δὴ
 καὶ ἀδελφῶν δειγμάτων.

Λιγάριον ἢ ἡ γυνὴ κρύπτουσα,
 μίαν ἐς τὸ δόρυτον ἐπηγερετο θε-
 ραίταιναν, ἀσθενοῦσα ἢ ἰσοῦ
 τῆς, ἀπέτο τῆ κεφαλῇ ἔσθ' ἀνδρὸς φε-
 ρμένη, βοῶσα. Εἰ γὰρ τῶτον ἴσπε
 δέξαι μὲν, τὰ δὲ ὄμματα τοῖς ὕπο-
 δέξαι μὲν ἐστὶν ἐπιτίμια, καὶ ἔ-
 δνός αὐτῶν αὐτῶν, ἔπε ἀναι-
 ρεῖται τῶ, ἔπε μιλῶνται, αὐτῶν
 γελῶ ἐς τὴν ἀρχοντας ἦλθε κατ' ἐ-
 αὐτῆς· κἀκεῖνον αὐτῶν ἀφ' ἑαυ-
 τῶν φιλονεικίαν ὑπερδόντων, ἐαυτῶν
 ἀπέκτενε λιμῶν καὶ τῆς μὲν οὐδ' αὖτε
 ἐπιμαχίαν, ὅτι τ' ἀνδρῶν ἀσπλά-
 χουσα ἀπετόγγαυε τε, καὶ συνεξή-
 γαυε ἐαυτῶν. ὅσα δὲ ἐπιτυχοῦ τῆς
 φιλονεικίας, ἐν τοῖς ἀσπλάχουσι τ'
 ἀνδρῶν ἀνομοσύνῃ. ἔπειτα ἢ ἀσπλά-
 χουσα ἐπεδούλουσαν τοῖς ἀνδράσι, καὶ
 αὐτῶν ἐστὶν, ἢ Σεπτιμίου μὲν ἐργα-
 μητο, ἰσοῦ ἢ πνός Ἀντωνίου φίλου
 διεφθέρετο. ἐπιμαχίαν δὲ ἐν μοι-
 χείας εἰς γάμους, ἐδεήθη τοῦ μοι-
 χου αὐτῶν Ἀντωνίου. Ἐὶ ὁ Σε-
 πτιμίου αὐτῆς τοῖς πινάξι ἀσπλά-
 χουσα, Ἐμαχίαν ἐν τ' ὑμῶν ἐπ'
 ἀνδρῶν τ' οἴκος κατὰν, ἐφ' ὅσον ἢ
 ἢ ὡς φιλοφρονεῖ μὲν τοῖς ἄνδρα ἐπί-
 κλεισε, καὶ ἐπὶ τ' ἄνδρα, ἔως οἱ
 σφαγῆς παρεγένοντο, καὶ τ' αὐτῆς
 ἡμέρας οἱ μὲν οἴκῃον ἀνέστη, ἢ ἢ
 ἔβου γάμους. Σάλαστος ἢ οὐφουγῶν
 τε καὶ δόρυτος, ἦκε μὲν ἐς πάλιν
 νυκτός, ὅτε μέγιστα ἐδέξεν ἀμειλί-
 νιας τὸ δεινόν· πεποσάμης ἢ τ' οἰ-
 κίας, μὲν αὐτῶν ὁ θυραὸς τῆ οἰκίας
 συμπεσάμεν ἐπεγῶν, καὶ ἐς τὸ

scriptum est: & cum dicto ambos
 interfecit ex ordine. Hæc de fra-
 tribus exempli gratia.

Ligarium verò uxor quum
 abdidisset, unica ancilla comita-
 ta vifebat latebras: à qua prodita,
 caput referentes sequebatur cla-
 mitans, Ego huic fui receptacu-
 lo, idem contra celatores propo-
 situm est præmium. Quumque
 nemo eam vel occideret vel in-
 dicaret, ipsa semet ad magistra-
 tus detulit: quibus pietatem erga
 conjugem dissimulanter ferentibus,
 seipsam absumpsit inedia. Hanc ideo
 memoravi, quod in
 servando marito frustrata conatu
 suo, ei superstes esse noluerit:

Uxor Li-
 garii mari-
 to super-
 stes esse
 non vult.
 Uxor Se-
 ptimii ma-
 ritum pro-
 dit.

Uxor Li-
 garii mari-
 to super-
 stes esse
 non vult.
 Uxor Se-
 ptimii ma-
 ritum pro-
 dit.

Qua die
 casus ma-
 ritus, no-
 vas cele-
 brat nup-
 tias.

ctarium fecerat, agnitus & in cellam receptus est, pollicente late-
 bras

603

bras victumque pro facultatibus: deinde uxorem accitii iussit ex ipsius aedibus. Mulier cupidam se visendi mariti simulans, sed nocturnos metus causata & suspectam fidem ancillarum, interdium se venturam promisit: luce verò facta percussore petiit, & janitor procurrit ut illam cessantem urgeret. Salassius non comparente janitore insidias veritus summas aedes ascendit, expectans quoniam res evaderet, & conspicuos non janitorem sed percussorem uxore praevente adventare, de tecto se praecipitavit. Fulvius quoque ad foeminae domum profugus, quam dum serva ipsius esset pro concubina habuerat: moxque libertate donatam & dotatam nuptum dedit. malam recepit pro beneficiis gratiam, quod zelotypa indignè ferret Fulvium semota se induxisse uxorem legitimam. Haec de malis mulieribus suffecerint.

Uxor Salassium prodidit.

Fulvius a foemina proditus.

Stadius Sannitis propter divitias proscriptus.

Pars urbis incendio absumpta. Capito nis, non inultus, interitus.

At Stadius Sannitis, cujus egregia opera Sannites bello sociali usi fuerant, ob virtutem & divitias ac genus ascitus in amplissimum ordinem, jam octogenerius proscriptus propter ipsas divitias, domum populo & suis mancipiis diripiendam concessit, ultro multa iactans in publicum, & tandem exinanitam clausamque succendit, quo incendio & ipse & pars urbis conflagravit. Capito per semiapertas fores alium post alium irrupentem mactavit, postremò confertim irruentibus, à multis unus

αὐτὸ οἰκημα ὑποδέχεσθαι καὶ κρύψαι ἐπηγγέξατο, καὶ θρόνον ἐξ αὐτῶν οὐδὲν ὁ δὲ τῶν γυναικῶν οὐ καλοῦσα ἀποστρέψεν ἐν τῆς οἰκίας, ἢ δὲ ὑποκαταβῆναι ἢ εἰσελθῆναι ἐπὶ τοῦ οὐχ, δειδύκασι δὲ ὡς ἐν νυκτὶ καὶ ἑσπεριῶν τὸ ὑποβῆναι, μετ' ἡμέραν ἤξεν ἐπὶ τῆς ἑσπεριῶν ἡμέρας, ἢ μὴ τις σφαιρῶν μετ' ἡ, ἐὸν ἑσπεριῶν αὐτῶν ὡς βραδυνοῦσαν ἐς τὴν οἰκίαν ἀπετρέχειν ἐπέβησαν ὁ δὲ Σαλασίου οἰκημαίου ἔσπερον, δειδύκασι ὡς ἐνδύσαν ἀπίοντο, ἐς τὸ τῶν ἀναδραμῶν ἐκαστοῦ τοῦ γυναικῶν. ἰδὼν δὲ ἐπὶ τὸν ἑσπεριῶν. ἀλλὰ τῶν γυναικῶν τοῖς σφαιρῶν ἡσπεριῶν, ἐρίψεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς τῶν. Φουβίον δὲ ἐς ἑσπεριῶν φυγοῦσα, πεδῶν ἀδύσῃς τε αὐτῶν ἐπὶ ἀπὸ τῶν ἀδύσῃς, καὶ ἀδύσῃς ἐς ἑσπεριῶν ἀδύσῃς, ἢ ποσὶν δὲ πεδῶν ἀδύσῃς ζῆλωτυπία τὴν μετ' αὐτῶν τῶν Φουβίον γυναικῶν. ποσὶν δὲ μὴ γυναικῶν ποσὶν ὑποδέχουσα γυναικῶν.

Στάτιος δὲ ὁ Σαννίτης, πολλὰ Σαννίτης ἐν τῶν συμμαχικῶν πολέμων κτερισσόμενος, ἀπὸ τῆς ἀφάνειαν ἔργων καὶ ἀπὸ πλῆθος καὶ γῆρας ἐς τὸ Ρωμαίων βασιλευσίν ἀνακαλεσόμενος, ὀργισθέντος αὐτῶν ἤδη, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδύσῃς ἀδύσῃς ἀδύσῃς, ἀνετίτασε τῶν οἰκίαν τῶν τε δῆμον καὶ τοῖς ἑσπεριῶν, ἐσπεριῶν ὅσα θελοῖεν, τὰ δὲ καὶ αὐτὸς διερίπτει, μέχρις ἐκκαταβῆναι ἐκλεισῆς ἐπέβησε καὶ ἀπίοντο, καὶ τὸ πῦρ πολλὰ τὴν πόλιν ἀλλὰ ἐπενέμοστο. Καπίτων δὲ ἐς πολλὴν τῶν τῶν ὑποκαταβῆναι, τῶν ἐσπεριῶν ἀδύσῃς καὶ ἐπὶ τῶν ἀδύσῃς ἐπίβησαν

ἐπιβλαπῶν εἰς ἀπίθανο πολλοὺς
 λαγκτεύας. Οὐτυλίῳ δὲ χρεώσθ
 ἤδρασε πολλῶν ἀμφοὶ τὸ Πήριον,
 αὐτῶν τε τῶν σωζομένων ἀν-
 δρῶν, ἔοσι σωζέμενοι αὐτοῖς,
 ἔδοτο δὲ ὑπερκαίερα πολεῖαν, αἰ-
 ποῖς στρατοῖς ἐπιπέσει ἐπιβλαπῶν,
 πᾶν εὐχαίρανον· ταῦδε οὖν ἔχων
 Οὐτυλίῳ, ἀνήρει τῶν λεζων
 τῶν Δαδαιόων, μίχρη πεμφθεν-
 τῶ ἐπ' αὐτὸν στρατὸ πλεονῶ,
 ἐδ' ὡς ἐληξεν, ἀλλ' ἐς Σικελίαν
 πρὸς Πομπηίον κρητουῦτά τε αὐ-
 τῶ, καὶ τῶν φάλαγγας ὑποδεχόμε-
 νον ἐπέεσεν, εἴτε ἐπολέμει καρτε-
 ρῶς, μίχρη πολλῶν μίχρης ἡσ-
 σάμεν, τὸ μὲν δὲ ὅσοι τ' ὡσ-
 γενομένην ἀλλοῖς σιωῆσαι, ἐπὶ
 Μεσσηνίας ἐπιπέσει. αὐτὸς δὲ ὡς
 εἶδε πορθημένον ἤδη τὸ σκάφος,
 ἔμπεσαν τοῖς πολεμίοις, κρητου-
 πι. Νάσον δὲ δότο ἐξελθόντες πυ-
 δίκαν οἱ ἡρώων πορθητοῖς, ἡρ-
 πεισε πρὸς τοῦ τῶν στραπτῶν ξι-
 φῶ, καὶ τὸ σκῆπτρόν μόνον δπο-
 κτεῖας, εἰαυτὸν τοῖς σφραγίσαι ὑπ-
 ἔχε. Φιλοδίατος δὲ αἰκίτης τ'
 κρητουπὶ ἐπὶ λοφον κρητουπὶ, καὶ
 αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν ἦει μιοδωσο-
 ῖρος αὐτῶ σκάφος, ἐπανῶν δὲ,
 κρητουπὶν τε εἶδε τὸ δεσποτῶ, καὶ
 δποφύχοντος ἤδη, μέγα βοῶν, Ε-
 » πύμεινον ἐς βραχὺν, ὦ δεσποτα,
 » ἔπει, ἔ κτεῖναι τὸ λοχαγὸν ἐμ-
 » πσῶν ἄφω. καὶ δὲ κτεῖναι, ἐ-
 » αὐτὸν ἐπαναγῶν, εἴπε τῶ δεσπό-
 » τη, Παρμενίδιον ἔχεις. Δεύκιος
 δὲ δύο πρὸς τοῖς ἀπελάθετος
 χροσπὶν δύο, ἐπὶ θάλασσαν ἦει,
 Δαδαιόων δὲ κτεῖναι, ὑπεπέσει,
 κρητουπὶν ἔ βιον, ἔ αὐτὸν
 reversus animum despondit, &

occisus est qui prius multos oc-
 ciderat. Vetulinum magnam ma-
 num circa Rhegium contraxit,
 partim ex proscriptis aliisque ad
 se confugientibus, partim ex illis
 xviii urbibus militi destinatis
 in victoriæ præmium, quæ id fe-
 rebant ægerrimè. His igitur sibi
 adjunctis centuriones discurren-
 tes intercipiens opprimebat, do-
 nec majoribus copiis contra se
 missis, ne sic quidem ab incepto
 deterritus, in Siciliam trajecit
 ad Pompeium tunc obtinentem
 eam insulam, & receptaculum
 præbentem fugientibus. Inde
 bellum redintegavit egregiè,
 donec aliquot præliis victus, fi-
 lium cum ceteris proscriptis Mes-
 sanam præmisit: ipse quum jam
 navis medium frerum teneret,
 ab hoste circumventus in frustra
 concisus est. Naso verò à liberto
 quem in deliciis habuerat, pro-
 ditus, cuidam militi extorsit gla-
 dium, & solo proditore macta-
 to, percussori jugulum præbuit.
 Fidas autem quidam sei vus reli-
 quit herum in tumulo, ipse por-
 ro ad mare abiit conducturus na-
 viculam: in reditu verò supervenit
 occidentibus dominum, &
 expiranti jam inclamans, Expe-
 cta, inquit, paulisper, domine,
 simulque centurionem aggressus,
 confecit: deinde sibi quo-
 que manum inferens, Habes,
 inquit, solamen, domine. Lu-
 ceius duobus fidissimis libertis
 aurum dedit deferendum ad ma-
 re: qui postquam aufugerunt,
 interfectoris sibi seipedit.

Vetulini.
 nec inulti
 quoque.
 Nafonis,
 vindicta de
 solo prodit-
 tore sum-
 pta.
 Servus do-
 minum ul-
 ciscitur &
 domino
 superesse
 non vult.

Labic-

Labiensis
eritus.

Labiensis qui tempore Syllanae
proscriptionis multos comprehen-
sus interemerat, ignobiliter
tunc perisset, nisi parem casum
generosè pertulisset, pro foribus
suae domus in sella percussores
opperiens. At Cestius ruri apud
benevolens sibi servos latitans,
quum videret centuriones con-
tinuè discurreres cum armis &
capitibus, pavorem diutius ferre
non valuit: sed iussit servos ro-
gum accendere, ut possent dicere,

Cestii.
Aponii.

Sepleri à se Cestium: móx-
que se immisit in eum. Aponius
in tuto latebat: sed quòd nequi-
ret ferre victus quotidiani miseri-
am ut jugularetur ultro prodi-
it. Alius in propatulo sedens se
præbebat, & conctantibus per-
cussoribus strangulavit se in pu-
blico. Luceius, Asinii tunc con-
sulis socer, fugiens per mare,
& offensus sævis tempestatibus,
in medios fluctus desiliit. Sifi-
nius, quum persecutores fuge-
ret, clamitans se non esse pro-
scriptum, sed propter pecunias
strui sibi insidias, ad tabulam ad-
ductus, & suum nomen legere
iussus, dum legit ictus concidi-
t, Æmilium se proscriptum ne-
sciens, conspicatus alium quen-
dam fugientem, ex centurione
scitatus est, Quis hic proscriptus?
qui agnoscens Æmilium, Tu at-
que ille, inquit, & ambos occi-
dit. Cilo autem & Decius egres-
si curiam, ut resciverunt proscri-
pta sua nomina, priusquam quis-
quam eos aggrediretur, trepi-

Cilonis &
Decii.

φῶν πῶ ὀνόματι ἀπογραφεύου,

ἐμὲν οὖς τῆς σφαγεύου. Ἀσπίου
ἢ ἐν τῆς Σύλλα ἀπογραφῆς πολ-
λοῦς τῶν τότε συλλαβῶν τε & κτεί-
νας, ἠδὲ ἔχεν ἀρα, εἰ μὴ τὰ ἑ-
μῶν ἡνωμῶς ἐνέγκει, καὶ ἀπελ-
θῆν ἂν οἰκίας, ἐκείνῃ ἐπὶ τῆς
νοῦ, τῆς σφαγεύου ἀεμίαν. Κί-
σιου ἢ ἐν χροῖας ἀπὸ εὐνοῖς τε-
ραποῦσι ἐκρύπτετο ἰοραγῶν δὲ
αἰεὶ σὺ ὄπλοισ ἢ κεφαλῆς ἀγ-
θεύοντα, οὗ ἐφερε τὸ μῆκος τῆ
φῶου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τεραποῦς
ἄψυ πύου, ἡο ἐχοῖεν λέγῃ, ὅ-
τι Κέσιον ἀποθανόντα ἡπκτοῖν καὶ
οἱ μὲ ἐνδεδυθέντες ἤσαν, ὅ οὐ ἐ-
σῆλατο ἐς αὐτῶν. Ἀπῶνιου ἢ ἐς-
φῶως ἐμὸν ἐπικρυφίας, οὗ ἡ-
νεγκε τῶ πηνηρίων τ' ἀσπίτης,
ἀλλὰ ἀπογραφεύου ἐαυτὸν ἐπὶ τῶ
σφαγῆ. ἀλλ' ἐν φανερῶ κρηστῶ
ἐκῶν, καὶ βοαδιώνταν τῶ σφαγεύου,
ἀπῆλατο ἐν μέσῳ. Ἀσπίου ἢ ὁ
Ἀπῶνιου ἢ ὑπατεύοντα τότε πε-
τερός φεύγον ἀπὸ ἡλιασῶς, ἐ φέ-
ρων ἢ χροῖων τῶ ἀηδίων, ἐρ-
μύφεν ἐαυτὸν εἰς τὸ πῆλαγῶ. καὶ
Σισίνιον ἢ οἱ διάκοντες ὑποφύλακ-
τῶ τε καὶ βῶνται ἐ ἀπογραφεύου,
ἀλλὰ ἀπὸ τῶ κρημέτου ἐπὶ ἐλευ-
θεύου ὡς αὐτῶν, ἐπὶ τὸν πῆλακα
ἀραγῆτες, ἀναγκάσκειν ἐαυτῶ τὸ
ὄνομα ἐμῶδον, ἐ ἀναγκάσκειν
ἐκτεῖναν. Ἀμίλιου ἢ ἀγνοῶν ὅτι
ἀπογραφεύου, διοικητὸν ἀλλοῖ ἰ-
δῶν, ἤρατο τῶ ἰοραγῆν αὐτὸν διά-
κοντα, Τίς ὁ ἀπογραφεύου
ἢ ἐπὶ καὶ ὁ ἰοραγῆς τὸν Ἀμίλιον
ἢ γνωστῶς, Σὺ κἀκεῖν, ἐπὶ
ἢ καὶ τῆς δύο ἀπέκτανε. Κίμων ἢ
ἐν ἢ βουλοπῆλου ὡς ἴων, ἐ Δέ-
κίου, ἐπεὶ τίς πῆλαξιν ἐπέδοντα
ἔπει τῶς ἐπίοντα αὐτούς, ἔφου-

ρηι κήρυγμα δὲ πύλων, καὶ ἀν-
 τὸς τοῖς ἀπανταῖσι τῶν λαγῶν ἀν-
 τὸς ὁ δρόμος ἐκλήθη. Ἰκίλιος δὲ,
 ὃς ἐπὶ Βροῦτω τε καὶ Κασίῳ διη-
 ζων, Καίσαρ τοῖς δικαστηρίοις
 μὲν πραπίδας ἐφεσῶτο, καὶ τῶν ἄλ-
 λων δικαστῶν κρύφα τὴν ἐκδοχὴν
 ἔχουσαν φερόντων, μὲν τὴν ἀπο-
 λυοῦσαν ὡς γὰρ φανερώς, ἐκλα-
 θόμενος τῶν μεγάλων ἐλθε-
 ροτητῶν, νεκρὸν σάμας ἐκχυμι-
 ζόμενον ὑποσῶς, τοῖς φέρονσι συν-
 ἐβάσταξε τὸ λέχος. ἰδόντων δὲ τῶν
 φερόμενων τὰς πύλας, ὅτι παθε-
 νῆσαν οἱ νεκροφόροι ὡς τὸ σύν-
 ητες ἐν ἀίθρῃ, καὶ τὰς μὲν φέροντας
 οὐκ ὑπονοοῦσαν, τὸ δὲ λέχος ἐ-
 ρδυνώμενον, μὴ νεκρὸν περὶ ὑποκρί-
 ναιτο, οἱ νεκροφόροι τὸν Ἰκίλιον ἠ-
 λέγησαν ἔχοντες ὁμοτεχνοῦσιν ὄντας,
 ἐπιγυμνάζοντες τε οἱ σφαγῆς ἀπέ-
 κτηναν. Οὐ γὰρ δὲ ἀπελευθέρου
 σπυρδύοντες αὐτὸν, ἀπέδρα, καὶ
 ἔρθε ἐξ ὄρους ἀμείνων, ἐς τὸ Μιν-
 τυρναίων ἐλθὼν ἐπέπεσον, ἔνθα ἐαυ-
 τὸν Διαιταπαύαν ἠσύχαζε τῶν δὲ
 Μιντυρναίων ἐπὶ ζητήσῃ ληστῆρου
 τὸ ἐλθὼν ἀεικλιόταν, ἢ τε κόμη
 τῶν δυνάμεων σαλευθεῖσα ἐπέφησε τὸν
 Οὐρανὸν, καὶ ληφθεὶς, ἐλεῖντο εἶνεκα
 λησῆς, καὶ ἐπὶ θανάτῳ κριτεδικα-
 ζόμενος, ὡς ἔχοντες αὐτὸν ἐ-
 μίχων ἔβασιλεύον ἐς τὰς συνεργα-
 κώτας, ὅτι οὐκ ἔμελλεν ἦδη τῶτο ὡς
 ἠσπετίεσθαι, Ἀπερρώσῳ, Φη-
 σίν, ὃ Μιντυρναῖοι, ὑπατόν
 με γυμνάζουσιν, ἔδ' τοῖς νῦν ἄρ-
 χουσι πμῶν ἐστὶ σπυρδύοντες
 μένον, μήτε βασιλεύουσιν, μήτε
 ἀναρρεῖν ἐπὶ εἰς ἡδ' ἐκ ἐπιμοιρίων
 φυγεῖν, ἀμείνων ὑπὸ τῶν ὁμοτιμῶν
 πεδῶν. ἀπαιτούτων δὲ τῶν Μιντυρ-

de fugiebant per portam, quos
 cursus ipse centurionibus obvius
 prodidit. Icilius ille, qui dum
 Brutus Cassiusque absentes pos-
 tularentur in iudicio praesiden-
 te Caesare, aliis iudicibus clam
 atros calculos in urnam confe-
 rentibus album solus palam tu-
 lerat, pristinae magnanimitatis
 & ingenuitatis immemor, cada-
 veri quod efferebatur, subjecit
 humeros, atque ita cum aliis ba-
 jalubat sandapilam: portae custo-
 des conspicati uni mortuo vespilones
 solito plures adhibitos, nihil
 de ipsis suspicando tantum
 scrutati sunt nequius vivus effere-
 retur pro mortuo: sed quum Icilius
 argueretur a sociis quod non
 esset libitinarius, agnitus & in-
 terfectus est. Varus a liberto in-
 dicatus aufugit, & per devios
 montes ad Minturnensium palu-
 des delatus in eas se abdidit, ut
 quiete vires repararet per silen-
 tium. Minturnensibus autem la-
 tronum receptacula perquirentibus,
 arundinum folia mota eum
 prodiderunt; comprehensusque
 latronem se aiebat, & addictus
 supplicio ferebatur. Ubi vero tor-
 menta intentari sibi vidit ut pro-
 fiteretur socios, id jam ut inho-
 nestius non ferens, Denuntio,
 inquit, vobis, Minturnenses, ne
 me quondam consulere, nunc,
 quod magistratus pluris aesti-
 mant, proscriptum, vel torquea-
 tis vel necetis, si enim non licet
 mihi evadere, praestat ut pae-
 nas dem pari dignitate praedit.
 Quumque parum fidei habere-

Icili.

696

Varii interitus.
Largi miserabilis casus.

Rufi interitus.

tur ejus verbis, & putaretur fingere, centurio discursator supervenit, & agnito caput abscidit, relicto Minturnensibus cadavere. Largus per agros oberrans incidit in quosdam qui non ipsum persequebantur, sed alium: quibus casum miserantibus quòd non quæsitus caperetur, dimissus est ut per sylvam fugeret. quúmque mox exagitaretur ab aliis, recurrit ad priores, vociferans, Vos me potius interficite, qui servare voluistis miserum, vos malo præmium accipere. Hanc ille moriturus rependit eis clementiæ gratiam. Rufus verò, Fulviæ, uxoris Antonii, vicinus, quum insulam haberet pulcherrimam, prius quidem eam vendere mulieri noluerat, tunc quum ultro donaret, tamen proscriptus est. Caput quum ad Antonium referretur ad se pertinere negans, misit ad uxorem: illa non in foro, sed ante insulam id proponi iussit. Villam alius habebat umbrosis arboribus amœnam & alioqui perpulchram, conjunctam speluncæ longo recessu opacæ, propter quam proscriptus creditur. Fortè tum in sua spelunca frigus captabat, quum servus procul conspicatus percussores accurrere, in intimum specum eum abdidit, indutúsque herilem tuniculam, se esse illum ac metum quoque simulans planè fefellerat, ni ex confervis quidam fucum prodidisset. Ita sublato domino, populus id indignè ferens, non prius desit magistratus obtundere quàm index ille

νόμον, & τὸ λόγον ὑπονοεῖται, λογαγὸς ἐπίγνωσις, & τὸ κεφαλῶν ἀπέτεμε, τὸ ἴ λοιπὸν σάμου τοῖς Μιτυρναίοις κηλίπι. Λάρῳν ἕτεροι σωεαίμενον ἐγχαρίαις, & Λάρῳν ἀλλ' ἕτεροι διακοντες, οὐκ ἐπειραντες δ' ὅτι μὴ ζήτουμένῳ αἰλοῖν, φέρῳν μῆχαν ἀνά τὴν ὕλην. ὁ δὲ ὑφ' ἑτέρων διακόμενῳ, δρόμον τὸς σωτέρας, κητέλασος κῆ, Ἰμῆς, ἔφη, με κτενωται οἱ ἐλήσαντες, ἵνα τὸ μισθὸν ἀντὶ τῶν ὑμῶν φέρῳ, δε' ὁ μὲν δὴ τῶν τελευτῶν κῆ, μοισίω ἀποθήσκων φιλαδελφίας. Ρ' ἔφθ' δὲ ἔχον σωικίας περικαλῆ ζήτησα Φουλβίας τ' νεμεκὸς Ἀντωνίῳ, πάλαι μὲν ἀξίωση τῆ Φουλβίας περιαδ τὴν οἰκίαν, & σωεραφῆ, τότε ἴ κῆ δωρέμενῳ σωεραφῆ κῆ τὴν μὲ κεφαλῶν μὲ Ἀντωνίῳ οἱ σωεφερομένῳ, ἐκ ἱαντῶ σωσηκεν εἰπών, ἐπιμψεν εἰς τὴν γυναικῆ. ἢ ἴ ἀντὶ τ' ἀγροῦ ἐκέλευσεν ἐπὶ τ' σωικίας σωεθλίωμ. ἱπταυλον ἕτερον ἔχει περικαλῆ κῆ σύσιον, ἀντρον τε κηλί ἢ ἐν αὐτῇ & βαθῶ, κῆ πάρα κῆ ἀλά ἕτα κῆ σωεραφῆ ἕτα κῆ ἀναψύχων κῆ τὸ ἀντρον, κῆ αὐτῆ τ' σφαγίαν ἐπὶ μακρόθεν ἐπιθίοντων, θεοσπῶν αὐτὸν ἐς τ' μυχῶν τοῦ ἀντροῦ σωεπόμενας, οὐδὲν τ' ἔ' διαστότου χηταίσιον, κῆ ἱπτα κημετο κηπῶν εἶνα κῆ δειδίωμ, κῆ πάρα ἀν ἐπίτευχεν ἀναμεθεῖς, εἰ μὴ τ' ὀμοδύλων τις ἐπίφηεν τὴν οὐδρον ἀναμεθεῖτον δὲ οὐδὲ ἔ' διαστότου, ὁ δῆμος ἀγροακτῶν περὶ τοῖς ἀρχαῖον οὐκ ἱπταῖστο, κη κη τ' μὲ οὐδὲξαντα κημεθεῖται, τ' δὲ

ἢ δὲ ἀποσώσονται ἐλευθερώσει ἐπίησιν. Ἀτέρον δὲ κρυπτόμενον θεράπων ἐμνησά τε, & ἐλευθερωσάμενος ἡμέτερος, ἀντιπείνω τῆς πατρὸς αὐτῆς τῶν ἐσίων, καὶ ἐνυβρίζεν ἐπαχθῶς· οἱ δὲ αὐτὰ πανταχῆ μὲν σιγῆς εἰπόντο κλαίοντες, ἕως ὃ δῆμον ἤρανακῆσε, καὶ οἱ σφείας αὐτὸν ὡς παλινοῦσαν τῆς χρείας, ἀνεδύλωναι τῆς πατρὸς ἑσπεροεραμμένου. καὶ μὴ δὴ τοῦ ἀνδρός τιαιὰ ἐγίνετο.

ἩΨατο δὲ ὁ ὄρφανῶν Δαξὶ πᾶσι τὴν ἢ τότε τύχη, καὶ ὃ μὴ ἐς διδασκαλίαν φοιτᾶν, αὐτὰ παιδαγωγῶσαι σιωπηρέτη, τὸ πᾶσι ἀποχρησισάμενος τε καὶ μεδίετη. Ἀτίλιον δὲ ἄρπυιᾶ τῶν τετελειῶν ἀποθέμενον σολῶν, ἦει μὴ, ὡς ἔθ' ἐστὶ, σὺ πομπῆ φίλων ἐπὶ θυσίας ἐς τὰ ἱερά. ἄφρων δὲ ἐξερραφέντος αὐτῆ τοῖς πύραξιν, οἱ φίλοι & οἱ θεράποντες διαδιδρασκον, ὃ δὲ μὲν & ἐρημῶσαι ἐν δυνάστεως παρεμπομπῆς ἐς τῶν μετέωρον ἐχρησάμενος δὲ ἀντὶ τὸν ἐσθὲν ἐκείνης ὑπὸ δέου, ἐκ ἀξιώσεως ἐπὶ ἐς πείραν ἐλθεῖν ἐτέρη μὲν μετέωρον, ἐς ὅρα ἐφυγῆναι, ὅθεν ὑπὸ λιμῶν ἐς τὰ πεδινὰ κατελθῶν, ἐλθὼν παρὰ ἀνδρὸς ληστῆν τοῦ παροδοσίου, καὶ ἐπὶ ἔργῳ κατεδῆν εἰδομένη· οἷα δὲ πᾶσι ἐκ τρυφῆς τὸ πᾶσι ἐκ ἐσθῆτων, ἐς τῶν ἀμφοτέρων αὐτῶν χρονικῆς διαδρασκῆς καὶ παροδοσίου λοχμαγῆς αὐτὸν ἐμῆσεν τε καὶ ἀνῆρετη.

Γιγνομένων δὲ τῶν, Λέπιδον ἐπὶ Ἰβηρῶν ἐδραμῶσας, & αὐ-

pendit, servator verò libertate donatus est. Aterium quoque latentem servus indicavit: moxque liberatus quum proscripti bona liberi ejus sub hasta vellent emere, licitator iniquus & amulus ex adverso eis restitit, non sine contumeliis: qui silentio concoquentes dolorem, tantum ubique sequebantur eum cum lacrymis, donec indignatio populi in eum coorta est, & triumphari in plus satis avarum, addixerunt eum rursum in servitutum proscripti liberis. Et hæc quidem viris acciderunt.

Pervenit tamen hujus mali contagium & ad pueros orbatos parentibus, ut eorum fortunæ præda fierent: quorum unus dum ad ludum commeat, interfectus est cum ipso pædago, qui puerum complexu protegens divelli non poterat. Atilius verò qui tum primum virilem togam sumpserat, sacra ex more petebat amicis deducentibus. Interim adscripto repente in tabulis ejus nomine, amici & servi diffugere: ipse desolatus & à tam splendida modò pompa destitutus, ad matrem se contulit: ac ne illa quidem admittente præ timore, post frustratentatam matrem non ausus cuiquam se committere, in montem fugit, unde fame coactus descendere in planitiem, à plagario captus est: tum in ergastulum trusus puer delicatus & laboris

Perfidia pretium. Aterius proscriptus.

607 Pueri parentibus orbatii inter proscriptos trucidati. Puer cum pædago interfectus.

Mater filium servare non vult.

Atilii interitus. Lepidi triumphi & editum.

impatiens, in viam publicam evasit sic ut erat compeditus, seque transeuntibus centurionibus prodidit, atque ita perit.

Interea Lepidus de Hispanis triumphavit, & editum hujusmodi

modi est propositum, Quod felix
 faustumque sit, edicitur univer-
 sis, ut sacris ac epulis dent hunc
 diem: qui contra fecerit, inter
 proscriptos esto. Et ille quidem
 triumphali pompa inductus est in
 Capitolium, omnibus hilari spe-
 cie, infenso animo deducen-
 tibus. Proscriptorum verò aedes di-
 ripiebantur, prædia non multos
 emptores inveniebant, quòd pue-
 deret ex alieno infortunio lucra
 inauspicata querere, ac ne tutum
 quidem esset cum auro argen-
 tisque conspicui, & adeo periculo-
 sum augere possessiones, ut ne
 præfentes quidem in tuto vide-
 rentur. Soli audaces licitabantur:
 & quia soli, valde vili emebant:
 unde accidit, ut magistratibus
 qui sperarant hæc ad apparatus
 belli suffectura, adhuc deessent
 x x m. myriadam. Id pro concio-
 ne præfati proscripterunt m c c c c
 mulieres ditiores, quas oportebat
 profiteri bona sua, & in sum-
 ptus belli conferre pro triumpho-
 rum arbitrio. Si quæ aut ce-
 larent quicquam aut non rectè
 aestimarent, iis multa est propo-
 sita, indicibus verò horum, tam
 ingenuis, quam servis, præ-
 mium. Mulieres verò statuerunt
 cognatas triumvirorum depre-
 catrices adhibere: fororem sanè
 Cæsaris facilem, itémque ma-
 trem Antonii nactæ, sed à Ful-
 viæ uxoris ejus foribus repulsæ,
 molestè tulerunt hanc injuriam:
 progressæque in forum per me-
 diam turbam usque ad triumpho-
 stion ubi erat hæσκηον, ης ες τω άρασην επί τò βήμα ττ άρχοντων άσπι-
 δημα,

Mulieres m. &
 cccc. pro-
 scriptæ ut
 bona sua
 profitean-
 tur.

608

τίθη άθήραμμα άται έχον, Α-
 ,, γαθή τύχη ασεσέρηδω πύσε
 ,, ης πύσεμς θυειν ης ευωρηδω
 ,, πλώ ημερεν ηη παρσεω. δεσ δ'
 ,, αν μη φάμηται έωτα ποιων, ες
 ,, τοίς ασεραμαμείοις έσαμ. Ο
 ,, μ δη ττ θραμείον ες τὰ έραμ άνη-
 ,, γε, παρσεπεμύοντων άντων άπαν-
 ,, των μετ' άηματ' έλασθ ης γνά-
 ,, μης δεσμωδς. ττ η ασεραμαμεί-
 ,, ων τὰ με ες τας οικιας διεφορεί-
 ,, το, ης ες πολυς λω ο τὰ χωρη
 ,, άνεμρω, οι με επιβαρειν τίς η-
 ,, τυχησιν εμδεδρωι, ες οσα εν αι-
 ,, σια σφίσι τὰ εκείων έσαδ νομί-
 ,, ζοντες, εδδ ασφαλές ολας κρυσια
 ,, η δργυρειον έχοντας οσαδωμ, εδδ
 ,, τας επικήσας νω ακινδύους, πολ-
 ,, λυ δε μωδων τὰ οτα επικινδύων.
 ,, μωοι δε άδθ θρασυτήτα ασεστίο-
 ,, τες, άτε μωοι, βοραχυτάτου πάμ-
 ,, παν άνωωτο. εδδεν τοίς αρχυειν ελ-
 ,, πίσασιν ες τας ε πολέμου παρσε-
 ,, σκωδς πάδε θρκίσην, ουδει μω-
 ,, ελαδων επ διεμυελίων. ης τετο ες
 ,, τ δημον ειπόντες, ασεωγροφον χε-
 ,, λιας ης τετρασισίας γυναικίς, εμ
 ,, μωλίστα πλαστα διεφερον, ες αυτάς
 ,, εδει τὰ οντα πωμωδωδς εσφερειν ες
 ,, τας ε πολέμου χερίας, οσω εκή-
 ,, στω οι τρείς δεμωδςσην. επέκειτό τε
 ,, ταις δποκρυψαμωδς τι ττ άντων η
 ,, πησσεμωδς ηκαως, επτίρια, ε
 ,, τας έωτα μεμωουσι ελευθέρης τε
 ,, ε δούλοισ μίνυτα. εμ δε γυναικίς
 ,, εκειων ττ ασεσησων τας αρχυ-
 ,, σι γυνωμην άνεθάνωμ της ηρη δη
 ,, Καίσαρω αδελφης οσα απενωγ-
 ,, χανον, εδδ της μητερς Αντωνιω
 ,, Φουλκίας δε ττ γυνωμης Αντωνίω
 ,, των θυρων απωτουδωμ, χαλεπώς
 ,, τη υβρειν ηνεγκεν, ης ες τω άρασην επί τò βήμα ττ άρχοντων άσπι-
 ,, δημα,

ἄρα, διῆταρμιου ἔτε δῆμου καὶ
 τῶν δδρυφορῶν, ἔλεγον, Ὀρθησίας
 ἢ ἐς τὸτο ὡσεὶ χειρὸς ἐμῆς, ὃ μὲν
 ἤρμεζε δεομῶνας ὑμῶν γυναῖξιν
 τοιαῖσδε, ἐπὶ τὰς γυναῖκας ὑμῶν
 κατεφυγῶμεν, ὃ δὲ οὐκ ἤρμεζον,
 ὑπὸ Φυλῆας παρῆσαν, εἰς τὴν
 ἀρῶν συνείσμεθα ὑπὸ αὐτῆς.
 ὑμεῖς δὲ ἡμῶς ἀφείλασθε μὲν ἡ-
 δὴ γυνῆς τε καὶ παίδας ἔαν-
 ὄρας ἔ ἀδελφῆς, ἐπιγκλωυῖτες
 ἔτε σπῆς αὐτῶν ἠδίκησθε· εἰ δὲ
 ἢ τὰ χεῖρῶν ὡσεὶ σφάλλοισθε,
 ὡσεὶ ἴσθε εἰς ἀπερῆσαν ἀνα-
 ξίαν ἡμῶν, ἢ τῶσαν ἔ φυ-
 σῶς γυναικείας, εἰ μὲν δὲ τε καὶ
 σπῆς ἡμῶν οἶον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν
 ἠδίκησθε φατε, ὡσεὶ ἡμῶν ἔ
 ἡμῶς ὡς ἐπείνοῦσθε· εἰ δὲ ὑδέναι
 ὑμῶν αἰ γυναῖκας ἔτε πολέμιον
 ἐνῆφισακῆτα, ἔτε ἡμῶν ἔ
 οἰκίαν, ἢ ἔσσαν διὰ φείσμεν,
 ἢ ἔπῆρα ἔτερον, ἢ δὲ ἡμῶν ἢ
 τιμῆς τυχῆν ἐκάλυψαμεν, τί
 ἡμῶν τῶν ἡμῶν, αἰ ἔτε
 ἀδικημάτων ἔ μεταχῆσθε; τί
 δὲ ἐσφῆραμεν, αἰ μῆτε δὲ ἡμῶν
 μῆτε τιμῆς μῆτε ἐσφῆρας μῆ-
 τε τῆς πολιτείας ὄλων, τῆς ὑ-
 μῶν ἐς τῶσαν ἢ ἡμῶν ὡσεὶ
 ἡμῶν, ἢ ἡμῶν; ὡσεὶ
 φατε πόλεμον ἔτε ἢ ἡμῶν ἢ
 γυνῆς πόλεμοι; ἢ ἡμῶν ἢ
 ναῖκας συνήσσαν, ὡς ἢ μὲν φυ-
 σῶς ἀπλοῖαι ὡσεὶ ἀπῆσαν ἀ-
 νῶν; αἰ δὲ μῆτερες ἡμῶν
 ὑπὸ τὴν φύσιν εἰσηνεγῆσαν ποτε
 ἀπῆσαν, ὡσεὶ ἐκάλυψατε ὡσεὶ
 τὴν δὲ ἡμῶν ἢ ὡσεὶ αὐτῆ τῆ
 πόλιν, Καρχηδονίαν ἐκάλυψατε,
 ἢ ἡμῶν ἢ ἡμῶν ἐκάλυψατε,
 ἢ ἡμῶν ἢ ἡμῶν ἐκάλυψατε,

rorum tribunal, decedente tam
 populo quàm satellitibus, per
 Hortensiam sic eos allocuta
 sunt, Quod nos decebat, opis ve-
 stra egentes, ad cognatas vestras
 confugimus : quod vero non de-
 cect passæ à Fulvia, coactæ su-
 mus ejus importunitate forum
 uno agmine petere. Ademistis
 nobis parentes, liberos, mari-
 tos, fratres, tam omnium crimi-
 ne quòd læsi sitis ab eis: si et-
 tiam facultates auferetis, adige-
 tis nos ad ea quæ nec genus no-
 strum, nec mores, nec sexum
 decet. Si à nobis æquè ac à viris
 vos affectos injuria dicitis, &
 nos ut illos proscribitis. Quòd si
 nemo vestrum à mulieribus hos-
 tis judicatus est, non ædes cujus-
 quam diruimus, non exercitum
 concidimus, neminem magis-
 tratu alteri decedere cõegimus,
 nemini quominus magistratu
 honorève potiretur obstitimus,
 cur pariter punimur quæ à culpa
 alienæ fuimus? Cur tributis gra-
 vamur, quæ nec de magistrati-
 bus, nec de dignitatibus, nec de
 præfecturis, nec de reipub. tra-
 ctatione, pro qua vos tantopere
 digladiamini, contendimus? an
 quia bellum instare dicitis? &
 quando bella defuerunt? quan-
 do tributa à mulieribus exacta
 sunt, quæ sexus immunitatem
 habent jure gentium? Majorum
 seculo supra conditionem sexus
 semel contribuerunt nostræ pro-
 genitricis, tum quum ageretur
 non solum de imperio, sed de
 & contribuerunt ultro, Idque
 non

Hortensia
 ad trium-
 viros ora-
 tio magna-
 nima.

609

non ex rusticis urbanisve prædiis, non ex dotalibus pecuniis, siæ quibus non est ingenuam vitam degere, sed ex solo muliebri mundo : & ne id quidem ad certum censum, vel propositis indici præmiis, vel necessitate imposita, sed quantum ipsis placuit.

Nunc quid timetis imperio vel patriæ? Veniant Galli aut Parthi hostes, non erimus deteriores in tuenda patria nostris progeneriticibus. Ad civilia bella absit ut vobis contribuamus, aut opem feramus, inter vos inct dimicantibus. Nec bello Pompeiano ulla exactioes tulimus: non Marius, non Cinna hanc nobis necessitatem imposuit: non Sylla, oppressor reipublicæ quam vos constituere profitemini. Hæc Hortensia verba triumviri molestè tulère, mulierum audaciam viris cessantibus usque concione procedere, à magistratibus rationem repositere: viris militiæ labores perferentibus ipsas gravari pecuniæ sumptum facere: jusseruntque ut apparitores eas à tribunali submoverent: quum exortus clamor circumstantis multitudinis apparitores cohibuit, simulque triumviri distulerunt rem in diem crastinam.

Quæ ubi illuxit, de m c c c c numero tantum quadringentarum bona ut censerentur promissa scripta sunt: edictumque de viris ut quicumque in censu haberet plus decem myriadibus, civis, exterus, libertus, sacerdos, cujuscunque gentis, nemine excepto,

ἢ ἐκ δὲ γῆς, ἢ χειρῶν, ἢ
 οὐρανόθεν, ἢ οἰκίαν, ἢ κληρονομία,
 ἀλλ' ἄλλοθεν ἐπιελεύθεροις, ἀλλὰ
 δὲ μόνον τῶν οἰκιστῶν, ἐδὲ
 τετρακοντακισμῶν, ἐδὲ ἑκατὸν μη-
 νιαῖς ἢ κληρονομίαις, ἐδὲ πέντε
 ἀνάγκη ἢ βίαν, ἀλλ' ὅσον ἐ-
 βούλοντο αὐτοὶ. τίς οὖν καὶ ὑμῶν
 ἐστὶν ὑμῖν πρὸς τὸ ἄρχεσθαι ἢ πρὸς τὸ
 πατεῖσθαι φοβούμενος; ἢ τῶν τριῶν ἢ
 Κελτικῶν πόλεμον, ἢ Παρθυσίων,
 ἢ ἐκ χειρὸς ἐς σωτηρίαν ἐσομένην
 τῶν μητέρων ἐς τὴν ἐμφυλίαν πο-
 λέμους μὴτε ἐπιτελέσειεν, ἢ
 μὴτε συμπεράξομεν ὑμῖν κατὰ
 ἀρχήν; ἐδὲ γὰρ ἐπὶ Καίσαρι
 ῥομῆ ἢ Πομπηίου σωτηριόφρονον,
 ἐδὲ Μαρίου ἢ Κίνας
 ἢ ἀνάγκη, ἐδὲ Σύλλαν ὁ τυ-
 ραννίστας τὸν περὶ τῶν ὑμῶν
 τῶν φωνῶν καὶ κληρονομίας τῶν πολι-
 τῶν. Τοιαῦτα τὸ Ὀρθησίαν λε-
 γούσης, οἱ τρεῖς ἠγανακτοῦν, ἐ-
 γνωσκίαι ἀνδρῶν ἠσυχάζοντων δια-
 σωθέντων τε καὶ ἐπιτελέσειεν, καὶ
 τὰ δρωμένοις τοῖς ἀρχαῖς ἐξετάσαν-
 σι, καὶ τὸ ἀνδρῶν στρατευομένων ἀν-
 τὶ ἐδὲ ἡγήματα ἐπίστατον, καί-
 λευὸν τε τοῖς ὑπαίθετοις ἐξωθέν ἄν-
 τὶ δὲ τὸ βῆμα τῶν, μὲν βίαις
 ἐξωθέν ἐκ τῆς ἀλλοτρίου ἡγεμονίας, οἱ
 τε ὑπαίθετοι τὸ ἔργον ἐπίστατον, καὶ
 οἱ ἀρχόντες ἐφασκεν ἐς τὴν ὑπερλίαν
 ἀνατιθεσθαι. τῆ δὲ ὑπερλίαν, τε-
 τρακισμῶν μὲν ἀπὸ χιλιάδων ἢ τετρα-
 κισμῶν ἀπεγράφον δὲ περὶ τῶν
 ὄντων, τὸ δὲ ἀνδρῶν πάντων τὸ ἐχού-
 ντων ἀπείρους δένων μυριάδων, ἀπὸ
 ὁμοῦ καὶ ξένων, καὶ ἀπελευθερῶν, καὶ
 ἱερῶν, ἢ πανταποῦν, μηδενὸς ἀφ-
 ἱέρων, καὶ τοὺς δὲ μὲν ὁμοίου
 facultates suas proficere.

φάβου

φύσου τῶ ἐπιτηρίων, ἔ ἰσπαμνήμα-
 σιν ὀργίοις, ἰνα πεντηκοντῶ ἡμῶ
 ὄντων αὐτίκα δανεύσασιν αὐτοῖς,
 οἷαυτοῦ ἧ φόρον ἐς τὸ πόλεμον ἐς-
 ἐνέγκασιν.

Ἐκ μὲ δὴ τῶν ἀστρονομῶν
 τοιαῦτα Ῥωμαίους ἐπέειχεν ὁ Δε-
 σπράτης οὐκ ἠταφρονήσῃ χείρονα ἐ-
 ποίουν ὡς ἂν τῶν δρχόντων ἐπι-
 τοιοῖσθε ἔργους ἐν σφίσι μόνον τὸ
 ἀσφαλὲς ἔχόντων, οἱ μὲν αὐτὸς ἡ-
 τουῦτο τῶ δειδιμευμένων οἰκίαν, ἢ
 ἄργον, ἢ ἔπαυλιν, ἢ ὅλον κλῆρον,
 οἱ δὲ αὐτὸ πωλῖδαι ἀνδράσι θετούς
 ἡλιέσθαι, οἱ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν ἔτερον
 ἔδραν, κηνυῶτες τε τὰς ἐ ἀστρο-
 νομαμένους, κὲ οἰκίαις ἐδὲν ἰσπαμ-
 νίαν ἀξιοφρονοῦτες, ὡς τε κὲ τὰς
 ἀρχοντας ἀστρονομῶν τῶν ἰσπαμνῶν
 τῶ ἔτερον, ἐπιπροβῶν πνα ποιήσασ-
 θαι τῶν ἰσπαμνῶν τὸ ἀστρονομῶν
 γνησίων ὁ Δε, τῶ μὲ ὀπαλιτῶν ἔ-
 δεισεν ἀψυδῶν, μὴ σφῆς ἐφ' ἑ-
 αυτὸν παροξύνῃ, τῶ ἧ θεροπόντων
 πνῆς, οἱ ἀρχοντι στραπωτῶν σω-
 εζημῶντοι, ἐκείρους λαβῶν ἐκρέ-
 μιστε. κὲ τὰ μὲν ἐς τέλος τῶ συμ-
 φερῶν τοῖς ἀστρονομῶν ἀπαν-
 τῶνται, τοιαῦδε μάλιστα ἰσπαμνῶν
 ἐν πικρολόγῳ πῶν ἐγίνετο ἐς τε
 τὴν σωτηρίαν αὐτίκα, ἔ ἐς ἀξίω-
 σιν ὕστερον, ἰμοῖ τε ἡδίων εἶπειν,
 κὲ τοῖς ἀνεύουσι ἀφελιμώτερον, ἐς
 μηδὲν δαποκρίματος ἐλπίζειν πε-
 εἰσεσθαι.

Αἱ μὲ οὖν φυγῇ τοῖς διωκαμέ-
 νοις ἦσαν ἐς Κάσσιον ἢ Βρυῶτον ἢ ἐς
 Λιβύην ἐπὶ Κοριφίκιον, κὲ τῶνδε
 τῶ δημοκρατίας μὲν πωλῖδων ὁ ἧ
 ποτὸς ἐς Σικελίαν ἢ γειθινοῦσαν
 τῆς Ἰταλίας, καὶ Πομπηῆς σφῆς
 ἀστρονομῶν ἀποδῆχρῶν λαμπεῶν.

tur: propositis eisdem pœnis, si
 quis contra faceret, & indicibus
 eorum eisdem præmiis: ita ut
 eorum bonorum quinquagesi-
 mam mox ad usuram darent,
 & unius anni reditus quisque ad
 bellum contribueret.

Hæc tum urbanis imperata
 sunt publicè. Milites verò magna
 licentia multo pejora patrabant:
 quum enim in his solis sita esset
 tota triumvirorum potentia,
 quidam ex ipsis petebant domos
 proscriptorum, aut villas, aut
 prædia, aut census integros, al-
 lii ut adoptarentur pro liberis: al-
 lii non expectato assensu magi-
 stratum, occidebant non pro-
 scriptos, diripiebant ædes inson-
 tium, adeo ut alter consulum à
 triumviris iustus sit corrigere ni-
 miam eorum licentiam: qui non
 ausus attingere milites, ne eos in
 se irritaret, aliquot servos, qui
 militari cultu cum aliis peccave-
 rant, comprehensos suspendit.
 Hujusmodi fermè fuerunt pro-
 scriptorum infortunia. Qui verò
 ex insperato servati sunt, aut in
 dignitates etiam pervenerunt
 postea, hos memorare tum mi-
 hi jucundius est tum lectori uti-
 lius, nequis in rebus adversis a-
 nimum despondeat.

Quotquot igitur effugere po-
 terant, apud Cassium Brutum
 que habebant receptaculum, aut
 apud Cornificium in Africa, hunc
 quoque stantem à republica: ple-
 trique in Siciliam Italiae vicinam
 se receperunt, Pompeio benignè
 recipiente. Is enim egrégium

Militum
 insolentia.

610

Proscripti
 ad Cassium
 & Brutum
 & Corni-
 ficiam
 transu-
 giunt.

Pompeii
egregium
officium in
proscriptis
servandis.

officium miseris tali tempore
præstitit, dimissis præconibus
qui omneis ad eum vocarent
propositoque servatoribus tum
ingenitis tum servis præmio, du-
plo ejus quod percussores acci-
piebant. Lembos quoque & onerarias obviam mittebat navigan-
tibus: triremes etiam oras lege-
bant: attrollentes signa erranti-
bus, servantisque quotquot nan-
cifici poterant. Ipse venientes ex-
cipiebat obvius, impartiens eos
vestibus & utensilibus: idoneos
verò præfecturis ornabat tam
pedestribus quàm navalibus: nec
postea cum triumviris foedus in-
iit, nisi quo continerentur ser-
vati profugi. Sicille duris tem-
poribus optimè de patria meri-
tus, præter paternam laudem,
non minorem propriam quæsi-
vit. Qui fuga evaserunt aut late-
bris, partim in agrestibus tuguri-
olis aut sepulcris, partim in
ipsa Urbe in continuo metu mi-
serè vixerunt, usque pacatiora
tempora. Interim mirifica ux-
orum erga maritos, liberorum erga
parentes fuit pietas: fervo-
rum quoque erga dominos, su-
prà quàm fert ea conditio. Ho-
rum etiam miraculorum aliquot
referemus præcipua. Paulus Le-
pidi frater, centurionibus eum
reverenter ut imperatoris sui fra-
trem clabi conniventibus, se-
curus ad Brutum navigavit: post
cujus obitum se Miletum contu-
lit: unde ne pace quidem facta,
quamvis vocatus, redire digna-
tus est. Luceium verò, Antonii

Paulus. Le-
pidi frater,
proscrip-
tus, ne
servatus.

Luceius o-
pe fororis
servatus.

πίπτω γὰρ δὴ ἀσυνδῶ ἐς τὰς ἀτυ-
χοῦπτας ὁ Πομπηΐος· ἐν καμρῷ τῷ
δὲ εἰδείξ, κήρυκας τε ἀελπίστων,
οἱ πάντας ἐς αὐτὸν ἐνάλασιν, ἔτις
ἀεισώζουσι αὐτὸς ἰδουδῆργος τε ἔ-
θροπόουσι ἀελίγων διαπασσά τ' ὀ-
δορέων τὴν ἀγρῶσι. λέμοσι τε ἀν-
τὴ κῆ προγγύλα ἰσάλυτι τοῖς πλι-
ουσι, ἔ τειρῆς τὰς ἀγρῶλους ἐπι-
πλευ, σημεῖά τε ἀίχουση τοῖς ἀ-
λαμένοις, κῆ τ' αὐτογχαῖοντα πε-
ρσώζουση, αὐτὸς τε τοῖς ἀφι-
κνεμένοις ἀπλωσε, ἔ ἐδῆτος ἀν-
τίκη κῆ κηταισιδῶς ἐμειρίζετο· τοῖς
ἡ ἀξίοις ἔ πρατηγίας ἡ ναυαρχίας
ἐχρητο. ἀσυνδῶν τε οἱ ἀσῆς τοὺς
τρεῖς γιγνομένω ὕστερον, ἔ σιωπίτε-
το, ἀσιν τρεῖς δὲ τὰς ἐς αὐτὸν ἀλα-
φυρόντας ἐς ταύτας ἀελλαθεῖν. ὁ μὲν
δὴ χηρησιμάπειος· ἔπας ἀτυχῶση
τῆ πατερίδι ἐγίγνετο, ἔ δεξῶν ἐν
τῷ ἀγαθῷ, ἰδῶν ἐπὶ τῆ πα-
τῆρα κῆ οὐκ ἴσασα τιλῶδε ἐμείνης
ἀσυνταμῶσαν. ἔπερι ἡ ἐτέρως φυ-
γόντες ἡ κρυπτόμενοι μέχρη τ' ἀσυν-
δῶν, οἱ μὲν ὅ χειροῖς ἡ τὰφοῖς, οἱ
ἀσῆ ἐν αὐτῷ τῷ ἀσῆ σὺν ἐπινοίας
οἰκτρῶς διεγρόντο. φιλαυδέλμη τε
παρῶδῆσι γυναικῶν ἀφῆσεν, κῆ
παιδῶν ἐς πατέρας ἔνοιαι, κῆ θε-
ραπόντων ἰσῆρ φύσιν ἐς δεσποτίας.
κῆ τῶνδε ὅσα παρῶδοτότατα, ἀνα-
χρησῶ. Παῦλιος ὁ ἀδελφὸς Δεπί-
δου, τ' λοχαγῶν αὐτὸν, ὡς ἀδελ-
φὸν αὐτοκρατορῶ, ἀλδουδῆρων, ἐ-
πι ἀδελφῆς ἐξῆλασεν ἐς Βρεῦτον, ἔ
εἰς Μίλητον κῆ Βρεῦτον· ὅθεν ἐδὲ
εἰρήνης ὕστερον γηρομένης, κηλυμε-
νος· ἐπανελθεῖν ἤξιασε. Λοκίων
ἀσῆ τὸν Ἀντωνίου ἴσιον, ἡ Ἀντω-
νίου κῆτηρ ἀδελφὸν ὄντα εἶχεν ἐδῆ
ἀγυγνυλῶ, φορὸς nec dissimu-

ἐπικρύπτουσα, ἀγδουμένων ἐς πολὺ
 Ἐτλίδε τ' ἰλαχάων, ὡς μητέρα αὐ-
 τουκρότερον βιαζομένων δ' ὕπερθε,
 ἐξέδωκεν ἐς τὴν ἀγροῶν, καὶ πατρικῶν
 ἡμεῖρα τῶν Ἀγτωνία μὲν τ' ἑσπερ-
 11 χων ἔφη, Εἰ μὲν τὸν, ὃ δ' αὐτῶν
 11 κρότερον, ἐπιβύω σοι Ἀδύκιον
 11 ὑποδέσχεσθαι τε, καὶ ἔχον ἔπι καὶ
 11 ἔξεν, ἕως ἂν ἡμῶς ἰμοῖο κτα-
 11 νῆς· τὴν δ' ὄμνια καὶ τοῖς ὑπο-
 11 δεδερμένοις ἐπιμακρυκται. ὃ δ'
 11 αὐτῶν ἐπιμακρυκται, ὡς ἀδελ-
 11 φῶν μὲν ἀγαθῶν, μητέρα δὲ οὐκ
 11 ἐυγνώμων· οὐ γὰρ νῦν χεῖρα
 11 πατρικῶν Ἀδύκιον, ἀλλὰ καὶ
 11 λυέν, ὅτε σου τ' ἔον ἕνα πολέ-
 11 μιον ἐψηφίζετο· παρεσκευάσαν
 ὄμια Πλάκων ὑποαυτῶντα κηδο-
 δον τῶν Ἀδύκιον ὑψηφίσαδ. Μεσο-
 σάλας δ' ἐπιφανῆς καὶ νέος ἐς Βρῦ-
 τον ἔφυγε, καὶ αὐτῶν δεισιπῶτες οἱ
 τρεῖς τὸ φρόνημα, πατρικῶν ἕ-
 11 τως, Ἐπί Μεσοσάλας ἀπέφηναν
 ἡμῖν οἱ πατρικῶν αὐτῶν, μηδὲ ἐ-
 11 πιδήμεν ὅτε Γαῖος Καῖσαρ ἀνήρη-
 11 θ, ἐξηράδω τῶν πατρικῶν ὄ-
 11 Μεσοσάλας· ὃ δ' τῶν μὲν συνημέλων
 ὅτε ἰδέσθω. Βρῦτου δ' καὶ Καοσίς
 11 αὐτῶν τῶν ὄμια πιστόταν, ἔ-
 11 σερποτὸ πολλοὶ τε ἔπι ὄντ, ἔ-
 11 ναῦς ἔ-
 11 χεῖρα καὶ ἐλπίδας ἔχοντες οὐκ
 11 ἀδύκιον, ἀρχὴν σφῶν τῶν Μεσοσά-
 11 λαν ἀγροῶν, ἐκ ἀναχρόνου,
 11 ἔπειθεν αὐτῶς οὐδὲν ἐπιμακ-
 11 ρη τῆς τύχης, μετασκευάσας τοῖς
 11 ἀμφὶ τὸν Ἀγτωνίον οἰκίους τ' ὃ
 11 ἂν Ἀγτωνίον, σωλῶ, μέχρι κρο-
 11 τέως Ἀγτωνίου Κλεοπάτρας ἐπι-
 11 μακρυκται, ἐς Καῖσαρ μετα-
 11 κλάσει· ὃ δὲ αὐτὸν ὕπατο· τε ἀπέ-
 11 φηνεν αὐτῶς Ἀγτωνίος ἀπαχρη-
 11 τωθέντ, ὅτε αὐτῶς ἐψηφίζετο ἔ-

lanter apud se habuit, centurio-
 nibus & hanc diu reveritis ut ma-
 trem imperatoris. tandem quum
 pararent irrumper, mulier se
 in forum projecit: & sedenti pro
 tribunali cum collegis Antonio,
 Me ipsa, inquit, imperator,
 indico, quæ Luceium receptum
 habeo, & habebo donec nos am-
 bos interimas, quando eadem
 pœna indicta est recipientibus.
 Respondit ille, Bonam eam fo-
 rorem esse, verum matrem pa-
 rum piam: debuisse enim non
 nunc servare Luceium, sed tunc
 ei obstare quum ipsius filium ho-
 stem judicaret. effecit tamen ut
 Plancus consul plebiscito Lu-
 ceium pœnæ eximeret. Messala
 nobilis juvenis ad Brutum fugit,
 cujus magnanimitatem timentes
 triumviri, edictum tale propo-
 fuerunt, Quoniam Messala, ut
 ex ipsius cognatiam didicimus, ne
 in Urbe quidem fuit quum C.
 Cæsar occisus est, exemptus esto
 è proscriptorum numero: at ille
 noluit uti hac venia. Postquam
 autem Bruto Cassiôque in Thra-
 cia cæsis, non contemnendæ il-
 lius exercitus reliquæ classe pec-
 cuniâque ad bene sperandum
 subnixæ, ducem cum sibi opta-
 bant, assentire gravatus, persua-
 sit eis ut fortunæ pręgravanti
 cedentes transfirent ad militiam
 Antonii, cui postea familiariter
 adhæsit, donec Cleopatraz fastu
 offensus migravit ad Cæsarem:
 à quo consul in ipsius Antonii
 locum suffectus, quando ille ite-
 rum hostis judicatus est, navali
 quo-

quoque praelio ad Aetium pugnavit pro Caesare: deinde contra Gallos rebelles missus, victor triumphum meruit. Bibulus quoque simul cum Messala in gratiam receptus, & classi praefectus ab Antonio, copias ejus transvexit contra Caesarem: acceptaque ab illo Syria provincia, in ea mortuus est. Acilius ex Urbe profugus, à servo indicatus militibus, persuasit majore praemio proposito, ut aliquot ex ipsiis cum simbolo quod offerebat ad uxorem mitterent, illa venientibus omnem suum mundum proferens, ait se eis haec dare ut quod polliciti sunt recipiat, quamvis dubitet an receptura sit. nec sefellit eam sua pietas nam milites etiam navim conduxerunt Acilio, in qua deduxerunt eum in Siciliam. Lentulus quum observaretur ab uxore ne sine ea fugeret, nolens periculi comitem, clam aufugit in Siciliam: & praetor à Pompeio factus, uxorem per literas certiore fecit de salute simul & honore. Quae postquam ubi esset maritus cognovit, frustrata matris custodiam cum duobus servulis vili cultu victuque, quasi & ipsa ancilla, iter laboriosum peregit, donec à Rhegio Messanam transfretavit sub vesperam: ubi facile invento

Bibulus in gratiam cum Messala receptus.

Acilius ut servatus.

612

Lentulus.

Lentulus uxoris desiderio ut se affligie.

Apuleius quomodo elapsus.

praetorio, reperit Lentulum non praetoris habitu, sed in cubili humili strato squalidum, promisso capillitio, & misero victu afflictantem se uxoris desiderio. Apuleius verò interminata est uxor, indi-

πολέμῳ, ἢ ὡς Ἀκίλιον ναυαρχήσαντα ἢ Ἐπιφανίου στρατηγόν, ἐπέμψεν ἐπὶ Κελύβος ἀφισταθέντος, καὶ νικήσαντι ἔδωκε θραυμῶσυσαι. Βιβουλῶ δὲ ἐσώεσαστο ἄμφο τῶ Μεσσαλά, ἢ συνανάρχῃσιν Ἀντωνίου, & Κασσίου ἐς ἀλλήλους ἐπὶ ἄλλοις, & στρατηγὸς ἀπέδειχθη Συρίας ὑπὸ Ἀντωνίου, καὶ στρατηγὸν ἐπὶ αὐτῆς, ἀπέθανεν. Ἀκίλιῳ δὲ ἔφραζε μὲ τῆς πόλεως λατῶν, οἰκίτου δὲ αὐτὸν ἐμφήνωτῶ ὀπλιτῆς, τὲς ὀπλιτῆς ἐπέεισεν ἐλπίδι χρημαίτων πολέων πεμψῆσαι πῶς δὲ σφῶν ἄσθῃ τὴν γυναικῆ μὴ συμβῆλαι, ἀν αὐτὸς ἐδίδου ἢ δὲ τῆς ἐλπίδῃ τὸν κέρμον αὐτῆς ἅπαντα ἀσθῆσαι, ἔφη δίδοναι μὲ, ὡς ἀντιδιδόνουσιν ἂν ὑπὸ ἄλλοις, ὡς εἰδέναι δὲ ἐς ἀντιδιδόνουσιν ἂν μὲν ἐφέσθη τῆς φιλανθρωπίας οἱ γὰρ ὀπλιτῆς & ναυν ἐμίδωσαν τῶ Ἀκίλιῳ, & ἀσθῆναι ἐς Σικελίαν. Λέντουλῳ ἢ ἀξιούσης αὐτῶ συμφορῆν τῶ γυναικῆς, καὶ ἐς τῶ αὐτὸν ἐπιτηροῦσης, οὐκ ἐθέλων αὐτῶ συγκινδυνεύειν ἑαυτῶ, λατῶν ἔφυγεν ἐς Σικελίαν στρατηγὸς δὲ δόποδ εἰχθῆς ὑπὸ Πομπηίου, ἐσημνηεν ὅτι σάξαστο & στρατηγῆν ἢ δὲ ὅποι γῆς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ ἐπιγῆστος, τὴν μὲν τῆς φυλάσσουσιν ἐξέφυγε, ἢ ἢδὲ σὺν θραυμῶσιν δύο, μὲν δὲ ἂν ἀλλοθεν ἐπιμνησῆς ἢ εὐτελῶς, οἷα θραυμῶσιν, μὲν δὲ διεπλάσεν ἐς Μεσσαλίαν δὲ Πηνίου ὡς ἐσώεσαστο, ἢ ἐς δυσχερῆς τὴν στρατηγίδα σκηνῶν μνησῆσαι, εὖρε τὸν Λέντουλον ἔχῃ οἷα στρατηγῆν, ἀλλο ἐν χαμασίῳ & κόμῃ & ἀξίῳ πονηρῶ, πῶδαν τῶ γυναικῆς. Ἀπουλείῳ ἢ ἢ πείλησεν ἢ γυνὴ κρητιμυλοσῆσθαι αὐτῶν,

αὐτὸν, εἰ μὴ φείξει· κὴ ὁ μὲν
 ἄκων αὐτῷ ἐπήγατο· σιωπῶντος
 δὲ ἐς τὴν φυγὴν αὐτῷ τὸ ἀνυπο-
 πτον, ἄμειψαντες ἔσθραποντες ἔ-
 στραπανίως ὁδούοντι φανεράς. Ἀν-
 τον δὲ ἡ γυνὴ πραιματόδεσμων
 κατέλιπε, ἔπειθ' ἔθηκε τοῖς μισθοῦ
 φέρονσι, καὶ διώσκειν ἀπὸ τῆς αἰ-
 κίας ἐπὶ γαλασσαν, ὅθεν ἐφυγὼν ἐς
 Σικελίαν. Ρ' ἡγεῖται δὲ ἡ γυνὴ νυ-
 κτὸς ἐς ὑπόνομον λευκίμων κρητή-
 κει, ἐς ὃν ἡμέρας οὐκ ὑπόστανται
 εὐβώωντων ὀπλιτῶν διὰ δυσ-
 σμίαν, νυκτὸς ἄλλης εἰς ἀνδροκίαν
 ἐκείνασε, ἔσον ἀνδροκίαν φέρον-
 ται ἐλαύνῃ ἔδακιν, αὐτὴ δὲ ἐκ
 βοαχίῃ διὰ τὴν ἡμέραν ἤγειτο φο-
 ρεῖον φερούμεν· ὃ δὲ ἀμφὶ τὰς πύ-
 λας ὀπλιτῶν πρὸς τὸ φορεῖον ὑπο-
 νοήσαντός τε καὶ ἐρδωνομάς, δεί-
 σασ ὁ Ρ' ἡγεῖται ἐπιθρονοῦ, κὴ ὡς
 ὁδῶν χροῖον ἤγειται τὸν ὀπλιτῶν
 φείδων γυναικῶν, ὃ δὲ αὐτὸν ὡς
 ἀνδροκίαν μετ' ὀργῆς ἀμειβομένη,
 ἐγνώρισε (ἐστρατεύετο ἡδ' ὑπὸ αὐ-
 τῷ ποτὲ ἐν Συρίᾳ) ἔ, Ἀπιδι
 χαίρων, εἶπεν, αὐτοκράτορ τῆτο
 γὰρ μοι σωσθήκη κὴ κελῆν
 σι. Σικεπάνιον δὲ τὸ γινώσκον ἤτησε
 ὡδὲ Ἀντωνίου, σάφρων μὲ οὐσα
 τίως, ἀτυχηματὶ δὲ τὸ ἀτύχημα
 ἰαμῆν. Γεταν δὲ ὁ υἱὸς ἐν εὐρυχώ-
 ρῳ τῆς οἰκίας ἔδοξε χαίρειν, ὡς ἀπαγ-
 ξάμενον κὴ λατῶν ἐν ἀρχῇ νεότη-
 τω κατέλιπε, ἔνθα ὁ πρεσβύτης
 μέγα μορφῶν αὐτόν, ἐπιδήσαντο δι-
 φθέρον ἐς τὸ ἔπεσον ὀφθαλμοῖς, κὴ
 τῶ σπονδῶν χροῖον, ἔλυσε τὴν δι-
 φθέρον, κὴ ὁ ὀφθαλμοῖς ὑπὸ τῆς ἀρ-
 γίας δεδαπάνητο. Ὁππτον δὲ ὁ
 υἱὸς ὑπὸ γῆρας ἀσθενεστάτου μένειν
 prium propter aetatem decrepitam fugere nolentem, filius sub-

caturam se cum si solus fugeret :
 atque ita invitus eam secum du-
 xit. Id multum ad evitandam fu-
 gae suspicionem profuit, quod
 uxore, servis, ancillis comitatus
 per publicam viam iter faceret.
 Antium sua uxor stragulis invo-
 lutum & bajulis impositum ἐ-
 domo ad mare transtulit, unde
 profugit in Siciliam. Reginum
 quoque sua, noctu in cloaca col-
 luviam dimisit, ubi sequenti die
 propter scetorem tutus fuit à mil-
 litibus: altera nocte induit eum
 habitu carbonarii, iussitque ut a-
 sinum carbonibus onustum pra-
 se ageret, ipsa non longo in-
 tervallo in lectica praecedebat.
 Quumque ad portam miles qui-
 dam suspicione motus lecticam
 scrutaretur Reginus timens ac-
 currit rogans obiter militem ne
 molestus esset mulieribus: ille
 primum ut cum carbonario con-
 temptiam rixatus mox agnito
 (militarat enim sub eo in Sy-
 ria) Abi, inquit, latus, mi im-
 perator; sic enim te à me appel-
 lari decet nunc quoque. Et Co-
 ponio vitam uxori impetravit ab
 Antonio, pudica haestenus, sed
 tum malum malo medicans, sed
 Getam filius in area domus fe-
 fixit exurere, quasi praefocatum
 laqueo: qui dolus ubi successit,
 ruri quod nuper emerat eum re-
 liquit. ibi senex quo mutare oris
 speciem, pelliculam induxit al-
 teri oculo: deinde pace reddita,
 & amota pellicula, oculus longo
 otio redditus est inutilis. Op-
 prium propter aetatem decrepitam fugere nolentem, filius sub-

Antius
 ope uxoris
 servatus.
 Reginus.

Coponio
 vitam ux-
 or dat
 prostrata
 pudicitia
 apud An-
 tonium.

613
 Geta per
 filium ser-
 vatus..

Pietas filii
 in Oppium
 parentem
 qualis o-
 lim Aneæ.

latum in humeros ex Urbe extulit, inde in Siciliam cum eo, modò manu ducens, modò cervicē bajulus senem, pervenit, nemine vel suspicante, vel molestante: qualis Æneas patrem gestans pingitur reverendus & hostibus. Juvēni populus postea pietatis ergò ædilitatem detulit: & quia publicitaris bonis non erat unde ludos ederet, opifices de communi sententia juverunt cum gratuitis operis, & ex spectatoribus quisque quot libuit nummos in orchestram coniecit, ita ut homo inde ditatus sit. Arriani testamento mandavit incidi suo sepulchro, Hic situs est quem proscriptum filius non proscriptus celavit, fugæque comes & salutis autor ei fuit. Metelli duo ut servati. Metelli duo ut servati.

αἰτῶν δὲ σε τὸ πειτέρον σοῦζεν δὲ ἐμὲ, ἢ δὲ αἰτέον ἐμὲ συγκατακατῶ.

Arriani
morum-
mentum.

Metelli
duo ut ser-
vati.

ἐδελοντα, ἔφερον ἐπὶ τῷ σώματι, ἕως ἐξήγαγέ τε ἀλὼ τῷ πάλῳ, καὶ τὸ λοιπὸν μίχρη Σικελίας ἀγωνὴν ἢ φέραν ἐποιήσεν, ὑδένος ἀεὶ το ῥήματι ὑποσημαίνονται ἢ οὐδὲ βίαται, οἷον πού καὶ τιν Αἰνεῖαν γραφούσιν ἀνδρείου τοῖς πολεμίοις ἡλικῶς φέρουσι τὸ πατέρον, καὶ τὸ νεανίαι ὁ δὲ ἡμῶν ἐπαμῶν ὕστερον ἀπὸ Φηνης ἀγροκόμην δεδημομένης δὲ αὐτῶν τῷ ἐσίας ἐκ ἔχοντι τῆς ἀρχῆς τὸ δικαίωμα, οἱ τε χρεστήριαι πᾶς ἐς τὴν δουλίαν ἀμολὸν συνειργάσαντο, καὶ τῷ δωμένῳ ἕκαστος ἐπὶ τῷ ὀρχήστρῳ ὅσον ἔσούλετο ἰομισσοῦν ἴριπτι, ἕως τῷ ἀνδρῶ κρηταποῦσαι. Ἀρριανὸς δὲ καὶ οὐ τῷ σῆλῳ κικυ-
 „ λαπὼ ἐκ Διοληκῶν, Τὸν ἀγῶν
 „ κέρδιον ἦος ἔσπεραιοῖς ἀε-
 „ γραφίται ἐκρυψέ τε ἔ σωείφου-
 „ γε καὶ ἀείδουσι. Μετίδα δὲ ἢ ἡ-
 „ σων ἦος τε καὶ πῆτρ, ἔ αὐτοῖν ὁ
 „ μὲ πατὴρ εὐρητηῶν Ἀντωνῶ ἀεῖ
 „ ἄκποι, ἀχρημάτω ἐβλά, ἔ ἢ-
 „ γροῖτο ὁ δὲ ἢ ἢ δὲ τῶ Καισαρι συνε-
 „ στρατεύου, καὶ ἐστρατηγῆ καὶ ὅδε
 „ ἀεὶ τὸ ἄκποι, οὐ δὲ Σάμου ἀλ-
 „ κημοῖσι τῶ Καισαρι τῶ ἀχρημά-
 „ λώτας, ὁ μὲ πᾶς συνήδονεν, ὁ δὲ
 „ πεσοῦτης ἤρατο κόμης τε ἢ ἢ πλεως
 „ καὶ δύνῃ καὶ ῥυπποῦ, καὶ τῆς ἐκ τῶνδε
 „ μεταμορφώσεως, ἢς δὲ ἐν τῇ τῶνδε
 „ τῷ ἀχρημάτων ὑπο τοῦ κήρυκος
 „ ἀνεκλήρη, ἀνέδραρον ὁ ἢ ἢ ἐκ τοῦ
 „ συνεδρίου, ἔ μέλις ἐπιγνῶς τὸ π-
 „ τέρον, ἢ παρὰ τῶ σὺν αἰμαγῆ ἐπίχων
 „ δὲ ποτε τῷ ἦλως, ἀεὶ τῷ Καισαρι
 „ ἐφη, ΟΥΤΩΣ μῶ σοι πολέμῳ
 „ γίγνονεν ἂ Καισαρι, ἐν δὲ συμ-
 „ μεχῶν, ἔ ἢ ἢ τῶν μὲ σοι δὲ
 „ καὶ δικῶν, ἐμὲ δὲ γίγνομεν εὐρέως
 „ αἰτῶν δὲ σε τὸ πειτέρον σοῦζεν δὲ ἐμὲ, ἢ δὲ αἰτέον ἐμὲ συγκατακατῶ.

οἴκτου ἢ ἐξ ἀπάντων ἡγορηθῆς, με-
 δ' ἦκε σάξασθ' τὸν Μέτελλον ὁ Καί-
 σαρ, καὶ τοὶ πολεμιοῦνται αὐτῷ
 ἡγορήθῆσαν, καὶ διαρῶν πολλῶν, εἰ
 μεταδίδοι αὐτὸν ἀπ' Ἀντωνίου,
 πολλὰ καὶ ὑπερβύδωντα. Μάρ-
 κῳ δὲ οἱ ἡρώδης οὐκ ἐνείκα τῆ
 τύχη πάντε τ' ἑσπεράφῃς ἡρώ-
 δον διεφύλαξεν ἔχον ἐπὶ τῆ οἰκίας,
 εἰχερῆ τῆς ἀδείας δολερῆς ὁ Μάρ-
 κῳ ἐξῆλ' τῆς οἰκίας ὡς δότο φυγῆς.
 Ἰρητῳ ἢ σὺν τοῖς οἰκέταις ἀκφυ-
 γῶν τ' πάλαιας, διὰ δὲ οὐκ ἔτι τῶ
 Ἰταλίαν, ἐκλύοντε δεσμώντας, ἔ
 σω-
 ῶσαν τοὺς ἀποδιδόσκοντας, ἔ
 πολ-
 λήγια δ' ἦσαν, ὀλίγα αὐτῶν, εἴτα
 ἔ
 μείζω, μίχρη χειρὸς ἰκανῆς ἐσπε-
 ρησε, καὶ τὸ Βρεπτιῶν ἔθνη ἐχειρῶ-
 σαται, ἔ
 φρατοῦ πεμφθέντος ἐπ' αὐ-
 τὸν, ἐς Πομπηίον μεθ' ὅσων εἶχε διέ-
 πλάσει. Ρ' αἰσίω οἰομένη μὲν φά-
 ρη οἰκέτης εἴπετο λαοφάνων, ἀναθρε-
 πτὸς μὲν αὐτῆ Ρ' αἰσίω, καὶ πολ-
 λά αὐτῶν εἶπε παδῶν, Δ' ἢ ἢ μο-
 χηλεῖαν ὑπερῶν ἐσιγμένης ἀναπαυ-
 ῶν ἢ σὺν ἑλεῖ τῶ Ρ' αἰσίω ἐπιπέ-
 ὁ ἡρώδης, ἐξέπληξε μὲν αὐτῆ, ὁ-
 φθῆς, δεδαικῶν ἢ, ἔ
 φη, Οἱ τ' περ-
 οἴτων ἐγγύτων ἀφ' ἀνείδεα μάλ-
 λον, ἢ μνημονεύειν αὐτῶν ἐνερ-
 γημάτων. ἔ
 αὐτὸν εἰς τὴ ἀγέλαον
 ἀναπαύσεως ἐργάζετο, καὶ τρωαῖς
 αὐτῶ συνίλεσεν ὡς ἐδωκόσ' ἰατροῖς
 ἢ πρὸς ἀμφὶ τὸ ἀγγέλιον τοῖς ἐρῶς
 ἐπλίτεις αὐτῆ Ρ' αἰσίω ἡγορή-
 ης, ἔ
 χειρῶν ἐπ' αὐτὸν, ὁ οἰκέτης
 εἴπελο σωείας, ἔ
 πνέ πρὸς τὴν αὐτῶ
 ὀδύνην αὐτῶ ἀπέκτεψε, ἔ
 τῆ
 κεφαλῶν ἀπέτεμεν ἐκπλαγῆσαν ἢ
 τ' ὀπιτῶν, ἔ
 ὡς ἀνδροφόνον ὀδύνην
 ἀεχρόσιον, Ρ' αἰσίω, ἔ
 φη, ἐκτετατῆ
 ἢ μὲν δ' ἀσπῆτην, ἔ
 ἴδε μὲν πρὸς τῆ μὲν

que omnibus mota esset misera-
 tio, Caesar fervari Metellum per-
 misit, quamvis sibi infensissim-
 um, qui nullis unquam munere-
 bus pellici potuerat ut ad eum
 ab Antonio deficeret. Marcium
 servi, pietatem eorum fortuna
 juyante, per totum proscriptio-
 nis tempus domi suae servarunt,
 donec securitate reddita, sic e-
 sum aedibus prodiit quasi ab ex-
 ilio. Hirtius cum famulis elapsus
 ex urbe, obibat Italiam, vincos
 solvendo & fugitivos colligen-
 do, vastans oppida parva pri-
 mum, mox majora etiam, do-
 nec valida manu comparata sub-
 egit Brutos: misso deinde con-
 tra eum exercitu, cum suis ad
 Pompeium trajecit. Restionem
 solum, ut putabat, fugientem
 servus clam secutus est, vernacu-
 lus & multis prius affectus be-
 neficiis, deinde stigmatibus no-
 tatus ob nequitiam: hic quie-
 scentem in palude herum primo
 conspectu terruit. Quod ut sen-
 sit servus, ait, Non plus se mo-
 veri praesentibus stigmatibus, quam
 praetitorum beneficiorum memo-
 ria: moxque illum in spelunca
 quam quandam abscondidit, &
 quotidianis operae mercedibus
 aluit ut poterat. Deinde quum
 propinqui milites nonnihil sus-
 picati de spelunca eò tenderent,
 servus senem quandam viator-
 em invadens obtruncavit. Mili-
 tibus verò attonitis miraculo,
 & ut viatoris homicidam, deti-
 nentibus, Restionem, inquit,
 occidi, meum herum, qui me

614
 Servorum
 fides in
 Marcium.

Hirtius.

Servi fides
 in domi-
 num.

his

his notavit stigmatis. Illi crepto
 ei capite frustra in Urbem petie-
 runt præmium: servus abducto
 inde hero trajecit in Siciliam. Ap-
 pium, in villa cubantem, irruen-
 tibus in eam armatis, servus sua
 veste induit, ipse in lectum qua-
 si dominus decubuit: sicque ul-
 tro mortuus est pro hero, il-
 lo astante in servili habitu. Sic
 Meneii domum armatis oppu-
 gnantibus, servorum unus lecti-
 cam herilem ascendit, conservi
 adjutores ejus doli succollave-
 runt: atque ita pro Meneio
 sponte interfectus est, ille aufugit
 in Siciliam. Junium libertus
 Philemon, splendidas aedes habi-
 tans, in mediis condidit in arca
 ferrata: qualibus codices asser-
 vantur aut pecunia, aluitque
 noctu ad pacis tempora. Alius li-
 bertus custos sepulchri sui domi-
 ni, herilem filium proscriptum
 in eodem sepulchro unâ cum pa-
 tre custodivit. Lucretius aliquan-
 diu vagatus cum duobus frugi-
 famulis, deficiente cibo, ad uxorem
 lectica referebatur in Ur-
 bem, quasi ægrotus: moxque
 altero destitutus, qui crus freg-
 erat, innixus alteri pergebat.
 Jamque propinquus portæ, apud
 quam & pater ipsius à Sylla pro-
 scriptus, captus fuerat, vidit co-
 hortem armatam procurrere:
 territifque loci omine, unâ cum
 famulo in sepulchrum se illa-
 tebravit. Quumque penetrasent
 eò fures sepulchra ob prædam
 perfodere soliti, famulus se spo-
 nus eruditiorum, ò θεράπων ἐκιντὸν

Domini
 servorum
 morte ser-
 vati.
 Appius.

Meneius.

Junius.

615

Lucretius.

ἐγχαρσζαντα· οἱ μὲ δὴ τὴν κεφα-
 λὴν αὐτοῦ ἀφελόμενοι διὰ τὸ γέ-
 ρος, ἠπειροῦτο μὲν τὴν ἐς τὸ αἶψ'
 ὃ δὲ τὸ διαποτικὴν ἀναήσους, δι-
 πλοῦσιν εἰς Σικελίαν. Ἀππιὸν δὲ
 ἀναπειρόμενον ἐν ἐπαύλῃ, τὸ ὀπλι-
 τῶν ἐπιθεόντων, οἰκίτης τὴν αὐτῆς
 ἐδῆτα ἐνέδυσσε, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν
 ἐνὶ τῷ οἴῳ διαποτικῆς ἀνακλιθεὶς, ἐ-
 κὼν ἀπέθανεν ἀντὶ τοῦ διαποτικῆς,
 παρεστῶτος ὡς οἰκίτου. Μενελίῳ δὲ
 τὴν οἰκίαν καταλασθέντων ὀπλιτῶν,
 θεράπων εἰς τὸ εἶ διαποτικῆς φρεῖας
 ἐνέη, καὶ ὑπὸ τῶ ἠμαθουλῶν σω-
 εργουμένων ἐξέφερετο, ἕως ὅδε μὲν ὡς
 Μενελίῳ ἐκὼν ἀνηρέτο, Μενέλιος
 δὲ εἰς Σικελίαν διεφυγῆ. Γούνιος δὲ
 ἀπελεύθερος αὐτῆς Γούνιου Φιλη-
 μων, οἰκίαν κεντηθῆρας λαμπροῦ,
 ἐν τῇ μεσογειότητι τῆς οἰκίας ἐκρυψεν
 ἐν λάρνακι, ἀς δὴ τὸ σιδῆρος εἰς χρο-
 μήτων ἢ βιβλίων ἔχουσι φυλακίῳ·
 & νυκτὸς ἔσχεσε μίχρη τῶ ἀποδῶν.
 ἕτερος ἀπελεύθερος τῶν διαπο-
 τικῶν φυλάσων, τὸ διαποτικῶν ἀπο-
 γραφέντα ἐφύλασεν ἐν τῇ τῶν
 μὲν τῶ πατρὸς. Λακρήπτος ἀλάμει-
 νος συνδυσὶ θεράπουσιν ἀζαδοῖς,
 ὑπὸ δόλοισι τῶν τρεφῶν ἢ αὐτῶν
 τὴν γυνῆρα, φρεῖας φερόμενος
 ὑπὸ τῶ οἰκίταιν, εἰς τὴν ἀέρως,
 εἰς τὴν πόλιν, εἰς δὲ τῶ φερόταιν
 τὸ σκέλος σωτηρέντος, τῇ ἰ-
 τέρῳ τὴν χεῖρα ἐπιθεῖς, ἤεις, πα-
 ρος δὲ τῶν πύλαις γυρόμενος, ἔγνω
 αὐτῆ καὶ ὁ πατήρ ὑπὸ Σύλλα ἀπο-
 γραφῆς ἐκλάκει, εἰδὲ λόχον ὀπλι-
 τῶν ἐπιθεόντων, καὶ αὐτῶν τὸ ἀγ-
 κολοῦσε τοῦ τόπου καταπλαγῆς,
 συγκυκροφθαγ μὲν τῶ θεράπωντος
 ἐν τῶν. τυμωορχων δὲ τῶν τῶ
 τοῖς τυμωορχοῖς παρέχον ἀελα-
 δίαν,

δύν, μέγχι Λευκέρηπον ἐπὶ τῆς
 πύλας Διοφυγῆν, καὶ ἵ αὐτὸν ὁ
 Λευκέρηπ^{ος} ἀειμέναις τε, καὶ τῆς
 ἰαυτοῦ μελολάδ^{ου} ἐδότη^{τος}, ἧκε
 σὺς τὴν γυναικα, καὶ ἴπ^{ος} αὐτῆς
 ἐκρύπτετο ἐπὶ διπλῆς ὀρεφῆς μα-
 παῖδ^{ος}, μέγχι πρὸς αὐτῶν ἰρίσαντο
 π^ορ^{ος} ἴ^{ος} ἀπογορεψάντων, καὶ ὑπε-
 ρον ἐπὶ εὐρύως ὑπάταστο. Σέρρι^{ος}
 ἵ ἐκρύφθη παρ^ὰ αὐτῶν Ἀντανίω,
 μέγχι Πλάγκιον ὑπατεύοντα ὁ Ἀν-
 τανί^{ος} ἔπεισε κήδοδον αὐτοῦ ψη-
 φισαῶ^ς, καὶ ἐπὶ τῶδ^{ος} ὁ Σέρρι^{ος}
 ὑπερον ἐν τῇ Καίσει^{ος} καὶ Ἀντα-
 νί^{ος} σείπ^{ος}, τ^η βουλῆς ψηφισαῶ^ς
 εἶνα πολέμιον τ^η Ἀντανίων, μόν^{ος}
 τῶν ἀπολλόντων ἔφερε φανερώ^ς, καὶ
 οἶδε μὴ ἔσως ἐσώζοντο. Πομπών^{ιος}
 εἶε ἐς στρατηγῶν ἡγήκ^η κρομησῶ^ς ἐ-
 αὐτὸν, ἔ τῆς θεοῦποι^{ας} ἐς ὑπηρε-
 τῶ^ς σκευάστας, τῶν πόλιν οἷς στρα-
 τηγῶ^ς ὑπὸ βαδενυχτοῖς διήλθεν, ἐ-
 πιθλιθῶνται αὐτῶν τῶν ὑπηρετῶ^ν,
 ἵνα μὴ γινώσκῃ σὺς ἑτέρου, καὶ
 π^ορ^{ος} τῆς πύλας ὀχηματων τε
 δημοσίων ἐπέση, καὶ τῶν Ἰταλιῶ^ν
 εὐνοῦσεν, ἀποδεχόμενον αὐτὸν καὶ
 παρεμπιπτότων ἀπάντων, οἷα στρα-
 τηγῶ^ν ὑπὸ τ^η τετῶ^ν ἀνδρῶ^ν ἐπὶ ἀνοι-
 δας ἐς Πομπήιον ἀπεσταλμένοι, μέ-
 γχι καὶ δημοσία τελερῆ διεπλάσε
 σὺς οἰκῆιον. Ἀπολλῆ^{ος} ἵ ἔ Ἀρ-
 ρουπι^{ος} ὑποκαθίντες εἶνα λοχα-
 γῶ^ς, καὶ τῆς θεοῦποι^{ας} ἐς στραπῶ-
 τας σκευάσαντες, τῶν μὲν πύλας
 διεδοκίμων ὡς λοχαγῶ^ς διακόντες ἐ-
 τέρου, τῶν ἵ λοιπῶ^ν ὀδῶ^ν διε-
 λόμενοι, τῆς δισμῶ^ς ἐξέλυον, καὶ
 τῆς ἀποδραστηνῶ^ς συνέλεγον, μέ-
 γχι κροτος ἰκνή^ς ἰκνῆ^ς ἡσασί-
 νης, σημεῖα τε τῶ^ν ἴδ^{ος} ἔ ὄπλα, ἔ
 ἴψ^{ος} στρατῶ^ν χαρῶ^ν ἵ ἐκότερος αἰ-

liandum eis praeiuit, donec Lu-
 cretius ad portam evaderet: qui
 quum ibi eum expectasset, af-
 secutum texit parte suarum ves-
 tium: inde ad uxorem pervenit.
 Ab ea retrusus sub duplici tecto
 inter contabulationem, tandiu
 latuit, donec quorundam ami-
 corum precibus à triumviris im-
 petravìt veniam, & restituta pa-
 ce consulatum adeptus est. Ser-
 gius apud ipsum Antonium la-
 tuit, donec per Plancum con-
 sulem impetravit ei reditum:
 quamobrem Sergius postea dis-
 sidentibus Cæsare & Antonio,
 quum senatus hostem judicaret
 Antonium, solus apertè refragat-
 us est. Et hi quidem ita servati
 sunt. At Pomponius arreptis in-
 signiis prætorum, & servis ex-
 cultis in modum apparitorum,
 Urbem ut prætor cum lictoribus
 transiit, arctè stipantibus appa-
 ritoribus ne agnosceretur ab al-
 liis: & ad portam conscenso ve-
 hiculo publico, iter fecit per Ita-
 liam, omnibus ut prætorem, &
 legatum de pace à triumviris ad
 Pompeium missum excipientibus,
 adeo ut etiam triremi pub-
 lica ad eum transvectus sit. Ap-
 pulcius cum Aruntio sumpta
 centurionum persona, & servis
 ornatis militariter, per portam
 cursu evaserunt, quasi perseque-
 rentur alios: deinde diversas
 vias ingressi, victos solvebant,
 fugitivos colligebant, donec u-
 terque valida manu munitus, si-
 gnis & armis referret exercitus
 speciem. Et quum uterque mare
 peteret,

Lucretius
 cof factus.
 Sergius a-
 pud Anto-
 nium Ser-
 vatus.

Pompe-
 nius qua
 fraude cla-
 psus.

Apulcius
 & Arun-
 tius profu-
 gi.

peteret, circa quosdam tumulos diverterunt, magno pavore ex conspectu mutuo; mane verò fallente prospectu alteri alteros pro hostibus aggressi pugnarunt aliquandiu, donec tandem agnoverunt errorem, abjectisque armis ad lamenta versi, culpam omnem in fortunam pervicaciter adversam rejecerunt. Postquam autem alter ad Brutum, alter ad Pompeium navigiis delatus est, hic cum Pompeio in Urbem rediit, ille Bruti auspiciis rexit Bithyniam: quo casu, & tradita Antonio provincia, reditum impetravit. Ventidium libertus proscriptum vinxit contitudo, quasi traditurus percussoribus: noctu verò servos persulfos instruxit militariter, & dominum tanquam centurionem eduxit: atque ita peragrata tota Italia usque Siciliam, sæpe in eodem diversorio pernoctarunt cum aliis centurionibus, quærentes Ventidium. Alius fide liberti in sepulcrum conditus, quòd abhorretet à loco, in miserum quoddam conductum cubiculum migravit: quúmque proximum miles conduxisset, ne hunc quidem timorem ferens, ex metu ad miram processit audaciam: attonsus ludum aperuit in ipsa Urbe, cui usque ad redditam pacem præfuit. Volusius in adilitate proscriptus, amicam habebat Iñacum, à quo lineam stolam talarem sumpsit, & canicipitem personam indutus, hoc habitu

Per errorem inter se confligunt.

Ventidium profugus ope liberti feceratus.

Volusius.

Sittius.

των ἐπὶ θάλασσαν, ἀμφὶ πρὸ λόφου σταθμένους, μεγάλῳ δέη κροτοῦσαντες ἀλλήλους· ἄμφοτεροὶ δὲ ἐπὶ ἀλλήλους ἐκείνους, ἔδοξαν ἀλλήλους ἐκείνους ἐπι σφίσις ἐπιπτεμφθέντες ἕνα, καὶ συμπλακέντες ἐμάχουσι, μέχρις ὅτε ἔγνωσαν, καὶ τὰ ὅπλα ἀπὸ ἑαυτῶν καὶ ἀλοφύροντες, καὶ τὴν τύχην ἅς ἐπιβασθῶσαν σφίσις ἐς ἅπαντα ἐπιμέμνηστο. Δραπέδωντες ἦ, ὁ μὲν ἐς Βρούτον, ὁ δὲ ἐς Πομπήιον, ὁ μὲν τῷ Πομπήϊῳ συγκατήλθεν· ὁ δὲ ἰσπρατήγησε τῷ Βρούτῳ Βιθυνίας, & Βρούτου πεδόντος, Ἀντωνία παραδοῦς Βιθυνίαν, κατήχη. Οἱ ἐντιδὸν δὲ ἀπελευθέρου εὐδὲς μὲν ἀπελευθέρου κατήχησεν, ὡς παραδόντων τοῖς σφαγαστοῖς, κατὰς ἦ τὸς θεοῦ ποῦς ἔπεισε, & ἐσκύλευεν ὡς ὁπλίτας, & τὸ δευτέρῳ ὡς λοχαγὸν ἐξήγαγε· τὴν τε ἀπὸ τῆς Ἰταλίας μίχρη Σικελίας διώδουσαν, & συγκατέλυσαν πολλὰς ἐτίεις λοχαγούς, ζητούντες Οἱ ἐντιδὸν. ἔπειτα ἐν ταῖς κρύπτων ἀπελευθέρου, & φέρονται φαντασίαν τῆς, μεταχρησθῆς ἐς φαῦλον οἰκημὸς μισοτατὶς σφαγαστοῦ δὲ αὐτὸ παραρηματικὸν δέντος, ἐδὲ τῶν φέραν τὸ φέρον, ἐς θανάτου τὸ λυμὸν ἐν δελίας μετέβαλε, καὶ κεραιμῶτος, ἠγείτο ἐν αὐτῇ Γόμῃ διδασκαλείου μέχρις ἦ σποιδῶν. Οἱ οἰοῦσι ἦ ἀρρανομῶν ἀπελευθέρου, καὶ φίλον ὀρμασθῆς τὸ ἴσος ἔχον, ἦτισσε πῶσπλιῶν, καὶ πᾶς ὁδοῦς ἐν τῷ πᾶσι δῆρσι, καὶ τῷ ἔκωνος κεφαλῶν ἐπίδειτο, καὶ διήλθεν ἔτιος ὀρμαζων αὐτῷ γῆμαλῆς Πομπήιον. Σίτιον δὲ Καλλιῶν πολίτην σφῶν ὄντων

τα, ἢ παλιὰ ἐς αὐτοὺς ἐὰν φεικ-
 τείας διαφιλοῦς ἀναλώσονται ἐφύ-
 λαστον, σιδηροφραγμένους τε ὑπὲρ
 αὐτῆς, & τοῖς οἰκίταις ἀπλοῦντες,
 ἢ τὴν στρατιωτικῶν ἀπερνεύοντες δότι
 τῶν τειχῶν, μέγιστον μνημονεύουσι
 κκεῖν, καὶ ἐς τὴν τρεῖς ἐπεξίστα-
 σαι ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ ἔτιχον Σίτιον
 τὸ ἀλλοτρίον ἰταλίας εἰργάζοντο ἐν τῇ
 πατρὶδι μένειν. Σίτιον μὲν δὴ πατρῴ-
 ον ἢ μνησθῆναι ἀνδρῶν ὅδε τῆς ζήτη-
 σῆς ἐφυστάδεντο ἐν τῇ πατρίδι. Οἱ
 ἀρίστοι δὲ φιλόσοφος τε & ἰστορίας
 συγγραφεὺς, ἐρατοδρόμους τε κω-
 λῶς καὶ ἐρατονηγῶς, καὶ ἴσως Ἀλέ-
 ξανδρῶν ὡς ἐχθρῶν μοναρχίας παρὸν
 ἡράφην φιλοπρωμύδων δὲ αὐτῶν
 ἡρατοδρόμους τῶν γνωσμένων, & διε-
 ζοῦντο ἐς ἀπλήτους, Καλλιῶς ἐξ-
 ἠκίησε, καὶ εἶχον ἐν ἐπιπέδῳ, ἐπὶ
 Ἀντωνίου ὅτε διδοῦναι κρητήρας, καὶ
 τῶν Οἱ ἀρίστοι ἐδὲ εἰς ἔδον ὅπου ἐνε-
 φνε ἡρατοῦ, ἔτε αὐτῶν Οἱ ἀρίστοι
 ἦσαν, ἔτε Καλλιῶς. Οἱ ἐργίνους δὲ,
 ἀνὴρ ἠδὲ ἐπιπέδῳ, τὴν οἰκίταις ἰδι-
 οῦσιν, ὅτι κτείναντες μὲν αὐτῶν δι-
 ὀλιγα κρητήρας ὅσα ἀσφαλῆ, μί-
 σους τε πίπλανται, καὶ φῶσαν ἐς ὑ-
 σερῶν μεγάλων ἀποστειναι τὴν δὲ,
 δόξης τε ἐυσεῖος & ἰλιπιδῶν ἀγαθῶν,
 & κρητήρων ὑσερῶν πολὺ πλείωναι τε
 & ἀσφαλτέραν οἱ μὲν δὴ συνειφύθησαν
 ὡς ὁμοδῆλον, & γνωροδίντων αὐτῶν
 ὡς τῶν πλῆθους ὅδον, ὡς τὴν ὀπλίταις
 ἀπεμύσαντο, ὅ δὲ ληφθεὶς ὑπὸ τῶν
 ὀπλιτῶν, ἐδιδασκε καὶ κείους, ὅτι καὶ
 μὲν ἐχθρῶν αὐτῶν ἐκ ἀπελθῶν, ἀλλὰ
 κρητήρων ἀίετα μόνον, κρητήρας,
 οἱ αὐτοῖς εἶναι δικαιοτέρα & πλείονα
 λαθεῖν ἐπὶ ἡγελοῦσιν ἐληλυθῶν, ἔφα-
 νον μὲν τὸ γνῶμον, ἔφη, καὶ φέρονται
 κρητήρων συνειτάξασθαι, & αὐτῶν

suum, & in ipsos pro amplis fa-
 culatibus munificum, custodi-
 verunt armati, servos minis co-
 hibendo, milites arciendo à mœ-
 nibus, donec deserfescēte ma-
 lo, per legatos impetrarunt à
 triumviris, ut in patria manens
 exularet à reliqua Italia. Ita Sit-
 tius primus & solus mortalium
 exulavit in patria. At Varro phi-
 losophus idem & historicus, mi-
 les simul & dux probatus, ideo
 fortasse ut iniquior dominatui,
 profcriptus est. Eum familiari-
 bus certatim cupientibus recipere,
 vicit Calenus, & in villa,
 ad quam ex itinere Antonius di-
 vertere solebat, eum habuit: à
 nullo tamen vel ipsius Varronis
 vel Caleni servo indicatus est.
 Virginius autem, vir facundus,
 domesticis servis persuasit, se oc-
 ciso propter modicum & incer-
 tum præmium, manere eos fecerit
 conscientiam & pavorem
 perpetuum: contra servato se
 opinionem pietatis & spem bonam
 eos secururam, & insuper
 præmia majora multo certioraque.
 Sic effecit ut quasi confer-
 vum comitarentur in fuga: in
 qua cognitus à militibus, simili-
 ter eos aggressus est, nullam sibi
 cum eis similitatem intercedere
 cur perire debeat, tantum
 peti præmia: ea tum justiora
 tum auctiora habituros, si se-
 cum ad mare descendant, quod
 uxor condixisset se venturam
 cum pecuniis. Paruerunt illi,
 deduxeruntque ad litus homi-

Sittius pri-
 mus & solus mortalium
 exulavit in patria.
 Varro philo-
 sophus,
 profugus.

617

nem: uxor verò venerat quidem illuc ex composito, sed cunctante Virginio, rata cum iam navigare ad Pompeium, solvit & ipsa, relicto tamen in ora servo, qui rem nuntiaret. Is Virginium conspicatus, occurrit, & navem nohndum ex oculis ablata ostendit: simulque indicavit de uxore ac pecunia, & cur ipse relictus sit. Et habita est ei fides: postulantéque Virginio ut expectarent donec revocaretur uxor, aut simul proficiscerentur ad eam accepturi pecunias, conscenderunt scapham, & devexerunt cum in Siciliam navigantes strenuè. Ibi recepto quod promissum fuerat, ne tum quidem abscesserunt, sed permanserunt in ejus famulitio usque ad pacem redditam. Rebulum verò nauclerus quum in navem accepisset ut transportaret in Siciliam, cœpit ab eo pecuniam petere, aut indicem se fore, ni recipiat: ille contrà, renovato vetusto Themistoclis commento, quo is in fuga usus fuerat, minatus est se indicaturum, quòd pecunia corruptus proscriptum avcheret: itaque perterritus nauclerus, incolumem pervexit ad Pompeium. Proscriptus est & Mercus ut dux Bruti factionis: qui devicto Bruto captus, servum se finxit: eum Barbula emit: & quia videbat indultrium, confervis præposuit dispensatorem. quod munus quum ille prudentius quam pro ingenio servili gereret, suspicio tetigit ejus animus: jussóque bene sperare, si proscriptum se fateretur, salu-

Rebulus Themistoclis commento usus, ut servatus.

618

Mercus proscriptus.
A Barbula emptus.

θάλασσαν ἢ γυνὴ ἃ ἀφίκοτο τὸ ἐπιπλῶ ἠϊόνα καὶ τὸ συγκείκοιτο, βεβαδύοντο. ἃ Ἔ ΟΥ εἰρηνικῆ, νομισσοῦσα αὐτὸν ἐς Πομπηίου ἀσθεπεπλοδὸκίαν, ἀνήγατο, ἡρώποντα ἕως ἐπιπλῶ ἠϊόν. ἐξωγγέλειεν ὑπολιπῶσαι ἢ ὁ ἡρώπων τὸ ΟΥ εἰρηνικῆ ἰδὼν, ἀνέδοξε τε ὡς ἐς δευσιτίαν, καὶ πλῶ ναὺν ἐδείκνυεν ὡς ὁραμῶν, καὶ πλῶ γυναικὸς ἐφραζε, καὶ πὲρ χηρήματα, ἃ αὐτὸς ἐφ' ὅτῳ κατελείπειν. οἱ ἃ ἐπίσδον ἀπιστοὶ ἠδὴ, καὶ τὸν ΟΥ εἰρηνικῆ ἀξιολύτω σφῆς ἀειμένῃ, ἐστὶ μετὰ κληθεῖν τὸ γυναικὸν, ἢ σωληθεῖν οἱ ἀσθε αὐτῷ ἐπὶ πὲρ χηρήματα, ἰσθῆτες ἐς σιμάφ. περιπέμπων ἐς Σικελίαν, ἐρέσσοντες φιλοπόνως. οὐκ ἐστὶ ἐπυχον τὸ ἐπιπλῶ, καὶ σὺ ἀπὲς ἠϊόν ἐπὶ ἡρώπων ὄντας αὐτὸν μίχελ τὸ ἀνοδῶν. Ἔ ἠϊόν ἢ ναυκλήρ. ἐς πλῶ ναὺν ὑποδὲ ξαμῶν, ὡς δίοισαν ἐς Σικελίαν, ἢ τὸ χηρήματα, μελῶσιν ἀπειλῶν εἰ μελλῶν. ὁ δὲ, οἶον πὲρ Θεμιστοκλῆς φάλογον, ἐποίησεν, ἀντιπεῖρας μνησθῶν ὅτι αὐτὸν ἐπὶ χηρήματι ἀβρι, μίχελ δεισας ὁ ναυκλήρ. διαπισσὸν ἐς Πομπηίου. Μαίρη. ἃ Βρυτω φρασηῶν, ἀσθε γέγραπτο μὲρ καὶ ὁδὸ δαξ τοδὸν ἠπλωμῶν ἢ Ἔ Βρυτου σικαμῶν ἀνοδῶν, ὑποκλήρω τὸ εἶναι ἡρώπων, καὶ αὐτὸν ἀνήγατο Βαρδῶλας. δεξίον ἢ ὄριον, ἐπίσθησε τοῖς ὁμοδύοις, καὶ χηρήματα διοικεῖν ἔδωκε, δεῖν ἢ ἐν ἀπὸ καὶ σιωστῶν ὄντα ὑπὲρ ἡρώπων φύσιν ὑπερίοι, καὶ ἐπιπλῶ, τὸ ἀσθε γέγραπτο μὲρ τὸ εἶναι, ἀσθεσθῶν ὁμολορησῶν, δὲ μὲρ χηρήματα.

τον ἢ ἰχυρῶς, & ἄλλο ἀναπολάσ-
 σαται ἢ ὄνομα, ἢ ἀσπίδος δε-
 σπώτας, ἐς Ῥώμην ἐπήγατο, ἐλπί-
 σαι ἐπιθεῖν ἐς Ῥώμην ἀφίξει δὲ
 ἀσπιδωμένον. ὃ ἢ ἀπειτο ἢ ὡς
 ἀεὶ δὴ τοῖς πύλαις ἔστασαν τῶν
 περὶ φίλων Βαρβύλα θεασάμενον. ἢ
 Μάρκον ὡς οὐκ ἔτι αὐτῷ παρεσ-
 τα, κρύφα ἐκείνησιν τῷ Βαρβύλῳ,
 ὃ δὲ ἐδίδθη Καίσαρ. δὲ Ἀγριπ-
 πα, ἢ ἀφείδη τὸ ἀσπιδωφῆς ὁ
 Μάρκον, ἢ φίλον ἐγένετο Καί-
 σαρος, & μετ' ἐπὶ πολὺν ἔπραττε γὰρ
 ἢ ἐπὶ Ἀντωνίου ἀπὸ Ἀγριππῶν, ἐστρα-
 τηρὰ δὲ ἢ Ἀντωνίου Βαρβύλας, ἢ
 ἢ τῆσιν ἀπέβληκεν ἐς τὸ ὄμοιον ἀμ-
 φοτέως. Βαρβύλας τε γὰρ, ἢ τῆ-
 δέντ' Ἀντωνίου, λαμβανόμενος,
 ἐπεκρίθη δὲ οὐκ ἔτι ὄνομα, & ὁ Μάρ-
 κος αὐτὸν ὡς ἀγνοῶν ἀνήσθη, ἐν-
 δέμενος δὲ ἀπὸ τῆσιν Καίσαρος,
 ἢ τῆσιν τε ἢ ἔτι τοῖς ὄμοιοις τῷ
 Βαρβύλῳ ἀμείψατο. τοῖσδε μὲν
 οὖν ἢ συντυχίᾳ τῶν ὄμοιων & ἐς τὸ
 ἔπειτα παρεμένον. ἢ ἔτι γὰρ τῶν
 ἐπισημοῦν ἀρχῶν οὐκ ἄρα οἱ δύο ὁ-
 μοῖ. Βαλδίνῳ δὲ ἐκφυγόντι, ἢ
 κατελθόντι σὺν Πομπηίῳ & ἔπα-
 τείοντι, & πολὺ ἔσταν Λεπίδου
 ἰδιώτης ὑπὸ Καίσαρ. οὐ δὲ οὐκ ἔτι
 ἢ ὄνομα, ὑπὸ τοιαύτῃ ἀνάγκῃ
 ἔπειτα. Μανιλίας ἰδιώτης τῷ Λεπί-
 δου πατρὶ βουλευσῶς ἐπὶ Καίσα-
 ρι, ἰδιώτης δὲ ἢ τῶν κητέων τῶν
 πατρὶ συνανακίοντι. Λεπίδου γὰρ
 αὐτὸ ἄρα, ὡς ἀσπίδος, ἢ ἀσπί-
 δος. τὸ δὲ πᾶσι δὲ Μανιλίας
 ἐς Ἀπρον ἐπιματε τῷ Καίσαρ, τῆν
 δὲ κητέων, ἢ μὴ ἀγνοῖτο ἐπι-
 γνή, ἐγγύθι ἢ τῶν τῶν ὑπὸ
 τεμνεβαν. Filio misso Actium ad Caesarem, à matre, ne fec-
 mina vexaretur iuicribus, vades poposcit praebendos consuli.

tem est pollicitus. Id quom ille
 pernegaret fortiter, & genus fin-
 gens, & nomen, & priores do-
 minos, Romam cum secum du-
 xit sperans tergiversaturum si
 proscriptus esset: secutus est ta-
 men. Obviam iverat quidam ex
 ejus amicis ad portam officii gra-
 tia: is ubi Murcum servili habitu
 astantem domino vidit, rem indi-
 cavit Barbulae. Is per Agrippam
 imperavit à Caesare, ut ex pro-
 scriptis eximeretur Murcus: qui
 mox receptus inter amicos Ca-
 sariis, paulo post cum ceteris Ca-
 sarianis ducibus ad Actium bel-
 lum gessit adversus Antonium.
 Barbula tunc sub Antonio ducta
 bat ordines, quom fortunae ver-
 tere vices utriusque libuit. Devi-
 to enim Antonio Barbula ser-
 vum se finxit, Murcus emit eum
 tanquam ignotum: denarrata-
 que re tota Caesari, obtinuit ut si-
 bi liceret par pari referre. Haec si-
 militudo fortunae etiam post se-
 cuta eos est: nam in Urbe cele-
 brem eo nomine magistratum
 gesserunt pariter. Balbino ite-
 dem, qui elapsus, & cum Pom-
 peio reversus, ad consulatum
 pervenit, non multo post Lepi-
 dus jam ex summa potentia re-
 ductus ad conditionem priva-
 tam, hujusmodi necessitate sub-
 jectus est. Macenas Lepidi fi-
 lium majestatis reum agebat, si-
 mulque juvenis matrem ut cul-
 pae consciam: nam ipsum Lepi-
 dum ut invalidum planè con-
 temnebat. Filio misso Actium ad Caesarem, à matre, ne fec-
 mina vexaretur iuicribus, vades poposcit praebendos consuli.

Inter ami-
 cos Caesa-
 ris rece-
 ptus.

Similitudo
 fortunae in
 Murco &
 Barbula.

Mutatio
 fortunae in
 Lepido.

Quúmque nemo vadare vellet, Lepidus circa fores Balbini sæpe frustra obversatus, etiam ad tribunal ejus sese ingerebat: repulsusque aliquoties ab apparitoribus, vix hæc effari potuit, Meæ certè innocentia vel ipsi accusatores sunt testes, qui me negant uxori filiove conscium. nec ego te proscripsi, & nunc infra proscriptos sum: at tu rerum humanarum fortuitas vices considerans, meque stantem coram te, vadem me pro uxore accipito, aut cum illa vincitum mittito. Vix hæc Lepidus dixerat, quum Balbinus non ferens tantam mutationem, vadimonium remisit mulieri. Cicero minor in Græciam præmissus à patre prædivinante mala talia, inde ad Brutum profectus, & eo mortuo ad Pompeium, apud utrumque honorata militia dignatus est. Post hos Cæsar, quo averteret à se Ciceronis prodiiti deditus, augurem eum fecit, & paulo post consulem, postremò Syriæ proconsulem: & literas de profligato per Cæsarem ad Actium Antonio, Cicero consul recitavit pro concione earumque exemplum pro rostris proposuit, ubi patris ejus caput olim propositum fuerat. Appius bonis suis distributis in famulos, comitatus eis navigavit in Siciliam: tempestate autem exorta, servi pecuniis inhiantes, eum in scapham quasi tutiorem transtulerunt: & ita casus tulit, ut hic

619

Ciceronis
filius au-
gur & con-
sul à Cæ-
sare cur fa-
ctus.

Appius
proscri-
ptus.

τῶ πατρὸς Καίσαρος ἀφίξει, ἔδρα-
νός ἢ τὴν ἐξέλιξις ὑφισταμένῳ, ὁ Λε-
πίδος ἀμφὶ τὰς Βαλβίνου θύρας ἐ-
τρέφετο πολλαίς, καὶ δικάζοντι
παύσεται, καὶ διατυμῶσαι αὐτῶν
εἰς πολὺ τῶ ὑπερετῶν, μάλιστα εἶπεν,
Ἔμοι μὲ καὶ οἱ κατηγοροὶ μαρτυ-
ροῦσιν ἐπιεικῶς, εἴθε γυναικί
μὴ ἢ παυδὶ συζητῶναι λέγοντες
σὲ ἢ σὺν ἐγῶ μὴ παρῆρα γὰρ,
καίτοι δὲ εἰμι τῶ παρῆρα γὰρ
ἀλλ' ἐς τὴν ἀνδρῶν τὴν
ἀφορῶν, καὶ ἐς ἐμὲ σοὶ παρεῖ-
ται χάριται μοι τὴν γυναικί
ἀπαντήσῃ ἐς Καίσαρος ἐξου-
σίαν, ἢ μετ' ἐκείνης ἀπιδεί-
ξῃ δειδύμεν. Ταῦτα ἔπ' Ἐπιπύ-
λεον ὁ Βαλβίνος, ἀπέλυσε τῆ
γῆς τὴν γυναικί. Κικέρων δὲ ὁ
Κικέρωνος παρῆρα γὰρ ἔπ' Ἐ-
πιπύλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα, τοιαύτῃ
παρῆρα γὰρ, δὴ τῶ Ἐπὶ Ἐπὶ
Βρετανίαν, ἐστὶ Βρετανίαν ὁδοποιεῖται ἐς
Πομπηίου ἐλθόν, τιμῆς παρῆρα
ἐστὶ παρῆρα γὰρ ἔχειτο ἐπὶ ἰου-
δαίους αὐτῶν ὁ Κικέρων ἐς δόξα
τῶ Κικέρωνος ἐνδοξείας, ἰερέα τε ἰου-
δαίους ἀπέφηνε, ἐστὶ τῶν ἐ πολὺ
ἐστὶν, καὶ Συρίας ἐστὶ τῶν, καὶ τὴν
Ἀντωνίου παρῆρα ἄκτιον συμφερόντων ἐ-
πισταλείων παρῆρα Καίσαρος, ὁ Κικί-
ρων ὅδε ὑπατάδων ἀνέγνω τε τῶ
ἐστὶν ἐστὶν ἔπειτα ἐπὶ Ἐπὶ βίβλος
ἐστὶν παρῆρα γὰρ ἢ τῶ παρῆρα γὰρ
παρῆρα γὰρ κεφαλῆ. Ἀππῖος ἢ δι-
νεικε τοῖς ἱερῶν τοῖς ὄντων, καὶ
μετ' αὐτῶν ἐς Σικελίαν ἐπὶ ἔ-
μῳ ἢ ἐπιλαβόντος, ἐπιβουλεύον-
τες οἱ ἱερῶν τοῖς ἐπὶ ἔμῳ, ἐς
σκάφῳ ἐνέδεντο τῶν Ἀππῖου, ὡς
ἐς ἀσφαλείαν ἐλπίδα μεταφέρωντες, καὶ συνέβη τῶ μὴ ἐκ παρῆρα γὰρ

990 Διηλευσιν, τῆς ἡ δόπλιος, ἡ νεῶς Διηλευσίων. Πουπλιος δὲ ὁ παρὶς Βρούτου, ἡ ἀμφὶ τῆς Αὐτῶν αὐτὸν περὶδόντων αἰσθητικῶν Βρούτου, ὅτι ἀναρχόμενος, Διη τὸ δὲ ἡ ἀσβεργεσίφῃ, ἡ κρητῆρῃ, ἡ Καιοσερῃ φίλος ἐγγίνετο ἡ ἐπίοντι ποτὲ τῶ Καιοσερῃ αἰσθητικῶν Βρούτου, ἡ ἐπὶ πῆρῃ ἡ τὸ δὲ Καιοσερῃ. τὰ μὲν δὲ τῶ δὲ ὄψεσιν τῶ δὲ ἀσβεργεσίφῃτων ἡ τε κινδύων ἡ στωπῆρῃ ἡ ἡμέρῃ, ποτὰ ἡ ἄλλα παρελπίοντι, τῶ δὲ μάλιστα ἡ.

Γιγνομένην ἡ τῶν ἐν Ρώμῃ, ἡ τὰ ἡσπερῃ πάντα πολέμοις Διη τῶ δὲ τῶ δὲ εἰσιν ἐδοῦτο, ἡ τῶ δὲ πολέμοι οἱ μείζους ἡσαν, ἀμφὶ τε Διηδύλου Κορινθίου πρὸς Σιζῆσιον, ἡ ἐν Συρίῃ Κασσίου πρὸς Δολοβέλλου, ἡ πρὸς Σικελίαν Πομπηίου, πᾶσι τε ποτὰ συνωλεσθῆναι πόλεσιν ἐκ δρυαλωσῆς, ἡσπερῃ δόντι ἡ εἰλασόντων τῶ μέρους δὴ ἡ δὲ ἀξίωσιν ἡ ἄλλων ἀσβεργεσίφῃ, Διοκλεῦσι, ἡ Ταρσεῦσι, ἡ Ροδίοις, ἡ Πατρῆσιν, ἡ Ζανθίοις. ἡ αὐτῶν ἡσπερῃ, ὡς ἐν κεφαλῶν σωμαρχόντι φράσῃ, τῶ δὲ ἡ.

Διὸς Ρωμαῖοι τῶ μὲν ἐτι κηλῶσι πειλασῆν, ὅσῃ Καρχηδονίους ἀφείλοτο, ἡ δὲ ἡ ὅσῃ εἶχεν, ἡσπερῃ ἡ εἰλασόντων ἐπὶ Γαῖου Καιοσερῃ, ἡ Διη τῶ δὲ νεῶν ἀσβεργεσίφῃσι Διηδύλου, εἴη δὲ ἡ ἡ δὲ Νορμαδικῆς. Σιζῆσιος οὖν ἡσπερῃ Καιοσερῃ ἡ νεῶς ἡσπερῃ, ἡ τῆ Κορινθίου ἐκ τῆ νεῶς οἱ τῶ πειλασῆς, ὡς Διηδύλου ἀπείσῃς ἐν τῆ λῆξιν τῶν τριῶν ἀνδρῶν Καιοσερῃ νενεμηδῆς, ὁ δὲ οὐτε τῶ λῆξιν ἡσπερῃ γινώσκων τῶν τριῶν ἡσπερῃ ἐκ τῶν πεποιημένων, οὐδὲ τῶ δὲ ἡ.

præter opinionem in portum appelleret, illi perirent naufragio. Publius, Bruti quæstor, ab Antonianis de proditione frustra sollicitatus, proscriptisque ob eam causam, tandem in patriam reversus, in Cæsaris amicitiam receptus est: cui aliquando effigies Bruti domi suæ spectandas præbuit, id quoque probanti. Hi fermè sunt proscriptorum, vel elapforum, vel oppressorum mirifici casus è multis præcipui.

Interea foris quoque per eadem contentiones bellis quatiabantur omnia: è quibus graviora fuere, in Africa inter Sextium & Cornificium: inter Cassium & Dolobellam in Syria: in Sicilia verò bellum Pompeianum: in quibus multæ urbes expugnatae sunt hostiliter, Laodicea, Tharsus, Rhodus, Patara, Xanthus, ut de cæteris ignobilioribus taceam. Eas cladeis summatim & compendio narrabimus.

Africa Romani alteram provinciam vocant veterem, ademptam Carthaginensibus: alteram quæ prius regnum Jubæ fuerat, à C. Cæsare occupatam, ideo novam appellant: quæ est Numidia. Hanc Sextius regens nomine Cæsaris, denuntiabat Cornificio ut veteri sibi decederet, quod ex triumphali divisione universa Africa deberetur Cæsari. Ille negabat se scire quid triumviri inter se dividerint: aquam esse necui senatus injussu decedat provinciam quam à senatu accepisset.

Justa de servis ultio. Publius, Bruti quæstor.

Bella extræra, dum Romæ proscripti necantur.

620

Africa in duas provincias divisa.

piffet. Habuit autem exercitum in hoc bello & genere armorum præstantiorem & virorum numero : nam Sextiani plerique levi armatura utebantur : quapropter expeditè obgunges mediterranea, in partes suas cogebant : & Sextius à Ventidio Cornificii duce cum majoribus copiis occurrente obfessus est : Lælius quoque alter Cornificii

Cirta obfessa.

Sittius Romanæ accusatus, profugit.

Clarum nomen Sittii.

Sittius Cæsarem contra Pompeianos juvenat Saburræ interitus.

Manasses.

621

Arabio.

dux ingressus Sextii provinciam, Cirtam obfedit in ea. Omnes hi per legatos petebant societatem auxiliaque regis Arabionis & Sittianorum, qui ita vocantur ob causam hanc. Sittius, Romæ accusatus, non expectato judicio profugit, collectisque ex Italia & Hispania copiis trajecit in Africam. Erat tum bellum inter Africæ regulos: horum nunc hunc, nunc illum juvit auxilio : quúmque semper vincerent quibuscunque se conjungeret, clarum nomen Sittius affecutus est, & exercitum suum rei militaris egregiè peritum reddidit. Cæsari quoque Pompeianos in Africa bello persequenti affuit, & Saburræ Jubbæ ducem occidit : pro quibus meritis accepit à Cæsare agrum Manassæ, non totum, sed partem ejus optimam. Manasses, Arabionis hujus fuerat pater, Jubbæ amicus & socius : ejus ditionem Cæsar partim huic Sittio, partim Bocco regi Maurorum donaverat : Sittius portionem suam divisit suis militibus. Arabio tunc in Hispaniam ad Pompeii filios se contulit : post necem verò Cæsaris

άλλα μετ' αὐτῶν χωρὶς αὐτῆς, ὅτι ἤδη τῶν αὐτῶν ἀλλήλοις ἐπολέμουσιν πρατὸν ἢ εἶχεν ὁ πρῶτος βαρύτερον ἐπαίονα, ὁ δὲ δεύτερος κρυφώτερον τε ἐὸν ὀλιγώτερον, ὃ δὲ καὶ τὰ μέγιστα τῶν Κορινθίων παρὰ τὴν ἀφίσην, καὶ οὐκ ἐν τῷ ἰδίῳ στρατῷ ἔκειτο Κορινθίων καὶ παλαιοῦν ἐπελθοῦσαν ἀπευχετό παλιονομῶντος ἰδίῳ δὲ καὶ Λαλίου, ἑστῶτος τοῦ Κορινθίου στρατηγός, τῷ Σεξτίῳ Λιεύῳ, καὶ Κίρτῳ παρὰ τὴν ἰδίαν ἐπολιόκει. καὶ πάντες ἐπὶ τὸ ὅσιον παρὰ συμμοχλίας ἐς τὴν Ἀραβίαν βασιλείαν καὶ τὰς ἡγεμονίας Σιτιανῶν, οἱ δὲ τὰ τοιαῦτα ἐπιτυχίας ἕνεκα ἀνομιάζοντο. Σιτίῳ δὲ ἐν Ρώμῃ δικλῆν ἰδίαν ἐκ ὑποψίας, ἔφυγε, καὶ πρῶτον ἠγενοῦτο, ἐκ τῆς αὐτῆς Ἰπυλίας ἐν Ἰβηρίᾳ ἐς Λιεύῳν διεσπασε, καὶ τοῖς Λιεύῳν βασιλεῦσι πολέμοισιν ἀλλήλοις ἀνά μίετρον συμμοχλῆ. αἶψα ἢ εἰς πᾶσι νικῶντων, ὁ Σιτίῳ ἐπὶ ὀνόματι ἐγγιστο, καὶ ὁ πρῶτος αὐτῷ γενόμενος λαμπερός. Γαίῳ τε Καίσαρι δὴ ὄντι τὰς Πομπηϊανῶν ἐν Λιεύῳν συμμοχλῆσι, καὶ Σαβούρῃ Ἰβηρίᾳ στρατῶν διανομῆν ἀπέδωκε, καὶ μέρος τῶν ἑλπίων ὡς τῷ ἑκατοστῷ τῷ Μανασῆ καὶ γὰρ ἐκ ἑπιπέσου, ἀλλὰ τὸ κρῆσιον αὐτῆς. Μανασῆς δὲ τῷ Ἀραβίωντος τῶδε πατὴρ, Ἰδῶν συμμοχλῆ, ἐκ τῆς τῶν χριστῶν ὁ Καίσαρ πρὸς τῆς Σιτιῶν καὶ Βοκχῶν Μαυροσίων βασιλείᾳ δὲ δώρητο : καὶ τὸ μέρος ὁ Σιτίῳ τοῖς ὑπὸ αὐτὸν ἀνδράσι ἐπιδεδόκεν Ἀραβίωνος δὲ, τότε μὲν εἰς Ἰβηρίαν ἐξέφυγε πρὸς τὰς παίδας τῆς Πομπηϊῶν, Γαίου ἢ Καίσαρος

ἄταρθεῖν ἄταρθεῖν, ἐς Λιβύην ἐπανήλ-
 θε, & Λιβύων πῦας αἰεὶ τῶν νεωτέρων
 Πομπηίων πέμπων ἐς Γ' ἡμέραν, & γε-
 ρυμνασμένους ἀπολαμβάναν, Βόρχον
 ἀφῆρητο τὴν χώραν, καὶ Σιτίων ἀνη-
 ρῆκε δόλω' ἑνὸς δὲ ἀν' τῆς Πομπη-
 πηϊατοῦς Διὸς ταῖδε, κατεργήσωσιν
 αἰεὶ τῆς μείζους ὡς ἀτυχούσης ἀμει-
 λίκτως, & Σιτίων προσέθετο, ἐν-
 δριζομένη δ' αὐτοῦ Καίσαρος.
 προσέθετο δὲ καὶ οἱ Σιτιανοὶ
 κατ' ἑνοίαν οἷδε πατρῶν τ' Καί-
 σαρος. γερσῆρας οὖν ὁ Σέξτιος,
 ἐξῆκε τ' πολιορκίας ἐς μέγαν, καὶ
 πρὸν τ' Ὀϊενθίου, καὶ τὸν
 στρατὸν φέρων τ' ἰσ' ἀναρχίας,
 αἰετο κτεῖνον τὴν Ζωρῶν. & ταῖ-
 δε μετὰ τὸν Λαίλιον, διέλυε τὴν
 τ' Κίρτες πολιορκίαν, καὶ ἐχώρει
 ὡς τ' Κορνιφικίον. ὃ δ' Σέξτιος
 ἐπαυράμενος τοῖς γεγενησίν, ἐπ' αὐ-
 τὸν ἦδη τὸν Κορνιφικίον ἐς Τύβηλον
 ἦκε, & ἀντεστρατοπέδουσε μετ' ἡλι-
 θίων ὄντων. Λαίλιον δ' ὁ Κορνιφικίου
 μετ' ἡλιθίων ἐπέμψεν ἐς πῦα
 κατεπέσειψεν, ὃ Σέξτιος Ἀραβίαν
 ἐπέμψεν ἰππομάχων τὰ Λαυλίω
 καὶ μέτωπον, καὶ αὐτὸς ἦκε μετ' ἡ-
 λυθίων ἐς τὰ πλάγμια τ' ἰππομα-
 χίας, καὶ ἐμβαλὼν ἐδορύσει, μέ-
 χει τὸν Λαίλιον ἐχ' ἡσσημένον πο-
 δέσσει ὡς τ' ἀναχωρήσας μὴ ἀ-
 ποκλειομένη, & λόφον οὐ μίσην κα-
 ταλαβῆν, Ἀραβίαν δ' ἠδ' ἀπὸ τῆς
 αὐτῆς, κτενέμ' τε αὐτῆς, καὶ τὸν
 λόφον ἀπὸ κλυδῶσιν ὄρων δὲ ἑω-
 τα ὁ Κορνιφικίος, ἐξῆκε τὸν πλά-
 γμιν στρατῶν βοηθήσαν τὸν Λαίλιον, καὶ
 τῶν δ' ὁ Σέξτιος ὅπποθεν ἠδ' ἠδ' ἠδ'
 ἦκε, ἐξῆκε τὸν συνστῆσαν, καὶ αὐτὸν
 succurreret : Sextius infecutus à tergo eum aggressus est : ille con-

in Africam reversus, subinde Af-
 rorum auxilia Sex. Pompeio
 submittebat : quos ubi jam exerci-
 tatus recepit, Bocchum expul-
 sit, Sittium per insidias sustulit : Sittii inte-
 ritus.
 & quamvis Pompeianos his de
 causis amaret, à factione tamen
 eorum abstinuit, ut fortunæ fa-
 vore destituta, propensior in Sex-
 tium, per quem captabat Cæsaris gratiam. Sittiani quoque
 eandem partes secuti sunt, quippe
 memores paternæ amicitia. Ita-
 que auctus animis ac opibus Sex-
 tius, non passus se diutius op-
 pugnavi, in æquum locum pro-
 duxit copias : in qua pugna Ven-
 tidii cecidit : exercitus duce or-
 teritus.
 batus terga vertit, Sextio perfe-
 quente & cædente aut vivos capiente
 quotquot assequabatur.
 His nuntiat Lælius obsidionem
 Cirtæ solvit, & recepit se ad
 Cornificium. At Sextius hoc suc-
 cessu elatus, Uticam & ipsum
 Cornificium petiit, castrameta-
 tus est in proximo, quamvis mi-
 nores haberet copias. Ibi Lælio
 cum equitatu ad speculandum à
 suis missò, Sextius Arabionem
 cum suis equitibus iussit occurre-
 re : ipse cum expeditis pedibus
 hostem equestri prælio intentum
 invasit à latere, tantumque tu-
 multum excivit ut Lælius non-
 dum victus, timens ne interclu-
 sus non posset se retro ad suos re-
 cipere, occupavit in medio tu-
 mulum : Arabio extremis resis-
 tentium cæsis, corona eum tu-
 mulum cinxerit. Hoc viso Cornificius plures eduxit ut Lælio
 succurreret : Sextius infecutus à tergo eum aggressus est : ille con-

in Africam reversus, subinde Af-
 rorum auxilia Sex. Pompeio
 submittebat : quos ubi jam exerci-
 tatus recepit, Bocchum expul-
 sit, Sittium per insidias sustulit : Sittii inte-
 ritus.
 & quamvis Pompeianos his de
 causis amaret, à factione tamen
 eorum abstinuit, ut fortunæ fa-
 vore destituta, propensior in Sex-
 tium, per quem captabat Cæsaris gratiam. Sittiani quoque
 eandem partes secuti sunt, quippe
 memores paternæ amicitia. Ita-
 que auctus animis ac opibus Sex-
 tius, non passus se diutius op-
 pugnavi, in æquum locum pro-
 duxit copias : in qua pugna Ven-
 tidii cecidit : exercitus duce or-
 teritus.
 batus terga vertit, Sextio perfe-
 quente & cædente aut vivos capiente
 quotquot assequabatur.
 His nuntiat Lælius obsidionem
 Cirtæ solvit, & recepit se ad
 Cornificium. At Sextius hoc suc-
 cessu elatus, Uticam & ipsum
 Cornificium petiit, castrameta-
 tus est in proximo, quamvis mi-
 nores haberet copias. Ibi Lælio
 cum equitatu ad speculandum à
 suis missò, Sextius Arabionem
 cum suis equitibus iussit occurre-
 re : ipse cum expeditis pedibus
 hostem equestri prælio intentum
 invasit à latere, tantumque tu-
 multum excivit ut Lælius non-
 dum victus, timens ne interclu-
 sus non posset se retro ad suos re-
 cipere, occupavit in medio tu-
 mulum : Arabio extremis resis-
 tentium cæsis, corona eum tu-
 mulum cinxerit. Hoc viso Cornificius plures eduxit ut Lælio
 succurreret : Sextius infecutus à tergo eum aggressus est : ille con-

verfis signis repugnavit valde laboriose. Interim Arabio missis quibusdam assuetis prærupta scandere, clam obrepfit in castra Cornificii: Roscius eorum custodiæ præpositus, militi se jugulandum præbuit. Cornificius non ferens hostem, in tumulum se recipiebat ad Lælium, nesciens castra amissa: in eo conatu equitum Arabionis incurfu oppressus est. Id videns ex editiore loco

Roscii interitus.
Cornificii interitus.

622

Lælii interitus.

Lælius seipsum interemit: occisus ducibus exercitus diffugit. Proscripti qui apud Cornificium fuerant, alii trajecerunt in Siciliam, alii quò quisque potuit. Sextius Arabionem & Sittianos donavit multis manubiis, urbes omnes venia data recepit in fidem Cæsaris. Ita Cornificius in Africa à Sextio debellatus est, brevi propter celeritatem (ut videtur) tempore.

Nunc Cassii Brutique res gestæ dicentur, repetitis prius paucis quibusdam. Occiso Cæsare conjurati occuparunt Capitolium: oblivione deinde cædis ejus à senatu decreta, descenderunt. plebs casum Cæsaris miserta, raptis è rogo ejus facibus, conjuratorum ædes invasit: qui tum quidem è superiore loco pugnantes, repulerunt ejus impetum, sed mox abierunt in suam quisque provinciam acceptam à Cæsare. Cassius & Brutus præturas adhuc in

Brutus & Cassius in provincias ab eoque occiderunt,

ἐπιπροβόλιος ὁ Κορνηφίκιος ἀπεμάρχητο μέγιστα κρηνηνῶν: ὃ ἢ Ἀραβίων ἐν τῷ περὶ ὄρους ἀνδρόσιν ἀνέρουσι Διὸς κρημνῶν ἐς τὸ στρατοπέδον τῷ Κορνηφικίου περιέου λαδῶν, καὶ Ρώσσιος μὲν ὁ φύλαξ τῷ γαστρὸς ἀλλοιωθῆς, τῷ ὑπαπιστῶν τι τιμὴ σφαγῆν ὑπέστη, καὶ ἀνῆρέθη. ὃ δὲ Κορνηφίκιος τῇ κρήνῃ κρημνῶν, μεταπηδῶν πρὸς Λαίλιον ἐς τὴν κελῶν, οὗτοι εἰδὼς πῶς αὐτὸν τῷ στρατοπέδῳ μεταπηδῶντα εἰ αὐτὸς εἰ τῷ Ἀραβιανῶν ἐκπέως ἐπιδορυμῆτες ἐκπέων καὶ κρηνηνῶν ὡς τὰ Λαίλιος δὲ τῷ Λοφου κρηνηνῶν, ἐαυτὸν διεχρήσατο. τῷ δὲ δρχῶντων περὶ οὐρανῶν, ὁ στρατός καὶ μέρη διεφύγε, καὶ ὅσοι τῶν ἀπεμαρμαμειῶν ἦσαν ἀπέβη τῷ Κορνηφικίῳ, οἱ μὲν ἐς Σικελίαν διεπέδον, οἱ δὲ ὅπῃ δυνατῶν ἐκπέων. ὃ ἢ Σιζήσιος Ἀραβιανῶν μὲν ἐ τὰς Σιθιανῶν ἐδαρετο πολλοὺς λαφύρους, τὰς δὲ πόλεις τῷ Καίσαρι κηδεύετο συζυγῶσαν ἀπάσας: τῷ μὲν δὲ τέλος ἦν τῷ αὐτῷ Διούλιον Σεξτίου & Κορνηφικίου πολέμου, Βοργίῳ δὲ ταχυεργίῳ δόξαντι ἕνω.

Τὰ δὲ ἀμφὶ Καίσασιόντι καὶ Βρῦτον, μικρὰ & τῷ εἰρηνηνῶν ἀναλαβόντι ἐς ὑπάνημῳ, ἡ τῷ τοιαυτῷ ἐπειδὴ Γαίῳ Καίσαρ ἀνήρητο, οἱ μὲν σφαγῆς αὐτῷ τὸ Καπιτώλιον κητελάσαν, & ψηφιδείσις αὐτοῖς ἀμνησίας, κητέστησαν ὃ δὲ δήμος ἐπὶ τῇ αἰσχυμῶν τῷ αἰματός ἐν οἰκτῶ Καίσαρος κρηνηνῶν, ἐξήγειρος φονεὺς αὐτῶν οἱ δὲ τότε μὲν ἡμενῶν αὐτῶν δὲ τῷ περὶ, ἐυδὺς δὲ ἐξήγεισαν αὐτῶν ὅσοι στρατευομένων τῷ Καίσαρι δὲ καὶ κη

τηγῶν ἐδῶν ἑαυτῶν Καίσαρος αὐτῷ Βοργίῳ ἐστρατηγῶν μὲν ἐπὶ τῆς πόλεως, κηλωτὸ δὲ ἐπὶ τῇ στρατηγίᾳ καὶ

καὶ οἷός τε ὑπὸ Γαίου Καίσαρος ἡ-
 γασθῆναι, Συρίας δὲ ὁ Κάσιος,
 Μακεδονίας δὲ ὁ Βροῦτος· οὐτε ἔ-
 ἄρχειν πῶ τῶν ἐθνῶν ὡς τῆ χρο-
 νου διωκόμενοι, ἔτε δ' ἐν ἑσπέρῳ φέ-
 ρον ὑποκείμενοι, ἐξήσαν ἐπιφρα-
 τηρῶντες· καὶ αὐτοῖς ἐς εὐπρέπειαν
 ἢ βουλὴ οἴτου φροντισίαν προσέτα-
 ξεν, ἵνα μὴ τὰ ἐν μίση Ἀφρική-
 μω φάσειεν νομίζοντο. οἰκιστῶν
 δὲ αὐτῶν, Συρίας μὲ καὶ Μακεδο-
 νίας ἐς τὰς ὑπατάτους Ἀντωνίων τε καὶ
 Δολοβέλλαν μεταψηφίζετο, τὴ βε-
 λῆς πῶν δυσχρωμιούσης· ἀντιό-
 χῃ δὲ ὅμως τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσιον
 Κυρήνη τε καὶ Κρήτη, ὧν ὑπερ-
 δάπτες ὡς βραχυτέρων ἐνενοίη, τρα-
 πὲς ἔρημύσιν ἤγειρον, ὡς ἐς Συ-
 ερίαν καὶ Μακεδονίαν ἰσοβαλιώτες·
 καὶ αἱ μὲ ἦσαν ἐν τέττοις. Τρεβόνιος
 δὲ ἐν Ἀσίᾳ κτεράντων Δολοβέ-
 λλα, ἔ Δέκιμον Ἀντωνίου πολιορ-
 ρωπὸν ἐν Κελτοῖς, χαλεπταίως
 σα ἢ βουλῆ, Δολοβέλλαν μὲ καὶ Ἀν-
 τωνίων ἐψηφίσαντο ἑναὶ πολέμιους,
 Βροῦτον ἔ Κάσιον εἰς τὰς ὑπε-
 τέρας ἡγεμονίας ἐπανήγαγον, καὶ
 Βροῦτον τὴν Γαυρῶν προσέτεθεισαν,
 τοῖς τε ἀλλοῖς πῶσιν ἐκέλευσαν, ὅ-
 σι Ρωμαίοις ἡγεμονεύσαν ἐθνοῖς ἢ
 στρατοπέδων δὲ τῶ Γοιῶν μέρει Συ-
 ερίας, ὑπακοῦν ἐς ὃ, π κελύου
 Κάσιος ἢ Βροῦτος. Ἐπὶ ἔ τέτοις
 Κάσιος φησὶν Δολοβέλλαν εἰς τὴν
 Συρίαν ἐμοσάλλαν, καὶ σημεῖα τῆ ἡγε-
 μονίας ἀνάγει, ἔ δὲ δύοδεκα τέλη στρα-
 τῶ Γαίου Καίσαρος ἐν πολλῆ στρα-
 τασίᾳ καὶ γερύμασσι μὲν προσέτα-
 βεν ἀδράως· ἔ τὸ μὲν ἐν αὐτῶν ὁ
 Καίσαρ ἐν Συρίᾳ καὶ Ἀλεξάνδρῃ, τὰ ἐς
 Παρθύμας ἢ δὲ Ἀραουρούς· τὴν ἔ ἐ-
 πημείλξαν ἀπὸ ἐπιτήρησιν μὲ Καμπίλιος Βάιστος, τὸ δ' ἀξιόμω εἰς χε νεοκίως,

Urbe gerebant, & ipsi desti-
 nati à Casare proprætores, Cas-
 sius Syriæ, Brutus Macedoniae;
 sed quia necdum tempus in
 provincias succedendi aderat, &
 in Urbe præ metu manere non
 poterant, senatus honestè eos
 ad annonæ curam ablegavit,
 ne viderentur profugisse inte-
 rim. His profectis, mutato S. C.
 Syria Macedoniaque provinciæ
 cess. Antonio & Dolobellæ de-
 cretæ sunt, patribus iniquo ani-
 mo id ferentibus, ita tamen ut
 Cassiani pro eis Cyrenen & Cre-
 tam acciperent. Illi his contem-
 ptis ut exiguis, exercitum ac pec-
 unias colligebant, animo inva-
 dendæ Syriam & Macedoniam.
 Hoc tum erat eorum negotium,
 quum in Asia occiso à Dolobella
 Trebonio, Antonio Decimum
 oppugnant in Gallia, senatus
 offensus, tam Antonium quàm
 Dolobellam hostes judicavit:
 Brutum verò & Cassium redu-
 xit in provincias pristinas, Bruto
 etiam Illyricum addidit: impe-
 ravitque omnium trans Ionium
 mare provinciarum præsidibus
 & exercitibus, ut Cassii Bruti-
 que iussu facerent. Post hæc Cas-
 sius cessante Dolobella, præoc-
 cupavit Syriam sumptis insigni-
 bus imperatoriis, simulque duode-
 cim integras legiones veteranas
 assuetas militiæ Caesaris: ex qui-
 bus unam ille in Syria reliquerat,
 jam tum bellum Parthicum cog-
 gitans, cujus curam commiserat
 Cæcilio Baslo. Honos fuit penes

Eorum
 Provincie
 Antonio
 & Dolobellæ de-
 cretæ.

623

Sextus Julius.

Sex. Julium adolescentem, gentilitena ipsius Caesaris : qui voluntatibus vacans, legionem indecenter secum circumducebat. Id reprehendentem Bassum aliquando rejectit eum contumelia: & aliquanto post, quum vocanti obediret tardius, iussit eum attrahi. In eo tumultu quum ad manus ventum esset, exercitus non ferens insolentiam, jaculis confixit Julium. Moxque secuta poenitentia & metus a Caesare: itaque conjurarunt, ni venia fidesque sibi daretur, usque ad mortem se decertaturos : coactio etiam Basso ut fieret ejus conjunctionis focus : ex novo delectu alteram legionem confecerunt, & assuecuerunt eisdem quibus ipsi utebantur exercitiis : & Sextium Murcum cum tribus legionibus a Caesare contra se missum, magna vi repulerunt. Huic in auxilium e Bithynia venit Minutius Crispus cum tribus legionibus aliis, atque ita Bassus a sex legionibus oppugnatus est. Obsidioni prope intervenit Cassius, & Bassi exercitu spontanea deditione potitus, Murci etiam Minutiique legiones assumpsit, vel amicorum opera conciliatas, vel propter S. C. non detrectantes imperium. Nec multo ante Allienus a Dolobella missus in Aegyptum, reducerat inde quatuor legiones, Pompeii Crassique cladis reliquias, aut ex eorum numero qui Caesare discedente apud Cleopatram remanserant : hunc Cassius in Palaestina ex improvise circumvenit, coegitque

Ejus interitus ob insolentiam.

Sextius Murcus.

Minutius Crispus.

Allienus.

αὐτῶν Καίσαρος συρραίνης, Σέξτου Ἰουλίου ἐκδηλιτωμένου ὁ δὲ ὁ Ἰούλιος, τὸ τέλος ἐς πρῶτον ἐπηγάτο ἀρχηγίας, καὶ ἐπιμαρτυρούμενος τῷ Βάσσῳ ποτὲ εὐθείασε, καὶ κηλῶν ὕστερον, ἐπειδὴ βραδείας ἐπαίχθησεν, ἄρην αὐτὸν ἐκείλθεν ἐκρηγῆται. Ἰουρῶσιν δὲ ἀρχήμοι καὶ πληγῶν ἐς τὸν Βάσσον ἠνοήθραν, ὅσα ἀνεγκυρῶσαι τῶν ὄψιν ἢ ἐσθλῆν, τὸ Ἰούλιον σωμακρίστω. καὶ εὐδὲς τῶν μετῴσων ἔδειος ἐν τῷ Καίσαρι σωμακρίστωντες οὐκ ἀλλήλοισι, εἰ μή τις αὐτοῖς συρραίνῃ καὶ πίστις ἤμετο, Διγαλακίαν μίχελ ἰανάτου, τὸ Βάσσον ἐν τῷ σωμακρίστων τέλος δὲ ἐσθλῶσιν ἔπειρον, σωμακρίστων ἀμφῶ, ἐ Σέξτον Μούρκου ὑπὸ Καίσαρος αὐτοῖς σὺν τῆσιν ἀπέμεινον ἐπιμαρτυρῆναι ἠνοήσας ἀπεμείχοντο. Μούρκου δὲ ἦεν ἐπίκουρος Μινυκίου Κράσσου ἐν Βιθυνίας μὲν τῶν πᾶσιν ἄλλων, καὶ τὸν Βάσσον ἐπολιόρηνον ὁμοῦ πειρῆτες ἐξέτελεσιν ἤδη. Κάσσιος αὖτις τῶν πολιορκίαν σπουδῆ κατὰ λαβῶν, τὸν τε τῶν Βάσσον ἐσθλῶν αὐτῶν παρελάμβανεν εἰσῆται, καὶ ἐπὶ ἐπέσῃ τὰ Μούρκου τέλη ἐ Μινουκίου, κατὰ τε Φιλίαν αὐτῶν παρελάιδοντων καὶ κατὰ τὸ δόγμα τῆ βουλῆς ἐς πάντα ὑποακροῦσιν. ἀρπὶ δὲ ἐ Ἀλλιένους ὑπὸ Δολοβέλλα πμφῆσις ἐς Αἴγυπτον, ἐπατήρησιν ἐξ αὐτῆς τίοςσας τέλη τῶν ἐπὶ τῆς ἡσῆς Πομπηίῃς τε ἐ Κράσσου Διγαλακίαν μίχελ ἰανάτου, ἢ ὑπὸ Καίσαρος Κλειοπείτρῃ κατὰλειμμένων καὶ αὐτὸν ἐ Κάσσιος ἐν τῇ Παλαστίνῃ τῶν ὄστων ἔδεν ἀσθλῶσιν ἄσθλων πμφῆται ἐδὲν ἀσθλῶσιν ἄσθλων πμφῆται ἐδὲν ἀσθλῶσιν ἄσθλων πμφῆται

εἰλαβῆ

ελάβε τε η̄ λώγῃσι παρθε-
 ραμοί, η̄ παραδουκῆ τ̄ φρετῶν,
 δύναντι τίσσασθαι τέλει μέγιστα
 αὐτοῦ οὐκί. ἔτα μὲν ὁ Κασσιὸς ἐν
 παραδουκῆ δυνάμει τελῶν ἔρισαν
 ἀφραῶς ἐκέρχθη, καὶ αὐτῶν πῆες η̄
 Παρθουκῶν ἰκποζότα σωσεμύ-
 ρου, δόξαν ἔχοντα τῶν τοῖς Παρ-
 θουκῶν, ἐξ ἧς Κασσιῶν περιούσιον
 ἐμφροσέτησθαι ἔδδξε ἡ Κασσιῶν γε-
 νιάσθαι. Δολοβέλλας δὲ διέτριψε μὲν
 αὐτῶν τῶν Ἰωνίων, κτείων Τρεβών-
 νιον, ἔ τῶν πόλεσι ἐπιτάξιαν ἐς-
 φροσῆς, ἔ ναυτικῶν ἀγερῶν ἐπὶ μι-
 θῶν Ἀφῆ Λαδικίου Φίγλου παρὰ τε
 Ρῶδιαν ἔ Λυκίαν ἔ Παμφυλίαν ἔ
 ἐν Κιλικίῳσιν ὡς δὲ οἱ ταῦτε ἐπιμα-
 λῶ, ἐπὴν τῆ Συσίῳ, η̄ μὲν τῶν
 γλῶ αὐτῶν μὲν δύο τελῶν, Ἀφῆ ἡ
 τῆ Συσίῳσιν ὁ Φίγλος. πύδομε-
 νος ἡ τῆ Κασσιῶν φραπῆς, ἐς Λαο-
 δικίαν οἰκίῳσιν ἔχουσαν οἱ παρῆλ-
 θεν, ἐπὶ τε χερρονήσου σωμαρισμέ-
 νων, ἔ τὰ ἐν τῆ γῆς ὀχυρωμένῳ,
 η̄ ἐς τὸ πέλαγος ἔχουσαν ὄρμον, ὅ-
 ρη ἐμελλῶν ἐμπορήσθαι τε ἀγροῦς ἀπὸ
 Σιλικίας, η̄ αἰδέως ὅτε βούλειτο
 ἀποπλοῦσθαι. ὡν αἰὲθ ἀνομόρῳ ὁ
 Κασσιὸς, καὶ δεδίας μὲν αὐτὸν ὁ
 Δολοβέλλας Ἀφῆφύρῳ, τὸν τε ἰσθ-
 μὸν ἔχαν διεσθῆλον ὄντες, λίθους η̄
 πᾶσαν ὕλην ἐξ ἐπειύλεων ἔ παρθε-
 ραμοῖ η̄ τὰ φραῶν συμφέρων, η̄ ἐπὶ
 ταῦς ἀπέπεμπεν ἐς τὴ Φοινίκην η̄
 Λυκίαν η̄ Ρῶδον. ὑπερβάρῳ μὲν ἡ
 ἰσθμὸς τῆ ἀλῶν πλῆν Σιδωνίαν, ἐπὶ
 ἀνῆσθαι τῶν Δολοβέλλας, η̄ κορτεῦ-
 σαι μὲν ἐκστέρου νῆες ἰστανῆ, πέντε ἡ

suis partibus accedere, non au-
 sum quatuor suas opponere octo
 legionibus. Atque ita prater o-
 pinionem duodecim in univer-
 sum potitus est, auctus etiam
 nonnullis Parthorum equitibus
 sagittariis: apud quam gentem
 in præclara existimatione fuit,
 jam inde ex quo Crassii quæstor
 visus est eis imperatore ipso pru-
 dentior. Dolobella interim in
 Ionia Trebonium post aliquan-
 tam conflictationem peremerat,
 & urbes gravabat tributorum
 exactioibus, classem merce-
 de per L. Figulum conducens
 à Rhodiis, Lyciis, Pamphylis,
 Cilicibusque: quo apparatu con-
 fecto, expeditionem aggressus
 est in Syriam, ipse terrestri ite-
 nere cum duabus legionibus pe-
 tens provinciam, Figulo illuc
 navigante per mare. Edoctus au-
 tem de Cassii copiis, & Laodi-
 ceam urbem sibi amicam perve-
 nit, sitam in peninsula, & qua
 continentem spectat, munitam,
 ad mare verò portum habentem
 ad commentus abundè conve-
 hendos idoneum, nec minus ad
 securum abitum quodocunque
 liberet navigare. Id Cassius in-
 telligens, & veritus ne Dolobel-
 la evaderet, per transversum Isth-
 mum duorum stadiorum spatio
 excitavit aggerem, faxis & om-
 nis generis materie congesta
 ex suburbanis villis sepulchri-
 que: naves etiam de Phœnicæ ac

Cassius a-
 pud Par-
 thos in
 præclara
 existima-
 tione.

Lycia Rhodoque per nuntios petiit. Contemptus ab omnibus Cassii con-
 præter Sidonios, navale prælium cum Dolobella iniit, in quo u-
 trinque satis multis navibus demersis, quinque unà cum nava-
 libus

libus focis in Dolobellæ potestatem redactæ sunt. Tum Cassius rursus nuntios misit ad eos qui priora imperata contempserant, & ad Cleopatram Ægypti reginam,

Serapio.

& ad Serapionem, qui in Cypro copiis ejus præerat. Tyrii & Aradii, & Serapio, regina inconsulta, miserunt naves quotquot habebant: regina causata est Ægyptios fame simul & peste laborare, favens magis Dolobellæ propter consuetudinem quam cum superiore Cæsare habuerat. Quamobrem & prius quatuor legiones ei per Allienum miserat, & classem paratam habebat ad ferendum auxilium, quæ tum per adversas tempestates navigare non poterat. Rhodii Lyciique negaverunt se vel Cassio vel Bruto laturos opem ad bella civilia: nam & Dolobellæ se dedisse naves tantum in hoc, ut eum deducerent, nec scire an in bello utatur earum opera. Itaque Cassius reparatis pro facultate viribus, denuo bis cum Dolobella confixit navali certamine, primum dubio Marte, iterum multo superior. A terra quoque perfecto aggerè arietes admoti sunt mœnibus: & quia nocturnas excubias, quibus præerat Marfus, non potuit pecuniis corrumpere, corrupit centuriones in diurnis stationibus: atque ita Marfo interdium quiescente, per aliquot minores portas intro admittitur. Capta urbe Dolobella satelliti cervicem feriendam præbuit, jussu ut abscisso capite salutem suam redimeret: fecit ille impe-

Cleopatra cur Dolobellæ favet.

625

Cassius Dolobellam superavit certamine.

Marfi fides.

Dolobella à suis proditus. Ejus interitus.

αὐτοῖς ἀνδράσι ἐλεῖν ὁ Δολοβέλλας, καὶ ὁ Κάσιος αὐτῶν ἐπιμπνίει ἐς τὴν ὑπερβολὴν αὐτῶν, καὶ ἐς Κλεοπάτραν τῆν Αἰγυπτίου βασιλίδην, καὶ ἐς Σεραπίωνα τὸν ἐν Κύπρῳ τῆν Κλεοπάτραν ἐρωτησάμενος. Τύροι μὲν δὲ καὶ Ἀραδιοί, καὶ Σεραπίων ἔδωκεν τῆν Κλεοπάτραν ὡς ἐμαρτυροῦν, ἐπιμύσαν αὐτῶν ναῦς ὅσας ἔχον· ἡ βασιλὶς δὲ Κασίῳ μὲν ὡς ἐσθλῶς λιμὴν ὄμειδεν καὶ λοιμὸν ἐνοχλοῦσθαι τότε Αἰγυπτῶν, ἀλλὰ δὲ οἰκονομῆσαι τῶν ἀσπίων Καίσαρος ὡς ἐπέπεσε τῶν Δολοβέλλας, καὶ ἀπὸ τῆς δὲ τῆν γναμῶν αὐτῶν καὶ τὰ τέσσαρα τέλη ἀσπίων ἀπέμεινεν δὲ Ἀλλιένου, ἔσθλον ἄλλον ἵππιμον ἔχον ἐπιμύσειν, αὐτῶν δὲ ἔκαστον. Ῥόδιοι δὲ καὶ Λύκιοι ἔτε Κασίῳ ἔτε Βρότῳ συμμαχίαν ἐφασκον ἐς ἐμφύλιαν ἐπί γε καὶ Δολοβέλλας διώκειν ναῦς ἀσπιόποδους, καὶ ὅτι εἰδέναι συμμαχισίας. ἵππιμον σάμαρσος οὐκ ὁ Κάσιος αὐτῶν ἐν τῶν παρόντων, ἐπαγγέλλει δὲ τῶν Δολοβέλλας, καὶ τὸ μὲν ἀσπίων ἀρχαίμαχοι διεκρίθησαν ἀπὸ ἀλλήλων τῆν δὲ ἐξῆς ναυμαχίαν ἠσώτω ὁ Δολοβέλλας, καὶ ὁ Κάσιος ἀντιπρὸς τοῦ χίμαρσος, ἔκαστην αὐτῶν τὸν τῶν, ἡδὲ καὶ ἐσθλῶς, τοῖν τε νυκτὸν φάλακα αὐτῶν Μάρσῳ ἐς δαυηθείς ἀσπίων, διεφθέρει τὸν ἡμροφλακῶν αὐτῶν λοχαγῶν, ἔσθλον ἀναπυροβόλου τῶν Μάρσῳ μετὰ ἡμέραν, ἐσθλῶν ὑπανοιχθεσῶν αὐτῶν πολίδων κατὰ μέρη πολλῶν ἀλούσης δὲ τῆς πόλεως, ὁ μὲν Δολοβέλλας ἀσπίων τῶν κεφαλῶν τῶν σωματοφύλακων αὐτῶν, καὶ τῶν μόνων ἀσπίων φέρειν Κασίῳ ὡς ἐσθλῶν

σώσθη

πῶσιν ἴδιον ὁ δὲ πικρὸν ἐπιση-
 τίσφριεν ἑαυτὸν, διχρησαίτο ἢ κῆ
 Μάρκου ἑαυτὸν. ὁ ἢ Κάσσιος τὴν
 μὲν Ἐδολοβέλλα στρατὸν εἰς αὐτὸν
 μεθόρου, Λαοδικίαν ἢ τὰ τε ἰσ-
 ραῖ & τὰ κρηναῖ ἰσουλὰ, & τὰς ἐπι-
 φανεῖς ἐκάλασε, & τὰς λοιπὰς ἐς-
 φοραῖς βαρυτάταις ἐξέτρυχε, μί-
 χρα τὴν πόλιν ἀδελφώσκειν ἐς ἔ-
 γνατον κρησῶ. καὶ δὲ Λαοδικίαν
 ἐπ' Αἰγυπτίῳ ὄρωρα, πτωχάνιμο-
 σι μὲν Κλεοπάτραν βαρεῖ σόλα
 ἀπλοσείσθαι σφῶς τε Καίσαρα
 κῆ σφῶς Ἀντωνίου, ἐπιπῶν δὲ κω-
 λυσαί τε τ' ἰσουλῶ, κῆ τίσασθαι τ'
 γνώμης τὴν βασιλίδα, κῆ σφῶς τῶν
 δὲ αὐτῶν Αἰγυπτίῳ ἐνθυμιζομένης
 μέγιστα ἐν κρησῶ τετραμμένῳ τε
 ὑπὸ λιμῶν, καὶ ξηρῶν στρατὸν ἐ-
 πολλῶ ἔχουσαν, ἀρπ τ' Ἀπιδιου
 στρατωτῶν δόστῶντων. ἔτα ἢ αὐ-
 τὸν ὄρωρας κῆ ἐλπίδ' ἔχοντα καὶ
 κρησῶ, ὁ Βρεῖτος ἐκάλει κῆ σφῶ-
 δῶ, ὡς ἦδη Καίσαρος & Ἀντων-
 νίου τ' Ἰονίαν περὶ αὐτῶν. ἄκων μὲν
 δὲ Κάσσιος Αἰγυπτίῳ ἐκ τῶν ἐλ-
 κιδῶν μετῆρα, καὶ τὰς Παρθυσίαν
 ἰσποτοξῶρας ἀπίπικπε πικρῶρας,
 & σφῶς σφῶς τὸν βασιλῆα αὐ-
 τῶν ἔσπελε σφῶς μείζον' ἰσμηγα-
 ρίας, ἢ καὶ τὸ ἔργον ἀφικνουμένη,
 Συρίαν τε & ποικῶ τ' ἰγνῶς ἰθῶν
 μετῆρα Ἰονίας ἐπέδραμε, & ἀνεχῶρη-
 σιν. αὐτὸς ἢ ὁ Κάσσιος τ' ἢ ἀδελ-
 φίδῶν ἐν Συρίᾳ μετ' ἑὸς τέλεος ἀπ-
 ἰλιπε, τὴς ἢ ἰσπῶρας σφῶν πικρῶν ἐς
 Καππαδοκίαν οἱ Ἀριobarζάνη τε
 σφῶν κρησῶν, ὡς ἐπιθελοσῶνται
 Κάσσιος, κῆ κρησῶν ποικῶ τὰ ἐν-
 ἑνὲς κῆ τὴν ἀπῶν κρησῶν ἐς τ'
 Κάσσιον ἐπανηγαρον.

vim pecuniae cum cetero apparatu reportarunt ad Cassium.

ratur, sed seipsum jugulavit in-
 super: Marsus quoque sibi ipse
 manus intulit. Cassius exercitum
 Dolobellæ iussit sibi sacramen-
 tum dicere: Laodicensium &
 Laodicensium & ærarium diripuit, nobi-
 lissimum quemque affecit sup-
 plicio, à cæteris gravissima tri-
 buta exegit, ita ut eam civitatem
 ad extremam redegerit miseriam.
 Inde Ægyptum infestus petiit, au-
 dito quòd Cleopatra magna clas-
 se navigasset ad Cæsarem & An-
 tonium, cogitans se hoc modo
 eam impediturum simul & pu-
 niturum, atque etiam Ægyptum
 occupare cupiens fame affli-
 ctam, & externo milite penè
 vacuum, propter recentem Ali-
 leni discessum. In hoc conatu
 sperantem se occasione bene u-
 surum, Brutus vocabat alios post
 alios nuntiis, ut pote Cæsare iam
 cum Antonio navigante contra
 se per mare Ionium. Sic Cassius
 invitus à sperata Ægypto distra-
 ctus est: remissisque non sine
 muneribus ad Parthorum regem
 equitibus sagittariis, legatos e-
 tiam eis adjunxit, qui majora
 auxilia peterent. Ea rebus de-
 mum perditis ubi venêre, Sy-
 riam & aliquot vicinas provin-
 cias usque ad Ioniam incurfarunt,
 atque ita abierunt retro unde ven-
 nerant. Ipse Cassius fratris filium
 cum una legione reliquit in Sy-
 ria, equites præmisit in Cappa-
 dociam, qui Ariobarzanem re-
 pentè oppresserunt, quasi infi-
 dias struxisset Cassio magnamque

Marsi in-
 teritus.

Laodicen-
 ses misere
 à Cassio
 tractati.

Cassius ab
 invadenda
 Ægypto
 distractus.

626

Ariobar-
 zanis inte-
 ritus.

Tarsen-

Tarsen-
sum divi-
sio inter
se.

Tarsensibus autem in factio-
nes divisus, pars Cassium cor-
naverat prius receptum, pars
Dolobellam qui venit posterior:
utrique autem hoc publico no-
mine faciebant, & nunc hunc,
nunc illum preferentes, in cau-
sa fuere ut civitatem levi mo-
mento mutabilem uterque affli-
geret. Tandem Cassius victo
Dolobella, m. d. talentis eos
multavit. illi præ inopia, quum
milites violenter pecuniam exi-
gerent, vendiderunt omnia or-
namenta publica, atque sacra
etiam, concidentibus cum fercu-
la pomparum tum donaria: &
quum ne hæc quidem suffice-
rent, vendebant magistratus in-
genua corpora, primum virgine-
s ac pueros, deinde mulieres
& senes miseris addictos mini-
mo, postea juvenes. Ex his ple-
rique mortem sibi consciverunt.

Mulcta eis
imposita.

Tarsen-
ses, ut
multam
luant, vir-
gines ac
pueros &
taliam ven-
dere coa-
cti.

Tandem Cassius è Syria rever-
tens, sic affectos miseratus, im-
munes jussit esse de cetero. Eò
calamitatum devenere Tarsus &
Laodicea. Cassius autem & Bru-
tus postquam convenere, de re-
bus gerendis consultarunt. Bru-
tus censebat conjunctis copiis
eundem in Macedoniam, ut de
fumma rerum decernerent: jam
enim apud hostem esse legiones
quadraginta: ex his octo trans-
portatas per mare Ionium. E
diverso Cassius contemnendas
censebat hostium copias, ege-
stare laboraturas præ nimia multitudine: debellandos potius fau-
tores adversæ factionis, Rhodios ac Lycios, potentes classi-

Brutus &
Cassius de-
liberant.

Ταρσίαν δ' ἐς τρεῖσι διηρημένον,
οἱ μὲν τὸ Κάσιον ἐσφαιρικῶς ἐλ-
θόντα ἀπέτρον, οἱ δὲ τὸ Δολοβί-
λλαν ἐπελθόντες ἀμφοτέρω: ἢ τὰ τῆ
πόλεως ἡγήσει ταῦτα ἐπορροσοί,
ἢ παρακλιθεὶς αὐτῶν ἀσπραμῶν
ἐκπέτρον, ἃς ἐμβροδία πόλις χρι-
λεπῆς ἐρῶντο ἐκπέτρον. Κάσιος
δὲ κήσας Δολοβίλλαν, & ἐσφορῶν
ἐπέσκηκε αὐτοῖς χίλια & πεντακῆ-
σια τάλαντα· οἱ δὲ δόπουνῆτες τε &
ἰσπὶ στρατιῶν ἐπειγόντων ἀπα-
τουδῆροι σὺν ὕδρει, τὰ τε κρηναί
ἀπέδιδοντο πάντα, ἢ τὰ ἔργα ἐπὶ
τοῖς κρηνοῖς, ὅσα εἶχον ἐς πομπῆς
ἢ ἀναθημῶν ἐκπέτρον ἐσθῆδὸς δὲ
μέρους ἐστὶν ἃς ἀνομοῖνον, ἐπόλιον
αἱ δὲ χαίρῃ τὰ ελευθέρου, ἢ ἀσπρα
μὲν ἢ περὶ τὸν τε ἢ παῖδες, ἐπὶ
δὲ, γυναικῆς τε & γέροντες ἐλευνοί,
βεγαυῶν τῶν πῆμπτῶν ὄνοι, μετὰ
δὲ, οἱ νέοι, ἢ διερῶντο οἱ πλεί-
νες εὐσθῆς, ἕως ἀδὲ ἔχοντες ὁ Κά-
σιος ἐν Συρίας ἐπανιάν, ἄντε-
ρέ τε, ἢ τὸ λοιπὸν τῶν ἐσφορῶν
ἀπέλυσε. Τάρσο μὲν δὴ ἢ Λαοδι-
κεια τοιαῦτα ἐπέπλησαν. Κάσιος
δὲ & Βεργίος συμβολήσαντες ἀλ-
λήλοισιν, Βεργίω μὲν ἐδόκει πλὴν στρα-
τιῶν ἀλίσσαντε, χαρῆν ἐπὶ τὸ μείζον
ἔργον ἐς Μακεδονίαν. τέλει τε ἢ δὴ
τῶν πολέμων ἐς τὴν ἀσπραμῶν
εἶναι ἐσθῆς, ἢ αὐτῶν διεληλυθῆ-
ναι τὸ ἴονον ἰκτῶ. Κάσιος δὲ ἐδὲ
κὲ τῶν μὲν πολέμων ἐπὶ ἀσπραμῶν ἃς
τελεφῆστον ἄντων ἐν σφίσι ἐξ ἀσ-
πραμῶν ἀπὸ τῶν πλῆθους, ἢ ὁδίου δὲ
ἢ Λυκίου ἐξέλεν ἔνοους τε ὄντας
σκηνοῖς, & ναυπηγῶν ἔχοντας, ἢ
μη

μη κ' ἰώτῃ σφίσιν γίγναι) ὡς
τὸ ἔργον.

Ἐπεὶ δὲ ἔδξεν ἄδῃ, ἐχάρωσεν,
Βρυτῶν μὲ ἐπὶ Λυκίους, Κασσι-
οῦ δὲ ἐπὶ Ρωδίου, περὶ ἑκατέρωθεν
τε ἐν αὐτῇ καὶ πεπαυμένον τὰ
Ἑλλήνων ὡς ἢ κατὰ τοὺς τὰ ναυ-
πηγῶ ἀνδράσι συνοισούμενον ἐς μέ-
γλην, τὰς ἰδίας ναῦς ἐπιστάσασκε,
& ἀνεπλήρωσεν, & ἐγύμναζεν ἐν Μυν-
δῶ Ρωδίων ἢ οἱ μὲ ἐν λόγῳ μέγ-
λων ὄντες, ἐδεδικάσθησαν Γ' ὡς οἱ
μέλλοντες ἐς χεῖρας ἰέναι, ὃ ἢ λείως
ἐμεγαλοφρονεῖτο, ἐπεὶ οἱ καὶ πε-
λευκῶν ἔργων ὡς ἐκ ὁμοίου ἀν-
δράς ἐμνημόσυνον ναῦς τε κηδεύ-
σασθαι πῶς ἄριστος σφῶν ἀρεῖς & πει-
κροῦται, καὶ πᾶσι παύσαντες, ἐπι-
στον πῆρας ἐς Μυνδῶν ὅμως, οἱ τὸν
Κασσιον ἤξιον ἤτε Ρωδου κρα-
τορεῖν, πόλεως ἀμυνάμενος ἐπὶ
τῆς κρατοφρονήσασθαι, μήτε σιω-
πησῶν, αἱ Ρωδίοις εἶσι καὶ Ρ' ὡ-
μοίους, ὅπλα μὴ φέρον ἐπὶ ἀλλή-
λους, εἰ δὲ π' ὡς συμμοχίας ἐ-
πιμέμοις, ἐξέλει ὡς τὸ Ρ' ὡ-
μοίαν βουλῆς ποθεινῶς, & κελού-
σης ἐφασθαι συμμοχίας. οἱ μὲ δὲ
τοιαῦδ' ἐμάλιστα ἔλεγον, ὃ ἢ τὰ μὲν
ἔπλα τὸν πόλεμον ἀπὶ λόγων ἐφῆ-
κονεῖν, τὰς δὲ σιωπῆας κελύειν,
ἔπλα μὴ φέρον ἐπὶ ἀλλήλους, καὶ
ἐπελυμέναι Ρ' ὡδίου Κασσιῶ Δο-
λοβέλλῃ συμμοχίας κελύειν
ἢ ἀλλήλοις συμμοχίαν. Κασσιῶ
ἢ διομῶν, εἰρηνεύσασθαι τε περὶ τὸ
Ρ' ὡμοίαν βουλῆς φωνέσας, & ἀ-
λαμπῶς ἐν τῷ περὶ τὸν ἀφ' ὧν ἐν
ἕτερον τῶν, οἱ δὲ οἱ μὲ ἀν-
τι δίκαις, δόσσοι ἢ καὶ Ρ' ὡδοι τὰ
ἐπείθων ἀσθενεῖς, μὴ μὴ γὰρ
συν ἀίγειναι τὸ κελούμεν. ὡς

bus, ne se in hostem conversos à tergo invaderent. Hac sententia vicit.

Brutus Lycios aggressus est, Cassius Rhodios, apud quos educatus, etiam Græcæ literas didicerat. Et quia cum rei navalis peritissimis ei res erat, naves ornatas completasque milite, apud Myndum exercuit. Rhodiorum verò quotquot dignitate præstabant, timebant certaturi cum Romanis: at vulgus sibi placebat, memor veterum victoriarum de viris longè aliis. deduxitque selectas xxxiii naves: nihilominus miserunt Myndum qui Cassium rogarent, ne vel Rhodium contemneret, quæ semper contumelias suas ulta sit: vel fœdera idèa inter Romanos & Rhodios, quibus discretè cautum sit, ne alter populus alterum armis impetat: quòd si ille quaeratur negari sibi auxilia, missuros se legationem ad senatum, & si jubeantur, laturos auxilium. Responsum est de ceteris non verbis disceptandum, sed armis finiendam controversiam. Quod verò ad fœdus attineat, prius id violatum à Rhodiis, arma pro Dolobella contra Cassium ferentibus; ascriptum etiam esse fœderi, auxilia deberi mutua: ipsos à Cassio rogatos illudere pratextu senatus, qui nunc vulgus exulet oppressa per tyrannos patria. sed tam illos pœnam daturus, quàm Rhodios, qui illorum partes præferant, nisi confestim imperata faciant. Hoc respon-

Bruti ex-
peditio in
Lycios :
Cassii in
Rhodios.
Cassius
Græcæ li-
teras apud
Rhodios
edoctus.

627

Rhodio-
rum lega-
tio ad Cas-
sium.

respon-

responsum magis etiam prudentiores cives terruit: populus vero agitabatur Alexandri Mnaeaeque concionibus, memorandum quanto pluribus navibus Mithridatis Rhodum invasisset, & ante illum Demetrius. Quamobrem Alexandrum Prytanin creaverunt, qui magistratus apud eos plurimum pollet imperio: Mnaeas classi praefectus est. Miserunt tamen ad Cassium unum etiam legatum, Archelaum, quod ille in Graecis literis praefectore usus fuerat, rogaturum jam demissius: qui pro familiaritate apprehensa dextra Cassii, haec locutus est, **ΑΒΣΙΤ** ut Graecam urbem subvertas, Graecorum amator, absit ut Rhodum, libertatis amicus, absit ut ignominiae notam inuras invictae haecenus nationi Doricae. Cave obliviscaris pulchrarum historiarum quas vel Rhodi, vel Romae didicisti: Rhodi, quam multa Rhodiae civitates contra reges, tum aliorum omnium potentissimos, Mithridatem & Demetrium, pro libertate gesserint, pro qua tuenda tu quoque ais te navare hanc operam: Romae vero, quam multa fuerint nostra erga pop. Rom. merita, cum alia, tum eo potissimum bello quod cum Antiocho Magno gessistis nobis juvantibus: quorum monumenta in aera incisa extant apud vos. Et haec quidem de genere & honore nostro, de conditionis ad hanc diem libertate, de meritis ac perpetua erga vos, Romani, voluntate dicta sint. Tu vero Cassi, pri-

Alexander Prytanin.

Mnaeas.

Archelaus Cassii in Graecis literis praefectore, legatus ad eum missus.

Ejus oratio.

Rhodienses clarissimi.

628

μή ὁ Κάσιος αὐτὰς ἠρεμήσατο, & οἱ δ' ὀργισσάμενοι τὸν ὀδῶν μῦθον ἐδεδόκεισαν τὸ δὲ πάλιν ἐδημιουργῶσαι Ἀλέξανδρον τε καὶ Μναεῖας ἀνομιμησάμενοι, ὅτι καὶ Μιθριδάτης πλοῖσι ναυσὶ ἐπιπλάσσει τῆς Ῥόδου, καὶ Δημητρίῳ ἐπὶ πρὸς τὸν Μιθριδάτου. οἱ μὲν δὲ τὸ Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν εἰσοδοσίων σφίσι στυπασσάμενοι, ἢ περὶ ἐπὶ δόχῃ παρ' αὐτοῖς μέλειται ἀνομιμασάμενοι, καὶ ναυαρχεῖν Μναεῖαν ἐπιμποῦντες ὅτι ὄμιος ἐστὶν ἡ Κάσιον ἐπὶ σπερσοδότην Ἀρχελαῖον, ὃς ἐν Ῥόδῳ τὰ Ἑλληνικὰ διδάσκει καὶ γρηγόρητο τὰ Κάσιον, δεησόμενον ἡδὲ τὸνδε τὸν Κάσιον λιπαρῆσθαι, & εἰδὲται, τὸ δεξιὰς λα-
 ,, ἑορῶν, ὡς γνωστέον, ΜΗ'
 ,, πάλιν ἀναστήσης Ἑλληνιστῶν, φι-
 ,, λήλων ἀνὴρ, μὴ Ῥόδον, φιλε-
 ,, ῶν, ἀλλ' ἀνὴρ, μὴδὲ ἀρχαῖος
 ,, ἀξίωμα Δαριον εἶχ' ἡσσημένον ἐξ
 ,, οὗ γεγονόσθαι, μὴδὲ ἐπιπλάσσει κα-
 ,, λῆς ἰσοπέρας ἢς ἐμῶν ἐν Ῥόδῳ
 ,, τε ἐν Ῥώμῃ, ἐν Ῥόδῳ μὲν, ὅ-
 ,, σα Ῥόδιοι καὶ πόλεις, καὶ σφῆς
 ,, βασιλεῖς ἀλλοῦς τε, & τὰς μῆ-
 ,, λιστα ἀμύχανες διζυγῶν εἶναι Δη-
 ,, μετρίον & Μιθριδάτην ὑπὲρ ἐ-
 ,, λδοστέρας ἐπράξαν, ὑπὲρ ἧς
 ,, δὴ καὶ σὺ σφῆς πᾶσι κηρύξας ἐν
 ,, Ῥώμῃ ἦ, ὅσα ὑμῖν αὐτοῖς κατὰ
 ,, εἰρήνην, καὶ κατὰ Ἀντιόχου τὸν Με-
 ,, γάλου συμμαχίας ἡσσημένον, ὡς εἶ-
 ,, πον ὑπὲρ ἡμῶν ἀνάσσειν σφῆς
 ,, παρ' ὑμῖν. πᾶσι μὲν δὲ καὶ ἡμῶν
 ,, εἴσοδος καὶ ἀξιώσεως ἡμῶν, & το-
 ,, χῆς ἐστὶν τὸν ἀδουλάτου, καὶ
 ,, συμμαχίας & σφῆς ἀρετῆς ἐν
 ,, κατὰ Ῥώμῃ τοῖς κληθέντων. σφῆς
 ,, σὶ ἢ ὁ Κάσιος, & αὐτῶν ἡς ἐ-

31 ἢν ἐξήρατ' ἔς τε τὴν πόλιν,
 32 ἔ τὴν ἐν αὐτῇ τρεφίω τε σου ἔ
 33 παύδασι ἔ ἰατρικῶν, ἔ ἑσῖαν
 34 λὺ ἄηστας, κὲ τὸ μὲν διδασκα-
 35 λείον αὐτὸ κὲ ἐμέ, ἐλπίζουσα
 36 ἢ ἔς ἑτέρω τούτοις ποτὲ ἐμβά-
 37 ρωεῖσθαι, νῦν δ' ἔ ἵπ' ἑρ τ' πῦ-
 38 ρελδ' αὐτὰ δειπνῶντα, ἵνα
 39 μηδ' αὐτῇ σοι πολέμειν ἀναγ-
 40 κήζηται, πεπομπὸν δὲ μὲν τε ἵπ' αὐ-
 41 τούτης ἔ τεθραμμένα, μηδὲ γέ-
 42 νηται δύοι ἵπ' ἀίαντες ἴπτε-
 43 ρον, ἢ Ῥωδίου δ' ἀποθνήσκον πάλαις
 44 ἢ Κασσιον ἡσ' αὐδ' συμβεβλῶσι
 45 εἰ ἐπὶ τῇ παρακλήσει, τριῶν δὲ
 46 ἵπ' ἑρ τ' Ῥωμαίων πολυταίως ἀ-
 47 πτόμηρον ἔργων, θεοῦ ἡρεμόνας
 48 αἰεὶ ποιέσθαι παντὸς ἔργου θεοῦ
 49 εἰ ἄμωσαιτε, ὅτε ὑμῖν ἐναγής
 50 ἀλφ. Γαίης Κούσερ' στυγεῖθε
 51 θε, ἔ ἀνοδῶσι ἐπὶ τῆς ὄρκου
 52 ἐσπένδετε, κὲ δεξιῶσι ἐπιθεθε,
 53 αἶ ἔ ἀπὸ πολέμοις ἰατροῦσι,
 54 ἔ ἀπὸ φίλοις καὶ τρεφῶσι
 55 φείδου ἢ ἐπὶ τῆς θεοῦ κὲ δόξης
 56 τ' κ' ἀνδρώπων, ὡς εἰδὲν ἐπὶ
 57 συνηκῶν παρεσθῶσι μάλιστ',
 58 ὃ τὸς ἀμωραῖων ἀπίστους ἔς
 59 ἀπαντα ποιεῖ ἔ φίλοις κὲ πολ-
 60 μίοις. Ταῦτ' εἰπὼν ὁ πρεσβύ-
 61 τος, ἔ μεδίτη τῆς χειρὸς, ἀλλ' ἐ-
 62 πιδύκρου αὐτῇ, ὡς ἐρυθραίασιν μὲν
 63 ἐπὶ τῷ ἡμίσει τ' Κασσιον, ἔ πα-
 64 δῆν π ἵπ' αἰδῶς, ὑφελόντα ἢ ὁ-
 65 μως εἰπὼν, Εἰ ΜΕΝ οὖν ἔ
 66 Κασσιόβουλας Ῥωδίοις μὴ ἀδ-
 67 κείν μὲ, οὐ με ἡδίκως· εἰ ἢ δε-
 68 δάσκων σὺ ἐπεισῶς, ἀμωῶ
 69 σοι ἡδίκημιν εἰ δὲ δὴ που σῶ-
 70 φῶς τὸ μὲν ἀπὸ τῶν ἀδίκησιν,

vatum etiam debes eximiam
 quandam huic civitati reveren-
 tiam, in qua educatus, crudi-
 tus, in adversa valetudine reme-
 diis tibi restitutus es; in qua tuum
 quondam domicilium, & mea
 schola ipsa quoque non medio-
 crem spem mihi faciens, eum
 laborem quem aliquando pro te
 pertuli, nunc periclitanti patriæ
 profore, ne cogatur cum disci-
 pulo & alumno bellum gerere
 néve alterutrum sequatur neces-
 sario, ut aut omnes Rhodii pari-
 ter occumbant, aut Cassius
 vincatur. Deprecationi addo
 consilium. Quum tanta negotia
 sustineas pro republica, per om-
 nia deos sequere: per deos ju-
 rasti, quum nuper ex auctoritate
 Cæsaris fœdus inter nos renova-
 tum est, jurati dexteras fidei no-
 bis dedistis, quæ apud hostes et-
 tiam valere debet, nedum apud
 alumnos & amicos: nec solum
 deorum immortalium, sed ho-
 minum etiam existimationis ra-
 tio habenda est, apud quos tur-
 pissimum ducitur violare fœdera:
 quorum temeratoribus nulla
 fides est reliqua apud amicos ac i-
 nimicos pariter. Hæc locutus se-
 nior, non dimittebat manum,
 fundens lacrymas, ita ut ad hanc
 speciem Cassius erubesceret. tan-
 dem exempta manu respondit
 sic, SI NON suastisti Rhodiis
 ut injuriam à me abstinerent, à
 te mihi facta est injuria: quòd si
 persuadere non potuisti, penas
 mihi dabunt qui te contempse-
 runt. Passum autem me injuriam manifestum est: primum

Cassius
 Rhodio-
 rum alu-
 mnus.

Cassii re-
 sponsum
 ad legatio-
 nem Ar-
 chelæi.

629

quia non impetravi auxilium
despectus à meis creditoribus
& educatoribus : erudit quia
Dolobellam mihi prætulērunt,
nec eruditum à se nec educa-
tum : & , quod gravius est ,
dum ego Brutusque , & quot-
quot alii senatus optimates ty-
rannidem fugerunt , patriam ,
ut videtis , conamur in liberta-
tem vindicare , ubi sunt illi a-
matores libertatis Rhodii ? Dum
verò in servitutem eam redigit
Dolobella cum aliis , quibus vos
quoque fayetis , fingitis vos ab-
stinere à nostris conflictationi-
bus civilibus . essent autem civi-
les , si & nos affectaremus po-
tentiam : nunc apertum bellum
est inter tyrannos & rempu-
blicam , quam vos nullo auxi-
lio dignamini , qui pro vestra
libertate deprecatores mittitis , ja-
ctando pop. Rom. societatem &
amicitiam : nec miseret vos tot
indicta causa proscriptorum &
bonis suis exutorum : sed fingi-
tis vos expectare senatus iussa
oppressi hunc ad modum , nec
valentis seipsum defendere . At-
qui jam dudum responsum ejus
habetis , quum decreto iussit Ori-
entales provincias opem ferre
mihi Brutoque . Tu verò si quid
unquam beneficii nobis imperi-
um augmentibus contulistis , pro
quo abundè recepistis præmium ,
nunc imputas : quòd verò pro
libertate ac salute pugnantibus
non adestis , id oblivisceris : quum
etiam si nihil antea fuisset inter nos commercii , nunc
saltem ad ineundam amicitiam fieri propugnatores Rom. recip.

» συμμοχίαν αὐτῶν , καὶ παραρ-
» μῆθη ὑπὸ τῶν παροδούτων &
» θρεψάντων· τὸ δὲ ἐξῆς , ἀσπ-
» μάντων μου Δολοβέλλαν , ὃν ἐκ
» ἐπαυδούσαν ἐδὲ ἀνέθρεψαν· τὸ
» δὲ ἀνιάρωτον , ἐμοὶ μὲν & Βρούτῳ
» καὶ ὅσων ὄρατε δόξα τῆ βουλῆς ἀ-
» ρίσαν ἀνδρῶν φύγοντων τυραν-
» νίδα , & τῶν πατερίδων ἐλάθη-
» ρωμένων , ὧ Ρόδιοι φιλελούθη-
» ροι , Δολοβέλλα δὲ αὐτῶν κατα-
» δουλωτήθη ἐτέροις , οἷς δὴ καὶ
» ὑμεῖς νῦν ἕνωσιν ἔχετε , ὑποκρι-
» νεσθε ἐξίστεαδ τοῖς ἐμφυλίοις ἡ-
» μῶν . ἐστὶ δὲ ἐμφυλία μὲν , εἰ καὶ
» ἡμεῖς δουλαστέας ἀρεσόμεστοι , πῶ-
» λεμος δὲ σαφῆς τὸ γινώμενον ἐ-
» τι δημοκρατίας πρὸς μοναρχίαν
» & δημοκρατίαν ἀβοήθητον καὶ ἀ-
» λείπετε οἱ παρασκευαῶντες ὑπὲρ
» αὐτονομίας· Φιλίαν τε Γαλακίους
» ἀσπείροσσι , ἐκ ἐλευτέρι ἀκρί-
» τας ἐπὶ θανάτῳ & δημοσίῳ ἀσπ-
» ραφομένους· ἀλλ' ὑποκρίνεσθε
» πύσιναδ τῆ βουλῆς τῶ ὄρατι πα-
» χύσῃ , καὶ ἐδὲ ἀμυνῶν ἑαυτῆ
» πῶ δυναμῆς . ἢ εἰ ὑμῶν ἤδη
» ἀσπραπερονατο , ἐν οἷς ἐψηφι-
» σατο τῶσ ἀμφὶ τῶν ἑω πέντας
» ἀμυνῶν ἐμοὶ τε καὶ Βροῦτῳ· σὺ
» δὲ εἰ μὲν ποτε ἡμῖν ἀδικησάμε-
» νοις π σωεπράξατε , ὧν εὐεργε-
» σίας καὶ μεσῆς ἀπικημιόσῃ
» πῶν , κατελογίζῃ· ὅπῃ δὲ ἡμῖν ἐς
» τῶν ἐλάθηστων καὶ σπησίων ἀ-
» δικημέροισι & συμμοχίαιτε , ἐπι-
» λαοθῶν· ἐς εἰσῆς μὲν , εἰ & μη-
» δὲν ἡμῖν ἐς ἀδικήλους ὑπῆρχει ,
» ἀλλὰ νῦν ἀρχῆν ἐδύλοσας , ὑ-
» περμωχισσῆ τῆ Ρωμαίων δημο-
» κρῆσις

» κροσπῆς

ἢ κρατίας Δωρείας ὄντας. οἱ δὲ
 ἄντι τοιούτων ἔργων καὶ λογισμῶν
 σωθήκασι ἡμῖν παρῆρατε, ἤρο-
 ῖδας ἰδὲ ὑμῖν καὶ τῶνδε παρῆ-
 ρα Γαίον Καίσαρα τῶνδε τῶν μεταρ-
 χίας ἡγεμόνων λήγουσι δὲ ὄρους
 αἱ σωθήκασι Ρωμαίους ἔ Ρο-
 δίου ἐν τῶν ἡγεμόνων ἀλλήλοις
 ἀμύνειν ἀμύνετε ἔν ἐς τὰ μέ-
 γιστε κινδυνεύουσι Ρωμαίοις.
 Κάσσιον ὑμῖν ἐστὶ τῶν σωθήκας
 τῶνδε παρῆρα, ἔ ἐπὶ συμμα-
 χίαν καλῶν, Ρωμαίων ἀνήρ, ἔ
 Ρωμαίων στρατηγός, ὡς φησι τὸ
 ψήφισμα τῶν βουλῆς, ἐν ᾧ πᾶν-
 τος ὑπεύθυνος ἡμῖν ἐτάξε τὸς ἔ
 Γούης πέτραν τὰ δὲ ἀνὰ καὶ
 Βροῦτον ὑμῖν παρῆρα ψήφι-
 σμα, καὶ Πομπήιον τῶν γὰ-
 λασσων ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπιτε-
 τραμμένον τὸς δὲ ἰκετεύει ἐ-
 πὶ τῶν ψήφισμασι ἔ οἶδε πᾶν-
 τος ὅσοι φεύγουσιν δὲ τῆς βου-
 λῆς, οἱ μὲν ἐς Ἑβρῶν,
 οἱ δὲ ἐς Πομπήιον. ἐστὶ δὲ δὴ-
 μου τὸ συγκείμενον, Ρωμαίοις
 Ῥοδίους βοηθεῖν, καὶ κατ' ἓνα
 ἡγεμόνων εἰ δὲ ἔτε στρατηγός
 ἡμῶν, ἔτε Ρωμαίους ἐπ, ἀλ-
 λά Φυγάδους ἢ ξένους ἢ κρα-
 κλίτας, ὡς οἱ παρῆρα πάντες λέ-
 γουσι, ἡγεῖσθε, ἔ παρῆρα ἡμῶν ἐστὶν
 ὑμῖν ἐπ, ἀλλὰ παρῆρα Ρωμαίους,
 ὡς Ῥοδίοι, τὰ συγκείμενα ἡμεῖς ἢ
 ξένοι καὶ ἀλλοτριοὶ τῶν σωθῶν ὄν-
 τες πολέμοισιν ὑμῖν, ἢ μὴ ἐς
 πᾶντα κρατεροῦντε. Τοιαῦτα μὲν
 ὁ Κάσσιον ἐπράνωσάντων τῶν Ἀρ-
 χέλων ἀπέλυσι.

Ἀλέξανδρον δὲ καὶ Μνασίαν οἱ
 Ῥοδίων ἡγεῖσθαι τῶν τετρακισίων καὶ
 τεσσαρῶν ἀνήγοντο ἐπὶ Κάσσιον

ut Dorienses decebat. Quod si
 omiffis hujusmodi rebus & cogi-
 tationibus foedera nobis objicitis
 facta ex auctoritate Caesaris, qui
 princeps incepit hanc tyrannidem,
 certè ascriptum est eis,
 debere pop. Rom. & pop. Rhod-
 dium in necessitate juvari mutuis
 auxiliis. Ferte igitur opem Ro-
 manis constitutis in summo pe-
 riculo: Cassius vobis has federe-
 ris leges ingerit, ad confocianda
 arma provocans, homo Roma-
 nus & Romanorum imperator?
 si S. C. creditis, quo nobis de-
 cretum est in omnes trans mare
 Ionium provincias imperium. I-
 dem S. C. & Brutus vobis porri-
 git, & Pompeius rei maritima à
 senatu praefectus. Huc accedunt
 preces omnium senatorum qui
 partim ad me Brutumque, partim
 ad Pompeium profugere. Atqui ex
 pacto debet populus Rhodiorum
 vel uni cuiquam Romano civi
 quoties opus est succurrere. Quod
 si nec pro imperatoribus, nec pro
 civibus Romanis, sed pro exulibus,
 exteris, & (ut proscripores ajunt)
 damnatis nos habetis, ergo non
 jam nobiscum vobis viri Rhodii,
 sed cum pop. Rom. sunt foedera:
 nos exteri & alieni à foedere, tam
 diu vos bello persequemur donec
 imperata omnia feceritis. Hac
 locutus Cassius fista quadam
 comitate, dimisit Archelatum.

Ceterum Alexander & Mna-
 seas Rhodiorum ductores, cum
 illis triginta tribus navibus Myn-
 dum naves 3

Myndo
solvunt
contra
Cassium.

dum petierunt, ut Cassium ter-
rerent hac audacia: & suberat
fortè spei nonnihil, quòd Mi-
thridatem circa idem oppidum
assecuti, visi sunt habuisse feli-
cem belli exitum. Itaque osten-
tata remigandi peritia, primo die
Gnidum diverterunt: sequenti
verò contra adventantes ex alto,
Cassiani mirantes solverunt à lit-
tore: pugnatumque est utrin-
que acerrimè. Rhodii navigiis a-
gilibus ultro citroque discurren-
tes modò penetrabant adversos
ordines, modò circumveniebant:
Romani contrà innixi
gravioribus, quoties aliquam
prehendebant injectis ferreis ma-
nibus, majore vi prævalebant, ut
in terrestri prælio. Sed quia Cas-
sius superabat navium numero,
non diu Rhodii potuerunt celeritate
adversarios eludere, solitiffi-
que artibus: nam quum à fron-
te tantum imperus facerent,
moxque se reciperent, parum
proficiebant, in arctum se co-
gentibus hostibus: rostrorum
quoque ictus contra graviores
Romanas erant invalidi: ediver-
so Romanæ, illas leviores re-
percutiebant inflexo impetu,
donec tres Rhodiæ, ita ut erant
milite plenæ, captæ sunt, duæ
perfractæ subfederunt, reliquæ
malè mulctatæ Rhodum refuge-
runt. Hoc eventu ad Myndum
Romana classis cum Rhodia con-
fluxit: quam pugnam è morte
spectavit Cassius: moxque fartis
navibus petiit Loryma, quod in
adversa continente Rhodiorum

Rhodio-
rum cla-
des.

631

Loryma,
castellum
Rhodio-
rum.

ἐς Μυῦδον, ὡς ἀπὸ τῆς ἀπληρόντες
τῆς ἐπιπέλων, καὶ τὴν πού καὶ κρούσας
ἔχον ἑλπίδου, ὅτι καὶ Μιθριδά-
τη ἐς Μυῦδον ἐπιπλεύσαντες, ἐδό-
κουν ἐς τὸ ἔ πολέμου τὴν ἐντυ-
χῆσαι. εἰρήσῃ δὲ ἐς ἐπιδείξειν κρού-
μαροι, πῶν τε ἀπὸ τῶν ἡμεῶν ἠν-
λισσάτω ἐν Κνίδῳ, καὶ τῆς ἐπιστάσης ἐ-
πεμφθῆντο τοῖς ἀμφὶ τὴν Κάσιον
ἐκ τῆς πελάγους: οἱ δὲ θάλασσαν
τεταρτῆσαν, ἀντανήσαντο, καὶ τὸ ἔργον
ἐκἀτέρωθεν ἰχρῶν τε ἔ δυνάμειος.
Ρόδιοι μὲν ἡ ναυτοὶ κρούσας διέπλεον
τε τῶν πολεμίων ὄρειος, ἔ ἀπεί-
πλεον, ἔ ἐπιπλοδοὶς ἰχρῶντο, Ρω-
μαῖοι δὲ ἐπὶ νεῶν βαρυτέρων ὅτε
συμπλακίειν, δὴ βαρυτέρας ἰν-
μης ἐπιδάρειν, ὡς περ ἐν πεζομα-
χίῃ: ἔ δὲ Κάσιον πληθὺν νεῶν τὰς
πολεμίας ἀπὸ τῆς ὄρειος, οἱ μὲν Ρω-
διοὶ ἀπὸ τῆς ἐπιπέλων ἐπὶ καὶ διεκπλεῖν ὅσπερ
ἐδύσαντο, ἰμὸ ἀλλοιοὶ δὲ αὐτοῖς
μόνον ἐκ τῆς μετὰ πού καὶ ἀναχρῶσθ-
σιν, ἡ μὲν ἰμπερία διεψήσαντο ὑπὸ
τῆς στροχασίας κενυκλωμάροις, αἱ δὲ
ἰμὸ οὐλοὶ καὶ ἀποσιμῶσας ἐς βαρυτέ-
ρας τὰς Ρωμαίων ταύς ἀδύσεις ἐ-
γίνοντο, Ρωμαῖοι δὲ ἦσαν ἐς
κρούσας ἑντονοὶ: μίχρα Ρόδιον
μὲν πῆσιν αὐτοῖς ἀνδρῶν ἐκ ἐλήφθη-
σιν, καὶ δύο ἀνερμάχουσι τε καὶ
κατέδυσαν, καὶ αἱ λοιπαὶ βεβλαμ-
μάρι διεψήσαν ἐς τὴν Ρόδον: αἱ δὲ
Ρωμαίων ἀπασιν μὲν ἐπενήσαν ἐς
Μυῦδον, ἐπιπλοδοῦσιν δὲ καὶ τῶν
τῶν αἱ πλείους βλαβῶσιν: τῆσιν μὲν
δὲ τῆς ἐν Μυῦδῳ Ρωμαίων τε καὶ
Ρόδιων ναυμαχίας τὴν ἐκ τῆς καὶ
αὐτῶν γινομένην ἐκ Κάσιον: δὴ
ὄσπερ κατέσθαι. ὡς δὲ ἐπιπλοδοῦσιν
σκάφῃ, διέπλοδοῦσιν ἐς Λόριμα,
Ρόδιον τὴν φρουρῶν ἐν τῆς περῶν,
ἐπὶ τῶν

Ἐ τὸ πρῶτον ἐς τὴν Ρόδον διεβίβασαν
 ἐπὶ ὀλιγοῦν ὑπὸ Φανίου τε καὶ
 Λέντιου· αὐτοὶ δὲ ἐπίπλεον ταῖς ὀγ-
 δομησὶν ναυσὶν ἐκείναις μέγισταις ἐς τὸ
 φοβερώτατον· Ἐ παρῆσαν τῇ Ρό-
 δῳ τὸ πρῶτον ὄμορ καὶ τὸ ναυτικὸν
 πρῶτον, ὡς ἐνῆσαν τὴν πᾶσι πα-
 λεμίων· οἱ δὲ ἐπανήχθησαν μὲν αὐ-
 τοῖς ἐνθαλάσσῃ, δύο δὲ καὶ τότε ναῦς
 ἀποσταλταὶ σιωπηλῶς ἐπέστησαν, καὶ
 ἀναδραμοντες ἐπὶ τὰ τεῖχη, πάν-
 τα τε ὄπλα ἐπλήρωσαν, καὶ ἀπε-
 μύχοντο ὄμορ τῆς ἀπὸ τὸν Φάνιον
 ἄπὸ τῆς γῆς ἐνοχλοῦντες, καὶ τὸν
 Κάσσιον τοῖς ὡς θαλάσῃ τεύ-
 χεζι τὸ ναυτικὸν ὅσα ἀνέτιμον εἰς
 τεύχεα χεῖραν ἐπαγαγόντα· ἐπὶ ζῶν
 γὰρ τι τοῖσιν, ἐπέφεροτο πύργους
 ἐπιτυμένους, οἱ τότε αἰνίσαντο· Ρό-
 δῳ μὲν δὴ δύο πύργους κερύδατα,
 ἐκ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἐπολιορκεί-
 το, καὶ ἔθεν ὡς ἐνεργῶς τάχῃ ἔ-
 ἰδοκῆται παρεσκευάσας αὐτοῖς ἐς πο-
 λιορκίαν ὅθεν μὲν ἐνδηλοῦς ἐλάσσε-
 σθαι τήν τε τὴν πόλιν ἢ χερσὶν ἢ
 λιμῶν· καὶ τὰδὲ Ρόδιον οἱ σιωπῶ-
 τεροι κερύδατα, ἔφασκεν αὐτοῖς
 ἔφασκεν αὐτοῖς· Ἐ Λέντιου διελέγησαν·
 γινώσκοντες δὲ ἔτι τούτων, ἄφω Κάσσιον μὲν ἐν
 μέσῃ τῇ πόλει μετ' ἐπιλέκτου στρα-
 τῆς, βίας μὲν ἐδεμῶς φανείσης, ἔ-
 δε κλιμακῶν ἔργον· ἐκείνων δὲ οἱ
 πολλοί, ἔδοκεν ἠρώδῃ, τοῖς χα-
 ρένταις αὐτῶν τῶν πολιτῶν ὑπανοί-
 ξου πολιδίαι, καὶ ἐλεῶ τῆς πόλεως
 καὶ ἀσφαλείας τρωσῶν· ἀδὲ μὲν ἐ-
 λακεν Ρόδον, ἔφασκεν αὐτοῖς ἐν αὐ-
 τῇ ἀσφαλείᾳ ἐπὶ βήματι, καὶ ὅσον τὸ
 βήματι παρετήτατο, ὡς ἐπὶ δρυμῶν,
 ὡς ἀπὸ δρυμῶν, ὡς ἀπὸ δρυμῶν

castellum est, unde onerariis ter-
 restres copias transvexit in insu-
 lam ductu Fanii Lentulique. Ipse
 octuaginta longis ad terrorem
 inferendum ornatis, tam mari
 quam terra obsessis Rhodiis qui-
 escebat, expectans si forte ho-
 stes ferociam remitterent. At illi
 audenter occurrerunt denovo : &
 tunc quoque duabus navibus a-
 missis clausi sunt undique : mōx-
 que armatis tota moenia comple-
 ta sunt, qui pariter arcerent &
 Fanium à terra oppugnantem, &
 Cassium à mari classēm admo-
 ventem, non imperatam infe-
 standis moenibus : præcogitans
 enim tale aliquid, afferebat se-
 cum turres plicatiles, quæ tum
 excitatæ sunt. Ita Rhodus bis in-
 feliciter tentato navali prælio,
 terra marique oppugnabatur,
 imparata, ut in casu inopinato,
 ad sustinendos impetus : unde
 apparebat brevi venturam in po-
 testatem hostium, vel armis,
 vel fame victam. Nec latuit hoc
 prudentiores Rhodios, interce-
 dentibus inter eos & Fanium
 Lentulumque colloquiis : quum
 subitò Cassius in media urbe cum
 lectissimo quoque conspectus
 est, nec scalis usus, nec ulla ex-
 terna vi admōta. Creditum est
 clam apertas ei minores portu-
 las à civibus conjunctis privata
 gratia, nutritiis procurare cup-
 pientibus ne urbs deleteretur mi-
 serabiliter. Sic capta Rhodo Cas-
 sius pro tribunali sub hasta præ-
 sedit, quòd vellet videri urbem
 Rhodus à
 Cassio ca-
 pta.

animorum vi cepisse: jussūque exercitu quiescere, & per pra co-

nes mortem interminatus violentis ac raptoribus, ipse nominatim citatos circiter quinquaginta cives Rhodios duci iussit: alios xxv nusquam comparentes multavit exilio. Quicquid pecuniarum, auri argentique in sacro aut publico fuit, id omne corrasit: nec hoc contentus, privatim quoque à dominis proferri iussit ad praestitutam diem, denuntiato per praconem supplicio, si quis aliquid occultaret: indicibus verò in praemium propositis decimis, & servis libertate, si quis aliquid celabant plerique, sperantes fore ut intra verba minae consisterent: deinde postquam viderunt indicibus praesentari praemia, petierunt prorogari sibi terminum: quo impetrato alii ex terra effodiebant condita, alii hauriebant è puteis, alii rursus è foveis proferebant multo plura quam antea. Haec fuerunt calamitates Rhodiorum: quibus L. Varus relictus est praesidio. Cassius latus & expugnatione celeri & pecuniarum copia, imperavit tamen & aliis omnibus Asiae provinciae decem annorum tributa: eaque absque ulla remissione exigebat, quum nuntiatum est ei, Cleopatram ingenti classe & magno apparatu navigare ad Caesarem & Antonium, sequuta enim jam antè illas partes propter majorem Caesarem, tunc longè propensior in eas facta est propter formidinem qua sibi metuebat à Cassio. Ille Murcum unà cum fortissima legione & sagittariis quibusdam impositum in

Rhodus ut
direpta.

632

L. Varus
relictus
Rhodiis
praesidio.

Decem
annorum
tributa A
siae pro
vinciis im
perata à
Cassio.

κελεύσας τ' στρατὸν ἀναβῆναι, καὶ
θάνατον ἐπικηρύξας, εἰ τις ἀρπά
σῆεν ἢ βιάσαστο π, αὐτὸς ἐξ ὀνό
ματ' ἐκάλει Ρ'οδίαν ἐς πενήκον
τα ἀνδρας, καὶ ἀχθέντας ἐκόλαζε
θανάτῳ· ἐτέρας δ' ἀμφὶ τὰς πέν
τε ἔειπεν οὐχ εὐμεθέσει, φυγῶν
ἐπίταπτε. χρήματα δ' ὅσα ἴω, ἢ
χρυσὸς ἢ ἀργυρ'·, ἐν ἱερῶσι τε καὶ
δημοσίοις πάσι· συλήσεις, ἐκείλι
σε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκφέρειν τὰς
κεκτημένων ἐς ἡμίσην ῥητῶν, καὶ
ἐπικήρυξε τοῖς μὲν ἐπὶ κρηψασι θά
νατον, τοῖς δ' ἑλευθερίαν· οἱ δ' ἐν
ῤῃ δόξῃ πολλοὶ συνήκρυσαν, ὅσοι
ἐς τέλος ἐλπίζοντες ἀφίξειν τὴν
ἀπῆλυν, διδομένῳ δ' ἔτι ζερων, καὶ
τῶν μισυνομένων, ἔδεισαν τε, καὶ
παρανομίαν ἐτίθειν λαοόντες, οἱ μὲν
ἐκ γῆς ἀναρυσσον, οἱ δ' ἐκ φρεσ
των ἀνίμων, οἱ δ' ἐξέφερον ἐκ τά
φων πολὺ πλεονα τ' ἄλλων. αἱ
μὲν δὲ Ρ'οδίαν συμφορῆναι τοιαύτῃ
ἦσαν, καὶ Λεύκι· Οὐ' ἀρ'· αὐτοῖς
μετὰ φρουρῆς ὑπεέλελεπ'· ὁ δ' ἐπὶ
Κάσι· ἠδ' ὀνόματ' τῆ πεχυρργίας
τ' ἀλάστοις, ἔτι τῶν πηλίδων τ' χρη
μάτων, ἐπίταπτεν ὅμως καὶ τοῖς ἄλ
λοις ἔθνεσι τῆς Ἀσίας ἀπῆλυν· φέ
ρουσ ἐπὶ τὸν θένου συμφέρον, καὶ οἱ μὲν
ἐπράσαντο σωμάτων. ἐξαγγέλει
ται δ' αὐτῶν Κλεοπίστρου μέλουστος
Διὰ τῶν μεγάλων στόλων καὶ παρυ
σομένη βαρυτάτη πρὸς Καισαρῶν τε
καὶ Ἀντωνίων· τῶν δ' ἐκείνων ἐργου
μένη καὶ τῆσ Διὰ τ' ἄλλων Καί
σαρα, τότε μέγαν ἤρηντο Διὰ τ'
ἐκ Καισίου φέρον. ὁ δ' ἐπὶ Μούρκου
μετὰ τε ὀπλιτῶν δρόισιν τέλους, καὶ
τοξοτῶν

πλοῦτων πῶν ἐπὶ τῶν ἐξήκοντα κη-
τεφρακτων, ἐς Πελοπόννησον ἐπι-
πεναυλοῦσιν ἀπὸ Τανάρου, ἀπὸ
συζύγου ἑκ τῆ Πελοποννήσου λιαν
ἔστω ἔφρασε.

ΤΑ Δ' ἀμφὶ Λυκίαν καὶ Βρού-
των μικρὰ καὶ τῶν ἀμφὶ τῶτον ἐς
ὑπόμνησιν ἀναλαβόντι ἀναθῆν, ἡ
τοιαδὲ ἐπιδήσῃ ἀπὸ Ἀπυλῆς στρα-
τῶν τε πῶν εἰλήφει, ὅσων Ἀπυ-
λῆσιν εἶχε, καὶ κρημῶν ἐς ἐξα-
κισήλια ἔμελλε πειλῶσθαι, ὅσα ἐν
τῶν Φόρων τῆς Ἀσίας συνελέκτο,
παρῆλθεν ἐς Βοιωτίαν Ψηφισαμί-
νης ἢ αὐτῶν τῶν βουλῆς τοῖς τε κρη-
μῶσιν ἐς τὰ παρόντα κρημῶν, καὶ
Μακεδονίας ἀρχῆν, ἔτι Ἰλλυρι-
δων ἐπὶ τῇ Μακεδονίᾳ, τὰ μὲν ἐν
Ἰλλυριοῖς τεταῖρα τῆσιν ἔπρατῆ πα-
ραλαμβάνει, ΟΥΑΝΙΟΥΣ ἔπρα-
τον ἀρχόντων Ἰλλυριῶν παρὰ δόν-
τῶν ἐν δὲ ἐκ Μακεδονίας ἀφεί-
λετο Γάϊον τὸν ἀδελφὸν Ἀντωνίου·
τίσασθαι ἢ ἐπὶ τόποις ἄλλα συνα-
γαγῶν, ὅτι τὰ πάντα εἶχε, Γάϊος
Καίσαρ τὰ πολλὰ αὐτῶν ἔπρα-
τῶν εἶχε ἢ καὶ ἰππέων πλῆ-
θος, καὶ ψιλῶν, καὶ πλοῦτων, καὶ
τῶν Μακεδόνων ἑταίρων, ἐστὶν Ἰ-
ππικὸν ἵσκει ἀπόπῃ ἀγέροντι ἢ
αὐτῶν στρατὸν ἐπὶ ἔκρημῶν, συν-
τυχία Θράκῃσιν τοιαδὲ γιγνῆσθαι. Πο-
λεμοκρατία, γυνὴ πῶς τῆ βασι-
λικῶν, ἀναρρεθῆναι αὐτῇ ἔαν-
δρὸς ἔσθ' ἐχθρῶν, δεύσασθαι ἀπὸ τῶν
παιδῶν, ἐπὶ οὐκ παιδῶν, ἦκεν αὐ-
τὸν φερούσῃ, καὶ ἀνεχέμενος Βρού-
των ἀνεχέμενος ἢ καὶ τῶν ἑαυτοῦ
ἡσυχαστῶν. ὁ ἢ τῶν πῶν Κυζι-
κλῶν ἀνατρέφειν παρὶ δῶκε, με-
χερὶ χολάσθαι ἐπὶ τῶν βασιλικῶν

Lx naves tectas, in Peloponne-
sum misit, ut stationem haberet
circa Tanarum promontorium :
quam peninsulam jam antè præ-
diis quantum potuit abactis spo-
liaverat.

Nunc de Bruti rebus in Ly-
cia gestis dicetur, hic quoque ad
renovandam memoriam paulo
altius repetito exordio. Is post-
quam ab Apuleio copias quantas
tum ille habebat, accepit, & in
numerato circiter sedecim talen-
torum millia : quæ pecunia colle-
cta fuerat ex tributis ac vestiga-
libus Asiæ, venit in Bœotiam : &
S. C. jussus ea pecunia ad præsen-
tem necessitatem uti, præfessque
cum imperio tum Macedoniae
tum Illyrico, tres legiones Illy-
ricas accepit, tradente Vatinius,
qui ante illum ei provinciæ præ-
fuerat : unam verò in Macedo-
nia Cajo abstulit, fratri Antonii.
Deinde habitis delectibus, qua-
tuor alias confecit, ut in univer-
sum octo haberet, & in eis ple-
rofque ex veteranis Cæsaris. Ad-
hæc multitudo equitum aderat,
velites quoque & sagittarii; dele-
ctatus etiam Macedonibus, Ro-
mano more hos exercuit. Ad-
hunc modum colligenti milites
ac pecunias casus quidam ἐ Thra-
cia se obtulit. Polemoeratia re-
guli cujusdam uxor, casto ab ini-
micis marito, filio puero me-
gulli cujus-
dam Thra-
ciæ uxor.
Thefaur-
os, cum
Bruto tra-
dit.

Bruti res
gestæ in
Lycia.

633

Macedo-
nas Brutus
Romano
more ex-
ercit.
Polemo-
eratia re-
guli cujus-
dam Thra-
ciæ uxor.
Thefaur-
os, cum
Bruto tra-
dit.

Numisma
à Bruto si-
gnatum.

Xanthii
oppu-
gnantur.

in his thesauris miram invenit
auri argentique copiam, unde
numisma signavit. Deinde post
adventum Cassii, quum placuil-
set ante omnia Lycios expugna-
re ac Rhodios, primos Lycio-
rum Xanthios bello adortus est:
illi solo aequatis suburbiis, ne
Bruto aut receptaculum præbe-
rent aut materiem, & civitate
circumque communita, hos-
stem arebant à munitionibus,
freti fossâ L. pedes profunda, la-
ta verò proportionè altitudinis,
ita ut in ejus margine stantes ja-
culis uterentur & sagittis, haud
secus ac si flumine dirimerentur
nulsquam vadis pervio. Per eam
fossam dum Brutus conatur eva-
dere, oppugnatores pluteis te-
gebat: partitusque exercitum in
diurnas ac nocturnas oppugna-
tionis vices, materiem è longin-
quo, ut fit quando ferò res agi-
tur, magno ad celeritatem urg-
entium clamore compertabat,
nihil ad summam contentionem
laborémque sibi reliquum faci-
ens. Quamobrem licet primùm
videretur, aut nihil effecturus
prohibentibus hostibus, aut vix
post multos menses expugnaturus,
tamen intra paucos dies
absolvit negotium: inclusos en-
nim & è mœnibus pugnantes
partim machinis oppugnabat e-
minus, partim admotis ad por-
tas cohortibus, quas ubique mu-
tabat continuè. Illi recentibus
semper fessi ac faucii resistentes,
jurabant tamen, quandiu non
verò & illa corruerunt & turres

καταργῶν, ἐν ᾗ τοῖς θησαυροῖς
αὐτῶν παραδέξον χρυσοῖς ἡ ἀργυροῖς
ἢ ἀργύρου. & τὸ πρῶτον ἔκοπι, &
ἰομισμῶ ἐποίησεν. ὡς δὲ ἠλθέ τε ὁ
Κάσιος, ἢ ἔδωξεν Λυκίων ἐρ-
θίου ἀποστρέφειν, ἐτραπέθε Λυκίων
ἐπὶ Ξανθίους ἀποστότους: οἱ δὲ τότε
ἀποστρέφει σφῶν κρητέλλον, ἵνα μὴ
ἐς κρητέλλουσιν αὐτοῖς ὁ Βροῦτος μνησ-
τὴς ἕλλη ἔχη χρυσῶν, ἢ πλεονά-
λιν ἀποστρέφουσιν, ἀπεμαχρη-
το δὲ τὸ περὶ τῶν, τὸ μὲν βάλει ἡ-
σῆς πενήτηντα ποδῶν βαθυτέρας,
τὸ δὲ πλατῶν κρητὸν λόγον ἔβα-
δους: ὥστε περὶ αὐτῶν ἐπιπτε ἡ-
κρητέλλον τε ἢ ἐτόξου, ὡς περὶ ἐν
μισθῶ παταμῶν ἔχοντες ἀπέεργον.
ὁ δὲ Βροῦτος αὐτῶν ἔχων βιά-
σμεν, ἢ σπεπατήρια τῶν ἐργα-
ζομένων ἀποστρέφει, ἢ τὸ σπυρ-
τὸν ἡμέραν ἢ νύκτα ἐμέσσει, καὶ
πλεονάλλον μακρότερον, ὡς περὶ ἐν
τοῖς ἀγῶσι, σπυρτὸν καὶ βοῆ
μετέφερον, αὐτῶν ἀλείπτων ἀου-
δῆς ἢ πόνου: ὅθεν αὐτῶν τὸ ἔργον
ἐλπίσθαι ἢ σπυρτὸν καλυπνῶν
πολεμίων, ἢ πολλοῖς μῆσι μάλιστα
ἔσθαι, ὀλίγαις ἡμέραις ἐξεργα-
σθαι. καὶ οἱ Ξανθιοὶ κρητέλλουσιν
ἐπολιρκιστῶν, ἢ αὐτοῖς ὁ Βροῦ-
τος τὸν μὲν ἐν μακρονημίτων ἐν
τῶν τείχεσιν, τὸν δὲ ἐν ποδῶν ἐπήθη
ἐπὶ πᾶσι πύλαις, ἢ πᾶσι ἐνήλ-
λας σπυρτῶν: οἱ δὲ ἀκμησθῶν ἀεὶ
κακμησθῶν συμπεφύρατοι & περὶ
μῆσι πᾶντες, ὅμως ἐπέεργον, ἕως
σφῶν ἐν ἐπιπτε δειρμον: ὡς δὲ
ἢ αὐτῶν κρητέλλουσιν, ἢ οἱ περὶ
τῶν δειρμῶν, ἕως τῶν τῶν ἐ-
σπυρτῶν ὁ Βροῦτος, ἐκίδησε πᾶσι
machinis perfractæ sunt, Bru-

ἰφιδροῦς

ἰφεδρος τῶν πολῶν τείξεις ἀποσῆ-
 ναι, & οἱ Ξανθιοὶ νομίσαντες ἀφυ-
 λαξίαν ἢ ἀμέλειαν εἶναι, νυκτὸς
 ἐξέδραμον μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὰ
 μηχανήματα ταχὺ δὲ ἐν συνήθη-
 ραι αὐτοῖς τῶν Ῥωμαίων ἐπι-
 δραμένων, σαιέφουρον αὐτοῖς ἐς
 τὰς πύλας, ἢ τὴν φυλάκων αὐτοῖς
 σωματικευσάτων ὑπὸ δέους, μὴ
 σιωπασίαν οἱ πολέμιοι, φθόρου
 ὡς Ξανθίων πολὺς ἀμφὶ τῆς πύ-
 λης διαποκλεισμένων. ἔπειτα δὲ
 ὑπερῶν ἐξέδραμον αὐτοῖς οἱ λοιποὶ
 περὶ μεσημέριον, ἀναχωρήσας πύ-
 λιν τὴν τείξεως, & συνέστησαν τὰ μη-
 χανήματα ἀπέναντι ἀδρόως πεπε-
 τασμένων ὅτι αὐτοῖς τὴν πύλιν ἀφῆ-
 τὸ ἀσπίτερον παρθένον, σιωπασί-
 σον ἀμφὶ διεγχεῖς μόλις τῶν Ῥω-
 μαίων, ἢ ἐτέρους δὲ ἐσωπυζόμε-
 νοις ἀμφὶ τῶν εισόδων, ἐπέπεσον
 αἰφνίδιον ἐπὶ πύλας, εἰδ' ὑπὸ τοῦ
 Ξανθίων, εἴτε & αὐτοκρῆτας τὸν
 λυσιθέριον ἀφῆρῶν ἔπειτα, ὥστε τὸ
 ἐσθιαστικῶν Ῥωμαίων τὴν πύ-
 λιν, τὴν δὲ ἔνδον ἀπολειφθή-
 ναι, τὰς πύλας ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ
 ἀναστάσιμου χρωτὸς ἀναστασίου
 ἡρωδῆος βασιλέως ὅτι ἐν τοῖς
 σενωποῖς ἀνάστη ὑπὸ τῶν Ξανθίων,
 βιαστικῶν ποτε, μόλις ἐς τὴν ἀ-
 γροῦν ἐγγὺς ἔσταν διεδραμον τῶν
 οἰκῶν δὲ χαλεπῶς, & ἔπειτα ἔχον-
 τες αὐτοὶ τόξον ἢ ἀκόντιον, ὡς
 τὸ Σαρπηδόειον, ἵνα μὴ νυκλω-
 ρῆεν, διεδραμον οἱ δὲ ἔξω τείχεως
 Ῥωμαῖοι, περὶ τὸ ἔνδον ἀνακατάν-
 τες ἢ δειότες, Βουτου περὶ δέ-
 ον αὐτοῖς, ἐς πύλιν ἐμερί-
 ζοντο πύλιν, οὗτε τὰς πύλας δυ-
 καλῶς μὴ ἔσταν ἀπὸ ἀβέβη-
 μένας, αὐτὴ κλιμακῶν ἢ πύργων

tus id quod futurum erat animo
 percipiens, jussit portarum ob-
 fessores abscedere: quod Xan-
 thii rati factum custodum negli-
 gentia, noctu cum facibus eru-
 ptionem fecerunt in machinas:
 accurrentibus autem ex compo-
 sito Romanis cohortibus, illi
 confestim ad portam refugiebant:
 quam jam custodes clau-
 serant, timentes ne hostis simul
 cum fugientibus irrumperet. ibi
 exclusorum magna strages est e-
 dita. Nec multo post reliqui rur-
 sum eruperunt circa meridiem
 repulsis stationariis, incend-
 runtque universas machinas:
 quumque porta tunc pateret
 propter casum præteritum, cum
 oppidanis irruerunt Romano-
 rum circiter M. M. irruentibus-
 que confestim ceteris, porta re-
 pentè in eos decidit, sive Xan-
 thiorum opera, sive sponte ab-
 ruptis per quos demittebatur funi-
 bus. Itaque Romani quotquot
 irruerant, partim oppressi sunt,
 partim interclusi, quum non va-
 lerent eam absque funibus sub-
 ducere: petiti que supernè à Xan-
 thiiis, vix tandem in propinquum
 forum evaserunt. Ibi graviter in-
 festati à sagittariis, quum ipsi nec
 arcus ullos haberent nec jacula,
 in Sarpedonem sacratam ædem ne
 circumvenirentur, refugerunt.
 Interea Romani qui exclusi sunt,
 de interceptis anxie solliciti, Bru-
 to circumcursante locis omni-
 bus nihil non tentabant, quum
 nec portam ferratam quirent
 diffringere, & scalas ac ligneas

634

Duo millia
 Romano-
 rum in ur-
 bem ir-
 rumpunt
 cum ma-
 gna sua
 clade.

turres amiffissent incendio : attamen alii scalas faciebant ex tempore , alii cervos admoventes mœnibus pro scalis eis utebantur , quidam uncas addentes reftibus ejaculabantur in mœnia , & quoties aliquis infixus hæretet subrepebant per cas.

OEnandenses ,
vicini Xanthiorum
hostes.

OEnandenses autem vicini hostes , & ideo tunc Bruti socii , per abrupta faxorum scandebant : quos mox Romani laboriosè æmulati sunt : & multis dilapsis fallente vestigio , nonnulli superatis mœnibus aperuerunt portulam , ante quam vallum erat ex densis præacutis sudibus . his adjuvantibus audacissimus quisque transcendebat , donec jam aucti numero , portam aggressi sunt diffringere , nullis intus munitam laminis , foris quoque aliis pari conatu ex aduerso idem agentibus .

633

Quumque Xanthii magno clamore eos qui ad Sarpedonis refugerant , invaderent , hi qui intus & foris portam diffringebant illis metuentes , tanto furoris impetu eam perfregerunt , ut uno agmine occidente jam sole irrumperent edita ingenti conclamatione , ut hoc signum esset his qui interclusi fuerant . Capta urbe Xanthii se intra privatas ædes suas recipiebant , & charissimum quemque necabant ultro præbentem jugulum : exortoque ejulatu maximo , Brutus putans direptiones fieri , militem per præcones cohibuit . Ut verò exactius rem cognovit , miseratus

Xanthiosum
urbis
capta , &
ut tractata .

ἐμπεπηρημένοιον εὐπορήντες· ἀλλ' εἰ μὴ ἐγχεδίαζον κλίμακας , οἱ δὲ κεραιὰς τοῖς τεύχεσι σπασμένους , ὡς ἄλλ' κλίμακων ἐπιχέουσαν , οἱ δὲ καὶ σιδηρὰ ἕξαι καυλοῖσι σπαιθόντες , ἐσφενδόνων τὰ σιδηρὰ ἐς τὸ τεῦχος αἶον , & ὅτε κραταιὰ γένηεν τῶν αὐτῶν , ἐς αὐτοὺς ἀνιμῶν .

Οἱ οὐρανδοῖσι δὲ γείτονες ἄλλ' τῶν ἐς τὴν Σαρπηδῶν ἐχθρῶν τῶν Βρούτων συμμοχλοῦντες , ἄλλ' τῶν κρηναίων ἐπιτροσάτουσαν αἶον , καὶ αὐτοὺς ἰδόντες οἱ Ρωμαῖοι , ἐμμοχλοῦντο ὑπερμυχθῶς , & πολλοὶ μὲν ἐξέπιπτον , εἰσι δὲ οἱ τὸ τεῦχος ὑπερσῶντες , καὶ πολὺν ἀνείαξαν , ἢ σπασαμένω τῶν πυλοτάτοις σενουσί· & τὸς ἐπιτολμοτάτους ἀνορημέτους ὑπὲρ τὰ σενουράματα ἐσπείχοντο , & πλείους γρηναῖοι τοῖς πυλοῖσι ἐκπῶντο , ἢ σπασαμένους ἐπὶ τῶν σιδηρῶν τῶν αὐτῶν , ἀντηρητότατον αὐτοῖσι ἀμφοτέρωθεν ἑτέραν ἐς τὸ αὐτὸ καὶ συνιερῶντων .

Ξανθίων δὲ σὺν μεγάλῃ πάνυ βοῇ τοῖς ἀμφὶ τὸ Σαρπηδῶν εἰσι Ρωμαῖοις ἐπιηρόντων , δειπῶντες ὑπὲρ αὐτῶν ὅσοι σπῆναι τοῖς πυλοῖσι ἐνδοθέντε καὶ ἐξῶθεν αὐτοῖς ἐκπῶντο , ὑπὸ κρηναῖοις ἐρηκτοῖς ἐδικάζοντο , καὶ ἀφῆρξαντες ἐσδοχῶν ἀβροῖσι , δυνοντο· ἄρπ' ἔ' ἰσοδ' μὲν ἀλλοτρίῃ , ἵνα συμπολοῖν εἴη τοῖς αὐτοῖς οὐσι· ἀλλοτρίῃ δὲ τὸ πῆλως οἱ Ξανθίον ἐς τοῖς οἰκίαις σπαιθόντες , καὶ τὰ φιλοτάτα σφῶν κρατέμενοι , ἐκρίντο πῶν σφηνῶν ὑπὸ ἑκόντων οἰκωγῆσι δὲ γρηνομένῃ , ὁ Βροῦτων νομιστοῖς ἀρπαγῶν εἶναι , τὸν κρατῶν ἀνείργει ἄλλ' κρηναῖον , ὡς δὲ ἐγὼν τὸ γρηνομένοι , ὅκτερον ἀνδρῶν φρενῆμα φιλεῖσθ' .

φιλοδότησον, κὶ ἀνοδὸς ἀδείεμπι-
 πν' οἱ δὲ ἔπεσ φέρουσι ἔβαλλον,
 κὶ πὶ σφέτερον πάντες ἀνελόντες, ἐς
 πυρὸς ἀσθονησμένους ἐν ταῖς οἰ-
 κίαις ἐπέδισαν, ἔ τὸ πῦρ ἀΨαν-
 πτες, ἐαυτοὺς ἐπιχετέσφασαν. Βρῦ-
 τῶ ἦ ἱσθρὸν ἀπειλάσας ὅσα ἐ-
 δῶκετο, μόνῳ Ἱερφίπποντας εἶχε
 Ξανθίαν, κὶ ἐν τῷ ἀνδρῶν γυνάμα
 ἰλίρα ἐλδύθερα κὶ ἀναύρα, ἐσθὲ
 ἐς ἐκαστὸν καὶ παντήκωντα πάντας.
 Ξανθιοὶ μὲν δὴ τρίτον ἔσπε σφῶν ἀν-
 τῶν ἀπῶδωτο ἐλδύθερας ἐνεχε.
 κὶ ἦ ἐπὶ Ἀρπάλει ἔ Μήδου Κί-
 ρη πῶ μεγάλα στρατηγῶντος, ὁδὲ
 σφῶς ἀντὶ δουλοσύνης διέφθειραν,
 ἔ τὰφῶ Ξανθίους ἢ πόλις ἀμειλη-
 θεῖσα ἔσπε Ἀρπάλου τότε ἐγένετο,
 κὶ ἐπὶ Ἀλέξανδρου ἔ Φιλίππου φα-
 σιν ὄμοια παιδείν, ἐχ ὑποστάσις ἦ
 ἐσθὲ Ἀλεξάνδρου μὲν τοσσηδε γῆς ὄρ-
 χῶν ἔσπε ἀκούσση.

Βρῦτῶ ἦ ἐς Πατάρας δὲ Ξαν-
 θίου κητῆει, πόλιν ἐοικυῖαν ἐπιπέω
 Ξανθείαν, ἔ ἀπειλάσας αὐτοῖς ἦ
 στρατῶν, ἐμείλοσεν ἐς πάντα ἔσπε α-
 κούσει, ἢ τὰς Ξανθίων συμφορὰς
 ἀσθῶν ἐχέσθ. ἀσθῶν ἔσπε αὐτοῖς
 οἱ Ξανθιοὶ ἀδυσγῆμοι τὰ σφέτερον,
 κὶ πικρανοῦτες ἀμείνονα βουλόσ-
 σαιδ. Ξανθίοις ἦ ἔδεν δαποκρινά-
 μῶν πῶ τῷ Παταρέων, ἐδίδου τὸ
 λοιπὸν αὐτοῖς τῷ ἡμέρας ἐς σκίψιν,
 ἔ ἀνεχρεῖ. ἄμοσ ἦ ἡμέρα ἀσθῶν-
 ἦ οἱ δὲ δὲ τῷ τῶν ἔσπε ἔσπε
 ὑπακούσει ἐς ὅ, π βάλωτο, κὶ τὰς
 πόλις ἀεργῶν ὅ δὲ ἐσπελῶν, ἔ-
 κτενε μὲν οὐδένα, ἐσθὲ ἐξήλασε,
 χευσσὸν δὲ καὶ ἀργῶν ὅσων ἢ πό-
 λεισ κοπίας. Oppidani ἐ μῶνibus acclamabant se facturos quic-
 quid imperavit: simulque porta aperta est ille introgressus nec
 supplicio quemquam affecit, nec egit in exilium: sed aurum omne

virorum ad libertatem natorum generosam indolem, ad pacem eos invitavit per nuntios: quos illi telis immixtis repulerunt, & contrucidatis prius suis omnibus, atque in rogos compositis, subjecta flamma postremo seipsi jugulaverunt. Brutus sacras aedes incendio servavit quotquot poterat, Xanthiorum mancipiis tantum potius est, ex ingenuorum verò numero, vix ex mulierculis, quibus viri percussores defuerant. Atque ita Xanthios tertio tum libertatis amor ipforum manibus perdidit. Nam & ab Harpalo Medo, Cyri magni duce, oppugnati, vitam maluerunt quam libertatem perdere, & pro sepulcro eis tunc fuit tota civitas non succurren- te Harpalo. Sub Alexandro quoque Philippi filio similis casus eos absumpsit, non sustinentes ne illius quidem tot tertiarum domini imperata facere.

Brutus inde ad Patara descendit urbem quæ navale Xanthiorum videri poterat: obsessisque denuntiavit ut imperata omnia facerent, aut cladem qualis Xanthiorum fuit expectarent: adductis etiam captivis qui deplorata sua fortuna hortarentur eos ad meliora consilia. Quibus quum nemo Patarensum responderet, Brutus ejus diei reliquum ad de- liberandum eis concessit, atque ita abiit: sequenti mane reduxit

Xanthio- rum gene- rosa inde- les.

Xanthii tertio li- bertatis a- more per- diti.

Primò sub Harpato, deinde sub Alexan- dro Mag- no.

Patara in- greditur argen- Brutus:

aurum o-
mne & ar-
gentum
Patarenfi-
bus admi-
nit.

Bruti fa-
ctum lau-
dabile.

Servus ob
perfidiam
in crucem
actus.

argentumque publicum ad se de-
ferri iussit, privatorum quoque
exegit à singulis, ad exemplum
Cassii multa propòsita contra
facientibus, & invitatis indici-
bus præmio; illi ita ut iussit fe-
cerunt. Servus autem quidam
aurum à domino abditum pro-
didit, & centurioni ad id mis-
so indicavit. quumque omnes
domestici ducerentur, domi-
nus siluit, mater verò illius, ut
cum fervaret, sequebatur clama-
ns à se aurum absconditum:
servus super ea re non interro-
gatus, alteram mentiri, alter-
um aurum celasse coarguit.
Brutus laudata tum juvenis pa-
tientia, tum matris pietate, am-
bos cum auro dimisit incolu-
mes: servum, qui præter æquum
heris insidias struxerat, in cra-
cem egit.

Eodem tempore & Lentu-
lus missus Andriacam, quod My-
rensum navale est, rupta cate-
na qua os portus claudebatur,
ad Myra ascendit: & oppidanis
imperata facientibus post ex-
actam similiter pecuniam, ad Bru-
tum rediit: quum universa Lyci-
orum natio legatis ad impè-
ratorem missis auxilium & pec-
unias pro facultatibus pollice-
batur. Ille tributo eis indicto
Xanthiorum ingenua corpora
domum remisit, Lyciorum clas-
sem universam cum aliis navi-
bus Abydum navigare iussit:
quò ipse terrestres etiam ducebat
Cassium venientem ex Ionia,

λις εἶχε σωμαζαγῶν, ἐκείδου
καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκείσους ἐσφί-
ρειν ὑπὸ Σηκίαις καὶ μιλύμα-
σιν, οἰοῖς καὶ Κάσσιον ἐκπρήξεν
ὡς Ρ' ὄβλι'· καὶ οἱ μὲν ἐσφραγῶν Ση-
ραπῶν δὲ τὸν δευποτικὸν ἐμείνου-
σι χρευσίαν κρύψαι, καὶ πεμφθῆναι
πλοηγαῖα τὸ χρευσίαν ἐδεξέει, ἀ-
ρμαίνων δὲ ἀπάντων, ὁ μὲν δε-
σποτὴς ἐσιώπη, ἢ δὲ εὐκλείης μα-
τηρ ἐφεισάξουσα τὸν υἱόν, εἶπετο
βοῶσα αὐτῇ τὸ χρευσίαν κρύψαι ὃ
ἢ οἰκίτης ἐδὲ ἀνερωπώθη, πλὴν
μὲν ἤλεγχε ψυδὸν ῥήμην, τὸν δὲ κρύ-
ψαντα· καὶ ὁ Βουρῶν τὸ μὲν να-
υίαν ἀπέδεξε τοῖς σιωπῆς, & πλὴν
μυτιέας τὸ πύδους, καὶ μεθῆκει
ἀμφοτέρας ἀπειθείς ἀπίνεαι τὸ
χρευσίαν φεραγῆδους τὸν δὲ οἰκί-
την, ὡς περὶ τοῦ πράγματός ἐ-
πίουλεύσαντα τοῖς δεσποτῆς, ἐ-
κρέμασε.

Τῷ δὲ αὐτῷ χρόνῳ & Λέντλῳ
ἐπιπεμφθείς Ἀἰδοράκη Μυρίαν ἐ-
πινεῖω, πλὴν τε ἀλυσιῶν ἔρηξε τὸ
ληρῆν, καὶ ἐς Μύρα ἀνῆκε· Μυ-
ρίαν δὲ ἀπεστέτασε δεχημένω,
χρηματοποιῶν ὀμῆσις, ἐς Βουρῶ-
τον ἐπανῆκε, καὶ τὸ κρινὸν τὸ Λυ-
κίαν ἐς Βράτον ἐπέσπεσε, συμμα-
χῆσθαι τε ὑπαγῆνδρῶν & ἐσπίπῃ ὁ-
σαι δυνάμεις· ὃ δὲ αὐτοῖς ἐσφραγῶς
τε ἐπέβαλε, καὶ Παιδίαν τῆς ἐλευ-
θέρως ἀπέδιδου τῇ πόλει, καὶ τὸ
ναυτικὸν τὸ Λυκίαν ἄμω τῆς ἀλ-
λαῖς ναυσὶν ἐκείλευε φεραπλεῖν ἐς Ἀ-
βυδόν, ὅτε & τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἦγε,
καὶ Κάσσιον ἐξ Ἴωνας ἀνέμῆκε,
ὡς ἐς Σηδὸν ὀμῶς ἀναλαοῦνται,
ut simul trajecto fretο Sestum
Μαίμω.

Μοῦρα δὲ ἐν Πελοποννήσῳ ναυλοχῶν Κλεοπάτραν, ἐπειδὴ ἔμεθυσεν αὐτὴν ὑπὸ χερσίων ἀμφὶ τῇ Λιβύῃ βλαβερίσῳ, ἔτα ναύμα εἶδε μίχρην τῆς Λακωνικῆς ἐκφορῆσαν, καὶ σὺν ἀρρωστίᾳ μολὶς αὐτὴν εἰς τὰ εὐνῆς ἐπιναύισαν, ἵνα μὴ δι' ἀπερῆξίας εἴη μετὰ τοσοῦτο φόλου, δι' ἐπιπλοῦσαν ἐπὶ Βρεπτοσίῳ, καὶ εἰς τὴν ἐπικειμένῳ τῷ λιθρῷ ἦσαν ὀρμισσάμενοι, ἐκάλους τὴν ὑπολοιπὸν τῶν πολεμίων στρατῶν ἢ ἀναγκῶν εἰς Μακεδονίαν περαιοῦσθαι, καὶ αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος ἀπέμειχτο ναυσὶ μακροῖς ὅσας ἔχεν ὀλίγας· ἀπέμειχτο δὲ καὶ πυρρῆς οὐδ' ἐπήγγυ ἐπὶ σχεδίων, ὅπερ τὸν στρατὸν ὀλίγησαν ἐκπεμπῆ καὶ μέρη, πένοντο δὲ τῆς πολυφυλάκωσαν, ἵνα μὴ κραταλαμβάνοντο ὑπὸ τοῦ Μοῦρα· κρησπεδῶν δὲ ἐκάλεσε Καίσαρος Πομπηίου Σέξτω κατὰ Σικελίαν περὶ αὐτῆς Σικελίας ναυμαχοῦνται.

Ὡς δὲ ἦ εἶχε καὶ ταῦτα περὶ Πομπηίου, κωτέρῳ ἂν ὀδὲ τῶν Μαργα Πομπηίου παρῶν, ὑπερώφθη μὲρ τὰ πρῶτα ὑπὸ Γαίου Καίσαρος περὶ Ἰθρηλίαν, ὡς οὐδὲν μίχρα ἀλλ' ἐνόηται καὶ ἀπειρίαν ἐργασάμενος, καὶ ἡλατὸ περὶ τὸ Ὀκεανὸν λησδῶν σὺν ὀλίγοις, καὶ λανθάνων ὅπ' εἴη Πομπηίου· πλεόντων ἦ εἰς τὸ ληστέειν αὐτὰ στυλιόντων, χεῖρ τὴν ἡδὴ κρησπεδῶν, καὶ ἐξεφάνετο Πομπηίου ἂν, καὶ αὐτίκα ὅσοι ἔπαυτο ἢ ἔα ἀδελφοὺν στρατῶν γερωτότες πλῆντο, ὡς εἰς οἰκίον ἡγεμόνα στυλιόντων, καὶ Ἀρραβίων

peterent. Murcus interim circa Peloponnesum flans, ut classe pratervehentem Cleopatram invaderet, ubi cognovit eam tempestate afflictam in Africæ littore, & naufragii signa undis deferri usque regionem Læonicam, ne cum tanta classe otium ageret, trajecit Brundisium, & occupata insula quæ ibi portum efficit, prohibuit ne transveneret in Macedoniam reliquus hostium exercitus, néve commeatus eò deportarentur. Hunc Antonius navibus longis, quas paucas habebat, oppugnavit, atque etiam turribus in rates impoſitis: simulque exercitum onerariis evehebat aliis post alias, observato secundo vento, ne interciperentur à Murci navibus. Quumque agrè bellum procederet, auxilio vocavit Casarem contententem navalibus præliis cum Sex Pompeio circa Siciliam de imperio e jus insula.

Cujus Pompeii res ita se habuerunt. Hic minor, Magni filius, primum contemptus est à Casare in Hispania, ut adolescens rerum imperitus, & proinde nihil moliturus arduum: vagabaturque circa Oceanum cum paucis latronibus, ignotus adhuc nec pro Pompeio habitus. pluribus deinde ad id latrocinium coeuntibus, jam validam manum circa se habens, quod Pompeium se esse ostendit: moxque

637

Pompeii Magni filius quibus inquitibus auctus.

quotquot antea patris fratrisque militiam secuti tunc vagabantur, quasi ad suum ducem confluebant: ad quem & Arabio venit ex Afri-

ex Africa, ditione paterna exutus, sicut antea docuimus. Ad hunc modum copiis auctus, non jam pro latrocinio rem gerebat, Pompeii nomine celebris per totam Hispāniam provinciārum amplissimā: quam magna celeritate percurrit, huc illuc volitans, nusquam audens cum Cæsarianis congregari. De his rebus edoctus Cæsar, ad eum debellandum misit Carinātem cum majoribus copiis: ille, quoniam expeditiores circa se habebat, crebris hunc fatigavit assultibus, subinde se in tutum recipiens quippe jam potitus aliquot oppidorum ac urbium sibi fidis receptaculis. Tum Cæsar ad id bellum gerendum successorem Carinati misit Asinium Pollionem: quorem cunctantius gerente, & occiso Cæsare, senatus Pompeium revocavit. Ille Massiliam profectus, dispiciebat quid interim apud Urbem fieret, & decreto sibi maris imperio, eadem potestate quam prius pater ipse habuerat, non rediit quidem in patriam sed arreptis navibus quotquot in diversis portibus invenerat, cum eis solvit ex Hispania. Quo tempore triumviratu exorto navigavit in Siciliam: & Bithynicum nolentem sibi decedere insula, armis oppugnavit, donec proscripti Hirtius & Fannius eō delati persuaserunt Bithynico ut Pompeio cederet Siciliam. Sic ille ibi rerum potitus, usus est opportunitate insule imminentis toti Italice, classiumque & exercitus vel ejus

Carinas & Asinius Pollio à Julio Cæsare contra Sextum Pompeium missi.

Bithynicus.

638

Hirtius & Fannius proscripti.

ἐκ τῆς Λιβύης ἀφίκετο αὐτῷ ἀφ' ἑσπέρου τὰ περὶ αὐτῶν, ὡς μοι εὐδαιμονοῦντος ὡδὲ δὲ αὐτῷ παλιῶν ἡρώων ἀφ' ἑσπέρου, ἔργα τε ἰσχυρὰ ἢ ἡδὲ ληστρῶν διωκτότερα, & ἄνομοι, ἔργα Πομπηίου ἀπὸ ὅλων τῶν Ἰβηρίων, ἐνυπὶν τῶν ἐθῶν ἔσονται, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸν ἐκ μεθ' ἑσπέρου, καὶ εἰς χεῖρας οὐκ ἐπαρῶντος ἔλθον τοῖς ἡρωμαῖοις αὐτῆς ὑπὸ Γαίου Καίσαρος. οὗ ὁ Γαῖος πτωχὸν ἀνδρῶν ἐπιμπε σὺν στρατῷ πολλοῖν Καρρίναν ἐκπολεμῶσιν Πομπηίου ὃ ἢ καὶ τὰ καὶ κρυφότερον ὅν ἐπιφανεστέον ἀφῆκε, καὶ ἀφικτάμενος ἠωχλῆ, καὶ πόλιν ἠδὲ πᾶσις ἡδὲ βαρυντέρας τε καὶ μείζους. καὶ ὁ Γαῖος ἐπέμψεν τῷ Καρρίνῳ Ἀλέξανδρον Ἀσίνιον Παλλίωνα πολεμῶν Πομπηίου, ὃν πᾶσι πόλιν αὐτῶν ὁμοίως ἀναφύονται, ὃ τε Γαῖος Καίσαρ ἀνέρετό, καὶ ἡ βουλὴ κατηγάγετο Πομπηίου ὃ ἢ ἐκ Μακεδονίας ἡρώων, ἀπεσπῶν ἐπὶ τὰ ἐκ Ρώμης, ἀρεταῖς ἢ καὶ πᾶσι θαλάσσης ἀρχῆν, κατὰ ἔργα αὐτῶν καὶ ὁ πᾶσι, ἐς μὲν τῶν πόλιν οὐδ' ὡς ἀνῆλθεν, ὅσοι δὲ νῆες οὐ τοῖς λιμένῳ ἦσαν, λαῶν ἐξέσπῶσεν σὺν αἷσι εἶχον δὲ τῶν Ἰβηρίων ἐπιγυμνῶν δὲ τῶν ἀσίων ἀρχῆν, ἐς Σικελίαν διέσπῶσεν, καὶ Βιθυνικὸν ἀρχόντων αὐτῆς ἐπαρῶντα αὐτῶν ἐπὶ τῶν πόλιν ἦσαν, ἐπολιόρμη, μέγιστοι ἀφῆκοντες ἐπὶ τῶν ἀσίων & φυγόντες ἐκ Ρώμης Ἰρπίος τε καὶ Φάνιος, ἐπεισεν ἐπιπέμψεν Πομπηίου Βιθυνικὸν Σικελίας ὡδὲ μὲν ὁ Πομπηίος Σικελίας ἐπέμψεν, & ναῦς ἔχον, καὶ νῆσον ἐπιπέμψεν τῇ Ἰταλίᾳ, & στρατὸν ἠδὲ πολλῶν, ὅσον τε αὐτῶν

πρην εἶχε, καὶ ὅσον οἱ Φόρζοντες ἐκ
 Ρώμης ἐλεύθερον ἢ δουλον ἦσαν, ἢ
 αἰ πάλης ἐξ Ἰταλίας ἐπεμπον αὐ-
 τῶν, αἰ ἐς ἐπινικια τοῖς στρατοῖς ἐ-
 πηγήλθρα· ταῖς γὰρ διήγωνας
 αἰδὲ μάλιστα τῶν νικῶν τῶν τριῶν
 ἀνδρῶν ἀπέσχετο, καὶ ἐς ὅσα δύ-
 νατο κρύφα ἀντέπρασον, λαπιδ-
 δεύοντες τε τῶν πατρῶων ὡς οἱ
 ἐπὶ πατρίδων οἱ δυναῖμοι, σω-
 φροῦν ἐς Πομπήιον ἀγχοῦται τε
 οὔτε ἐπὶ ἀφελήσιν ἄπασι ἐν τῷ
 τότε. περιήσων δὲ αὐτῶν καὶ ναυ-
 χῶν ἄνδρες ἐκ Λιούνης καὶ Ἰσηρίας
 ἔμπειροι θαλάσσης, ὡς τε καὶ ἡγε-
 μῶσι ἐ ναυτῶν ἐ πρῶτῶν καὶ ἡγε-
 μῶσι ἐ Πομπήιον ἐπὶ τῶν οὐρανῶν
 Καῖσαρ ἐπήσων ὡν, ἔπειτα Σα-
 λουιδῶν ἐπὶ τῶν σόλου Πομπήιον
 ὡς εὐχερὲς ἔργον ἐξελὼν περισσώλιον-
 τα, καὶ αὐτὸς ἦεν Διὸς τῶν Ἰταλίας,
 ὡς αὐτῶν Σαλουιδῶν συμπολιτῶν
 ἀπὸ Ρήγιον Σαλειδῶν δὲ ὁ Πομ-
 πῆιον ἀπαντᾷ μεγάλῃ σολῶν, ἐ
 ἀπὸ τῶν πορτοῦ ναυμαχίας ἀμφὶ
 τῶν Σκύλαων αὐτοῖς ἡρωδῶν, αἰ
 μὲν τῶν Πομπήιον ἦεν κρυφότερα τε
 οὔσα καὶ ναυικώτερον ἀνδρῶν πε-
 χυτῆν ἐμπειροῦ ἀσχυρῶν αἰ τῶν
 Ρωμαίων, αἰτε βαρύτερα καὶ με-
 ζους, ἐμῶν δὲ ὡς οἱ ὁ σιωνῆς
 τῶν πορτοῦ κλύδων ἐπεγίγνετο, καὶ
 διαπάτο ἢ θαλάσσης ἐφ' ἐκείτην
 ὑπὸ τῶν πορ, οἱ μὲν ἦσαν ἐμῶν δὲ
 ὑπὸ τῶν πορ τε καὶ κλύδων, οἱ δὲ
 ἀμφὶ τῶν Σαλουιδῶν ἔτε ἐπὶ τῶν
 βεῖσῶν ὑπὸ ἀνδρίας, ἔτε τὰς κώ-
 πας ἐτι ἀναφέρειν δυναῖμοι, ἔ-
 τε τὰ πηδάλια ἔχοντες εὐπειθῆ,
 σωσπεροσοῦν, ὡς τε κλίνοντες ἐς
 δεξιὰ ἐπὶ τῶν ἡδὴ τῶν πορ, ἀπὸ
 τῶν Σαλουιδῶν ἀνεκλεῖ, ὑπὸ τῶν δὲ καὶ ὁ Πομπῆιον ἦεν δὲ

quem pridem habuerat, vel col-
 lectitii ex proscriptis civibus co-
 rúmque mancipiis, aut ex his Ita-
 liae urbibus, quæ post victoriam
 novis colonis destinatae fuerant:
 his enim nihil erat abominatius
 quàm triumvirorum victoria, &
 quantum poterant clam repu-
 gnabant, pro fugi è patriis quas
 deploratas habebant, & ad Pom-
 peium confugientes propin-
 quum simul ac gratiosum apud
 omnes eo tempore. Habebat
 autem circa se homines rei mari-
 timæ peritos, tum Afros tum
 Hispanos, ut jam & ducibus &
 navibus & milite & pecuniis pol-
 leret. Quibus rebus auditis Cæs-
 sar misit Salvidienum cum classe,
 quasi obiter debellaturum Pom-
 peianos: ipse per Italiam iter fe-
 cit occursurus illi ad Rhegium.
 Pompeius autem hosti obviam
 cum magna classe profectus est,
 ita ut in aditu freti circa Scyllam
 naves concurrerent, Pompeia-
 næ agiliores & melius instructæ
 sociis navalibus, Romanæ gra-
 viores & majores, eoque impe-
 ditiores. Huc accedebat solita e-
 jus freti fluctuatio, reciprocantibus
 undis, & assuetos minus
 quàm alteros turbantibus. nam
 Salvidieni milites nec in vestigio
 firmiter hære, ut in re insolita,
 nec remis uti poterant, nec cla-
 vos moderari pro arbitrio: qua
 re turbati sub vesperam demum
 signo audito se receperunt prio-
 res, mox & Pompeius receptui
 cecinit. Navium amissarum u-
 trique

Salvidie-
 nus ab O-
 ctavio
 contra
 Sex. Pom-
 peium
 missus.

Navale
 proelium.

trique par suit numerus: laceras ac fatitcentes Salvidienus refarcit, subductas in portum freto proximum, nomine Balarum.

Balarus portus. Rhegini. Vibonenfes.

639

Marcus.

Cæſar verò ſuperveniens ipſe Rheginis ac Vibonenſibus fidem dedit ſanctiſſimam fore ut eximerentur è numero deſtinatarum in victoriæ præmium: hos enim maximè timebat ut freto vicinos. Accitus autem trepidis nuntiis Antonii, navigavit ad cum Brudiſium, reliſta ad ſiniftram Sicilia, quam, cum Pompeio, in aliud tempus diſtulerat. Cujus adventum Murcus ubi didicit, ne circumveniretur Antonianis cum Cæſarianis ſe conjungentibus, paulum à Brudiſio digreſſus, in tranſitu obſervabat onerarias quæ exercitum ex eo littore tranſportabant in Macedoniam: quæ deducebantur quidem à tiremibus, ſed multo magis à ventis proſperis ad ſecurum curſum adjunctæ ſunt, ut ſupervacuum fuerit deducentium officium. Murcus fruſtratum ſe dolens, nihilominus conatus eſt in reditu interciperè vacuas: illæ verò & tunc & rurſum onerate alio milite, plenis velis evaſerunt, donec univerſus exercitus cum Cæſare Antonioque tranſvectus eſt. Murcus, quamvis fortunam iratam ſibi putaret, nihilominus expectabat dum com meatus, aut apparatus, aut tiro nes recens conſcripti trajicerent, inſeſtas quantum poterat. Id agenti Domitius Ænobarbus ut commodiſſimus à Caſſianis cum

Domitius Ænobarbus.

ἐπιπέτρων ἴσχυ διειφθέροτο, & τὰς λοιπὰς ληλοσημῶρας τὴ νῆ προημένας ὁ Σαλουθιδεύς ἐπισημαίνεν, ὑπαρχοῦστας ἐς λιμένα αὐτῶ & πορτοῦ Βαλαρον.

Ὁ δὲ Καῖſαρ ἐπελθὼν, Ῥηγίνοις πρὸς Ἐπίπαινον μεγάλας πίστις αὐτὸς ἐδωκεν ἀνάλυσθαι αὐτοὺς ἐκ τῶ ἐπιπέτρων, ἐδεδίε γὰ ὄντας ἐπὶ τῶ πορτοῦ μάλιστα. καλωτέρῳ δ' αὐτὸν Ἀντωνίου καὶ ἀποδιδῶν, διέπειλῃ αὐτὸν ἐς τὸ Βρετανίον, ἐν δριστερῶ ἔχων Σικελίαν, Πομπηίον, καὶ Σικελίαν ἀπερθεῖν. ἐν τῶ τότε. Μούρκου δ' ἐπίοντο τῶ Καῖſαρι, ἵνα μὴ ἐν μέσῳ ῥηνηται Ἀντωνίου τε καὶ Καῖſαρι, μικρὸν ἀνεπαρήκτως τῶ Βρετανίον, τὰς ὀλκῶδας ἐφόλασεν ἐν τῶ πέραν τὸν στρατὸν ἐς Μακεδονίαν ἐκ τῶ Βρετανίου Διαφειρούσας. αὐτῶ δὲ ἀεσιπέμποντο μὴ ὑπὸ τελερῶν, πνδύματα δ' ἵππων καὶ ἵππων οἰκείου ῥουθῶρας, διαπῆδησαν ἀδελῶς, οὐδὲν τῶ ἀεσιμπῶν δεηθήσασιν, καὶ ὁ Μούρκου ἀχρόμυθου, ὅμως ἐφῆδησόντο ἵππονοῦστας κενῶς. αὐτῶ δὲ καὶ τότε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῶν στρατὸν ἄρυσασιν, διαπλεον ἰσίοις ἔργων, ἄλλοις, μίχρα τὰς ὁ στρατὸς ἐπ' αὐτῶ Καῖſαρι τε καὶ Ἀντωνίου διεπλῶσαν καὶ ὁ Μούρκου ὑπὸ τῶν δευμῶν βέλῶφθαγ νομίζων, ὑπέρδμεν ὅμως τὴν ἐκ τῶ Ἰταλίας ἀντοῖς Διαπλῶστας παρεσσευαῖς, ἡ ἀσφοῖς, ἡ τῶ ἐπιλεγόμενον στρατὸν, βλάπτων ὄσσε δυνάτω. καὶ αὐτῶ Δομίτιου Ἀνόβαρτου ὑπὸ τῶν ἀμφοῖ τὸν Κῆρον, ἐς τὸ αὐτὸ ἔρχων αἰς ἕρησιμῶτατον δὴ, καὶ ἑῶν ἄλλαν πιν

τήρηται

ἴκοντο καὶ τέλους ἐτίθει καὶ παρο-
 τῶν ἔφη ὡς ἂν οὐκ ἔχουσι τις
 ἀμφὶ τὸν Καίσαρα τρυφῆς δαψι-
 λείας ἐτίθει, ἰδοὺ τῶν ἐν τῆς Γ-
 παλίας Διηκλείου· οἱ μὲν δὲ ναυοί
 τε μακροῖς ἐκέρχοντο καὶ τεικίοντο,
 ἔπειτα πρὸς πλοῖσι, καὶ στρατῶ
 πολλῶν Ἰσχυροῦ καὶ Κρόνου. Κα-
 δὲ οὐκ ἔπειτα καὶ Ναρβανός, οὗς ὁ Καί-
 σαρ καὶ Ἀντώνιος μὲν ἔκπερ τελευ-
 ἐς Μακεδονίαν ἔσπετο πομφήσων, ἐν
 Μακεδονίας ἐχούσων ἐπὶ Θράκης τῆ
 ἑρείου χελίους καὶ πενταχούσιος φα-
 δίου, μίχρη πόλιν ὑπερβάντες
 Φιλίππους, τὰ σενά τῶν Τορπιδῶν
 καὶ Σαλαπαίων τῆ Ράσκυπολίδος
 ὅπου δὲ ἔστιν, κατέλαβον, ἢ μὲν
 διαλεῖν ἐστιν ἐς τὴν Ἐγρῶν καὶ ἐν
 τῆς Ἀσίας τὴν γινώσκον ὁδόν. καὶ
 τῶν τοῖς ἀμφὶ τῆ Κασίου ἐς Ση-
 εῶν ἐξ Ἀθύδου προσηύχοντο ἑσπετο
 ἀντικειμένη. Ράσκυπολις ἔπειτα Ρά-
 σκυπος ἦσαν ἀδελφῶν Θρακία βα-
 ρυλικῶ, μίχρη ἀρχόντες χείρας, ὁ-
 πότε τῆ γνώμῃ ἀπὸ τῆ συμμαχίας
 διαφύγοντο, καὶ Ράσκυπος μὲν τοῖς
 ἀμφὶ τῆ Ἀντωνίου συμμαχίας, Ρά-
 σκυπολις ἔπειτα τοῖς ἀμφὶ τῆ Κασίου,
 τετραχίλιους ἰπτικίας ἔχον ἐκότερον
 συμμαχίας. πρυτανιστοῖς δὲ τοῖς
 ἀμφὶ τῶν Κασίου ἑσπετο τῆ ὁδὸν ὁ
 Ράσκυπολις ἔφη, τὴν μὲν δὲ Ἀλ-
 του καὶ Μαρωνίας ἐπίτο μὲν τε καὶ
 αὐτῆ καὶ λεωφόρον οἶσαν ἐπὶ τῶν
 Σαλαπαίων σενά ἀρχῆ, κρατερόν-
 ται δὲ αὐτῶν τῆ πολέμου, ἀμύ-
 ρα ἐς διόδον ἔνα, τὴν δὲ πε-
 ρειὸν τετραπλοῖον τε καὶ χελεπὴν
 εἶδον τοὺς δὲ πολέμου ὑπολα-
 βῶντες, ὅτε ἐς κόλυσιν ὁδὸν μὲν

legione una, sagittariorumque
 praefidio missus est: nam quo-
 niam comitatus Caesarianis a-
 liunde non admodum praebe-
 bantur, placuit arcere quomi-
 nus subveherentur ex Italia.
 Dum hi longis centum quinquaginta
 navibus & minoribus plu-
 ribus, iustoque exercitu traje-
 ctum eum infestant, Ceditus & Ceditius.
 Norbanus, quos Caesar & Anto-
 norbanus cum octo legionibus in Ma-
 ccedoniam praemisserant, inde per
 montana versus Thraciam stadia
 mille quingenta emensi sunt, do-
 nec ultra urbem Philippos profe-
 cti, fauces Torpidorum & Sa-
 lapæorum quae in Rascupolide
 ditione sunt, occuparunt: per
 quas solas ex Europa Asiam pe-
 tentibus notum iter patet: & hoc
 Cassianis Abydenum fructum tra-
 jicientibus primum impedimen-
 tum obiectum fuit. Is Rascupo-
 lis & Rascus fratres erant ex re-
 gio Thracum genere, unius di-
 tionis principes, qui tum sen-
 tentiis de societate variabant,
 quod Rascus Antonianas, Rascu-
 polis Cassianas partes foreveret,
 singuli cum ter millenis equiti-
 bus. Cæterum Cassianis de ratio-
 ne viarum percontantibus, Ras-
 cupolis ait, Eam quæ per Ænum
 ac Maroniam fert, compendiam
 esse petentibus fauces Salapæo-
 rum, tunc ab hoste occupatas
 & proinde impervias, circuitum
 verò triplum esse, eumque dif-
 ficilem. Illi rati hostes non tam

Fauces
 Torpido-
 rum & Sa-
 lapæorum.

Rascupolis
 & Rascus
 fratres.

640

id agere ut sibi præcludantur itinera, quàm ut ipsis in Thracia

V u u para-

Bruti & Cassii copiaz.

paratio sit copia commeatus quam in Macedonia, versus Ænum & Maroniam moverunt, atque inde petierunt Lyfimachiam & Cardiam, quæ urbes cervicem Cherfoneſi velut portæ occupant: inde altero die pervenerunt ad Melanem sinum, ubi per cententibus copias compertum est præſtò esse legiones undeviginti, Cassianas novem, Bruti verò octo, nullam integram, sed quibus duæ supplementi vice accederent, ita ut in universum essent circiter octoginta scutorum millia. Equitum verò Brutus habebat Gallorum Lusitanorumque quatuor millia, Thracum Illyriorumque, Parthienorum Thessalorumque duo millia: Cassius Hispanorum & Gallorum duo millia, sagittariorum equestrium ex Arabia, Media, Parthia, quatuor millia. Sequebantur & socii reges ac tetrarchæ ex Gallogracia, præter pedestres alias copias ducentes equitum quinque millia. Hic fuit numerus Cassianorum ad sinum Melanem, & his in prælio sunt usi: reliqui aliis distenti fuere negotiis. Lustrato deinde ex more exercitu, promissum donativum militibus, quibus debebatur representatum est: quandoquidem abundè curatum fuerat ut pecunia suppetere: & opus erat favorem largitionibus quærere, præsertim veteranorum qui plerique militabant sub Cæsare, ne ad conspectum aut nomen junioris Cæsaris mutarentur eorum animi: qua de re visum est eos pro concione alloqui.

641

αὐτοῖς ἀπαντᾶν, ἀφ᾽ ὧν ἡ δόξα ἐστὶν ὅτι Ἰσθμὸς ἐπὶ Μακεδονίας ὑπερβύσας. ἐβιάζον οὐκ ἐπὶ Αἰγίου καὶ Μακεδονίας, ὅθεν ἐπὶ Λυσιστρατίας τε καὶ Καρδίας, καὶ τὸ ἰσθμὸν τῆς Θρακίᾳ χερσονήσου Ἀγαμέμνωνος ὡς περὶ πύλας, καὶ ἄλλοις ἡμέραν, ἐς τὴν Μελάνην κατέπλεον ἀφικησῶν. καὶ τὸ στρατὸν ἐξοπλιζοῦσιν αὐτοῖς ἐγένοντο πάντες ὁπλιτῶν ἐκνεκροῦσθαι τέλη, Βροῦτος μὲν ὅκτω, Κάσσιος ἡ σενία, ὑπέλει δὲ ὄν, ἀλλ' ἐς δύο πόν τελέη μάλιστα ἀνατελέσθησαν, ὡς γίνεσθαι μνησάμενος ὁπλιτῶν ἀμφὶ τὰς ὀκτώ ἰσθμῶν ἦσαν, Βροῦτος μὲν Κελτοὶ καὶ Λυσιστρατιῶν, τετρακισχίλιοι, καὶ Θρακῆς καὶ Γαλατοὶ, Περδύναμοι καὶ Οισσαλοὶ διαχίλιοι, Κάσσιος ἡ ἰσθμῶν τε καὶ Κελτοὶ διαχίλιοι, καὶ ἰσθμῶν ἕξαι Αἰγυπτῶν τε καὶ Μήδων & Παρθύναμοι τετρακισχίλιοι. σύμμαχοι ἡ εἰπόντο βασιλεῖς καὶ τετρακισχίλιοι Γαλατῶν τῶν ἐν Ἀσίᾳ, πρὸς τὴν ἀρχόντες πολλῶν ἄλλων, καὶ ἰσθμῶν ὑπερπεντακισχίλιος: τοσούτοις στρατῶν τοῖς ἀμφὶ τὴν Κασσιῶν ἐπὶ τὸν Μελάνην καὶ πόντον διεκρίθη, & παρ᾽ ἡμῶν ἐλάσσει ἐπὶ τὸ ἔργον, πάλαι οὖν ἔχοντες ἐπὶ τῶν ἀπαιρητῶν χρεῶν. κερδίζοντες ἡ αὐτῶν τῶν νομισματικῶν, ἀνεπλήρωτον τὰς ἐκ τῆς ἐπιχειρήσαντων πᾶν ὑφειλομένων ἐπὶ δημοῖς ποικίλης μὲν ὁμοιοῦσιν, χρημῶν τῶν περὶ ὁμοιοῦσιν, οἰκειόμενοι δὲ τῶν δόσεων αὐτῶν, Γέννη μάλιστα Κεῖσσαι τὸν πλείονος ἰσθμῶν, καὶ πρὸς εἰς τὴν ὄψιν ἡ ὁμοιοῦσιν τῶν Κεῖσσαι νεοτελεσθῶν ἐλθόντων καὶ αὐτῶν, ἔδδξε

τρυ

τῆτου γάρον ἢ δημογραφῶσαι· βή-
 μά τε οὐκ ἐπὶ κληρῶν μέτρα, καὶ οἱ
 στρατηγοὶ καὶ ἄλλοι δὲ βουλῆς κεί-
 νων ἐς αὐτὸ ἀναβαίνοντες, ὁ δὲ στρα-
 τὸς αὐτῶν ὅτε ἰδῶν ἢ συμμοχλι-
 κῶς κατὰ ἀπειλῶντες, ἥδυνε ἐνδύς
 ἐπὶ τῇ ὄψει ἢ πλῆθους ἀλλήλων
 ἐκάρτοι, ἰχθυοτάτη σφίσι φανέ-
 ση, & ἄριστον ἢ ἀμφοτέρωθεν αὐ-
 τήκα ἢ ἐλπίς ἰχυρα τισάνδε στρα-
 τηροῦσιν αὐτὰ τε ἀρῶντε πάντων
 τὰδε τίς στρατηγῶν τὸν στρατὸν ἐς
 πίσιν σιωπῆν κίτταυ(ε) ἢ εὐνοίαν
 ἐλπιδὲς κρηναί· ἰσοπέδον δὲ ὡς εὐ-
 ποσούτοις ὄντων, οἱ τε κήρυκες ἢ
 οἱ σελπιγκταὶ σιωπῆν ἐπίουσι, &
 ἡσορῶντες ποτὶ τὸ Κιάσι· (αὐτοῦ-
 χε γὰρ ἠλικίᾳ) ἀπελθὼν μικρὸν
 εἰς τῆς τάξεως ἐς τὸ μέσον, ἔλα-
 ξεν ὡσε,

οὐ μὲν ἀγῶν ἀρῶντε ὅ-
 μῶς, ὃ στρατηγῶν, κρηνοῦ ἀν,
 ἐς πίσιν ἀλλήλοις σιωπῆν· σιω-
 ἀπτή ὃ & ὅσα ὑμῖν ὑποσχεθῶμεν
 πάντα ἐδοξῆν, ὃ μάλιστα πίσις
 ἐπὶ ἢ ἀπειλῶν ἐς τὸ μέλλον ὑπα-
 ἰχθυομεθα καὶ δὲ ἐλπίδες εἰσὶν
 ἐν τῇ ἀρετῇ ὑμῶν ἢ τῶν στρα-
 τολογῶν ἢ ἡμῶν, οὐδὲ ἐπὶ τῷ
 βήματι τῷδε ὄρατε, ποσού-
 δε ἢ τῶν ποσούδε ἀνδρῶν δὲ βε-
 λῆς ἐστὶ καὶ πλῆθος πικρο-
 σκούης, ὅσον ἴση, σίτου τε ἢ

moxque suggestum in tribunalis
 speciem extructum est: quod
 postquam imperatores conscen-
 derunt cum solis senatoribus, &
 copia tum propria, tum auxi-
 liares inferiore loco circumstite-
 runt, latissimus utrisque fuit
 conspectus mutus, quod vide-
 retur nihil firmius aut validius;
 imperatores etiam audacia fubiti
 & spes concepta ex amplitudine
 exercitus: quæ prima fuit fidu-
 cia: solet enim spes communis
 conciliare homines. Quumque
 magnus esset ut in tanta multitu-
 dine strepitus, per præcones &
 tubicines indictum est silentium:
 & ubi tandem consulerunt, Cas-
 sius: (nam erat natu grandior)
 paululum extra ordinem pro-
 gressus, sic exorsus est;

Bruti ac
 Cassii spes
 inanes.

COMMUNE periculum, commi-
 litones, primus nobis ad mutuum
 fidem gradus est: conciliant nos
 & præstita quæ polliciti fuera-
 mus, quod certissimum fidei si-
 gnum est ad hæc quæcunque pro-
 mittimus in posterum. Spes autem
 tota in vestra virtute sita est,
 in nobis quos in hoc suggestio vi-
 detis tot ac tales viros senatori-
 os. Adest & apparatus (ut scitis)
 plurimus, commeatus, arma,
 pecu-

Cassii o-
 ratio ad
 exerci-
 tum.

οὐ μάλιστα πίσις ὅτι καὶ ἀπειλῶν ἐς τὸ μέλλον ὑποσχομέμεθα] Pro his, ha-
 bet Gelenius (ut vides) quod certissimum fidei signum est: ad hæc quæcunque
 promittimus in posterum. Sed vix credo illum post hæc verba signum esse inter-
 punxisse: quum hæc interpunctio ex bona interpretatione faciat malam. In-
 telligit enim Cassius, quod præstita sint quæ antea promissa fuerant, id fidem
 eorum quæ nunc promittuntur facere debere. P. Candidus ita, Quæ res
 majorem insuper fidem adjicit ut in futurum vobis promissa tribuamus. Sed dicen-
 dum potius erat, Quæ res majorem inf. fidem facit de in qua in futurum promit-
 timus accipiendam.

pecuniæ, classes, auxilia tum
 e regnis tum è provinciis. Itaque
 quorū attinet verbis hortari
 ad alacritatem & concordiam,
 quas & apparatus & res conso-
 ciatæ conciliant? Quod autem
 ad calumnias duorum inimico-
 rum attinet, intelligitis eas exa-
 ctissimè, & ideo nobis prom-
 ptam navatis operam: visum est
 tamen etiam nunc eam causam
 attingere, quo magis appareat
 honestissimum ac iustissimum
 hoc nostrum gerendi belli pro-
 positum. Nos enim Casarem
 bella gerentem nostris vestrisque
 armis & nostro ductu mulum
 amicitia fuimus, nequis putet
 eum à nobis sublatum ob inimi-
 citiam. Ubi verò pax rediit, ac-
 cufandus veniebat, non à nobis
 qui honoribus fruebatur tum
 quoque; sed à legibus & repu-
 blica, quum jam nec leges, nec
 senatusconsulta, nec plebiscita
 vigerent: quæ omnia majores
 nostri formaverant, quum fug-
 gatis regibus iurejurando & de-
 votionibus se obstrinxerunt, ne
 unquam posthac ferrent regiam

ἄπλων, & χρημάτων, καὶ πλοῦ,
 & συμφέρων, κατὰ τὴν ἐξῆς &
 βασιλείας ὡςτε τί κέρη τῶ λό-
 γῳ παρρησιασθεῖς ἐς σωτηρίαν
 τε καὶ ὁμοιοίαν, οὗς ἢ τε πα-
 ρουσιὰ καὶ τὰ ἔργα κενὰ ὄντα
 συνίη; ἀπὲρ ἢ ἂν ἀποδείκνυ-
 σιν ἡμεῖς δύο ἄνδρες ἐχθροί, ἵνα
 μὴ αὐτὰ ἀκρίσειαται, καὶ δι-
 αὐτὸ συπρατόδεως ἡμῖν ἐπιμας,
 δοκεῖ ἢ & καὶ ἐπιβλεῖν ἐπὶ τῇ
 αἰτίαν, ἢ μάλιστα ἐπιδείκνυσι
 τὸ πολέμου κενὰς ἡμῶν τε ἔσαν ἡ-
 μῖν & δικαιοσύνην τῶ σωφρο-
 σιν. ἡμεῖς γὰρ Καίσαρα, οὐ μὴ
 τῆς πόλεως συπρατόδεως ἡμῶν
 αὐτῶ μετ' ἡμῶν καὶ σωτηριώ-
 τες, ἐπὶ μέγα ἤσθη, & φιλεῖ
 διαπολεῖν ὅσπερ ὡς καὶ δοκεῖ
 αὐτὸν δι' ἐχθρῶν ὅφ' ἡμῶν ἐπι-
 βουλεύσασθαι, τὰ ἢ εἰς τῶ εἰρή-
 νῳ ἐπιμασθῶμεν, καὶ οὐχ ἡμῶν
 τοῖς φίλοις, ἐπεὶ καὶ τῶν
 σωφροσύνην, ἀλλὰ τοῖς ἡ-
 μοῖς & τῶ κόσμῳ τὴ πολιτείας
 ἂν εὐδίας νομῶ, ἕτε δριστερο-
 πικὸς κέρη, ἕτε δημοτικὸς ἐπὶ
 καὶ ἂν ἂν ἀπεντα οἱ πατέρες ἡ-
 μῶν ἤρρωσαν, ὅτε τῶν βασιλείας
 ἀβαλοντες ἐπιμασθῶμεν καὶ ἐπιμα-
 σθῶμεν ὡς ἀπεντα βασιλείαν ἐς
 τὸ

642

Ἡμεῖς γὰρ Καίσαρα, οὐ καὶ τοῖς πόλεμοις συπρατόδεως τε αὐτῶ καὶ ἡ-
 μῶν καὶ σωτηριώτες, ἐπὶ μέγα ἤσθη.] Cur non συπρατηρόντες, ut συ-
 πρατηρόντες, legendum esse dicemus? Quem tamen errorem interpres non
 animadvertit quippe qui reddidit, bella gerentem nostro ductu. Sed nec illa
 mihi placet, nostris vestrisque armis, quum enim scriptum sit συπρατηρόντες,
 dicendum fuisse viderur, (utendo illa interpretationis forma) non solum sin
 sed nostris etiam vestrisque armis

ὡς καὶ δοκεῖν αὐτὸν δι' ἐχθρῶν ὅφ' ἡμῶν ἐπιβουλεύσασθαι.] Parenthesis
 notis includenda hæc sunt, aut saltem non secus intelligenda quam si iis illa
 clausa essent. Neque verò Latina quæ his respondent verba eandem notas non
 admittunt.

31 τὸ μέλλον ἑτέρων ἢ πνι ὄρω
 32 βοηθούτες οἱ τῶν ὁμαρχοῦσαν
 33 ἐκρηνοί, & τὰς δόξας ἀπέρηγο-
 34 τες ἀφ' ἑαυτῶν, οὐχ ὑπέμειναν
 35 ἐς πολὺ ἀπειθεῖν ἓνα ἀνδρα, (εἰ
 36 κὲ φιλοῦν ἡμῖν & χρησίμῳ)
 37 ταῖ τε κρινὰ χεῖμαθι κὲ πρατό-
 38 πεδα & χειροθῆνας ὄρχων δῶπ &
 39 δῆμον, κὲ ἡγεμονίας ἐθῶν δῶπ
 40 τ' βουλῆς ἐς ἑαυτὸν ἀειφύεγου-
 41 τα, κὲ νόμους ἀντ' ἑ νόμων, κὲ
 42 κέρρον ἀντ' ἑ δῆμον, & αὐτο-
 43 κροῦρα ἀντ' ἑ βουλῆς γηγόμε-
 44 νον ἐς ἀπαντα ἂν ἴσως ὑμεῖς ἐκ
 45 ἀκερῶς ἠδ' αἰεθε, ἀλλὰ μὲ-
 46 νω αὐτὲ τῶν ἐν τοῖς πόλεμοις
 47 δροῦν ἰωροῦτε τῶν δὲ βαδίας
 48 τε ἀν' & ἐν μόνῳ ἑ ἀει ὑμῶς
 49 μέρους κωταμῶδοιτε. ὁ γὰρ δῆ-
 50 μος ὑμεῖς, ἐν τῶν πόλεμοις
 51 ὑπακούετε ἐς πάντα οἰς κελίας
 52 τοῖς στρατηγοῖς, τὸ γ' κῆρος τό-
 53 δε ἐν τοῖς εἰρηνικοῖς ἐφ' ἡμῖν
 54 ἀνπλαμῶνατε αὐτοῖς, ἀποδουλοῦσθαι μὲρ τῆς βουλῆς, ἵνα μὴ
 55 minus

potentiam. Id iusjurandum ne
 violaretur, nos eorum posteri
 vetuimus, & diras à nobis ipsis
 aberuncavimus: non dissimulando
 diutius ut penes unicum
 virum, quamvis nobis amicum
 & commodum, essent pecuniæ
 publicæ atque exercitus: ut ma-
 gistratus & provinciæ non à S. P.
 Q. R. sed ab illo peterentur &
 acciperentur, mutatis legibus,
 omni autoritate populi in domi-
 num, omni potestate senatus in
 imperatorem translata. Ea vos
 fortasse non satis persensistis, qui
 solam ejus virtutem bellicam
 mirabamini: nunc verò facile
 vel ex iis quæ ad vos propriè per-
 tinent, intelligetis. Vos enim es-
 stis populus, in bello parentes
 legitimis ducibus: in pace verò
 vestrum est jus suffragiorum: se-
 natus ideo præconsultat, quo-
 minus

Καὶ νόμους ἀντ' ἑ νόμων, καὶ κέρρον ἀντ' ἑ δῆμον.] Videtur deesse par-
 ticipium post hæc verba, καὶ νόμους ἀντ' ἑ νόμων. Quid si autem id esse
 πηδῆμων dicamus? Gelenius contentus his fuit, mutatu legibus, pro loci
 hujus interpretatione. At P. Candidus meæ conjecturæ adversari non vide-
 tur, quum vertit, & legislatorem pro legibus profiteretur. Nam ὁ νόμους πη-
 δῆμων est legislator: qui una alioqui composita voce νομοθετικῶς appella-
 tur. Torum autem locum ita reddidit, Qui publicas pecunias, qui exercitus (ita
 enim scripsisse illum puto, non exercitum) qui magistratum creationes a po-
 pulo, principatus genium à senatu ad se transferret: & se legislatorem pro legi-
 bus, dominum pro populo, imperatorem senatus vice in omnibus profiteretur. At
 Gelen. in eo peccat circa loci hujus interpretationem, quòd dicens, ut ma-
 gistratus & provinciæ non à S. P. Q. R. sed ab illo peterentur & acciperentur,
 miscet quæ ab ipso Appiano separantur, quum seorsum eorum quæ à
 populo, seorsum eorum quæ à senatu ad se transferret Cæsar, mentionem
 facit

Τὸ δὲ κῆρος τῆδε ἐν τοῖς εἰρηνικοῖς ἐφ' ἡμῖν ἀνπλαμῶνατε ἀντ' ἑ.] Hæc
 verba, ita Gel. vertit, in pace verò vestrum est jus suffragiorum. Nisi potius
 dicendum est, cum illarum vocum Græcarum loco, his Latinis, ad expli-
 cationem, usum esse: quum alioqui hæc illis haud respondeant. At respon-
 debunt ista, sed hanc (vel talem) adversus nos autoritatem tempore pacis visis-
 sim accipiunt.

Pop. Ro-
mani po-
teltas.

minus vos fallamini: vestris
comitiis, sive tributis, sive
centuriatis, creantur coll. tri-
buniblebis, pratores: vestra
sunt judicia: à vobis præmium
aut pœnam expectamus, quot-
quot magistratum rectè aut se-
cus gerimus. Atque ita dum vos
cives rependitis pro suo cuique
merito, imperium nostrum
ad summam felicitatem perve-
nit, dum honores dignis con-
fertis, illi contra honorum vo-
bis referunt gratiam. Pro hac
vestra potestate Scipionem fec-
istis consulem, quem Afri-
canum cognominastis in virtu-
tis testimonium: & tribunos-
plebis creastis annuos vestro
arbitratu, qui si ita vestra utili-
tatis postulare, nobis intercede-
rent. Et quid opus est enume-
rare quæ ipsi scitis? ex quo au-
tem Cæsar potentiam arripuit,
nullum magistratum, non præto-
rem, non coll. non tribunos
plebis creastis vestris suffragiis,

σφαλεῖντε, κείνοντες δ' αὐτοί
« & ψηφίζομενοι καὶ φιλίας ἢ λο-
« χους, καὶ διαφρονεῖτε ὑπ᾿ αὐτοῦ
« τε καὶ δημοκράτους καὶ στρατηγῶν
« ἐπὶ τῷ πᾶσι χειροθετοῦν καὶ ταῖς ἐπι-
« ραῖς διακρίνετε, κολάζοντες ἢ τι-
« μῶντες, ὅτε κολάσεως ἢ τιμῆς
« ἀξίως ἀρεσκόμενοι ὑμῶν ἢ τῷ αὐ-
« τῷ δόξαισι ἢ δὲ τῶν ἡμεμενῶν, ὡ
« πολίται, ἐς δὲ δαίμονα ἀκρον
« ὑπερήραμε, καὶ τὸς ἀξίους ἐπι-
« μισε, καὶ οἱ τετημημένοι γάρον
« εἶχον ὑμῶν δὲ τῷ τῆς τ' ἐξου-
« σίας ὑπαλοῦν ἐπιπέσασθε Σπιπῶ-
« να, ὅτε αὐτὰ ἀπέτ' Διόδωτον ἐ-
« μερτηρήσατε, καὶ δημοκράτους ἐ-
« ποιήσατε ἀνὰ ἐπὶ ἐκαστον, ἐς
« ἐξέλεσθε διοισαμένους ὑμῶν ὑπερ-
« ὑμῶν εἰ δέοι καὶ πῶς καταλί-
« γεναι τὰ πολλὰ ὅσα ἴτε, ἀλλ' ἐκ
« ἀφ' ἑ Καίσαρ ἐδωκῆσθε, ἐκ
« δὲ γὰρ πᾶσι, ἐ στρατηγῶν, ἐκ
« ὑπ᾿ αὐτοῦ, ἐ δημοκράτους ἐχειροπο-
« νήσατε ἐπὶ, ὅσα ἐμερτηρήσατε
« ἐδὲν,

Οἱ τε κολάσεως ἢ τιμῆς ἀξίως ἀρεσκόμενοι ὑμῶν.] Pro his verbis, habet Ge-
len. quod quot magistratum rectè aut seculs gerimus] sed quemadmodum in Græ-
cis, ista κολάσεως ἢ τιμῆς ἀξίως respondent illis, κολάζοντες ἢ τιμῶντες, ita
debut eius interpretatio habere quæ eodem modo sibi responderent. Vide-
tur autem hæc nostra quod illi deest, ita esse natura, (verum ab ipso ordi-
tur hujus sententiæ principio) Adversus autem creationes magistratum maxi-
mum judicium exercetis, sive puniendo sive honorè afficiendo, quum in magistratu
ita nos gerimus erga vos ut digni simus qui pœna vel qui honore afficiamur. Et
hæc quæ sequitur ἀντιδόσε non respicit (ut putarunt interpretes) ad ea quæ
proximè præcedunt, sed ad ea quæ dixit illos pacis tempore ἀντιλαμβαίνεσθαι.
ut enim quis possit ἀντιλαμβαίνεσθαι, oportet illi ἀπὸ δόξαι.

Οἱ τε αὐτῶν ἀπέτ' Διόδωτον ἐμερτηρήσατε, καὶ δημοκράτους ἐποίησατε ἀνὰ ἐπὶ
ἐκαστον.] Dubitari possit an hæc μερτηρήσεσ ad illum cognomen, cum Gele-
nio, restringenda sit, an potius debeat latius extendi: sicut & paulo post
extenditur, ubi dicitur, ἐκ ἐμερτηρήσατε οὐδὲν. Ego certè à Gelenio po-
tius dissentio hîc, quàm illi assentior.

Οὐδ' ἐξέλεσθε διοισαμένους ὑμῶν ὑπερ- ὑμῶν εἰ δέοι.] Scribe, οὐδ' ἐξέλεσθε,
διοισαμένους ὑμῶν (non ὑμῶν) ὑπερ- ὑμῶν, εἰ δέοι.

Α μνηστῖας

1, ἄδει, ὅτι ἀμυβλώ εἴχετε δεῖ-
 2, ναι κερτυροῦντες. ἐν κεφαλῶν
 3, ἢ εἶπεν, ἄδεις ὑμῖν χάριν ἄ-
 4, φεικνὸν ὅτι ἀρχῆς, ἐκ ἡγεμο-
 5, νίας, ὅτι εὐτυχιῶν, ἢ δίκης· ὁ
 6, ἢ οἰκιστὸν ἀπάντων ἐζητέο, εἰ
 7, αὐτοῖς ἰδιωθήτε ἐπικυροῦσιν
 8, τοῖς δημόχοις ὑμῶν ὑβρίζου-
 9, ναι, ἡνίκα αἰδίου ὑμῶν αὐτῶν
 10, ἀρχῶν ἐσῆστοθε ἕνα, καὶ ἱερὸν
 11, ἔσουλον ἀπέφηνατε. ἀλλὰ καὶ
 12, τὸς ἀσύλους εἶδετε τῶν ἀρχῶν
 13, τῶν ἀσύλων ἔ τῶν ἰδιωτῶν
 14, ἱερῶν εἰς ὑβρίαν ἀφαιροῦντο
 15, ἀκρίτους ἀπὸ μόνου σωσάτω-
 16, ρον, ὅ π' ἔδοξαν ὑπὲρ ὑ-
 17, μῶν χαλεπήσασιν τοῖς καὶ βασιλείᾳ
 18, αὐτῶν ἐπέλοσι σωσάτωρ ὄντων
 19, ὁ καὶ μέγιστα ἐπαχθῆς ἡνίκα
 20, ἡ βελή δι' ὑμῶν. ὑμεῖσθε γὰρ
 21, καὶ ἐ τ' βουλῆς ἐπὶ ἡ τ' δημό-
 22, χων ἀρχῆς, ἐπιμέμψασθε ἢ σα-
 23, φῶς ἢ δικαιοσύνη τ' ἀνδρα, εἰ
 24, ἐς κρίσιν ἐπαγαγῆναι ἀπὸ ἰσχύ-
 25, οῦ σκοπιδῶν, ἀ καὶ αὐτῶν τῶν
 26, ὄντων τ' κολέως, αὐτῶν ἐπιπέτη-
 27, ἔ ἰδία, τ' ἐπ' λοιπὸν τῶν ἀ-
 28, μυνῶν τῶν τυραννίδων ἐπιπέτη-
 29, σεν, ἐς τὸ σῶμα ἐπιβελύσασ-
 30, σα. εἰδὲ ἢ τῶν μὲν γνώμην γε-
 31, νῆσθε τ' ὄρισαν, τὸ ἢ ἔργον, ὁ
 32, λίγων ἐπέει ἢ ἐγένετο, αὐτίκα
 33, ἡ βελή τῶν κενῶν γνώμην ἐξεί-
 34, φησε, σαφῶς μὲν, ὅτι καὶ γίγνη-
 35, οῦσιν ἀνεπιβελύσασιν ἕνα.
 36, ἐπιπέτησθε ἢ αὐτοῖς Ἀντωνίου,
 37, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀποκαθίαι, καὶ
 38, εἰδὲ ἢ μῶν ἀξιοῦστων ἀπὸ γίγνη-
 39, σεν τῆ πόλεως μῶν, ἢ δι' αὐτῶν
 40, τῆ πατρῴου βοηθῆναι, τῶν μὲν
 41, ἀπερχοῦντο, ὅτι ἐτίλοντες ἐφύ-
 42, οῦσαν τῶν Καίσαρος, ἀλλὰ μὲν

nium, nec eam potuistis premio
 testatam reddere. In summa, ne-
 mo vobis pro accepto magistra-
 tu præfeturave, nemo pro judi-
 cio sententiæque factus est debi-
 tor. Et quod omnium fuit mi-
 ferrimum, ne à tribunis plebis
 quidem injuriam arcere potui-
 stis, qui vester proprius magis-
 tratus est, vestro decreto sacro-
 sanctus: sed hos quoque quo-
 rum potestas aliis solebat esse re-
 fugio, vidistis sacro magistratu
 cum sacra veste spoliari per in-
 juriam, indemnatos & ad solum
 mandatum unius: quia vestram
 vicem dolentes visi sunt ob stare
 quibusdam regem illum appel-
 lare volentibus, quod & senatus
 propter vos tulit agerrime: tri-
 bunaus enim non illorum sed
 vester magistratus est. Sed quum
 non possent accusare hominem
 & judicio sistere propter exer-
 citus quos habebat, & ipsos ad
 se traductos à republica, quo
 solo modo poterant, statuerunt
 arcere tyrannidem, in vitam e-
 jus conspiratione facta: sic e-
 nim opus erat ut res placeret o-
 ptimo cuique, à paucis tamen
 conficeretur. Id ubi factum est,
 continuò senatus communem
 sententiam aperuit, tum maximè
 quum & de præmiis tyrannicidis
 decernendis agebatur: sed cohi-
 bente Antonio, cavendi tumultus
 (ut videri volebat) gratia,
 quum nos quoque nullum hon-
 nestius præmium duceremus
 quàm utilitatem patriæ, non
 placuit ignominia notari Casa-
 rem,

643

rem, libertate contentis: tantum ob obvio præteritorum decreta est, & decreto diserte additum, eam eadem non esse obnoxiam iudicio. Nec multo post Antonio plebem contra nos exasperante concionibus, senatus & provincias maximas & exercitus nobis dedit: iussitque ut quicquid terrarum à mari Ionio patet usque Syriam, nostra imperata observaret: utrum ut tanquam sceleratos punirent, & tanquam homicidas sacrata purpura virgisque insignirent ac securibus? qua de causa & Pompeium juvenem, quamvis ejus conspirationis expertem, tantum quia Magni, qui primus arma pro repub. sumpserat, esset filius, & quia paululum tyrannidi obstabat, latitans in Hispania, revocarunt ab exilio: decretumque est ei paternorum bonorum pretium ex arario, & maris imperium insuper, ne sine magistratu esset fautor reipublicæ. Et quod amplius signum voluntatis

„ νῆς τῆ τυραννίδος ἀπηλάττωται
 „ ἀμνηστῖαν δὲ ἀπάντων ἐμφι-
 „ σταντο αἰεὶ, & σαφέστερον ἐπ,
 „ φόνου μὴ ἐνομιθῆναι. & μὴ μι-
 „ κροῦν Ἀντωνίου τὸ πλῆθος ἐφ'
 „ ἡμῖν δημοκρητήσαντες, ἢ βου-
 „ λῆ & δόξαις ἰδῶν τῆ μεγίστης &
 „ ἡγεμονίας ἔδουσαν ἡμῖν, ἢ γῆς
 „ ἀπέφηναν ἡγεῖσθαι ἀπίστης ἀπὸ
 „ τοῦ Γαίου μίχρη Συρίας. πό-
 „ τερον ὡς ἐναγέας κολάζοντες, ἢ
 „ ὡς ἀνδροφάνους πορφύρα τι ἱερὰ
 „ καὶ γὰρδοῖς ἢ πελικεῖσι ἄσε-
 „ κισμοῦσσι; ἢ λόγῳ ἢ Πομ-
 „ πηίου τὸν νεὸν οὐσθῆν μὴ εἰς ἑω-
 „ πει σπυρρασθῆν, ὅπ ἢ μείον
 „ Πομπηίου Μάγνης τῆ ἀρεστῆ πε-
 „ ρεῖ τῆ δημοκρατίας ἀγανισαμεί-
 „ νει παῖς, ἢ ὅπ μικροῦ τῶν τυ-
 „ ραννίδων ἰνώχλη λαυδῶνων περὶ
 „ Ἰβηρίαν, κατενήλησέ τι οὐ τις
 „ φυγῆς, ἢ τὸ τιμητικὸν αὐτῆ τῆ
 „ πατρῶων ἐν τῆ κριῶν ἐκείνῃ
 „ ἀποδοῦναι κρημνίσαν, καὶ ἰα-
 „ λασοκομήτορα ἀπέφηναν. ἴνα
 „ καὶ κείνῃ δόχῳ πᾶσι ἔχοι δημο-
 „ κρητικῆς ἀν. τί δὴ πλείον ἔργον
 „ ἐπ τῆ βουλῆς ἢ σύμμολον ἐπιζη-
 „ τῆτε,

Αμνηστῖαν δὲ ἀπάντων ἐμφίσταντο ἔτι, καὶ σαφέστερον ἐπ, φόνου μὴ ἐνομιθῆναι. Videri posset scribendum τῆ φόνου, quum non de quavis cæde, sed de certa tantum, Cæsaris videlicet, agi videamus.

Πότερον ὡς ἐναγέας κολάζοντες, ἢ ὡς ἀνδροφάνους πορφύρα τι ἱερὰ καὶ γὰρδοῖς καὶ πελικεῖσι ἄσεκισμοῦσσι. Quum antea ferri non posse vocem ἀνδροφάνους judicarem. (quæ enim esset inter ἐναγέας & ἀνδροφάνους antithesis?) comperi P. Candidum mihi assentiri: quum ita hunc locum reddidit. Utrumque ut sceleratos puniens, an ut tyrannicidas infirmi purpura fascibusque ac lictoribus adornans? Nunc lectoris est videre an velit τυραννικόν τινος, an verò τυραννοφόνου malit legere. ut ego certè malo, quum propius ad alteram illam vocem ἀνδροφάνους accedat. Sed de hoc etiam moneo, Gelenium, non constituentem hîc antithesin (de qua tamen minimè dubitandum puto) particulam disjunctivam mutare in copulativam, quum hoc modo locum istum interpretatur, Utrum, ut tanquam sceleratos punirent, & tanquam homicidas sacrata purpura virgisque insignirent?

33 τῆτε, τοῦ κατὰ γνώμην αὐτῆς
 34 πῶντι περὶ ἡρώδου, πῶλῶ ἢ λό-
 35 36 γη μόνον ὑμῖν ἐπὶ ἡμελογοῦται.
 37 ὃ καὶ αὐτὸ παρῶσιν καὶ ἐρασί,
 38 ἔλεγοντες ἀμὲν ὑμῶς ἀμείψον-
 39 40 ται μεγάλας δωρεάς, ὅταν εἰ-
 41 42 πῶν καὶ ἀμείψομαι δώσωνται;
 43 44 νῦν μὲν γὰρ ὡς ἔχουσιν ἴση, ἀπο-
 45 46 γράφονται χωρὶς δίκης, καὶ τὰ
 47 48 ὅτι αὐτοῖς δημόσια, ἔκ κτεί-
 49 50 νοῦ) χωρὶς καθ' αὐτὴν ἐν οἰκίαις,
 51 52 ἐν τριπόσι, ἐν ἱεροῖς, ὑπὸ στρα-
 53 54 πατῶν, ὑπὸ θεροπόντων, ὑπὸ
 55 56 ἐχθρῶν, ἐν μυχῶν ἀνασπόμε-
 57 58 νοι, ἔκ διακρίσεως πενταχῆ ἢ νό-
 59 60 μων ἢ ἐθέλοντα φεύγειν ἐόντων.
 61 62 ἐς δὲ τὴν ἀγροῦν ἐς τὸ ἐδενὸς
 63 64 πολέμους κεφαλῶν, ἀλλὰ ὄπλα
 65 66 μῦθα καὶ ἔμβολα ἰσῶν ἐφέρομεν,
 67 68 ὑπὸ τῶν ἀρπῆ καὶ στρατηγῶν ἔκ δη-
 69 70 κέρχων καὶ ἀγρονομῶν καὶ ἰπ-
 71 72 πῶν κεφαλῶν παρῶνται, καὶ
 73 74 γέροντες ἐστὶ τῶν κηκῶν ἀει-
 75 76 σμίνα. τῆτο γὰρ ἐπαναστασίς τις
 77 78 ἐστὶ καὶ πῶντων, ὅσα τῶς τὸ ὑ-
 79 80 πούλα. καὶ ἀνδρολήψια ἀφ' ἰ-
 81 82 δια, ἔκ μίση ποικίλου γενομένων
 83 84 τε καὶ ἡμῶν, καὶ ἀπελευθέρων καὶ
 85 86 οἰκῶντων ἐς τασύτον ἡδὴ καὶ τῶς
 87 88 πῶσους ἢ πόλεις ἐπιτέρεται.

fenatus approbatiue huius faci-
 noris requiritis? nisi ut verbis e-
 tiam id profiteatur: & faciet, di-
 cturus eadem quæ nos, simulque
 referet vobis amplissima præmia,
 quum primum integrum fuerit.
 Nunc enim in quo statu res eor-
 um sint scitis: proseribuntur in-
 demnati, bona eorum publican-
 tur, indicta causa occiduntur in
 domibus, in viis, in templis à mi-
 litibus, à mancipiis, ab inimicis,
 è penitissimis latebris extrahun-
 tur, perquiruntur ubique à perse-
 cutoribus ne quis effugiat. In fo-
 ro quò nunquam hostium capi-
 ta, sed arma tantùm & rostra na-
 vium referebantur, consularium,
 prætorum, tribunorum plebis,
 ædilium, equitum Romanorum
 capita proposita spectantur, &
 horum malefactorum represen-
 tantur præmia. commota sunt
 enim omnia & eruperunt quæ
 prius suppurata latebant, dum re-
 pentè arripiuntur quilibet, exo-
 riuntur varia uxorum & filiorum
 scelera, & libertorum ac manci-
 piorum, tanta etiam morum pe-
 stis Urbem invasit: atque horum
 omnium

Καὶ διακρίσεως πενταχῆ ἢ νόμων ἢ ἐθέλοντα φεύγειν ἐόντων.] Non imme-
 ritò quis hunc præsertim genitivum suspectum habeat. ἢ νόμων. Ego pri-
 mo aspectu ἢ νόμων scriptum fuisse suspicatus sum præfixa præpositio-
 ne ἐκ. nam μυχῶν καὶ ἀνασπόμενος non parum affinitatis inter se habere con-
 stat. Sed illis quæ sequuntur vocabulis, ἢ ἐθέλοντα φεύγειν ἐόντων, quid
 faciemus? Me igitur hoc in loco haerere fateor. Gelenius hoc esugium in-
 venit, Perquiruntur ubique à persecutoribus, ne quis effugiat. ubi nullam νό-
 μων, id est legum, mentionem fieri videmus. At P. Candidus earum men-
 tionem facit, & ita quidem ut illum hanc agnoscere lectionem sit perspicuum.
 vertit enim ita locum istum. Nec per se tuis locis omnibus, legibus etiam fugien-
 tes alibi permittentibus.

Τοῦτο γὰρ ἐπαναστασίς τις ἐστὶ καὶ πῶντων.] Deest post voculam καὶ ἀ-
 quod nomen, quod ea cum illa voce ἐπαναστασίς connectebat.

omnium malorum antiflites primarii sunt ipsi triumviri, fratrum suorum & avunculorum & tutorum proscripatores. Fertur olim Urbs nostra capta à feris Barbarorum nationibus, nullorum tamen Galli abscidebant capita, nec illudebant occisis, nec invadebant latebras aut fugam hostibus: nec ipsi unquam in ullam bello captam urbem ita sevimus, aut alios sevisse audivimus, ut nunc indignissimè tractatur Urbs non vulgaris, sed rerum domina, idque à magistratu creato ad constituendam & corrigendam rempublicam. Quid tale fecit Tarquinius? quem propter unam mulierem vim ab amatore passam nostri majores regno expulerunt? & ob unum facinus non sustinuerunt sub regibus degere in posterum? & postea nos, ó cives appellamur scelerati à triumviris, qui se ajunt ulcisci Cæsarem, quum proscribant & eos qui nec in Urbe erant, quum ille occisus est, quorum plerosque hic videtis, propter divitias, aut genus aut mentem reip. amantem proscriptos. Qua ratione & Pompeius nobiscum proscripatus est, qui nobis facinus patrantibus, erat in Hispania: sed quia patre prognatus erat amante reipublicæ, à senatu revocatus & imperator toto mari factus, triumviris pro-

Urbs Roma sub Gallis capta.

Tarquinius cur regno pulsus.

Triumvirorum nefaria scelerata.

645

καὶ τῶνδε τοῖς ποτηρίοις ἡμετέροις
 εἰσὶν οἱ πρῶτοι ἄνδρες αὐτοῦ
 ἄλλων, ἀδελφῶν & φίλων &
 ἐπιτρόπους ἀπεργάζονται. λέ-
 γεται ποτε πρὸς ἀνελευτήτων
 βαρβάρων ἢ πόλις ἀλώμενη, &
 ἐδόνος ἀπέτερον οἱ Καλτοὶ κί-
 φαλας, ἐστὶ ἐνὸς ἐξ ἡμετέρων
 πόλεως, ἐστὶ πολέμοισιν ἐτι λα-
 θῆν ἢ φυγεῖν ἐφθόρου, ἐστὶ αὐ-
 τοῦ πῶ πόλιν ἐδέρμιαν ἢ δὲ
 ἐλασσοῦ, ταυαῦτα διεδῆκαμεν,
 ἐδὲ ἐτέρους ἐπεδομέμεθα Διὸς
 καὶ οἶα νῦν, ὅση ἰδιώτης πόλις,
 ἀλλ' ἡμετέροις ἀδικεῖται πρὸς
 αὐτῶν ἀρχῶν & διορθώσῃ πῶ
 κενὰ κεραιτονηθῆναι. τί τῶν
 τῶν εἰρησάτο Ταρκύνῳ; ὅτι
 Διὸς μίαν γυναῖκα ὄσων ἐξ ἑ-
 ρατοῦ ἡρωιδῆν, βασιλίαν τε
 ὅτι ἐξέβαλον, & βασιλευσάντην
 Διὸς ἐν ἔργῳ ὁδοῖται ὑπέστη.
 καὶ τῶνδε, ὁ πολίται, πρῶτος
 τῶν οἱ τρεῖς, ἡμῶν ἀναγείναι λέ-
 γουσι, & φασὶ μὲν ἀμύων Κε-
 σαρ, ἀπεργάζονται ἢ τὰς ἐστὶ
 ἐπιδημιώτους ὅτε ἀνηρητο, ἢ
 & οἱ δὲ εἰσὶν οἱ πλείους οὗς ὁ-
 ρῶτε, Διὸς πλοῦτον ἢ ἡρωῖδῆ
 γνάμην δημοκρατικῆς Διολογίας
 ἀπεργάζονται ἢ λόγον & Πομ-
 πῆν μετ' ἡμῶν ἀπεργάζονται,
 πόρῳ μὲν ἢ ἀνὰ τῆς Ἰσπανίας, ὅτι
 ἡμῶν ἐδῶμεν ὅτι δὲ ἐστὶ δημο-
 κρατικῶν πατέρες, Διὸς τῆν ἀν-
 τὴν ἀγίαν ὑπὸ μὲν τῆς βασιλῆς κατ-
 ἐκλήθη τε & Ἰταλοστυχεῖται προ-
 ἡμῶν,

διὰ τῶν αὐτῶν αἰτίων ὑπὸ μὲν τῆς βουλῆς κατεκλήθη τε καὶ δικαστικῆ-
 τῶν ἐγχετο. Siquis sequatur quendam de eodem Pompeio locum, qui le-
 gitur in fine pag. 643. putet fortassis deesse hic ἐν τῆς φύξης post κατεκλήθη:
 quoniam

ἦσθε, ἵνα ἢ ἴτε τεινὴν πωρο-
 ἦσθε, πῆ ἢ γυναικὸς ἐπὶ Καί-
 ἦσθε, σαρι συνένγωτων αἰ ἐς φορεῖς
 ἦσθε, πωροζαγαμμέναι; τί ἢ ὁ δῆμος,
 ἦσθε, ὁ μίχρα δὲσθ μινεῶδων τιμῶ-
 ἦσθε, δμα τὰ ὄντα κικελδυσμένῳ ὕ-
 ἦσθε, πὸ μίνωρασι & ζημίας ἢ τέ-
 ἦσθε, λη κανά & εσφορεῖς ἐπιγράφη-
 ἦσθε, σι, καὶ ταυτε προσοιστες, ἐδῆ
 ἦσθε, ὡς ἀνεπλήρωτων τοῖς στρατο-
 ἦσθε, ρμοῖς σφισι τὰς δωρεάς. ἡμεῖς
 ἦσθε, δὲ ὁ οἷς ἀσπείδεις εἰδὲν εἰργασαι, &
 ἦσθε, τὰ ἐπιγέλημένα δεδώκαμεν, & ἔ-
 ἦσθε, τερα ἐτοιμα ἔχομεν ἐς ἀμειβοῦς
 ἦσθε, μείζονας· ἔτιωσ ἡμεῖν καὶ τὸ δαι-
 ἦσθε, μνιον ὡς δίκαια προσοισιν ἐ-
 ἦσθε, πιλαιμῶσιν· ἐπὶ δὲγε τῶ δαιμο-
 ἦσθε, νία καὶ τὰ πῶσθ ἀνδρῶπων ὄρω
 ἦσθε, ἔχστε, ἐς τὴς ὕμῶν πολίτας ἀπο-
 ἦσθε, βλέποντες, ἐς εἰδέτε μὲν στρατη-
 ἦσθε, γωῦτας ὕμῶν πολλάνεις, καὶ ὕ-
 ἦσθε, πατῶδοντας ἐπαμυνόμενους ὄρω-
 ἦσθε, τε ἢ πῶσθ ἡμῶς ὡς ἐναγείεις καὶ
 ἦσθε, δημοκρατικῶς κελαιπεδωγῶτας,
 ἦσθε, & τὰ ἡμέτερα ἡρημῶσ, & σω-
 ἦσθε, δρημῶσ ἡμεῖν ἐς τὰ λοιπὰ καὶ
 ἦσθε, συναγομῶσ· πολὺ γὰ δίκαιῶ-
 ἦσθε, τερα ἡμεῖς γίρα τοῖς πεισῶσται-
 ἦσθε, σιν αὐτῶς ἐκρηξάμεν, ἀν σμῆ-
 ἦσθε, νοι τοῖς ἀναγομῶσιν. ἐδὲ ὄρωσιν

scriptione dignus iudicatus est.
 Quid mulieres, etiámne conspi-
 rationis in Caesarem fuere con-
 scia? quarum bona proscripta
 sunt. Quid plebei homines?
 quicquid supra decem myriades
 in bonis habent profiteri iussi,
 multa propofita ni faciant: qui-
 bus tamen novis exactionibus
 ne id quidem assequuntur, quod
 ad debitum militi donativum
 persolvendum satis sit. Nos ve-
 rò qui nihil contra jus ac fas egi-
 mus, & promissa reddidimus
 praemia, & alia majora parata
 habemus: adeo fortuna quoque
 nostris aspirat partibus, ut ju-
 stioribus. Sed non minor respec-
 tus debet esse quid homines de
 vobis iudicent, praesertim vestri
 cives, quorum militastis auspi-
 cii, qui cum laude consulatum
 gesserunt, quos nunc non ob al-
 iud crimen quàm quòd reip.
 faveant, videtis coactos ad nos
 profugere, & nobis se conjun-
 xisse pro nobis vota facturos in
 posterum, & nostras partes secu-
 turos: multo enim justiora prae-
 mia servatoribus eorum polli-
 citi sumus per praecones, quàm triumphatoribus. Nec vident

quoniam ibi scriptum est, κατεκάλισέ τε ἐκ τῆ φυγῆς. Ego tamen voces il-
 las minimè desiderari puto, quum & alibi de eodem loquens, verbo illo
 contentus fuerit.

Τί ἢ γυναικὸς ἐπὶ Καίσαρι συνένγωτων αἰ ἐς φορεῖς πωροζαγαμμέναι] Mi-
 hi suspecta est hæc etiam scriptura, αἰ ἐς φορεῖς πωροζαγαμμέναι, propter
 illas voces ἐς φορεῖς. At Gelenii interpretatio testari videtur, eum hanc sus-
 pectam itidem habuisse. vertit enim, quarum bona proscripta sunt. At P.
 Candidus eam se agnoscere ostendit, his suae interpretationis verbis, An
 mulieres ad Caesaris necem conspirarunt, quas ad tributorum onera proscribunt?

Πολὺ γὰ δίκαιῶτερα ἡμεῖς γίρα τοῖς πεισῶσταισιν αὐτοῖς ἐκρηξάμεν] Le-
 go πεισῶσταισιν. Possent verò & ἀνημῆσταισιν eodem modo legi: sed ferri et-
 iam queat altera lectio.

dent homines infani, nos qui unius Caesaris dominatum sustulimus, minus laturos cum usurpanti a tribus viris, sed potius imperium reddituros populo iuxta formam reipub. per manus acceptam à majoribus. Quum igitur in hoc bello non idem utrorumque sit propositum, sed illi potentia n ac tyrannidem affecter, cuius jam dederunt ista proscriptioe specimen egregium, nos verò tantum libertatem patriæ tueamur, contenti, ut par est, æquo cum privatis civibus jure vivere: merito diis hominibusque videri debet nostra causa iustior: nec est quicquam quod in bello majorem spem quàm fas & jus faciat. Ne verò moveat quemquam quòd aliquando militavit sub Cæsare: nam ne tunc quidem ejus, sed patriæ fecuti sunt auspicia: nec stipendia donativaque à Cæsare acceperunt sed à republica, quando ne nunc quidem Cassii Brutique exercitus e-

ἡμῶς, Γάρον μὲν, ὅτι ἤξιόν ἐστιν ἀρχῆν, ἀνηρηκότας, τὸν δὲ κείνου ἀπειποιοῦντες ἀποδοῦναι, ἀλλ' ἐς τὸ μέσον τῶν δὲ μὲν ἀποδοῦναι τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν φασὶν ὡς οὐκ ἐστὶν αὐτῶν γνησίου ἀποδοῦναι πολέμῳ ἐκείνων, ἀλλὰ τῶν ὑπὸ δουλοκρατίας ἐπιδοῦναι, ὡς οὐκ ἐστὶν ἀποδοῦναι ἐπὶ τῶν ἡμῶν, ὅτι ἐστὶν ἀλλ' ἢ μόνον, ἵνα τῆς πολιτικῆς ἐλευθερωσῶν, ἰδιωτῶν ὑπὸ τοῖς νόμοις, ἐκείνων οὐδὲ τῶν ἀνδρῶν, ἔστω τῶν οἱ θεοὶ τὰ ἡμέτερον κενύσιν, μνηστῆρ ἢ ἐλπίς ἐν πολέμοις ἐστὶν τὸ δίκαιον. μηδὲ τῶν ἐκ Καίσαρος ἐγένετο στρατιωτῆς, ἐπὶ νῦν ἐπὶ τῶν ἡμῶν οὐκ ἐστὶν οὐδὲ τῶν, ἀλλὰ τῶν πολιτικῶν, οὐδὲ οἱ δὲ μὲν οἱ ἐκ Καίσαρος, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀλλὰ τῶν ἡμῶν ἐπὶ τῶν νῦν ἐστὶν Καίσαρος στρατῶν, ὅτι Βρούτου κτλ.

646

Τοῦ δὲ τῶν κείνου ἀπειποιοῦντες ἀρχῆν ὑπὸ τῶν μέλλοντες] Videtur deesse particula negans ante ὑπὸ τῶν: ut scribatur, οὐκ ὑπὸ τῶν μέλλοντες. At in iis quæ sequuntur majorem verborum omissionem esse fatendum est. nam ante ἐς αὐτοὺς, vel potius αὐτοῖς, (ita enim scribendum est) deesse putamus articulum τοῖς, deinde participium ἀπειποιοῦντες, aut aliud hujusmodi, post αὐτοὺς: ut ita legatur hic locus, καὶ μὴ τοὺς ἐς αὐτοὺς ἀπειποιοῦντες, ἀλλ' ἐς τὸ μέσον τῶν δὲ. Verum ne sic quidem locum persanatum habebimus, sed pro illo ἀπειποιοῦντες, alio infinitivo & adjunctivo illi participio (quantum quidem assequi conjectura mea potest) indigebimus. Quidni verò aliud specimen talis emendationis, quæ tantum conjecturalis est, proponam? Hæc ergo verba lector ab ea accipiat, καὶ τοὺς μὴ ἐς αὐτοὺς ἀπειποιοῦντες ἀλλ' ἐς τὸ μέσον τῶν δὲ μὲν ἀποδοῦναι τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, εἰς πολιτικῶν ἐγγράφῳ δέοντες vel ἐγκλίοντες. Simul autem animadvertete, post καὶ τῶν πολιτικῶν à me interpungi, ut hæc cum præcedentibus jungantur.

Οὐδὲ οἱ δὲ μὲν οἱ ἐκ Καίσαρος ἦσαν, ἀλλὰ τῶν κοινῶν] Scribo δεδωρόντων. Posset tamen scribi & δεδωρόντων, intelligendo non de iis quæ dantur, sed de iis quæ dabantur.

29 μῆλον, ἢ Ρωμαίων ἡμεῖς εἶ-
 30 σμέν ὑμῖν συστράται, Ρωμαίων
 31 στρατοῖς, καὶ εἰ τοῦτο καὶ οἱ πολε-
 32 μωπὸς ἡμῖν ἐφράσθω, εὐλοῦ ἀ-
 33 κινωῖός ἀπα(εὶ τὰ ὄπλα καὶ ὅ-
 34 θρα, ἔ τως στρατὸς πάντας ἀπο-
 35 δίδωμι τῇ πόλει, καὶ κείνῳ ἐλέ-
 36 σθαι τὰ σπασίοντα, ἔ εἰ δέχον)
 37 ζῶντα, ἀπεκλαμμένα ἔπει εἰ ε
 38 δέχον, ἢ δ' αὖτ' ἐξέγωγε ἐπ' ἀλφ
 39 τὸς ἀστραφείας καὶ ὅσα ἀνά κ
 40 δεσποῦς ἰσθμῶν ὠ συστράται, με-
 41 τὰ τε πίστεως ὑμῶς ἔ ἀσχυρίας
 42 ἀδόξας στρατοσύνδροι Ρωμαίων
 43 τῇ τε βελῶ ἔ τῆ δῆμα μόνους ὑπερ
 44 ἔλθε θεοῖς ἀναδοσοσάντων εἰ πῶν
 45 των, ἰσθμῶν, ἔ εἰς ἀφ' ἀξιοῦν-
 46 των, ἡ δόξας ὁ Κασσιὸς τῇ ἀσχυρία,
 47 κατεκρυβέν ἀδύς σιανη, ἔ ἀδύς
 48 ἔλασε, ΘΕΟΙ μὲ ὅσοι πολέμων
 49 δικαῖον δεσποῖ, ἔ πίστεως ὑμῶς,
 50 ὠ συστράται, καὶ ἀσχυρίας
 51 ἀμείψονται τὰ εἰ εἰς ἀνδρωπί-
 52 νῳ στρατῶν ἀσθοναῖς, καὶ ὅπ
 53 πλῆονα ἔ ἀμείνονα ἔσιν ἡμῖν, ἢ
 54 τὸς πολέμοις, μείδιτε εὐπας
 55 τελημὲ ὅσπερ ἴτοι ἀντίς ἀνι-
 56 επύροισιν, ποικίλ καὶ ἐπὶ τῶν
 57 χρεῖων ἀλλα ποδικρο καταλι-
 58 ποντες ἔ περὶ εἰ εἰ καὶ νουσι πολυ
 59 ἀσχυρίων, ἔ συμμάχοις βασι-
 60 λυοῖσι τε καὶ ἔδρασι τὸς μίχοι
 61 Μάδων καὶ Παρθυαίων καὶ ἡμῖν
 62 μὲ οἱ μετώπου μόνον εἰσι πολέ-
 63 μοι ἡμεῖς εἰ αὐτῶν ἔ καὶ νό
 64 τας, Πομπήιον τε ὀργιστοῖς ἢ
 65 μὲν ἐχθρῶν εἰς Σικελία, ἔ Μερ-
 66 κων εἰ τῇ ἰονία, καὶ ἢ ὁ Ναρβαν
 67 τὸς τῆς ποικίλ καὶ ἔ ἀσχυρία δα-
 68 ψιλῶ, καὶ δυο τέλεις στρατῶ,

duas legiones, & fagittarium manus, quibus infesta hosti reddid
 maria,

flis magis quàm pop. Rom. nos
 verò commilitones vestri su-
 mus, imperatores populi Roma-
 ni. Quòd si hostibus eadem quæ
 nobis mens esset, liceret omni-
 bus tutò arma deponere, & ex-
 ercitus suos rei publicæ reddere,
 ut illa in commune consular, &
 si placet hæc conditio huc invita-
 mus eos: sed quoniam non pla-
 cect, nec integrum est illis pro-
 pter istas proscriptiones aliàque
 facinora eam admittere, camus
 commilitones & bona fide seriò-
 que militem senatui populò-
 que Romano, & nihil nisi libera-
 tatem spectemus. Conclamatum
 est, Eamus, omnibus ut se quo-
 cunque duceret postulantibus.
 Qua alacritate lætus Cassius, si-
 lentio per præcones factò, sic
 exorsus est denuo, D I I
 bus iusta bella curæ sunt, pro hac
 fide vobis commilitones faxint
 bene. Quod verò ad humanam
 imperatorum providentiam atti-
 net, quanto res nostræ potiores
 sint quàm hostium nunc discite,
 Numero legionum pares sumus,
 quamvis multis locis reliquimus
 opportuna præsidia: equitatu &
 classibus longè pravalemus, sicut
 & auxiliis quæ missa sunt ab o-
 mnibus usque ad Parthorum re-
 gna pertinentibus regibus & na-
 tionibus: hostem à fronte tan-
 tùm habemus, illi & à tergo:
 Pompeium socium nostrum in
 Sicilia, Murcum in Ionio mari:
 est & Norbano sua classis, præ-
 tæterque navales focios plurimos

Cassi &
 Bruti qua-
 lis exerci-
 tus.

647

maria, quum nobis à tergo terra
 marique pacata sint omnia. Pecunia
 certè, quas quidam nervos
 belli vocant, istis nullæ sunt, nec
 perfolverunt quod promissum
 est exercitui, proventus ex pro-
 scriptionibus non respondit ex-
 pectationi, quòd nemo bonus
 possessiones invidiosas velit emere:
 nec aliunde quicquam redit,
 exhausta seditionibus, exactio-
 nibus & proscriptionibus Italia.
 Nobis verò multo antè prospere-
 tum est, ut & nunc abundè
 suppetant omnia, & mox alia
 vobis largiri possimus, rursùm-
 que alia provinciæ relicte à tergo
 suggerant. Commeatus autem,
 quæ præcipua difficultas est in
 magnis exercitibus, illis ex sola
 Macedonia petendi sunt regione
 montana & non latè patente
 Thessalia, idque terrestri sub-
 ventione cum labore maximo:
 quos si ex Africa petierint aut
 Lucania vel Apulia, intercludet
 omnia Pompeius cum Murco &
 Enobarbo. Nobis verò & jam
 nunc sunt, & comportantur
 quotidie nullo labore per mare
 ex omnibus infulis & provinciis
 quæ Thraciam interjacent & Eu-
 phrathem fluvium: idque nullo
 prohibente, quum nihil hostile
 à tergo sit. Itaque penes nos erit
 vel citò decernere, vel trahendo
 bellum fame hostem premere.
 Hæc sunt, commilitones, quæ
 humana cura vobis provisa sunt:
 reliqua & à vestra virtute & à diis
 propitiis expectanda sunt. Nos
 ,, λοζον ἀπειρήσας περὶ τε ὑμῶν

,, καὶ τοξότου αἰεὶ ἀγροπόλειοντες ἑ-
 ,, οχλοῦσιν· ἀλλὰ κρηναρῶσιν πα-
 ,, λειῶν ἡμῖν τὸ ὄπισθεν ἡμῶν καὶ
 ,, θαλάσσης, ἡσθηματὶ γε μὴν,
 ,, ἀ πινὲς κηλοῦσι νεύου πολέμου,
 ,, τοῖς μὲν σὺν ἐσιν, ἐστὶ ἀπιδω-
 ,, κῶν πω τὰ ὑπορηγημένα τῶν πρα-
 ,, τῶν, ἐστὶ κητὰ δόξαν ἀπλύτης
 ,, τὰ τῶν σωζομένων, ἕδενος τῶν ἐ-
 ,, πεικῶν ἀνομείνου χρεῖα ἐπι-
 ,, φθονα, ἐστὶ ἐτέρωθεν ἐυπορῶσι,
 ,, τετραμείνης εἰσῶσι καὶ ἐφορῶσι
 ,, ἔ σωζομένων τῶν παλίας ἡμῖν
 ,, δὲ ἐκ πολλῆς φροντίδος καὶ πᾶ
 ,, παρόντα ἐστὶ διαψιλῆ, ὡς αἰντι-
 ,, κῶ ὑμῖν ἀλλὰ χρεῖσταις, ἔ ἐ-
 ,, τερα πολλά ἐπὶ τῶν τοῖς δὲ τῶν
 ,, ὄπισθεν ἐθῶν σωσῶν δὲ συμ-
 ,, φερῶντα τῶν σφαιρῶν τῶν ὄπισθεν
 ,, ῥῶπαιον ἐστὶ σφαιρῶν μεγαλοῖς,
 ,, ἐκείνοις μὲν σὺν ἐσὶ, πολλῶν ἐκ
 ,, μένης Μακεδονίας ἐθῶν ὄρεου
 ,, καὶ Θεσσαλίας χρεῖσταις βαρῶν,
 ,, ἔ τὰς χρεῖσταις ἡμῶν αὐτοῖς φε-
 ,, ροῦ κηνοπαροῦσιν ἐστὶ ἐκ
 ,, Λιβύης ἐπαρῶντο ἢ Λαδοκίας
 ,, ἢ Ἰαπωνίας, ἀγκλειστοῖς πᾶ-
 ,, τῶν Πομπηῶν τε ἔ Μαῦρον ἔ
 ,, Δομίονο ἡμῖν δὲ καὶ ἐσὶ καὶ
 ,, φέρονται κητὰ ἐκείνων ἡμῶν διπ-
 ,, λῶς ἀπὸ θαλάσσης ἐκτε κηνοῦ ἔ
 ,, ἡπείρων ἀπασῶν, ὡς ἀπὸ Ἐθῶν
 ,, κησ ἐπὶ πῶρον ἔτὶ φέρονται ἔ
 ,, τὰς ἀκλύτους, ἕδενος ἡμῶν ὄ-
 ,, τῶν ὄπισθεν ἐκείνων ὡς ἐστὶ ἐκ
 ,, ἡμῶν ἔτα καὶ ταχυῶν τὸ ἔργον,
 ,, ἔ ἐπὶ χολῆς ἐκτε κηνοῦ τῶν πα-
 ,, λειῶν ἡμῶν. ποσὶς μὲν ὑμῖν
 ,, ἔ τὰς ἐσὶ, ἀ σωζομένων,
 ,, πᾶρ ἀνδραπίνης φροντίδος ἐ-
 ,, ποίησιν τὰ τῶν λοιπῶν αὐτοῖς αἰά-
 ,, τῶν ὄπισθεν τῶν ἡμῶν ἐστὶ ὡς
 ,, ἐστὶ

ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς δὸς δόντες ἅ-
 πάντα ὅσα ὑποχρέωται, καὶ τὴν
 πίστιν ὑμῶν ἀμενέμενοι πολλὰ
 δωρεῶν ἀμενέμενοι & τὸ μέγ-
 ζον ἔργον ἀξίως αὐτῶν κατὰ γνώ-
 μιν ἔστω. & νῦν ὅσον ἐς αἰσ-
 θημίαν ἰούσιν ἐπὶ τὸ ἔργον ἡδὴ,
 σωθῶν τῆσδε καὶ λόγων τῶνδε ἐ-
 νεκα, ἐπιδοσάτωρ εὐδύς διὰ τῶ-
 νδε ἔβημεν, & κρατίστη μὲν
 χιλίας καὶ πεντακστίας δραχμῶν
 Ἰταλικῆς, λοχαγῶν δὲ πεντα-
 πλάσιον, καὶ χιλιάρχῃ ὃ τὸ ἀ-
 νάλωρον. Ταῦτα εἶπων, καὶ πε-
 ρασεδάσας τὸ κρατὸν ἔργον καὶ λό-
 γον καὶ δωρεῶν, δὴλυε τὴν ἐκκλη-
 σίαν. οἱ ὃ ἐπιβρόντες ἐπήνεον ἐπὶ
 πλάσιν αὐτῶν τε καὶ Βροσίου, καὶ
 ὡς σφῶν ὅσα εἰκός ἐν ὑποχρέωσι-
 ν. οἱ ὃ αὐτοῖς τὴν δωρεάν αὐτί-
 κα διπέδωκαν, καὶ ἔπειτα ὑπὲρ
 αὐτῶν κατὰ αἰσθητοῦ πολλὰς τοῖς
 χίλις τὰς ὃ λαμβάνουσι αἰεὶ καὶ
 μὲν ἀπεπέλουν ἐς Δορίσκον, καὶ
 αὐτοὶ μετ' ἄλλων ἐφείποντο. δύο ὃ
 αὐτοὶ κατὰ τῶντες ἐς τῶν σημείων
 δύο αἰτέως ἀπ' ἀργύρου πεποιη-
 θέντων, ἐκόλαπτον αὐτούς, ἢ ὡς
 ἑτέροις δικαῖς, ἀείσκεισθαι & περ-
 ἰάμεν, δημοσίας τε τροφῆς ὑπὸ
 τῶν κρατῶν ἡξιοῦντο, μέγιστον αἰσ-
 θημῶν τὸ μέγιστον ἡμέρας, ἀείσπει-
 σον. δύο δὲ ἡμέρας τὸ Μελανὸν κώ-
 πον ἀπεδοσάσαντες ἐς Αἰθίον ἀφί-
 κητον, καὶ ἐπὶ Αἰθίον Δορίσκον τε
 καὶ ὅσα ἄλλα μέχρι Σέρρειον ὄρου
 περὶ ἡλίου, τὸ Σέρρειον ἀεὶ ἡμερῶν
 ἐς τὸ πέλαγος, αὐτοὶ μὲν ἐς τὰ
 μετόπισθεν ἀνεχώρησαν, Τύλλιον ὃ Κί-
 βρον καὶ τὸ Κουτινῆ καὶ τέλους ὁ-
 πλιτῶν ἄνδρες καὶ τοξοτῶν τινῶν, τῶν
 τὸ cum classe legionisque una &

vobis præter ea quæ accepistis
 persolvemus quicquid promisi-
 mus, & sicut vestram fidem do-
 nativo benignè pensavimus, ita
 majus opus victoriæ dignis præ-
 miis proficemur diis volentibus.
 Et ut jam nunc libenter eatis
 quò res postulat, quia concio-
 nem alacrem video, addemus
 mox ex hoc suggesto, militi mil-
 leas & quingenos H-S, centu-
 rioni quinquaginta, & tribuno
 pro rata portione. Hæc locutus,
 & conciliato sibi milite rebus,
 verbis, atque largitionibus, con-
 cionem dimisit. Illi tamen ali-
 quandiu manserunt ibi accla-
 mantibus tam ei quàm Bruto, &
 pollicentes, ut par erat, strenuam
 operam: moxque donativum
 annumeratum est singulis, &
 nonnihil additum fortissimo cui-
 que ex variis occasiõibus. Ut
 quique priores accipiebant, præ-
 mittebantur Doriscum: paulo
 post & imperatores secuti sunt.
 Eo tempore aquilæ duæ supernè
 demissæ argenteas signiferorum
 aquilas infederunt tundentes ro-
 stris, vel ut quidam tradunt, ali-
 lis protectentes: permanserunt
 in exercitu, alentibus im-
 peratoribus ex publico, donec
 pridie quam pugnatum est,
 avolarunt. Duobus deinde die-
 bus per oram sinus Melanis cir-
 cumducti, Ænum pervenerunt
 & inde Doriscum, aliæque oppi-
 da maritima usque Serium pro-
 montorium: inde ad mediter-
 ranea deflexerunt. Cimbrum ve-
 nonnullis sagittariis oram legere
 jussit.

Omen Cas-
sio & Bru-
to obla-
tum.

648

Doricus.
Serium
promon-
torium.
Cimber.

jusserunt: quæ olim fuerat defertissima: quamvis cultura apta, quòd Thracæ abstinerent à mari, nec ad litora descendere metu præternavigantium: deinde à Chalcidensibus ceterisque Græcis rei maritimæ assuetis occupata, floruit agricultura simul & exterorum commerciis, quum Thracæ quoque gaudeant esse quòd se recipiant è montibus: donec Philippus, Amyntæ filius, tum Chalcidenses tum ceteros aliò migrare iussit, ut nihil aliud præter templorum areas ibi videatur. Hanc igitur oram rursum desertam Cimber legens, ut ei mandatum à Cassianis fuerat, opportuna castris loca dimeticbatur & designabat, itidémque stationes aliquot navibus, ut Norbani exercitus servare Sapæorum fauces jam supervacuum ducens, inde abscederet: quod & factum est. Norbanus enim quamprimum classis in eis locis conspecta est, faucium præsidio timuit: vocabatque ad se Cedetium è Turpilis ut properè succurreret: qui ubi se cum illo conjunxit, Cassiani Turpilorum fauces fecerunt sibi pervias. Eo dolo deprehenso Norbanus Cedetiisque Sapæas obtinuerunt validè, & rursum ademptus est Cassianis transitus, simulque conciderunt eis animi timentibus ne opus sit jam illam dispendiosam viam inire quam contempserant, & iter emensum repetere, vergente jam anni tempore. Ita sollicitis Rascupolis indicavit, esse circuitum præter

Norbanus.

Turpilorum fauces.

Rascupolis consilium.

ἀκτῶν ἀεὶ πλεῖν ἔπεμπον, ἢ πάλαι μὲν ὑπὸ ἐρημοσύτῃ, καί περ ἔθως οὕτω, τῶ Ἰσθακῶν ἔπι θαλάσῃ ἡραμέναν, ἔπι ἐς τὰ περὶ τὴν καλιόντων ὑπὸ θεῶν τῶν ἰππικῶντων Ἐθλίων δ' αὐτῶν, ἑτέρον τε καὶ Χαλκιδίων καταλαβόντων, καὶ θαλάσῃ ἡραμένων, ἡλθεῖ τῆς ἐμπορίας καὶ χειρῆς, χαρῶντων σφισι καὶ τῶ Ἰσθακῶν Δία τίω τῶ ἔρον ἀμεινῖν, μίχρη Φιλίππου ὁ Ἀμύντου τὸς τε αἰδούς, καὶ Χαλκιδίας ἀνέστησεν, ὡς μηδὲ ἔτι πάλω οὐδέ περὶ μῆσον ἰσθμῶν ὀρεῶδῃ. τῶν δὲ οὐδὲ τίω ἀκτῶν αὐθῆς ἐρημῶν ἔσαν ὁ Τύλιου πικυπλίαν, ὡς οἱ αἰθερῶν ἀμφὶ τοῖ Βεθύτων εἴρητο, εἰρηνοπέδῃς ἐπιτηθῆνα χροῖα ἀνεμετρεῖ καὶ διγραφε, καὶ τῆς ναυτῶν καὶ μίρη αἰθερῶν πλου, ἰν' οἱ αἰθερῶν τῶν Νορβανῶν ὡς ἀρχεῖον ἐπὶ τῶ τῆσῶν τὰ ἐντὶ ἐκλιπῶν καὶ ἐγένετο μὲν ὡς αἰθερῶν δοκῶν. ὑπὸ γὰρ τῶ φαντασίῃς τῶ νεῶν ὁ Νορβανῶς ἐπὶ τῶ Σαπῶν τῶν ἰσθμῶν ἐδοροσῆθη, & ἐκλίει Κεδικῶν ἐπὶ τῶ Τουρπίλων καὶ αὐθῶν ἐπικουρῶν οἱ, καὶ ἐπεχρῆται τὰ δὲ τῶ Τουρπίλων ἐντὶ ἐκλιπῶν φθίνετα οἱ αἰθερῶν τῶ Βεθύτων διώδου. ἐμφανείσης ἢ τῆς ἐνείδρας, ὁ Νορβανῶς & ὁ Κεδικῶν τὰ Σαπῶν κρατοῦν ἰσχυρῶς, & πάλιν ὑπὸ ἀπορα τῶ ἀμφὶ τῶ Βεθύτων, ἀδυμία τε ἐνέπιπτε μὴ δέοι σφῶς ἢ ὑπερωρῶνιστον ἀεὶ ὀδῶν νεῶ ἀρχεῶδῃ, καὶ ἀνοικυκλῶν τὰ ἡνυσμένα, ὁψε καὶ τῶ χροῖου καὶ τῶ ἀσπῶς γερῶντων. ἡλθε δὲ αὐτῶν ἔχου(ν) ὁ Ρῖσκόπολις ἔφη αἰεθῶν ἐπὶ παρῶν ἰρῶν

αὐτὸ τὸ Ἰ Σαρκίων ὄρη ἡμερῶν
 γείων, ὡς αὐτὸν μὲν ἀνδράποισι ἐς τὸ
 ἦν, ὡς τὸ κρημένον κὲ ἀνδραίας
 ἔ ὕλης ποικίης· ἡ δὲ ἰ ἐδελαισι ὕ-
 δωρ τε ἐπιπέσθαι, κὲ ὀδοποιεῖν σε-
 λῶ καὶ ἀντάρξῃ διόδοι, ἔ γιω-
 ἀήσεσθαι μὲρ Διὸς τῶν στυμφεφίω
 ἔσθαι ὀνομαίσι τῆ τετάρτῃ ἢ ἐπὶ Ἀρ-
 πησοδὸν ποταμὸν ἔξεν, ἐπιπτοί-
 τε ἐς τὸν Ἑρμῶν, ὅθεν ἡμέρας ἐπι-
 μίας ἐν Φιλίπποις ἔσθαι, τὰς πο-
 λεμικούς ἀειλαδόντας, ὡς ἀπει-
 ληφθαι τέλειον αὐτες, ἔ ὕδὲ ἀνα-
 χωρησιν ἔξεν· ποίσι ἢ ἐδοκίμῃ τὰ λε-
 γόμενα τῆς τε ἀλκῆς ἀπορίας αὐνέ-
 κη, κὲ ἐλπίδι μάχισα ἔ ἀειλή-
 ψιδθαι ποσοδὲ στρατὸν πολεμίων.
 ὡς πῆμπον αὐν μέρῃ, Δούκιον
 Βίβλου παραδόντες ὀδοποιεῖν κὲ
 Ρασκουπολίδῃ· οἱ δὲ ἐπιμελῆως
 μὲρ, ὅμιας δὲ ἐπεσπῆτον αὐτὸ μὲν
 ἔρρεῖς κὲ ἀσθημίας, κὲ μάχων ἐ-
 πεί πῆσι αὐτοῖσι ἀσθημῶδῆντες ἐ-
 πινῆλθον, ἰδεῖν τὸ ποταμὸν ἐξ ἀ-
 πόπτου λέγοντες. τῆ δὲ τετάρτῃ
 κῆμοντες ἴσως τε κῆπου κὲ διψῶν
 ἐπιλεπόντῃ ἡδὴ π κὲ ἔ ὕδωρ
 ὀ ἐπῆρζον, ἀνέφερον, ὅπ τε μῆμε-
 ρον σφίσι τὸ ἀνυδρον ἐλεγετο εἶναι,
 κὲ ἐν φῶσῃ πικρῶ ἀει ἐνέδρας ἐ-
 νίγιοντο, ὅση ἀπιστώτες μὲ πῆσι
 ἀσθημῶδῆσι τὸν ποταμὸν ἰδεῖν,
 ἡρῶν μῆσι δὲ ἐπῆρζον ἀγροθῶν καὶ
 ἡδύμων κὲ ἔσθων, κὲ τὸ Ρασκου-
 πολιν, ὅτε ἰδοῖεν ἀειλάδοντα ἔ πα-
 ρεσφιδουῖα, ἐλαδῶρζον κὲ ἔσθα-
 λον. Βίβλου ἢ αὐτὰς ἰκετῶδον
 ἐκπῆσθαι τὰ λοιπὰ μετ' ἐν φη-
 μίας, ὁ ποταμὸς ἀει ἐσπῆρζον ἐα-

ipsum Sarpurum montem die-
 rum trium, inaccessum homini-
 bus ad eam diem, ob rupes, a-
 quae inopiam, saltusque densis-
 simos: quod si non pigeat a-
 quam secum ferre, & viam an-
 gustam munire quantum suffi-
 ciat ad transitum, non fore con-
 spicuos ne avibus quidem propter
 condensitatem arborum: quarta
 verò die venturos ad Harpellum
 fluvium, qui in He-
 Harpellus
 fluvius.
 ter esse unius etiam diei: quò
 ubi pervenerint circumventuros
 hostem, ut nullum effugium ei
 pateat. Placuit hoc consilium
 ut in rebus difficilibus, maxi-
 mè quòd sperarent in potestate
 se habituros inclusas in medio
 tantas hostium copias. Ergo
 praemittitur pars quadam, com-
 missa cura muniendae viae L. Bi-
 bulo & Rascupolidi. Illi magno
 labore pergebant tamen festinè
 & alacriter, tanto magis quòd
 praemissi quidam redierant nun-
 tiantes se vidisse fluvium ex pra-
 alta specula: quarto verò die
 fessili labore ac fini, jam defi-
 ciente quam secum ferebant a-
 qua, reputabant praedictam sibi
 triduanam tantummodo aquae
 inopiam, consternatique subito
 insidias suspicabantur, non quòd
 non crederent nuntiantibus vi-
 sum fluvium, sed quòd putarent
 duci se aliò, mcestos clamores
 edebant, Rascupolim quoties
 Rascupolis
 circumcursantem hortantemque
 luxis &
 convitiis
 petitus.

649

viderent, faxis petentes & convitiis. Bibulo autem rogante sup-
 pliciter ut perdurarent bonis avibus, fluvius circa vesperam con-
 spectus

spectus est à primo agmine: con-
 clamatumque ut par erat hilariter
 præ gaudio, clamorem proximis
 excipientibus usque postremum
 agmen. His cognitis Brutus Cas-
 siusque raptim per eandem viam
 traduxerunt exercitum reliquum.
 Nec tamen hostem hoc iter omnino
 latuit, nec circumventus est: nam
 Rascus frater Rascupolidis ex
 clamore suspicatus rem exploravit:
 & ut vidit, miratus est per squalen-
 tem ariditate viam transisse tan-
 tas copias, quam ne feris quidem
 putabat propter tales saltus
 perviam: renuntiavitque Norbano
 omnia. Ille cum suis noctu fugit
 è Sapæis versus Amphipolim:
 & ambo Thracæ celebrabantur
 in exercitiis, alter quòd per
 ignotas vias duxerit, alter quòd
 eum id non latuerit. Cassiani
 verò mirifica audacia Philippos
 pervenere, quòd & Cimber ad-
 vectus est, & omnes copiarum
 convenerunt.

Rascus
 frater Ra-
 scupolidis
 fratris
 consilium
 detegit.

650

Philippo-
 rum situs
 & varia
 nomina.

Ea urbs olim Datus nomina-
 ta est, & antè etiam Crenides,
 quòd κρήνας, id est, fontes cre-
 bri circa eum tumulum scaturiant.
 Hunc locum, ut opportunum bello
 adversus Thracas gerendo, Philip-
 pus munit, & appellavit de suo
 nomine. Sita est urbs in prærupto
 tumulo, totam ejus latitudinem
 occupans. Habet à septentrione
 saltus, per quos exercitum Cassianum
 traduxit Rascupolis: versus meri-
 diem est ei proxima palus, quam
 mare excipit: versus Orientem

αὐτο τοῖς πρώτοις, ἔ βοῆς ὡς ἐπι-
 κός ἰλαρός ἐπὶ τῇ χειρὶ ἡγουμένη
 ἢ βοῇ μεταλαμβανόντων αὐτῶν τῶν
 κατόπι ἐξῆς, ἐπὶ τὰς ὑστάτους πι-
 εριθεί. Βροῦτος δὲ ἢ καὶ Κάσσιος ἐ-
 πὶ ἐμπεδῶν, ἰετο αὐτίκα δρομῶν
 διὰ τὴν τετραμήνην, τὴν ἄλλοι στρα-
 τῶν ἄγοντες· ἔ μὲν ἑλατόν γε τὰς
 πολέμιους ἐς τίλην, ἔδει ὡς ἑλα-
 βῶν αὐτούς· ὁ γὰρ τοῖς Ράσκου ὁ
 ἀδελφός τῆς Ρασκουπόλειδος ἐν τῇ
 βοῆς ὑπονόησας ἐπισκέψατο, ἔπε
 γνώμων ἰδὼν, ἐθαύμασε ἔ μὲν ὅ-
 δὸν αὐτὸν ἐλθόντων στρατῶν τα-
 σῶνδε, ἡ δὲ εἰς ἡμεῖς ὡς τοὺς ὁδῶ-
 σι διὰ τῶν ποταμῶν ὕλης, ἔ ἀνηκει-
 λε τοῖς ἀμφὶ τὴν Ναρδανόν· οἱ δὲ
 νυκτὸς ἐφάσθησαν ἐν τῇ Σαπαιῶν ἐπὶ
 Ἀμφιπόλειος. ἢ οἱ Θράκες ἀμφὶ
 διὰ τὸν ποταμὸν ἦσαν ἐν τοῖς ὑστα-
 τοῖς, ὁ μὲν ἀγνωστὸν ἀράγων,
 ὁ δὲ ὅσον ἀγνωστῶν. οἱ δὲ ἀμφὶ
 τὴν Βροῦτον ἐν περὶ λόγους τοῖς ἐς
 Φιλίππου παρῆλθον, ἦσαν αὐτοῖς
 ἔ ὁ Τύλλου ἐπιμαχίην, ἔ πῶς ὁ
 στρατὸς συνελθὼν δὲ.

Οἱ δὲ Φίλιπποι, πόλις ἐστίν, ἢ
 Δάτιον ἀνομιζέτο πάλαι, ἔ Κρη-
 νίδες ἐπὶ αὐτῷ Δάτιον κρήνας γὰρ
 εἶσι αὐτῷ τῷ λόφῳ ναμύτων πολ-
 λῶν Φιλίππου δὲ ὡς εὐφροῦς ἐπὶ
 Θράκης χερσὶν ἀχρῶσά τε, καὶ
 ἀφ' ἑαυτῆς Φιλίππου αὐτοῦ ἐπὶ.
 εἰ δὲ ἡ πόλις ἐπὶ λόφῳ ἀνεκρή-
 μιν, τοσαύτη τὸ μέγεθος, ὅσον
 ἐστὶ τῷ λόφῳ τὸ εὖρον· ἢ δὲ ἢ αὐτῶν
 μὲν ἀρετῶν δρομῶν, δὲ ἂν ὁ Ρά-
 σκουπόλις ἦραγε τὰς ἀμφὶ τὴν Βροῦ-
 τον, αὐτῶν δὲ τῇ μεσημέρῳ ἑλὸς
 ἐστὶ καὶ γάλασσα μετ' αὐτὸ, καὶ δὲ
 πῶν ἑῶν, τὰς σενὰ τὰ Σαπαιῶν τε
 καὶ τῶν

ἢ Τουρπίλων, ἐν δὲ τῷ δούσιω, πῶς μίχρη Μουρκίνου τε & Δραβίσκου, ἢ πόλεμος Στρυμόν, τελευτήσαντων ἢ πύργους τε σάδιον, εὐφορον πῶς ἢ κελόν, ἐντα ἢ τὸ πᾶσι τῇ Κόρη φασίν ἀντιζούρρη ἡνέως, ἢ ποταμός ἐστι Ζυγάκτις, ἐν ᾧ ἔχεις περῶν τῶ, τὸ ἄρμα τὸ ζυγὸν ἀξίω λέγεται, ἢ τῷ ποταμῷ ἡνέως τὸ ὄνομα. κατὰ φέρεις δὲ ἐστὶ τὸ πῶσιον, ἀς ἐπιδόξιοι μὲν ἐναι τοῖς ἀναγιν ὄρωσιον ἐν τῷ Φιλίππων, ἀνὰ τὶς δὲ τοῖς ἐξ Ἀμφίπολιως βίαιζομένους. Φιλίππων μὲν οὐκ ἐστὶν ἐπὶ τῶ λῶφῶ & κερκον, δὲ Διοπόσσου λίγελιν, ἐν ᾧ καὶ τὰ χερύσθῃ ἐστὶ τὰ Ἀσylum καλέμεθα. ἀπὸ δὲ Φιλίππων δέκα σάδιους ἀσπιδοντι δύο ἐστὶν ἄλλοι λῶφοι, Φιλίππων μὲν αὐτῶν ὅσοι ὄντα καλέμεθα σάδιους ἀφῆσταις, ἀλλήλων δὲ ὅσοι ὄντα, ἐν οἷς ἐπρατοπέδισσαν, Κασσιῶ μὲν ἐπὶ τῶ πῶσι μεσημέριον, Βορστῶ ἢ ἐπὶ τῷ Βορείου, ἢ τῶν ἀμφὶ τὸν Νορδανὸν ἰσχυροῦσται σάδιε πῶσιον. Αὐτῶν ἴον τε ἢ ἐκωθῶντο πηλοῦσται, Κασσιῶ ἰσχυροῦσται δὲ ἴον ἐν Ἐπιδάμενῳ ἢ τὸ πῶσιον ἢ ἐκωθῶντο κελόν, ἢ οἱ κρηνοὶ ἐκωθῶντο πῶσιον τὰ ἢ ἐκωθῶντο αὐτῶν, τῇ μὲν ἴον & λιμναί μελέχει τῷ Στρυμόνῳ, τῇ ἢ τὰ σενὰ ἢ ἀτελῆ ἢ ἀνὸ δῶτα. τὸ δὲ μέισον πῶν λῶφων τὰ ἴον σάδια, διοδῶ ἢ ἐς τὴν Ἀσίαν τε καὶ Ἐγγράτιον, κατὰ περὶ πύλας & ἀνὰ διετεχῶν ἀπὸ χερύσθῃ ἐς χερύσθῃ, ἢ πύλας ἐν μέσῳ κατέλιπον, ἀς ἐν ἐναι τὰ δύο ἐκωθῶντο δῶ ἢ ἢ ἢ πῶσιον αὐτῶν ποταμός,

Turpilorum: ex occidentali latere campi patent usque Murcinum Diabiscumque oppida & Strymonem fluvium circiter ccc l stadiis, fertiles admodum & amoeni: ubi raptam dicunt Proserpinam dum flores legeret: praefluitque amnis Zygactes: in cuius trajectu ajunt Hutonem fregisse currus jugum, & ab eo casu Graecos nomen indidisse fluvio. Est autem declivis ea planities descendentibus à Philippis, acclivis verò ab Amphipoli ascendentibus. Non longè à Philippis abest alter tumulus, quem Bacchi dicunt: in eo sunt aurifodinae quas Asylum vocant. Inde ad decimum stadium progressis offerunt se alii duo tumuli, distantes à Philippis octodecim stadia, octo verò à se invicem: in quibus castrametati sunt, Cassius in meridiali, Brutus in septentrionali. Nec amplius Norbanum cedentem persecuti sunt: nuntiabatur enim appropinquare Antonium, Casare ad Epidamnum relicto propter valetudinem. Ea planities aptissima erat committendo praelio, sicut colles praerupti castris metandis: nam ex altero latere paludes stagnaque habebant usque Strymonem fluvium, ex altero aspreta nullis callibus pervia: medium inter tumulos octo stadiorum spatium, transitus erat Asiam ex Europa petentibus, quasi porta quadam: in eo transversum murum à castris ad castra extruxerunt, relicta porta in medio, ut bina castra unirent. Praeterflue-

Proserpina ubi rapta. Zygactes amnis.

Bacchi tumulus. Aurifodinae.

651

Ganga a-
mnis

bat & amniculus, quem Gangam five Gangitem dicunt: à tergo erat mare, tutam stationem claffi, & castris victualia præbiturum. Thafum centefimo ftadio diftantiem habebant pro horreo: trirèmes ad feptuagesimum ftadium in portu Neapolitano collocarunt. Hac opportunitate locorum lati cafta muniebant.

Cafta An-
tonii &
Caffii.

Antonius interim cum exercitu raptim iter faciebat, ut Amphipolim occuparet, fedem belli facturus: & quia munitam à Notbano invenit ut fibi venienti efferet receptaculo, gavisus, apparatus in ea reliquit cum una legione præftidiana, præfectoque Pinario: ipfe admodum audenter progressus longè, cafta metatus efl in plano, dirempta ab hofte octo tantum ftadiorum fpatio. ftatimque apparuit quanto potior effer illorum quam horum caftro- rum conditio: illi erant in colle, hi in planitie: lignabantur illi è montibus, hi è paluftribus: illi aquabantur è fluvio, hi è puteis quos mox effoderant: com- meatus illi à propinqua Thafò advehebant, hi ab Amphipoli per viam c c c l ftadiorum. Videtur tamen neceffariò feciffè id Antonius, præoccupatis jam ab hofte collibus, reliqua planitie humili, ftagnante interdu a- quis fluminis fecundum quòd in effoffis puteis fontes copiofi aquæ dulcis inveniebantur. Ea audacia quamvis à neceffitate profecta, hofte terruit: confiderantes ftatim ex itinere tam pro-

όν Γάγγαν πηϊς, οί δὲ Γαγγίτιω λέγουσι, & Θάλασσαν ὀπιδεν, ἐν ἧ καὶ ταρμεία & εὐορμισμῶν ἑ- μελλον ἔξεν· Θάσσαν μὲ δὴ ταρμείων δῶπο ἔκρητον σταδίον ἔσταν ἐπίθειτο· εὐορμισμῶν δὲ ταίς περὶ τῆς Νεαν πόλιν δῶπο ἑξοδμηκῶν τε σταδίων. οί μὲ δὴ γαίοντες τῶ γαίον, τῶ στρατόπεδον ἀχέρον.

Ἀντωνίου δὲ ὠδῶν μὲ σὺ τῶ στρατῷ μετ' ἐπιθέτως, τῶν Ἀμφι- πόλιν ἐδῶλον ἐς τῶν ἰσθμῶν τῶ μῆκος ἀπελάσων· ὡς ἢ αὐτῶν ὄ- ρεν ἀχρῶν ἀδῶν οί ἀπὸς τῶν ἀμφι τῆ Ναρβανόν, ἡδῶν, καὶ τῶν πε- ρασησῶν ἐν αὐτῇ κρατέλιπε μετ' ἐνὸς τέλους, οὐ Πινάριον ἡγεῖτο· αὐτὸς ἢ μῶλον φρασίως πολὺ ἀπε- ελθῶν, ἐστρατοπέδον ἐν τῶ πεδίῳ, σταδίου ὀκτώ μόνους δῶπορον δῶπο τῆ πολέμων & ἐν τῶν ἰσθμῶν ἡ τῆ στρατοπέδον ἐλαπίσας τε καὶ πλεονεξία. οί μὲ ἢ ἔσαν ἐπὶ κρη- νῶν, οί δὲ ἐν πεδίῳ, καὶ οί μὲ ἐβυ- λῶντο δῶπο τῆ ὄρων, οί δὲ δῶπο τῆ εἰλους; & ἐδῶντο οί μὲ ἐν πελά- γῶν, οί δὲ ἐν φρεάτων ὡν αὐτί- κῶ ἀφανήσαν, τῶν τε ἀρῶν οί μὲ δῶπο ὀλίγων σταδίων ἐπηγοντο ἐν Θάσσαν, οί ἢ δῶπο πενήκοντες καὶ τετρακῶν ἐξ Ἀμφιπόλεως· ἐδῶν γε μῶν ἐξ ἀναγκῆς ὁ Ἀντωνίου ἄ- δε πρῶτον, κρηνῶν μὲ ἐδῶν ὄντων ἑτέρῃ, τὸ δὲ ἄλλο πεδίον οἷα κρη- λοτερον ἐκλήμαζοντο· εἰσῆτε τῶ ποταμῶν, παρ' ὃν & τῶν πηγῶν τῶ ὄρουσῶν φρεάτων γλυκῆς τε & δαψύλους ὕδατος· ἐνεργῶς τὸ τε γε μῶν πόλιν, οί καὶ ἐξ ἀπορίας ἐγενετο, κρατέλιπε τῶν πολέ- μων, ἰσθμῶν ἔστα καὶ ἐν τῶν ἐξ ἐ- φῶδον σὺν κρατεροῦν περὶ στρα- τοπέδον.

πολιεύσαντες. Φεβριλά τε ηγήσαν
πολλά, κη πάντα κη σπουδίω ά-
χυρωσι παφρσι & τεχρσι κη χειρ-
καμκρσι. άρχρσει δέ & οι πολέ-
μοιοι όπι αυτοίσι έλεπεν. ό δέ
Κάσσιος τίνω άρμύλω & Α'ντωνίου
μνησάδη έσταν όρών, διετηρχίζεν ό
έπι μόνον αυτοίσι έλεπεν ές τό έλθ-
δασ & στραπέδου Δ'α. σπεισσηται
υπερσφέν, ώς μηδέν έπι άτερχ-
σον είναι, πλίνω κη πλδρωσι Βρ-
τα μ' έπι τώ δώτερημω, Κάσσιω δέ
τό έλθ, κη τίνω θάλωσσω έπι
τώ έλθ, τώ δ' έν μέσσω πάντω διε-
ληπώ τάφρω κη χειρωσι κη τερχ-
& πυλαις. έτα μ' άρχρσρωτο άυ-
τών ενάστρσι. κη έν τούστω μίμοις
ίπ πύοις κη άκρσθολισμοίς επείρων-
το άλλήλων.

Ως δέ εξείργασθό πάντω όσα έ-
πινόουσι, & ό Κάισαρ άφίετο, έ-
πα μ' έρήωδθό ές μάχην, φρσειρ
δ' έπι τώσ στω τάξει & στρατώ κη
μίζωρω, οι μ' άμφί τ' Καίσα-
ρω ένδύς εξέπισσαν ές μάχην, οι
δ' άμφί τ' Βρούτου άντιέστρωσαν
μ' έπι τ' ύψηλοτέρω, & κρησάσιν
δέ. & ηδ' έννάκισσεν ές τίνω μά-
χην επείρωδθ, τώσ άρχρσίς έλπί-
ζοντες άντρωσθί τωσ πολέμοιυ. λώ
δ' τώ μ' περ έπικρτέροις άντεκρησίδε-
κω σολιπών τέλη, τοίς μ' άμφί
τ' Βρούτου ένδόντω τώσ δ' ενδ' μ' ό-
τοίς δ' άμφί τ' Καίσαρω κη έ-
πλόνωζον ένκρτέρωθεν, ίπ πώσις δ' ά-
κρσ τοίς ένκρτέρωθεν Θρακίοις ή-
σασ, Καίσαρ μ' κη Α'ντωνίω μύ-
ελοι & τερχίλοιο, Βρστω δ' κη
Κασσίω δις μ' έλοιο. ώστ' έπλόνει
μ' άνδρών κη θρωσέ κη δρστέ

pinquo loco castra contemptim
posita: quapropter multa castella
exstruxerunt, vallóque ac fos-
sa & muro communierunt, An-
tonianis quoque quantum res
postulabat munientibus. At Cas-
sius videns infánium impetum
Antonii, spatium angustum inter
paludem & sua castra, negle-
ctum prius permuniit, nequid
immunitum esset, rupibus latus
castrorum Bruti protegentibus,
Cassianorum veró, palude mari-
rique deinceps: cetera in medio
fossa vallóque & muris ac portis
intersepta erant. Hæ fuere muni-
tiones utrorumque. in quibus ab-
solvendis dum occupantur, ve-
litationibus tantum & equitum
excursionibus utrinque faciebant
virtutis periculum.

Ut veró suprema operibus ma-
nus est imposita, & Cæsar in ca-
stra pervenit, nondum ad con-
flictum satis validus, lectica ordi-
nes circumvectari solitus, Cæ-
sariani statim explicarunt aciem.
Ex adverso Brutus suos instruxit
in editiore loco, non descendit
tamen: non placebat enim præ-
lio decernere, quod sperarent
hostem laboraturum commea-
tum inopia. Pariter utrinque
Copia u-
undeviginti legiones constite-
triusque e-
xercitus.
rant, sed in acie Bruti nonnihil ad-
justum numerum decrat, con-
trà in Cæsarianis erant aliquot su-
pernumerarii: equitum, annu-
meratis utrinque Thracum auxi-
liis, Antonius cum Cæsare habe-
bat XIIIIM. Brutus & Cassius

652

XXM. Itaque multitudine virorum, audacia virtutēque impe-

Brutus &
Cassius ar-
mis no-
lunt de-
cernere.

ratorum, armis & apparatu pulcherrimum utraque acies spectaculum præbuit: sed otiosæ per multos dies, Cassianis prælium detestantibus, & difficultate annonæ hostem fatigare cupientibus, quum ipsis omnia suppetent ex Asia, & ex propinquo per mare subveherentur, hostes in regione infesta laborarent inopia. nam neque negotiatores ex Ægypto sumere quicquam poterant, fame tunc oppressa: neque ex Hispania aut Africa Pompeius, neque ex Italia Murcus & Anobarbus sinebant commectus advehi: Macedonia verò Thessaliâque non diu sufficere poterant, quæ tum solæ alebant exercitum.

Commen-
tum Ca-
saris.

653

Id non ignorantes Cassiani bellum ducebant: quod Antonius veritus statuit eos ad pugnam cogere: cogitavitque num posset clam per paludem viam efficere, ut hostibus à tergo commectus ex Thaso subvectionem intercluderet. Productis igitur rursus in aciem aliquoties signis omnibus, ut videretur adesse totus exercitus, deducta inde parte noctes atque dies aperiebat in palude angustum transitum, detondens arundines & aggerem excitans munitum utrinque macerie ne dilaberetur, profundiora sternens publiciis pontibus per summum silentium: conspectum enim hostibus adimebant arundines relicte circa transitum. In hoc opus insumptis decem diebus, cohortes expeditas noctu

σπερηγῶν, καὶ ὁπλοῖς καὶ παρασκευῇ λαμπροτάτην ἐκστέρων παρατάξιν ὁφθῆναι, ἀπερακτοὶ δὲ ἐς πολλὰς ἡμέρας, ὅσην ἐβέλωντο συμπολικεῖσθαι ἀμφὶ τὸ Βρεῦτον, ἀλλὰ ταῦς ἀγροῦς ἀπεσκευαζήν τας πολέμιους, αὐτοὶ μὲν ἔχοντες τὴν Ἀσιαν χερσηγῶν, ἔξ ἐγγύων ὡς πάντα τῆς Ἰταλίας περιβόητοι, τοῖς δὲ πολέμοις ἐδὲν ὄν δαψιλῆς ἐδὲ οἰκίον· ἔτε γὰρ τι δι' ἐμπορῶν παρ' Ἀγύπτου λαβεῖν εἶχον ἰσὺν λιμῶν τὸ χωρὸς δεδαπαιημένης, ἔτε ἐξ Ἰσθμοῦ ἢ Λιβύης τῆς Περμπήιον, ἔτε οὐ τ' Ἰταλίας τῆς Μερκον ἢ Δομῆτιον· ὅσην ἐς πολὺ εἰ αὐτοῖς ἐμελλόν ὄρεσθαι Μακεδονία τε ἔθ' Ὀρεσσαλία, μόνον σφίσιον οὐ τὰ τότε χρηρηγῶται.

Ὡς οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Βρεῦτον ἐν-θουσιάζοντο μέγιστα, διέτριβον. ὁ δ' Ἀντώνιος αὐτὰ δεδῶκε, ἔργα βιάσασθαι τὰς ἀγροὺς ἐς μάχην, καὶ ἐπινοήσεν εἰ διώκων βιάσασθαι τὸ ἔλος ἐργασασθαι λαδῶν, ἵνα κατόπι τῶν ἐχθρῶν ἐπ' ἀγνωσίαν ἤνοιοντο, τὴν ἀγροῦν σφῆς ἀφιλοῖτο τὴν δὲ τῆς Θάσου κερμησθῆναι. ἐκπαύσων οὐδ' αὐτὸς ἐκίσσεται ἐς μάχην τὰ σημεῖα τῶν στρατῶν πάντα, ἵνα ὅλον ἐπιτετάχθαι νομίζοιτο, κέρει πνὶ νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας ἐκστῆν ἐν τῷ ἐλῷ διῶδον σενῶν, κείρων τε τῶν δόνακων, καὶ χιμῶν ἐπιβάλλων καὶ λίθων ἐκστέρων, ἵνα μὴ τὸ χωρὸς ἀποπίπῃ, τὰ δὲ βαδεία διαταροῦ καὶ ἐμφύσθαι μετὰ σιωπῆς βαθυταῖς· ἀφῆρητο δ' τὴν ὄψιν τῶν ἐργῶν τὰς πολέμοιους ὁ πύφικος ἐπὶ δόναξ ἀμφὶ τῇ διόδῳ· δέκε δ' ἡμίσεως ἐργασθῆναι οὐδὲ, ἐστέπει-
mifit: quæ occupatis ulterio-

Je lo-

ψη δόχους ὀρθίους ἰκνὸς ἄφω, κῆ
 πε ἱρμυά τ' ἐντὸς κατέλαβες, κῆ
 ἱεροκασπε Φρουρία ὀμοῦ ποδικά· ὁ
 δὲ Κάσιος ἔκαστοπλάγῃ μὲν ἔρ-
 ρου τὴν ἐπινοίαν τε καὶ κλοπῆν·
 ἀντιπινῶν ἧ δόπτεμάς τε φού-
 ραι τ' Ἀντωνίου, διεπίχριζε ἔαυ-
 τὸς ἐπιχώριον τὸ ἔλθ' ἄπειν, δῆ-
 χόληρον δ' ἔφρατοπέδου μίχρη
 τῆ θαλάσσης κῆπταν ὁμοίως κῆ γε-
 φυρῶν, κῆ τ' ἡρώσκει τοῖς σεελ-
 φώμασιν ἐπιπείεις, καὶ τὴν ὑπό
 Ἀντωνίου γαληνηδρῶν διόδον ἀπο-
 λαμβάνων, ἵνα μήτε ἐνδραμῆν αὐ-
 τὸν οἱ ἔνδον ἔτι διωηδέων, μήτε ἐ-
 κείνῳ αὐτοῖς ἐπιβῶηθ' ἐν τῷ περὶ ἧ
 ὁ Ἀντῶν· ἴδαν ἀεὶ μεσημβρίαν,
 ὡς ἔχειν αὐτίκῃ συν ὀρη τὴ καὶ
 ὄρη τ' φρατῶν τ' ἴδιον ἐπὶ γάτερον
 πεταγμένον ἤδη ἐπιπέφων εἰς τὸ
 Διαιτέρισμα τῆ Κασίου, μεταξὺ
 τῆ ἑλούς ἔφρατοπέδου, σπῆρα
 φέρων ἔκλιμακας, ὡς ἐξέλων αὐ-
 τὸ κῆ παρῶδιστον εἰς τὸ τῆ Κασίης
 φρατοπέδου· γαληνηδρῶν ἧ αὐτῆ τῆ
 ὄρου συν τὸ μὴ πλάγιον τε κῆ
 πῶς ἀιαντες, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ με-
 τῆρχμοι πῶν φρατοπιῶν ἐκατέρων,
 ἀειλήγουσι οἱ τῆ Βορύτα φρατιῶ-
 τιν ἐπὶ τῆ ὕρει, ἀδὲ μάλ' α φρα-
 σίας αὐτες ὄντας ἐνὸς πῶν ἐχθρῶν
 Διαιτέριων, κῆ ἐπέδομον αὐτοῖς
 ἀνὸ κίλδισται πῶς τινῶν ἐν τῆ ἡγ-
 μῶν ἐπιπύμας, κῆ ἐκτενοῖ
 εἰα πλάγιος ἀδρῶς ἔς κατελά-
 βων· δῆξ ἀδρῶν δὲ ἄπαξ ἔρρου, κῆ
 τῆ Κασίης φρατῶν πεταγμένῳ
 μάλ' α κῆ σφῶς, ἐπέδομον, κῆ
 πεφάντες ἑδῶλον, μίχρη κῆ τὸ
 φρατοπέδον ἐξέλων, ὁ κῆ τὸν ἴδιον
 Ἀντωνίου τε κῆ Κασίης, Κασίης
 αὐτῆ δὲ ἐνὸς πῶν ἔνδον ὄντων ἄντων,

bus locis aliquot natura munitis,
 multa castrilla vallata perfece-
 runt eodem tempore. Ad id commen-
 tum tam bene dissimulatum Cas-
 sius obstupuit, & ut arte artem
 illuderet, exclusurus ab eis cas-
 tellis Antonium, transversum
 septum egit per totam paludem
 à castris usque ad mare, ad imita-
 tionem alterius operis continua-
 tis sublicis pontibus & aggeri-
 bus, interruptaque via quam An-
 tonius fecerat, ut nec qui transie-
 rant se possent recipere, nec sub-
 mitti possent eis auxilia. Quod
 ubi vidit Antonius circa meridi-
 em, ita ut erat, confestim cum
 impetu & ira suum exercitum in
 altero cornu stantem vertit ad
 murum Cassii, pertinentem à
 castris ad paludem, ferramenta
 secum & scalas ferens quasi hoc
 expugnato penetraturus ad cas-
 tra Cassiana. Eos tam insolenter
 adverso clivo transversim per
 ipsum quod utramque aciem di-
 rimebat spatium currentes non
 tulerunt Bruti milites, ignomi-
 niosum rati, si viri armati adver-
 sarios impune prater ora sua si-
 nerent evadere: & non exspe-
 ctato imperio, tantum ad unius
 tribuni mandatum irruentes in
 eos ex latere, occiderunt quot-
 quot ad manus venerent: com-
 missoque semel pralio, mox se
 vertebant ad oppositam sibi Cas-
 sari aciem, coactamque terga
 vertere, persecuti etiam castris
 fiterunt sunt, quæ illi communia
 fuerunt cum Antonio: Ca sare
 tum absente propter somnium,

Caesar ab-
 est à pralio
 propter
 somnium
 oblatum.

& eam diem cavente, ut ipse
 scriptum reliquit in suis com-
 mentariis.

654

Tum Antonius ut vidit cœ-
 ptum prælium, gavisus est quòd
 hostem eò compulisset: reverti
 tamen in campum iudicavit sibi
 inutile, ne convertens aciem
 turbaret ordines: sed continuato
 ut occiperet cursu, in adversum
 cliyum evasit contemptis telis
 supernè volantibus, donec imp-
 egit in aciem Cassii, loco se non
 moventem, & attonitam nec o-
 pinata audacia, quam ubi perru-
 pit in signi ausu, septum illud
 transversum invasit magno imp-
 etu, & convulso vallo, fossa op-
 plera, muro subruto, stationem
 pro porta oppressit, contem-
 ptisque missilibus per portam in-
 trofiliit: ceteri per diruta muro-
 rum penetraverunt, quidam et-
 iam per stragem cadaverum a-
 scenderunt. & hac omnia tanta
 celeritate, ut succurrentibus qui
 in palude operabantur, ipsi jam
 expugnatis muris occurrerent,
 & his quoque eodem impetu
 profligatis compulsisque in palu-
 dem, reverterentur jam in ipsa
 castra Cassii, duntaxat qui cum
 Antonio per murum irruerant,
 reliquis extra murum cum hoste
 confligentibus: castra enim ut
 firma perpauci custodiebant, quò
 facilius capta sunt, jamque etiam
 extra Cassiani vincebantur: &
 cognito quòd castra sint amissa,
 turpi fuga dispersi sunt. Atque ita
 æquo Marte pugnatum est, pro-
 fligato per Brutum sinistro cornu

Cassiano-
 sum clades
 & fuga.

Bruti ab
 altera par-

ἀλλὰ φυλαξαμένους τὴν ἡμέραν,
 ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ὑποσημασίαισι ἐ-
 γράψεν.

Ὁ δὲ Ἀντώνιος ὄραν τὴν μεί-
 χλω σωερίσθησαν, ἤδη μὲν ὡς ἀ-
 νιγκήσας (πεινὸν γὰρ ἐπὶ ταῖς ἀγ-
 ραῖς ἐδίδει) ἀναστρέφειν δὲ εἰς τὸ
 πεδῖον οὐκ ἔκρινε, μὴ τὴν φάλαγγα
 ἀνελεῖσθαι περισφίσειν, ὡς δὲ ἔ-
 ξάμηνος δὲ εἶχεν ὀμίης, ἐφίπτο
 δρόμον κῆ ἀνέβαινε, βαλλομένης τε
 καὶ χαλεπῶς, μίγξει βιαζόμενος
 οὐκ εὐρυστὴν τῆ φάλαγγι τῆ Κασσίου
 τὴν τάξιν τὴν δεξιόθεν φυλασ-
 σουσα, & τὸ γυνομένον ὡς ἀλογον
 κρατεροπληγώδη ἰσχύος δ' αὐτὴν
 ὑπὸ τὸ λυμῆ, ἐπὶ τὸ Διαιτήριον
 ἄρμα τὸ μεταξὺ τῆ τε ἑλούς κῆ τῆ
 στρατοπέδου, τοῖ τε χεῖρασι ἀνα-
 σσῶν, & τὴν πύφρον ἐγκρανῶς, κῆ
 τὸ οἰχοδόμημα ὑπορούσων, & τὰς
 οὐ ταῖς πύλας κρατεροφύσων, κῆ
 τὰ ἐπιπίπθοντα οὐκ ἔτεγχος ὑπο-
 μένων, ἕως αὐτὸς ἐσήλατο Διαιτῆ-
 ρων ἰδῶν, ἔπειτα δὲ ταῖς ὑπο-
 ρυκίας ἐσήλατο, οἱ δὲ κῆ τοῖς πε-
 πτωκόσιν ἐπανέβαινον, & πάντας ἑ-
 τας ἐγίγνετο ὕψους, ὥστε τοῖς τὸ
 ἐλῶ ἐραζόμενοις ἐπιβουλεύσει ὑπο-
 λυτων, ἐλόντες ἤδη τὸ Διαιτήρι-
 ον προσέβησαν κῆ τὰς δὲ οὐκ
 ὀρητὴν βίωσαν, & ἐς τὸ ἐλῶ κρα-
 σῶτες, ἐπανήσαν ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ
 στρατοπέδον τῆ Κασσίου μίγξει σὺν τῆ
 Ἀντωνίου, ὅσσι τὸ Διαιτήριον
 ὑπερέβησαν, ἔπειτα πάντας ἐκεί-
 ραν οὐκ ἔτι ἀλλήλοισι μαχομένων. τὸ δὲ
 στρατοπέδον ὡς ἐρυμνοὶ ὀλίγοι παύ-
 σαν ἐφύλασσον, ὅθεν αὐτῶν ἐνμα-
 ρῶς ἐκρήθησαν ὁ Ἀντώνιος ἤδη δὲ
 ἐξῶ τῆ Κασσίου στρατός ἦσάντο, κῆ
 τῆ κρατεροπληγῆ ἰδῶν τῆ στρατοπέδου,
 διασεύει-

διασίδαιτο ἀκρόσμως· ἢ τὸ ἔργον
λύσπελις ἐκστέρως & ὄρησιον, Βρῆ-
τός τε τὸ λεγὸν τῶν πολέμων ἐτέ-
ραπτο, ἢ τὸ στρατοπέδον ἤρηκ,
Αἰνάνιος τε Κασσίου κοστώ, συν
ἀμνησῶν τὸν τὸ στρατοπέδον ἐ-
πὸρθη, Φόνος τε ἰὼ ἐκστέρων ποι-
κίλθ· ἰσὸς ἢ μεγέθους πεδίου τε
ἢ κρηιορτῶ τῶ ἀλλήλων ἠγνοου,
μῖχελ ποτὲ ἐπίδοντο, & τῶς λοι-
ποὺς ἀνεγύλωσ· οἱ δὲ ἐπανήσεν
ἀχθοφορῶς ἐοικότες μῶλλον ἢ στρα-
πιωταις, καὶ ἐδὲ τότε ἀλλήλων ἠ-
δάνοντο, ἐδὲ καθέωρων ἐπεὶ ῥί-
ψαντὶς γὰ ὅσα ἔφερον οἱ ἔτεροι μί-
γα ἀν ἐργάσασθ· ἢ τῶ ἔτερον ἀ-
στωπῶν τῶς ἄδὲ ἀχθοφοροῦτων. τ
δὲ ἀεὶ δὲ μὸν τῶ ἀπὸ τῶν ἰωνῶν ἐκ-
ζουσι, τῶ ἰδὲ ἀμφὶ τῶ Κασσιον ἐς
ἐκτακίχλις συν τοῖς περὶ τῶν ἰσ-
στῆραυσι· ἢ ἰσὸς, τῶ ἀμφὶ
τῶ Καίσαρῶν διπλάσιονα.

Κάσσιος ἢ ἐξ αὐτῶ ἀπὸ τῶν
σμάτων ἐξέωσ, & ἐδὲ ἐσελθεῖν ἐ-
π ἔχεν ἐς τὸ στρατοπέδον, ἀνδρα-
μῶν ἐς τῶ Φιλιππων λοφον, ἢ τῶ
γυγνὸν ἀνα φέωρα· ὅσα ἀεὶ ἰσὸς ἢ
αὐτῶ ἀπὸ τῶ κρηιορτὸν ἐδὲ πῶν τε
ὄρων, ἀλλ' ἢ τὸ στρατοπέδον ἰαυτῶ
μῶν ἐλημμένον, ἐκείλωσε Πινδῶ-
ρον τῶ ἰσκαπτις ἢ ἀσκαπτισῶν οἱ ἢ
ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ
Πινδῶρον, ἀσκαπτις τις ἀγγέ-
λων βεβῶτον ἐπὶ τῶ ἀπὸ τῶ νικῶν, ἢ
τὸ στρατοπέδον τῶ πολέμων πορθεῖν·
ὁ ἢ τῶ μὴ τῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ
,, Νικῶν λέγε αὐτῶ πῶν τῶ νι-
,, κῶν ἐς ἢ τῶ Πινδῶρον ἐπὸ τῶ ἀπὸ τῶ
,, Τι βροδῶνεις, ἔφη, πῶ τῶ ἐμῶ
,, ἀπὸ τῶ με δὲ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ
Πινδῶρον τῶ δὲ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ
τῶ σφαιλῶ ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶ ἢ πῶν

hostium & castris captis: diver- te victo-
sa parte Antonio post devictos ria.
Cassianus incredibili audacia ca-
stra quoque vastante, multis u-
trinque per varios casus occum-
bentibus. Et quia latis in cam-
pibus multum pulveris excitatum
est, ignorabant alteri de alteris:
tandem cognito ubi essent, re-
vocabant focos, illi ad suos re-
cipiebant se, bajulis similiores
quàm militibus. Ac ne tum qui-
dem aspectu ullòve sensu digno-
scebant se invicem: alioquin al-
terutri projectis sarcinis, facile ad-
versarios onustos oppressissent.
Desiderata sunt, quantum con-
jecturis aequi licuit, Cassiano-
rum octo millia cum servis ar-
migeris, duplo plura in exercitu
Caesaris.

655
Caesaris &
Cassii cla-
des quan-
ta.

Cassius exutus castris, eò re-
verti non potuit, sed cursu rece-
pit se in Philipporum tumulum,
& inde prospectabat quid fereret:
quumque prospectus adimere-
tur pulvere, nec exactè videbat
nec omnia, nisi quòd castra am-
miserat. Quapropter Pindarum
armigerum suum iussit ut sibi
percussoris praestaret officium.
Dum is cunctatur, accurrit alius
quidam nuntians Brutum in al-
tero cornu vincere, & castra ho-
stium diripere. Cui hoc tantum
respondit, Refer ei, me optare illi
absolutam victoriam. • Tum ad
Pindarum versus, quid cessas, in-
quit, Cur non me ab hac igno-
minia liberas? simulque jugulo
ferum excepit. Haec quidam
prober.

655
Cassius
Pindaro
armigero
suo jugu-
lum præ-
bet.

produnt de morte Cassii. Alii putant eum afferentibus lætum nuntium Bruti equitibus existimantem hostes esse, misisse Titinium qui rem exactè cognosceret: & quum equites ut amicum Cassii recepissent in medium, conclamantes præ gaudio, Cassium qui crederet illum in hostes incidisse, hoc tantum profatum, Expectavimus dum videremus amicum abripi, fecerunt in tentorium cum Pindaro, & Pindarum nusquam visum postea: quamobrem quidam opinantur eum injussum occidisse dominum. Obiit Cassius natali suo die, postquam eventu quo diximus pugnatum est. Titinius morarum poenas ultronea morte luit.

At Brutus supra Cassii cadaver flens, appellabat ultimum Romanorum, intelligi volens, neminem posthac fore virtute similem, accusans simul properationem ejus & temeritatem, & ediverso mactum felicitatis prædicans, qui se curis ac molestiis exemerit. Quæ me, inquit, ducunt ad nescio quem exitum? Tradito seipede amicis cadavere, ut clam sepeliretur, ne exercitus ex aspectu provocaretur ad lacrymas, ipse cibo ceteraque corporis cura abstinentes, pernox constituebat exercitum Cassii. Mane deinde hostibus progressis in aciem, ne pro victis haberentur: mentem eorum intelligens, Sumamus, inquit, arma nos quoque, & pari simulatione cladem tegamus: ut verò instruxit aciem,

ἕτως ἀποθανεῖν δοκεῖ Κάσσιον. ἰταροὶ δὲ αὐτὸν εἴοιται, ἀσχοιοῦνται ἐς ἐναργέλιον ἰππέων Βρούτου, νομίζοντα ἑαυτὸν πολεμίου, περιμένει τὸ ἀκριβῆς εἰσάγγιον Τίτινιο. τὸ δὲ ἰππέων ὡς Κάσσιον φίλον ἀσχηροῦν τὸ σω ἠδονῆ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ καὶ ἀλαλαζόντων μίτρα, τὸ Κάσσιον ἠγροῦντων ἐς ἐχθρῶν ἐμπέσειν Τίτινιον, ἔστω φάσμα, Περεμύθου φίλον ἀρπαζομένων ἰδέν; καὶ ἐς πινυ ἀκλιῶν ἀποχρησασθαι καὶ Πινδάρου, ἔτ' Πινδάρου σπῆ ἐπ' οὐρανῶν δὲ ἐ νομίζουσι πινυ ἄνω καὶ κελδομένων ἐργασασθαι. Κάσσιον δὲ δὴ τίλει καὶ βίου καὶ τῶν αὐτοῦ Κάσσιου χρεῶν ἡμέραν, ἀδὲ τὸ μέχρις ἡμέρας συμπιπτόσης καὶ Τίτινιο ὡς βασιλῆως αὐτὸν ἐκτείνε.

Βρούτου δὲ Κάσσιου τὸν ἴκω σκεκλαμένη ἀνεκλή πλάστηται ἀδρα Ρωμαίων, ὥστ' ἔπειθ' ἐπιποιεῖ ἐς χρεῖτων ἐσθμῶν, ταχυρῆνας τε αὐτὰ ἐσπερτίως ἐπιλαί, καὶ ἐκαστοὺς ἅμα φουτιδῶν καὶ ἀνόως ἀπὸκαμμένοι, αὐ Βρούτου ἐς ποῖον ἀρα τίλει ἰδηροῦσι; πινυ δὲ τὸ σῆμα τοῖς φίλοις, ἔστα λαθραίας γαίης, ἵνα μὴ κατὰδραροῦσι τὸ σπῆ ἐπὶ ῥῶνται, αὐτὸς ἀσπίος τε ἔσπερλητ' ἀνὰ τὴν νύκτα πῆπυ τὸ δὲ Κάσσιου σπῆτοῖτον καὶ χρεῖτων. ἄμα δὲ ἡμέρας τὸ πολεμῶν τὸ σπῆτὸν παραπασσοῖτον ἐς χρεῖτων, ἵνα μὴ δοκεῖν ἡλασσοῦσι, σπῆς τὸ σπῆ, ἐσθμῆρας, Ὁ σπῆσμεντα, ἡ ἐσθμ, καὶ ἡμεῖς, ἔσπερπερκατὸν ἡλασσονα πινυ ὡς ἐσπερπίπτεν, αἰ ῥῶ ἀνεκαρῶν, ἡ δὲ

656

DE BE

ὁ δὲ Βροῦτος ἐπιταχύνει, ἔφη
 ,, τοῖς φίλοις, Οἱ μὲν δὲ ἄσπεκτοι
 ,, κείνοι ἡμῶς ὡς κεκμηκότες,
 ,, εἰδὲ αἰπεύουσι.

Ἡ δὲ ἡμέρα τὴν μάχην ἐν Φι-
 λιππίοις συνίδουεν ἑαυ, καὶ ἐν τῷ
 Ἴονιᾳ τοῖόνδε πάλῳ ἀλλο ἐγίνετο
 μέγα. Δομίτιος Καλβίνος ἐπὶ ὀλ-
 κήδων ἤρξο ὀπλιτῶν δύο τέλη Καί-
 σαρ, καὶ τὸ δλιάνυον ἐν αὐτῶν,
 τὸ Ἄρειον, ὃ ἐπὶ πρῆ τ' ἀλκῆς ὠ-
 νόμαζον ἤρξο ἔσπρατηγίδα σπῆ-
 ρων ἐς θλαλίους ἀνδρας, ἰσπίαν τε
 ἴλας τίσσαυρας, ἔ' ἐπερὶ πλῆθ' ἔ-
 πεκτεγμένον, καὶ τρεῖς αὐτοῦ
 παρίπυμπον ὀλίγω. Μούρτος δ'
 αὐτοῖς καὶ Ἀνώβαρος ἐκείτον καὶ
 τριάντητα κενήρας ἑταλῶτων, καὶ
 αὐτὰς ἐν ὀλίγηδες ἰσὶ μὲν αἰ σπῆ-
 ρα διεφύρα ὀλίγω, αἰ λοιπὰ δὲ
 ζελασσεν ἄφω τ' πινύματ',
 ἐν γαλλίῃ σφῆρα καὶ τὸ πλάγω
 ἰλῶτο, ἑαὶ τοῦ θεῶν ἐκδιδόμενον
 τοῖς πολέμοις· οὐδισαλον γὰρ ἄ-
 δειῶς ἐκείτω καὶ ἀνερῶννον, εἰδὲ
 αἰ παρὰ πῆμπος σφῆς τρεῖς
 ἐπικουρεῖ ἑδουκῆς δὲ τὴν ὀλιγ-
 πητα κυκλαδῶν ἔργα ἔ' ἐν κιν-
 δυνόοιταν ποικίλα ἔ' ποικίλα, ὅτε
 μὲν τὰ πλοῖα σπυκρόντων ἐπὶ καὶ
 λων σπυρῆ ἔ' κροτῆς ἀρμυζοντων
 ἐς ἀλλήλα, ἵνα μὴ διεκπλεῖν αὐτὰ
 ἔχοιεν οἱ πολέμοι· ὅτε δὲ τῆπου
 κροτῆσαν, ὃ μὲν Μούρτος αὐτοῖς
 ἐπίσκαζε τοξάνυια πυρὸς, οἱ δὲ
 τὰς σπυρῆσμονς ἀνέλυον ὀξείας, καὶ
 ἀπέφωζον ἀλλήλων δὲ τὸ πῦρ,
 αὐδῆς τε ἐγίνοντο τοῖς τρεῖς ἐς
 περὶ πλῶν ἔ' ἐμβαλλῶν ἐπιμοι. ἄ-
 γνακῶντος δὲ οἱ ἀνδρες καὶ μάλι-
 στα αὐτῶν οἱ Ἄρειοι, ὅτι κρεττοῦς
 ὄντες ἀλλήλων, δὲ ἀπρωξείας ἀπὸ αὐ-

hostes retrocesserunt. Brutus ad
 amicos sic in eos cavillatus est,
 Isti qui nos ut fessos provocant,
 armis experiri nolunt.

Ceterum qua die in campis
 Philippicis pugnatum est, etiam
 in Ionio mari casus memorabi-
 lis accidit. Domitius Calvinus
 onerariis navibus vehabat duas
 legiones ad Caesarem, quarum al-
 tera ob virtutem Martiae cogno-
 mine honestata fuerat: vehabat
 etiam cohortem praetorianorum
 duorum millium, & quatuor a-
 las equitum, aliamque selectam
 multitudinem, paucis triremi-
 bus deducantibus. His Mureus
 & Anobarbus obviam fuit cum
 centum triginta longisnavibus.
 Eas primum onerariae paucae ve-
 lis plenis effugerunt, reliquae re-
 pente vento vim remittente, in
 tranquillo mari errabant, divi-
 nitus hosti traditae. Invadebant
 enim intrepidè singulas & per-
 rumpebant: nec à prosequenti-
 bus triremibus ullum erat auxi-
 lium, quòd propter paucitatem
 circumvenirentur. In hoc pre-
 lio varii conatus fuere periclitan-
 tium, dum celeriter naves con-
 jungunt contis ac funibus ne hos-
 tis perumperet. quod quum
 succederet, Mureus immittebat
 eis ignita jacula, & illi pari celeri-
 tate solvebant vincula, & diffu-
 giebant metu incendii, atque ita
 rursus exponebant se rostrorum
 ictibus, aut circumveniebantur.
 Ibi indignati milites, praefertim
 Martii, quòd quum praestarent
 robore, inulti perirent, alii

Clades
navalis
Caesaris in
Ionio ma-
ri sub Do-
mitio Cal-
vino.

657

alii seipfos interfeciebant, non expectato incendio: alii triremes hostium inflantes, multa faciebant ac ferebant fortiter: naves quoque semistulatae diu iactabantur onusta vectoribus, aliis igne, aliis fame sitique pereuntibus, quidam antennis aut tabulis haerentes in scopulos aut deserta littora eieciti sunt: nonnulli horum ex insperato servati fuerunt, qui & ad quintam diem perdurarunt, picem interim lingers, aut vela funeque mandentes, donec undis ad terram appellerentur. Multi deditorem fecerunt, quum non possent tot malis resistere. In his fuerunt triremes **XYI** quarum milites ad Murci sacramentum transferunt. Calvinus dux earum cum sua nave Brundisium quinta die rediit, perisse creditus. Idque in Philippenfis pugnae diem incidit, sive naufragium dicendum est, sive navale praelium: fuitque res miraculo, postquam comperitum est ita fortunae visum, ut certamen utrumque in eundem temporis articulum competeret.

Bruti oratio ad exercitum.

Brutus autem advocata concione militum, sic eos allocutus est, **H E S T E R N O** praelio commilitiones nulla in re non superiores hostibus fuimus: nam

λυωτο, οί μὲν ἀπὸ τῆς πυρῆς ἐκλυ-
τοὺς ἀνέχουσι, οἱ δὲ ἐς τὰς τετρα-
ρεῖς τὸ περικλιμὸν ἐκατάδρομοι, τὰ μὲν
ἐδῶσαν, τὰ δὲ ἔπαυον· νῆες τε ἡμι-
φλεκτοὶ μὲν πολλοὶ ἀσείπλευον
ἀνδρῶν ἔχουσι, τῆς μὲν ὑπὸ τοῦ
πυρῆς, τῆς δὲ ὑπὸ λιμῶν καὶ δι-
ψῆς διαπαισινδῶν· οἱ δὲ καὶ ἰσίων ἢ
σομίδων ἐχώροισι, ἐς πύργους ἢ ἀκ-
τῆς ἐξέφεροντο ἐξήμευς, καὶ εἰσὶν
αὐτῶν οἱ ἑκαταποθήσαν ἐν πυ-
ρολόγῳ· πῆες δὲ καὶ ἐς πέντε διη-
κῶσαν ἡμέρας, λιχμῶδροι τὴν
πίσσαν, ἢ ἰσίων ἢ κήλων ἀλαμπε-
σάδροι, μέγιστα σφῆς ὁ κλυδῶν
ἐξέλευκεν ἐπὶ τῶν γῶν. πολλοὶ δὲ
ἴω δὲ καὶ τοῖς πολεμίοις ἐαυτὸ ἐπέ-
τρεπεν ὑπὸ τῆς συμφορῶν ἠσώμε-
νον· ἐπέτρεψαν δὲ καὶ τετρακῶν ἐπὶ
καίδεκα καὶ τῆς μὲν ἀνδρῶν οἱ ἀσεί-
πλευοὶ ἐς αὐτὰς μετανοῶσι, ὁ δὲ
στρατηγὸς αὐτῶν Καλλιόχῳ ἐπὶ τῆς
αὐτῆς νεῶς ἐπενήληεν ἐς τὸ Βρεντέ-
σιον ἡμέρας πέμπτη, δόξας ἀπολα-
λέναι. τοιαῦτα μὲν δὴ πᾶσι τῶν αὐτῆς
ἡμερῶν τῆς ἀπὸ Φιλίππου μάχης καὶ
τῆς Ἰονίου ἐπελήγητο, εἴτε ναυαγῶν,
εἴτε ναυμαχίαν ὀνομάσκει τῆς, καὶ
ἐξέπληξε τὸ συγκυρημῶν τῶν ἔργων
ὑστέρων ἐπιγινώσκειν.

Ὁ δὲ Βρεντέσιον τὸν στρατὸν ἐς ὀκ-
κλησίαν συναχθῶν, ἔλεξεν ὡς
,, ΟΥΔΕΝ ἴσιν, ἀ συστραπῶται
,, ὡς δὲ τὸ ἐχθρῶν ἀγῶνα, εὐ ἢ μὴ
,, κρείστους ἰγνέσθε τῶν πολεμίων
,, τῶν τε

ΟΥΔΕΝ ἴσιν, ἀ συστραπῶται, πᾶσι τῶν ἐχθρῶν ἀγῶνα, εὐ ἢ μὴ κρεί-
στους ἰγνέσθε τῶν πολεμίων] Initio hujus orationis videri cupiam posse P.
Candidus aliam sequi lectionem quam Gelenius: eandem tamen sequitur,
sed impingit ad quandam lapidem, ad quem & Gelenius in aliis quibusdam
hujus scriptoris locis impingentem videre est. Ita enim ille (Candidus in-
quam) hoc initium vertit. Nullum est praeter hespernum praelium, commilito-
nes, in quo non potiores hostibus vestris existeritis. At vero alter interpres ita
plane

11 τὸ τε ἡδὲ μίχης ἤξευτε ἀσπυ-
 12 μως, εἰ καὶ χεῖρας παραγγέλ-
 13 μωσθε, καὶ τὸ τέταρτον τελευ-
 14 ῆσθε ἀσπυμένων αὐτοῖς ὄν ἐπιπί-
 15 εδθε τὸ κερως, διεφθέρθητε ἀ-
 16 πται, ἔ τας ἐπιτεταγμένους ἀ-
 17 πτω μίχεται τὸ στρατοπέδου, καὶ
 18 τὸ στρατοπέδον αὐτὸ εἰλάτε ἀσπυ-
 19 πτω ἔ διαπραΰνατε, ὡς ἀσπυ-
 20 χην ταῖς ἀσπυρῶν πολὺν ἂ ἐπὶ τῶ
 21 λαῷ βλάσους ἡμῶν διωθέντες
 22 ὅτι ἀνὸν ἐργάσασθε τὸ ἔργον,
 23 ἀεπάσαι μὲλλον εἰλεσθε, ἢ κατέ-
 24 νων τὰς ἡσσωμένους· αἱ ἡδὲ πλεί-
 25 νες ἡμῶν τὰς πολεμίας πωρο-
 26 δόσαντες, ἐπὶ ταῖς τῶν πολεμίων
 27 ἀγέμων· καὶ σὺ τῶνδε αὐτῶν πάλιν αἱ
 28 μὲ διήρπασαν δύο τῶ ἡμετέρων
 29 στρατοπέδων ὄντων τὸ ἕτερον, ἢ
 30 μεις ἢ ἐκείνων ἀπαντα ἐκράδμ,
 31 ὡς ἔ τῶνδε τὴν ἐπίκτησιν τῶ βλά-
 32 σους διπλάσιον ἔδ.] ἔ τὴν μὲν σὺ
 33 τῆ μίχῃ κλειονετήμασθε ἑστούσθε·
 34 ὅσα ἢ ἔτερον ἀσπυρῶν αὐτῶν, ἔ-
 35 χησθε ἔ τῶνδε τῶ ἀρχαίωντων μιν
 36 θάπειν, ἀεὶ τὸ ἀσπυρῶν σί τῃ, ἔ ἐπιλήσους αὐτῶ, ἔ κεραιδῶν κεραιδῶν,

& pugnam incepistis alacriter,
 quamvis injussi, & quartam le-
 gionem, propter opinionem vir-
 tutis in opposito cornu locatam,
 totam concidistis, aliisque deinceps
 usque castra, quæ & ipsa cap-
 ta diripuistis: ut hæc victo-
 ria longè præponderet damno
 in sinistro cornu accepto. quam
 quum possētis parare in solidum,
 res hostium diripere maluistis
 quàm victos delere: nam plerique
 vestrum præceitis hostibus
 in eorum bona fecerunt impetu-
 rum: & hic quoque nobis præ-
 valentibus, illi ex nostris casibus
 binis ceperunt altera, nos uni-
 versa illorum occupavimus: at-
 que ita duplo major eorum ja-
 ctura fuit. Hactenus quantum
 ad prælium attinet potiores sum-
 mus: de cetero quantum præ-
 polleamus, potestis ex captivis
 discere, de inopia caritatæque
 annonæ, de laboriosa compor-
 tatione

870

planè contrario sensu. Hesternò pralio, commilitones, nulla in re non superio-
 res hostibus fuimus. Candidum in errorem impulit præpositio πωροδ. hanc
 enim putavit sonare præter, quum alium usum habeat (sicut & in aliis quibus-
 dam hujus scriptoris locis) & hæc πωροδ τῶ ἐχθρῶ ἀγῶνι, idem sonent quòd
 ista, σὺ τῶ ἐχθρῶ ἀγῶνι. Sic autem debere illam particulam accipi, osten-
 dunt quæ subsunguntur. Adde quòd, ut alterum illum usum (magis alioqui
 frequentem) habere dici posset, non οὐδὲν sed οὐδέ τις legi oportuisset. Præ-
 terea καὶ κρείσσους ἑλὲν vertit, superiores hostibus fuimus, tanquam legisset
 ἡγχιώμεθα, non ἡγχιόεθε: sed per imprudentiam scripsisse arbitror fuimus
 pro fuisti: quum & ipse statim post, incepistis, non incepimus, scripserit.
 Ὅς καὶ τῶνδε τῶν ἐπίκτησιν τῶ βλάσους διπλάσιον ἔδ.] Pro his verbis
 habet Gelenii interpretatio, atque ita duplo major eorum jacitura fuit. Can-
 didi autem est hæc, ita ut calamitatis hujus acceptio in duplo nobis confect.
 Neuter autem animadvertit, τῶν ἐπίκτησιν non jungi cum βλάσους, sed con-
 trà illi opponi: hoc sensu, ita ut huc etiam in re acquisitio nostra duplo major
 sit quam damnum quod passus sumus. Aliquid tale dictum à Bruto & paulo an-
 te fuit, illis verbis, ὡς πωροδὲν ταῖς πωροδ πολλῶ ἐπὶ τῶ λαῷ βλάσους
 ἤμαρ.

tatione & penè defectu commeatuum: nam neque è Sicilia, Sardinia, Africa, Hispaniâque eis petere licet per Pompeium, Murcum, Ænobarbûmque classe CCLX navium mare illud intercludentes: & Macedoniam exhauserunt jam: sola nunc alit eos Thessalia, quam usque quò suffecturam putatis? Ergo quum eos ad pugnam properare videritis, exagitatos à fame putate presentem mortem appetere. Nobis ediverfo curandum est, ut eos fame oppugnemus, quo debiliores & afflictiores invadamus quum opus fuerit, nec alacriores simus quàm tempus postulat. Quòd si quis hoc consilium cunctantium magis quàm properantium putat per imperitiam, consideret mare quod à tergo nobis commoditates omnes alimentâque suppeditans, occasionem præbet assequendæ victoriæ sine periculo, modò patienter & æquo animo feratis insultantes &

ἢ περ' ἄλλαν ἢ σιφεύς ἐπι-
 ,, λείψας: ἔτε γὰρ ἐν Σικελίᾳ
 ,, ἢ Σαρδόνῳ ἢ Λιβύῃ ἢ Ἰοῦνίᾳ
 ,, εἰν' αὐτοῖς λαβὼν διὰ Πομπηίου
 ,, ἔ Μάρκου ἔ Ἀνωσάρων, ναυ-
 ,, σιὸν ἐξήκοντα ἔ Διακροίας δὲ πε-
 ,, κλειόντας αὐτοῖς τὸ πῆλαγόν·
 ,, Μακεδονίαν τε ἐξαναλώσασιν ἢ
 ,, δι, καὶ ἐν μὲν ἀρτί Θεσσα-
 ,, λίας ἔχουσιν, ἢ ἐς ποσσὶ αὐτοῖς
 ,, ἔτι δοκέσθ; ὅταν οὖν αὐτοῖς ἐ-
 ,, περὶ γῆρους ἐς μέγιστον μέλιτες
 ,, ἴδῃτε, τότε ἠγείθε διωκόμενοι
 ,, ἴσθ' ἡμῶν, ἢ ἐν χερσὶ τῶν αὐ-
 ,, τῶν ἔσθ' ἡμῶν ἢ ἀντιμαχη-
 ,, σόμεθα αὐτοῖς τὸν λιμὸν ἡμῶν
 ,, ἀποπολεμῶν, ἢ ἀδενεστῆρας ἔ
 ,, τεπεριμεινοῖς ἐν τῇ γῆρῳ ὅτε χερ-
 ,, μῆδ' ἐπιφειόμεθα ταῖς ἀποθη-
 ,, καῖς τῶν καλοῶν, μὴ δὲ βρο-
 ,, χυτῆ τῆς ἠγείθῳ τῶν ἐπι-
 ,, ερίων, ἢ ταχυτῆτι, * ἐς τῶν
 ,, ὅπισθ' ἑλάσασιν ἀφορῶν, ἢ το-
 ,, σαύτως ἡμῶν ἴσθ' ἡμῶν ἔ τρυ-
 ,, φῆς ἐπιπεμπουσαι, διδῶσιν ἂ
 ,, κινδύνῳ νίκης ἐπιτυχῶν, ἢ ὁ-
 ,, ποδῶντες ἔ μὴ ἀδοξῆτε, εἰ ἀπο-
 ,, περὶζόνται

658

H'meis d' antipmachosomēda autōis ἢ λιμὸν ἡμῶν ἀποπολεμῶν.] Locī huius sensum melius expressit Candidus quàm Gelenius: & ita quidem ut non solum bona Candidi interpretatio (quod rara avis est) sed optima hoc dici in loco possit: dummodo auxilium ei ferat emendatio particula non: quæ mutanda est in nos. Postea enim pro his, ἡμῶν δ' ἀντιμαχησόμεθα αὐτοῖς, (nam interpungendum est post hunc dativum) ἢ λιμὸν ἡμῶν ἀποπολεμῶν, habebimus illa Candidi, Nos contra ut famēs pro nobis in eos militet, omnino studeamus. Optimam interpretationem hanc esse dixi, ad illa preteritum verba respiciens, ἢ λιμὸν ἡμῶν ἀποπολεμῶν. nam ad verbum ἀντιμαχησόμεθα quod attinet, possit quis illud verbis magis significantibus & eandem metaphoram habentibus exprimere.

Μὴ δὲ βραδυτῆτι πε ἠγείθῳ ἢ ἐπιφειῶν, ἢ ταχυτῆτι] Non hæc, quæ habemus, sed ista scripsisse Appianum arbitror, μὴ δὲ βραδυτῆτι τῆς ἠγείθῳ ἢ ἀπειρίων, ἢ ταχυτῆτι τῶν ἐπιφειῶν. (sed pro ἢ ταχυτῆτι magis placeret καὶ ταχυτῆτι) His autem ἀρτί, meo quidem iudicio, subiungentur illa, ἐς τῶν ὀπίσθ' ἑλάσασιν ἀφορῶν, &c.

Ἡ' ὑποκρίνετε καὶ μὴ ἀδοξῆτε, εἰ ἀποπερὶζόνται ἡμῶν καὶ ἀποκαλύπτει ἐν αὐμῶν.

πύζονται ἡμῖν καὶ ἀποκαλοῦ-
 νται ὅσα ἀμείνοτες ὄντες, ὡς δι-
 δεῖξτε τὸ ἐχθρῆς ἔργον, ἀλλὰ ἐσ-
 σον δὲ ἡμῶν ἰσάμενοι πῶς ἢ ἀπο-
 θυμῶν, ἧς νῦν ὑμῶς ἀξίω προ-
 τεῖν, ἀλλ' ὅσον δαπέδοιτε ὅταν αἰ-
 τῶνται ἐγὼ δὲ ὑμῖν πᾶσι νικητή-
 ρα, ἐντελεῖν ἴδω, ὅταν οἱ θεοὶ
 κληθῶσιν, ἐπὶ ἐσπερίοις τοῖς ἔρ-
 γοις ἀγαλῶσόμεν, νῦν ἢ τὸ ἐ-
 χθρῆς δεῖξτε, ἀνά χηλίας ἐκείτω
 πρῶτα τῆ δυνάμεως ἐπιβιδῶμαι, &
 τοῖς ἡγεμόσιν ὑμῶν ἀνάλογον. Ὁ
 ἄλλ' ὅπως εἶπε, καὶ αὐτῶν διαμέ-
 τρεθ' ἑκάστῳ δωρεάν καὶ τίλην δοκῆς ἡ-
 ποῖ, καὶ Λακεδαιμόνων & Θεσσαλο-
 νικῶν ἐς ἀξαρπυγῶν αὐτοῖς δῶνται
 ὑποχρεῶται.

Ὁ ἢ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος εἰ-
 δότες ἔμαχοντο ἐκείτω τὸ Βρῦ-
 ταν, τὸς ἰδίους σπουδῶν, & ὁ Ἀν-
 τώνιος ἔλεξε, Τὸ ἐχθρῆς ἔργον,
 ὡ ἀνδρες, τοῖς μὲν λόγοις εἶδω ὑ-
 πὲρ καὶ οἱ πολέμιοι μεριζόντων ὡς
 διαζήσαντες πινᾶς ἡμῶν, καὶ τὸ στα-
 τῶν ἀξαρπυγῶν, ἔργον ἢ
 ἐπιβιδῶσαι ὅταν ὑμῶν ἴσως
 ἰσχυρῶν καὶ ὑμῖν ἴσως ἀυθῶν,
 ἔτε τοῖς ἐπιβιδῶσαι ἐκείτω αὐτῶς
 ἐς μάχην ἢ εἰν σαφῆσται πί-
 στες ἐστὶ τὸ ἐχθρῆς ἔργον καὶ φόβος,
 ὅταν ὡς περ εἰ τοῖς γυμνασίοις
 ἀφιστάται τὸ ἀγῶν καὶ ἐλάττω-

provocantes, non quod virtute
 prepolleant, ut declaravit he-
 sternum certamen, sed ut di-
 verso timori afferant remedium.
 Ceterum istam alacritatem,
 quam nunc vos volo continere,
 abunde præstare quando postu-
 labimus. Ego vobis victoria præ-
 mium ex asse, ubi diis visum fue-
 rit, post omnino profligatos
 hostes persolvam: nunc ad for-
 tem operam heri navatam, de-
 nuo millenos h. s. accipietis à
 me singuli: ordines ducentibus
 pro portione numerabitur. Hæc
 locutus continuò donativum le-
 gionatim distribuit. & ut quibus-
 dam libuit monumentis prode-
 re, Lacedæmonem & Thesalo-
 nicam diripiendas eis se concess-
 urum est pollicitus.

At Cæsar & Antonius intelli-
 gentes Brutum non pugnaturum
 nisi coactum, concionem advo-
 carunt. Tum Antonius ita locu-
 tus est, HESTERNAM victo-
 riam, milites, quamvis hostis
 (ut mihi compertum est) ex par-
 te sibi verbis vindicat, quasi fusa
 nostrarum copiarum parte, ca-
 strisque direptis: re tamen fate-
 bitur vestram esse integram. Pol-
 liceor enim vobis, nec cras, nec
 sequentibus diebus sponte prodi-
 turos in aciem: id quod certissimum argumentum est, heri vi-
 ctos adhuc pavere: & sicut athletæ faciunt, confiteri se inferiores
 vel

Lacedæ-
 monem
 & Thes-
 salonicam
 Brutus di-
 ripiendas
 suo exerci-
 citui se da-
 turum
 pollicetur.
 Antonii
 oratio ad
 exerci-
 tum.

ἐκ ἀμείνοτες ὄντες.] Scribe προσπαίζοντες. id est, nobis illudentes etiam pro-
 vocant. Videtur autem καὶ ἀδοξῆτε dici pro καὶ ἀδοξῆν δοκῆτε, vel ἡγήσθη.
 Nisi alium quempiam novum usum habere hoc verbum putandum est.
 Σαφιστάτη πίσις. ἔστ' ἢ ἐχθρῆς ἔργον καὶ φόβος.] Scribendum puto, ὁ σα-
 φιστάτη πίσις. vel, ὅπερ σαφ. aut etiam, πῦρο δὲ σαφ.

vel ob hoc ipsum, quòd jam ab-
 finent à certamine. Non enim i-
 deo tam magnam collegerunt
 exercitum ut interfecto aditu deg-
 rant in Thracia: sed quem mu-
 rum vobis venientibus objece-
 runt præ timore, intra eum se-
 clade hesterna perculli conti-
 nent: quæ imperatorum alterum
 ætate majorem & usu peritio-
 rem desperatione cogit necem
 sibi conficere: quod & ipsum ma-
 ximum est cladis indicium. Ergo
 si nobis provocantibus in æquum
 locum non descenderint, malue-
 rintque in rupibus fiduciam col-
 locare, quàm in manibus: tum
 verò ut Romanos decet, colligi-
 te robur, quemadmodum heri
 fecistis, turpe putantes cedere
 territis, abstinere à seignibus, &
 minoris arma vestra quàm illo-
 rum munimenta æstimare. Nam
 ne nostrum quidem propositum
 est in campis perpetuò vincere,
 & morantes cuncta deficient: i-
 niò qui sapiunt, bellum absol-
 vunt celeriter, pace fruuntur
 quàm possunt, diutissimè. Igitur
 opportunitates rerum gerenda-
 rum nos providebimus, quos he-
 ri non poenitendos ardoris & co-
 natus duces habuistis: vos con-

11 ἐλάττους· ἔ γὰρ ἐς τὸ τὸ γὰρ φρα-
 11 τὸν ἤγερον ποιοῦσθε, ἵνα τὸ ὄρα-
 11 κῶν ἐρημικῶν οὐκ ὄσται Διὰ τὴν ἰσχυ-
 11 τες, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν διειρήσειαν
 11 μὴ ἐπὶ ἀσθενῶντων ὑμῶν Διὰ
 11 διὰ, ἐλθόντων ἢ ἐσομένων Διὰ
 11 τὴν ἐχθρῶν ἕσσαν· ἢ ἢ καὶ τῶν
 11 στρατηγῶν ὁ πρεσβύτερος τε καὶ
 11 ἐμπειρότερος παντὶ δόλοισι,
 11 εὐτόν διεχρήσατο· ὁ καὶ αὐτὸ
 11 μετρησὶν συμφορῶν ἐστὶν δόλοισι
 11 ὅταν οὐκ ἡμῶν αὐτὸς ἀσφαλε-
 11 ρῶν μὴ διεχρήσεται, μηδὲ κηρύ-
 11 βῶσιν δόλι τὸ ὄρα, ἀλλ' ἀν-
 11 τὶ τὸ χερῶν πισθῶσι τοῖς κρη-
 11 μείοις· τότε μοι γυμναῖτες ἰ-
 11 μείς, ὁ ἀνδρῶν Γαλακκίαι, σω-
 11 αναγκαστῆ αὐτὸς αὐτῶν, ὡς
 11 περ ἐχθρῶν λυγανήσεται, αἰ-
 11 χροῦν ἠρώδην διδοῦσιν ἐλατ-
 11 τῶν, καὶ ὀκνοῦσιν ἀπὸ χροῦ,
 11 ἢ τεχνῶν ἀνδρῶν ὄντες ἀδούσις-
 11 ερι γηραῶν, ἔ γὰρ ἠλθόντων καὶ
 11 ἡμῶν ἐν πεδίο βιάσονται, ἐστὶ
 11 ἐπὶ βραδύνοσιν ἐστὶν αὐτῶν, ἢ
 11 ἀλλὰ δεῖ τοῖς εὐ φρονόσι τοῖς
 11 μὴ πολέμοις ὄσται, τὴν ἢ ἐ-
 11 ρῶν ἐπὶ κηρύσειαν. τὸς μὲ
 11 αὐτὸ κακοῦς ἢ τὰ ἐς τῶν ἔργων,
 11 ἐπιμνησθησόμεθα ἡμῶν, ἢ μὲν
 11 πῶν ἢ ἐχθρῶν ὄσται τε ἢ κη-
 11 ρῶν· ἢ μὲν γηραῶν· τὴν δὲ α-
 11 ρετῶν ὑμῶν ὅταν αἰσθῶσθε, δό-
 11 11 διδοτε

659

absc. I
 apoc. I
 absc. II
 apoc. II
 absc. III
 apoc. III
 absc. IV
 apoc. IV
 absc. V
 apoc. V
 absc. VI
 apoc. VI
 absc. VII
 apoc. VII
 absc. VIII
 apoc. VIII
 absc. IX
 apoc. IX
 absc. X
 apoc. X
 absc. XI
 apoc. XI
 absc. XII
 apoc. XII
 absc. XIII
 apoc. XIII
 absc. XIV
 apoc. XIV
 absc. XV
 apoc. XV
 absc. XVI
 apoc. XVI
 absc. XVII
 apoc. XVII
 absc. XVIII
 apoc. XVIII
 absc. XIX
 apoc. XIX
 absc. XX
 apoc. XX
 absc. XXI
 apoc. XXI
 absc. XXII
 apoc. XXII
 absc. XXIII
 apoc. XXIII
 absc. XXIV
 apoc. XXIV
 absc. XXV
 apoc. XXV
 absc. XXVI
 apoc. XXVI
 absc. XXVII
 apoc. XXVII
 absc. XXVIII
 apoc. XXVIII
 absc. XXIX
 apoc. XXIX
 absc. XXX
 apoc. XXX
 absc. XXXI
 apoc. XXXI
 absc. XXXII
 apoc. XXXII
 absc. XXXIII
 apoc. XXXIII
 absc. XXXIV
 apoc. XXXIV
 absc. XXXV
 apoc. XXXV
 absc. XXXVI
 apoc. XXXVI
 absc. XXXVII
 apoc. XXXVII
 absc. XXXVIII
 apoc. XXXVIII
 absc. XXXIX
 apoc. XXXIX
 absc. XL
 apoc. XL
 absc. XLI
 apoc. XLI
 absc. XLII
 apoc. XLII
 absc. XLIII
 apoc. XLIII
 absc. XLIV
 apoc. XLIV
 absc. XLV
 apoc. XLV
 absc. XLVI
 apoc. XLVI
 absc. XLVII
 apoc. XLVII
 absc. XLVIII
 apoc. XLVIII
 absc. XLIX
 apoc. XLIX
 absc. L
 apoc. L
 absc. LI
 apoc. LI
 absc. LII
 apoc. LII
 absc. LIII
 apoc. LIII
 absc. LIV
 apoc. LIV
 absc. LV
 apoc. LV
 absc. LVI
 apoc. LVI
 absc. LVII
 apoc. LVII
 absc. LVIII
 apoc. LVIII
 absc. LIX
 apoc. LIX
 absc. LX
 apoc. LX
 absc. LXI
 apoc. LXI
 absc. LXII
 apoc. LXII
 absc. LXIII
 apoc. LXIII
 absc. LXIV
 apoc. LXIV
 absc. LXV
 apoc. LXV
 absc. LXVI
 apoc. LXVI
 absc. LXVII
 apoc. LXVII
 absc. LXVIII
 apoc. LXVIII
 absc. LXIX
 apoc. LXIX
 absc. LXX
 apoc. LXX
 absc. LXXI
 apoc. LXXI
 absc. LXXII
 apoc. LXXII
 absc. LXXIII
 apoc. LXXIII
 absc. LXXIV
 apoc. LXXIV
 absc. LXXV
 apoc. LXXV
 absc. LXXVI
 apoc. LXXVI
 absc. LXXVII
 apoc. LXXVII
 absc. LXXVIII
 apoc. LXXVIII
 absc. LXXIX
 apoc. LXXIX
 absc. LXXX
 apoc. LXXX
 absc. LXXXI
 apoc. LXXXI
 absc. LXXXII
 apoc. LXXXII
 absc. LXXXIII
 apoc. LXXXIII
 absc. LXXXIV
 apoc. LXXXIV
 absc. LXXXV
 apoc. LXXXV
 absc. LXXXVI
 apoc. LXXXVI
 absc. LXXXVII
 apoc. LXXXVII
 absc. LXXXVIII
 apoc. LXXXVIII
 absc. LXXXIX
 apoc. LXXXIX
 absc. LXXXX
 apoc. LXXXX
 absc. LXXXXI
 apoc. LXXXXI
 absc. LXXXXII
 apoc. LXXXXII
 absc. LXXXXIII
 apoc. LXXXXIII
 absc. LXXXXIV
 apoc. LXXXXIV
 absc. LXXXXV
 apoc. LXXXXV
 absc. LXXXXVI
 apoc. LXXXXVI
 absc. LXXXXVII
 apoc. LXXXXVII
 absc. LXXXXVIII
 apoc. LXXXXVIII
 absc. LXXXXIX
 apoc. LXXXXIX
 absc. LXXXXX
 apoc. LXXXXX

Αλλὰ καὶ αὐτὸν διειρήσειαν ἐπὶ ἐπὶ ἀσθενῶντων ὑμῶν διὰ διὰ.] Aliò
 referri non potest αὐτὸν quàm ad ἐρημικῶν. quàm tamen hic de illis putare
 dici, absurdum fuerit. Videndum igitur (donec alia cuiquam emendatio a-
 prior in mentem veniat) annon scribi possit αὐτοῖς διειρήσειαν. Sed de ver-
 bo ἐρημικῶν, quod sequitur, quid dicendum erit? quid cum eo subaudi-
 poterit? merito quis opponet. Is à me hoc responsum feret, Quidni hæc,
 εἰτό: τὸ διειρήσειαν, ex illo διειρήσειαν sumpta, subaudiuntur?
 Τὸ δὲ ἐπὶ οὐκ κακοῦς καὶ τὰ ἐς τῶν ἔργων, ἐπιμνησθησόμεθα ἡμῶν]
 Non dubito quin scribendum sit τῶν, quod referatur ad κακοῦς.

ἴδοτε τοῖς στρατηγῶσι, μηδὲ ἀ-
 χθῆσι τ' ἐχθρῶν ἀρπαγῆς μολί-
 ἐπ' ὀλίγον· ἔ γδ' ἐν οἷς ἔχοντο
 εἰς τὸ πλεονεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ κρη-
 τῆν ταῖς διωξέμεσσι, ὃ καὶ τὰ ἐ-
 χθρῶν ἀφαιρέθενται, ἐπ' ὄντα πω-
 ρὰ τοῖς πολεμίοις σῶμα, καὶ τὰ
 πολέμια αὐτὰ ἐπ' αἰετοῖσι, κρη-
 τούσιν ἡμῖν δόποδὸσθ'. καὶ εἰ ἐπι-
 γόμεθα αὐτὰ λαβεῖν, ἐπειγώ-
 μεθα ἐπὶ τῷ κρηλίω ἰκονά τ' ἢ
 ἐ ἐχθρῶν ἀντελήφοντο αὐτῶν,
 ἐ τ' ἡμετέρων ἴσως ἰκονώποσθ'.
 οἱ μὲν γὰρ ἐν τ' Ἀσίας πάνθ'
 ὅσα εἰσάκουσσι καὶ ἤρπασσιν ἐπι-
 γρητο· ὑμεῖς δ' ὡς ἐν περὶ ἐ-
 δ' ἰόντες, τὰ μὲν διαψιλίστε-
 ρα οἴκησ' ὑπελίπεσθε, τὰ δ' ἀ-
 ναγκασίᾳ μόνον ἐπήγεσθε· εἰ δ' ἐ-
 π' ἐ διαψιλίσις ἡμῶν, ἡμέτερον ἡμῶν
 τ' στρατηγῶν, οἱ πάντα ἴσμεν ὑ-
 περ τ' ὑμετέροσσι ἰκῆσι ἐπιδιδό-
 ναι σαφῶς μῆρι. καὶ τ' τοιαύτης δ' ἢ
 ὅμως ζημιῶσι ὑμῖν ἕνεκα ἐπιδ' ἄ-
 σπιδον νικητήρια, δεσχευῶσι ἐκεί-
 σθ' στρατηγῶν πεντακισχίλιαι, λο-
 χουῶν δ' πεντάκισσά ταις, χι-
 λιάρχη δ' ἐ τὸ διστάσιον ἔ λο-
 χουῶν.

Τελευτῶν εἰπόν, τ' ἐπιδοσθ' πάλ-
 λιν ἐξέπεισε, καὶ ἐ κρηπόντων ἐσθ' ἐ-
 τ' πολεμίων, ὃ μὲν Ἀντωνίου ἐβα-
 ρυθύνει, ἐ ἐξέπεισεν αἰετ' ὃ ἢ Βρυ-
 τῶν ἔ στρατὸ τὸ μ' ἐπὶ συντηγῶν
 μένον, καὶ ἀναγκασθῆναι κρηλίω,
 τῷ δ' πᾶσι οὐδὲν τ' κρημῶσι τ' ἀναγκ-
 ασίαν διαλάμψασθ'. λόφῶν δ' ἐ καὶ
 ἀντικατάτω ἔ Κασίου στρατοπέδου,
 δυσχερῶς μὲν ἐπὶ ἐχθρῶν κρημῶσι φη-
 να, ἀλλ' ἐ τῷ ἐγγυθητῶ ἐστὸ ἐξέπεισε
 δευκαμίσιον ὃ Κασίου αὐτὸν ὁ-
 μως ἐφρέθη, καὶ ἐ πρὸ δόξαν ἐπι-

trā, quoties imperatores postu-
 laverint, virtutem exerite, rapi-
 nam hesternam nihili faciendo.
 Non enim in his quæ habemus
 sitæ sunt nostræ divitiæ, sed in
 victoria : quæ res nostras apud
 hostem adhuc incolumes, præda
 cumulatatas restituet. eas si festi-
 namus recipere, festinemus ad
 prælium, quamvis jam heri sa-
 tis multa recepimus, fortasse
 plura quàm amisimus : nam il-
 li quicquid ex Asia rapuerunt se-
 cum ferebant : vos è patria dis-
 cedentes relictis pretiosioribus,
 necessaria tantum assumpstis.
 quòd si quid lautius fuit, nos-
 trum fuit imperatorum, qui pa-
 ratum sumus omnia pro victoria
 vestra impendere : nec obstabit
 ea jactura quominus addatur vo-
 bis denuo victoriæ præmium, in
 milites singulos quinquies mille-
 ni festertii, centuriones quintu-
 plum, tribuno duplum ejus quod
 accipit centurio.

In hanc sententiam locutus,
 postridie rursus eos produxit in
 aciem : quúmque hostis non de-
 scenderet, Antonius id molestè
 ferebat, nec destitit producere :
 Brutus verò copias suas partim
 instructas habebat, ne cogere-
 tur invitus pugnare : partim per
 viam qua commeatu affereban-
 tur, certis intervallis disposuerat
 præsidio. Erat tumulus præxi-
 mus castris Cassii, quem occu-
 pare hosti fuit difficile, quia sa-
 gittis è castris infestari poterat :
 ei tamen Cassius imposuit præsi-
 dium, nequis audacior eum in-

660

vaderet. Hunc à Bruto derelictum Caesariani occuparunt noctu quatuor legionibus, cratribus protecti ac coriis ad arcenda missilia: quo occupato aliae decem legiones transmoverunt castra versus mare quinque stadia; inde porro quatuor stadiorum intervallo duae metatae sunt, hoc modo extensurae se usque mare, cogitantes aut per litus, aut per paludes, aut quomodocunque perrumpere, & intercludere commeatus hostium. Huic consilio Brutus occurrit tum aliis artibus, tum castellis ex adverso hostilium castrorum oppositis. At Caesariani moras ferre non poterant, fame jam manifestè pressi, quae indies crescens metum augebat: nam nec è Thesalia satis eis subvehebatur, nec è mari quicquam sperabant, classibus hostium toto mari vagantibus: quin & navalis in Ionio mari pugnae eventus ad utrumque exercitum jam perlatus timorem auxerat, appetente hyeme quoque molesta in planitie cenoisa manentibus. Huic necessitati ut provideretur, una legio missa est in Achaïam, ut quicquid nancisceretur collectum festinè ad exercitum mitteret. Instante verò tanto periculo anxii, quum nihil proficerent aliis artibus, & frustra aequo loco ostentarent aciem, subierunt cum clamore munitionem hostium, Brutum provocantes ad pugnam cavillis & convitiis, parati non tam oppugnare quam

Fames in castris Caesaris & Antonii.

πολιμοσίη πρὸς ἐπιληφθῆσα ἢ ὑπὸ Βροῦτου κατέλασον οἱ αὐτοὶ τὸ Καίσαρος νεκρῶς, τίσασασι τέλεισι, ἐπιπαγῆμοι γέροντες πολλὰ καὶ διφθίρου ἐς ἀσπιδόλυ τοῖς τοξόμοισιν ὡς εἰ κατέχον, ἀλλὰ τέλη δέον μεταστρατοπέδων ὑπὲρ πέντε σταδίου ἀπέστη ἐπὶ τῷ θαλάσῳ, & ὑπὲρ ἄλλου τίσασασι, δύο, ὡς περὶ τῷ στρατῷ ἀσπιδόμοιροι μέγιστοι θαλάσσης, & ἡ πῦρ αὐτῶν ἀρεθὶ τῷ θαλάσῳ, ἡ δὲ τῷ ἑλάν, ἡ ὅτι πῦρ τῶν ἄλλων ἐπινοίῳ, βιασόμενοι, καὶ τῷ ἀρῶν διπλοκείσονται τῶν πολεμίων. & ὁ Βροῦτος αὐτοῖς ἀντιμενησάτο, ἀλλὰ τε καὶ φερούμε ἀντιμενησάτο τοῖς ἐκείνων στρατοπέδῳ. τὸ δὲ ἔργον ἡπειρα τὸς ἀμφὶ τὸν Καίσαρος, καὶ λιμὸς καὶ ἡδὴ σιφῆς, ἔς τε μέγιστον καὶ διέου ἐκείνης ἡμέρας ἐπιγίνετο. ἔτε γὰρ ἐκ Θεσσαλίας αὐτοῖς ἐπὶ τὰ ἄρῳμῳτα ἐνομήζετο, ἔτε πρὸς ἐλπίς καὶ ἐκ θαλάσσης, ναυκρατοῦσάντων πῦρ καὶ τῶν πολεμίων, τὸ τε ἐναγχεῖσθαι αὐτοὶ τὸν Ἰόνιον συμφορῶς ἐξηγγελμένῳ ἐς ἐκκατέρωσιν ἦδη, μέγιστον ἐδδοικεσθαι, αὐτοῖς τε & τῷ χειμῶνα ἀσπιδόμοιροι ὡς ἐν πεδίῳ πηλῶδῃ σταθμοῖσιν ἂν ἐκδοκίμοιροι, τίλθαι καὶ ὀπλιτῶν ἐς Ἀχαΐαν ἐξέπεμψαν, ἀγῶρεν καὶ ἐντυχεῖσθαι πῦρ, καὶ πέμπει σφίσι καὶ ἀσπίδῳ. ὅσα ἀνεχόμενοι ἢ κινδύνῳ τοσούτῳ ἀσπιδόμοιροι, ἔτε τῷ ἄλλαν ἐπιπῆχῳσταν, ἔτε ἐν τῷ πεδίῳ λοιπὸν ἐκπίσσει τὸ πῦρ ἐκείσῳμα τῷ ἔχρησιν, ἀνέβαινον καὶ βοῆς, καὶ τὸν Βροῦτον ἐκείλῳ ἐς μέγιστον, ἐπιστάπῳτῳς ἀρεθὶ καὶ λοιδοροῦστας, καὶ ἐγκραῖστας ἢ παλιόρῳκῳς στρατῳ μέγιστον,

λον, ἢ κραιώδ' ἑσθ' ἀπὸ τῆς βουλομένης συμποτικῆς.

Τῶ δὲ αὐτῶ μὲν ἔγνωτο τὰ ἐπ' ἄρχης, καὶ μύθων ἐπὶ κωμωδιογράφοι τε καὶ λιμοὶ καὶ ἀπείρητοι Ἰόνιοι ἐνπελάριαι, καὶ τῶν πολέμων ὄρωντι τὴν αὐτῶν ἀπορίας δότιοιαι, καὶ ἤρατο πολιορκίας καὶ ἀλλοῦ πεινῶτος ἀνιχνεύειν κραιώτων, ἢ ἐς χείρας ἔνευ ἀνδραγαθῶν ἐπιειρημάτων ὑπὸ λιμοῦ, καὶ ἀπορηγασσοῦσι αὐτῶν ἀλλοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐν μύθῳ τῆς χροσσι τὴν ἐλπίδα ἔχουσι ὅτι στρατός οὐχ ὁμοίως εἶχει ὑπὸ ἀφροσύνης, ἀλλ' ἐδυσφόρου γυναικῶν τροπῆν ἔδου μετὰ ἀπελάριαι καὶ φόβου κατακεκλεισμένοι ἰδοῦσθαι καὶ οἱ ἠγεμόνες αὐτῶν, ἐπαγνοῦντες μὲν τὸ εὐδύμημα καὶ Βροῦτου, νομίζοντες δὲ καὶ ἴασσον ἐπιειρησῶν τῶν πολέμων μὲν ἀποδύμενοι στρατῶν ὑποκαταστάσαντες αὐτῶν τὸ Βροῦτον ἐπιειρή καὶ φιλοφροσῶν ἐς ἀπαυθῶν εἶναι, καὶ ἀνδροῖον Κασσιᾶ αὐτῶν καὶ δόχικῶν ἀπείρητων πῦνται μαχνημάτων ὄδον εὐκταῖα μὲν ἐξ ἐπιειρημάτων ἰωνήκων καὶ παραστρατηρώτες, οὐδέ τις αἰτίας κραιώταιοντες, οὐδέ εὐδύνοντες ὅτι καὶ κραιώταιον Βροῦτος οὐδέ ἔσθ' ἀλλ' ἢ συστρατηγῶν ἡξίου ἀπὸ παραστήται τείλει δὲ τῶν στρατῶν φανερώτερον ἢ καὶ ἴλιαι καὶ καὶ συστῶς ἀποκωμωδιομένου, Τι κατεγνακεν ἡμῶν ὁ στρατηγός; τι ἀναγκῶν ἡμῶν τοῦ οἱ νικῶντες, οἱ διαφάντες, οἱ τῶν κατὰ ἡμέρας πολέμους κατανῶντες, οἱ τὸ στρατοπέδον αὐτῶν ἔλονται; Βροῦτος ἐκὼν ἡμέλει, καὶ ἐς ἀκκλησίαν ἐσσηγήσατο, μὴ ἀπεπέριστερον ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀλογίφων ἐπιειρησῶν, καὶ κραιώταιον μισο-

insano impetu inivtum ad praellium prolicere.

At ille perstabat in pristino proposito, eo magis quod audierat de fame & de suorum navali victoria, videbaturque hostium desperationem ex inopia natam: & malebat oppugnationem aut aliud quidvis sustinere, quam configere cum famelicis ac desperatis, & totam fiduciam in armis habentibus. Exercitum verò aliter sentiebat per imprudentiam, molestè ferens mulierum more in castris se otiosos praemetu concludi: indignabantur ductores ordinum, non quod improbarent Bruti consilium, sed quòd alacritate militum freti putarent citius adfore victoriam. In causa erat ipse Brutus, mitis ac comis erga omnes, dissimilis Cassio severo & imperioso per omnia: quapropter illius imperata minores duces exquebantur, nec rationem requirerentes eorum, nec si scirent retractantes. Brutus vir mansueti ingenii nil aliud postulabat quam ut ex aequo imperaret cum aliis. Tandem quum crebro jactari voces in militum circulis audiret. Quo nostro merito imperator damnat nos? quid peccavimus qui hostes fudimus & fugavimus? qui oppositum nobis cornu concidimus? qui castra expugnavimus? dissimulavit, nec concionem advocavit, ne praeter decorum à multitudine rationis experte cogere, praesertim mercenaria, quae sen-

661

Cassii & Bruti ingenia.

per, sicut inconstantes servi, alios dominos respicit, levi momento in contrarium mutabilis. Ubi verò animadvertit & tribunos centurionesque monere utendum præsentī alacritate militum, fortassis enim effecturos aliquid egregium, quòd si quid aduersum acciderit, redeundum intra munitiones, & à vallo hostem arcendum: his magis etiam iratus, & dolens eos in communi periculo tam facillè assentire militibus, dubiam fortunam anteponentibus tutæ victoriæ, cessit illis in suam & ipsorum perniciem, his tantum verbis questus, Videor ut Pompeius Magnus bellum gesturus, non tam imperator, quam imperata faciens. Et, quantum ego intelligo, ideo non plura dixit, quia dissimulabat id quod metuebat maximè, ne exercitus olim assuetus militiæ Cæsaris, indignatione motus ad hostem transiret: quod jam inde ab initio & ipsè & Cassius suspicantes, nullam eis occasionem indignandi præbebant.

Bruti di-
ctum.

662

Ita Brutus inuitus eos produxit, & ante munitiones struxit aciem, subinde admonens ne longius à tumulo procederent: ut & receptus, si res id posceret, esset facilis, & hostem possent è superiore loco telis petere. Erat autem utrisque mutua cohortatio, & cupiditas pugnandi audaciâque summa, quòd alteros fames urgeret, alteros justus pudor, qui imperatorem suum coegerant cunctantem ad prælium:

φώραν, οἷς ἐστὶν αἰεὶ, καὶ τὰ κτλ τοῖς
 ἐνχερέσει οἰκέταις, ἐς εἰρήνης διασώ-
 ταις ἑλπίς ἐς σωτηρίαν, ἢ ἐς τὸ ἀν-
 τίπαλον μεταβολή. ἐνοχλήσαν δὲ
 αὐτὰ ἔτ' ἠγρότων, καὶ κελύον-
 τιν ἡμὲν μὲν ἀπαρξήσεως τὴν σφαιρῆς
 τῆ ἰσοθυμίας τὰς π λαμψῶν ἐρ-
 γασσάμενος ἡ δὲ ἀντιπικτη π πα-
 ρα τὴν μοχλῶν, ἐπιμειναι πάλιν
 ἐς τὰ τέλη, καὶ ἀποβάλλεω τὴν αὐ-
 τὰ χαρῶν κώμῶσι χαλεπήρας ὁ Βρού-
 τῳ τοῖς δὲ μέλιστα ἠγρότων ἐστὶ,
 καὶ ἀποκαλήσεως ὅτι τ' αὐτὸν οἱ κιν-
 δωον ἐπιχειρήσει συμφέροντα τὰ
 στρατῶν κρυφίως, ἀμφισβόλον καὶ
 ὀξείαν τυχλῶν ἀποπέντε νίκης ἀκιν-
 δωως, εἴξεν ἐπ' οἰκίῳ καὶ σφῶν ἐ-
 κείων ὀλιθῶν, τοσούτῳ ἐπιμεμφά-
 ,, μῖρῳ αὐτοῖς, Εἰσινάμεν ὡς
 ,, Πομπηῖῳ Μαγνῶ πολέμησεν,
 ,, ἔ στρατηγῶντες ἐπὶ μόλιον, ἢ
 ,, στρατηγῶν μῶσι ἔ μοι δικεῖ τὸ
 δε μῖον εἴξεν, ἐπικρύπτων ὁ ἐ-
 δειδίκει μέλιστα, μὴ ὁ στρατὸς οἷα
 ἔ πάλιν Καίσαρῳ χεράς, ἀ-
 γνακτικῆς τε καὶ μετωβόλοισι, ὁ-
 πῆρ ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς τε καὶ ὁ Κάο-
 σιῳ ὑφορώμενος, ἐς ἔσεν ἔργον
 αὐτοῖς ἀποφασιν ἀγνακτικῆς ἐπὶ
 σφίσι ἐνεδίδου.

Ὡς δὲ μὲν δὴ καὶ ὁ Βρούτῳ ἐξήλο
 ἄκων, ἔ ἐς τὰς διεκδομῶ ἀπο ἔ
 τερχους, ἔ ἐδιδουσι μὴ πολὺ ἀπο-
 χῆν ἔ λόφου, ἵνα αὐτοῖς ἢ τε ἀνα-
 χωρησις, εἰ δεσπῆν, οὐχερῆς εἴη, καὶ
 τὰ ἐς τὰς πολεμίου ἀφιέρμα ἐπι-
 δεξίαι. ἡ δὲ ἐκρητῆρῶν περὶ ἀέ-
 λουσις τε πάντων ἐς ἀλλήλους, καὶ
 φρονημοῖ ἐπὶ τὰ ἔργα μέγα, καὶ
 φρονημοῖ ὑπὲρ λόγον ἀνεγχεῖον,
 τοῖς μὲν ὑπὸ δικεῖ λιμοῦ, τοῖς ἢ ὑπὸ
 ἀφῶν δινεῖαι, βίαια μῆρσι τ' στρα-
 τηρῶν

τηρην ἀναδικάλοισιν ἔτι, μὴ χεί-
 ρουσι αὐν ὑπαίκοιτο ὀφθαλμοῖσιν, μη-
 δὲ ἀδένειστέρους αὐν ἐθροσωοῦντο,
 μηδὲ ὡσεπιτείας ὑποδουλοῖσι μάγ-
 λον, ἢ ἀξίμπαινοῖσι ἀσουλίας, αὐ-
 & ὁ Βροῦτος αὐτοῖσι ἐπὶ ἔπικε πα-
 ρουσίαν, σὺδ' ἀρῶ τῶν ὡσεσῶπων ὡσε-
 νίφρασι, καὶ δὲ ὀλίγων ὑπεμίμη-
 21 σκεν ὅσοι ὁ κωρὸς ἐδίδου, Ὑμῖσι
 22 ἐδελήσαστε μάχραδ, ὑμῖσι με ἐ-
 23 τέρας ἔχοντε νικῶν ἐδίστασθε,
 24 μηδὲ ψεύσασθε τ' ἐλπιδ' ὡ μῆτε
 25 ἐμεῖ μῆτε αὐτά: ἔχετε & λῶφον
 26 σύμμαχρον, & τὰ κ' ἴνατε πίν-
 27 τε ἰδία: οἱ πολέμοιοι δ' εἰσὶν ἐν
 28 ἀμφιστόλῳ: μέγ' ἔχου γὰρ εἰσὶν ὑμῶν
 29 τε & λιμῶ. ὁ μ' τοιαῦτα λέγων,
 30 διασέχραζε, & αὐτοῖσι αἰ πύξεις ἐπὶ λ-
 31 πιζον, καὶ μ' βοῆς παρεπέμποι ἐν-
 32 φημι. ὁ δ' Ἰκῶσται καὶ ὁ Ἀντώνιος
 33 τῆς ἰδίας ἀπαθίοντες, τῶν τε δε-
 34 ξικῶν ὄρεγον ἐφ' οἷσι παρῶνόντο, καὶ
 35 σὺδ' ἀρῶ τῶν ἐπὶ αὐτοῖσι ἄν-
 36 τῆς, καὶ τὸν λιμῶν ἐπὶ ἐπέκρηστο
 37 ὡς ἔκωρσιν ἐντολίαν ὡσεφῆρειν,
 38 Ἐγὼ μὲν δ' ἀνδρες τῆς πλεμῖσι,
 39 ἔχου εἰς ἐξήλιμῶν ἔξω τέρας λα-
 40 θῆν' μὴ δὴ τις ὑμῶν τῶν ἰδίων
 41 ἀσουλῆσιν κωτεμαχῶν, μηδὲ τ'
 42 ἀπλήσι ἐλάττω γενῆ, μηδὲ λι-
 43 μῶν, ὀλέθρον ἀμύχανον τε καὶ ἐπὶ
 44 θυνο, ἐλῆ) μάγλον, ἢ πολέμοιο
 45 τῆσιν & σῶμασι, αὐ & τὸλμασι ἐν-
 46 δίσασιν καὶ σὺδ' ἀρῶ καὶ δῆνοισι. ἔχου
 47 ἢ ἡμῖν ἐπείξεσι ἀδὲ τὰ παρῶν,
 48 ὡς μηδὲν ἐς τὴν ἐπιέσσαν ἡμῶσιν
 49 ἀνὰ τίθεσθ, ἀλλὰ σημεσιν ἐπὶ αἰ-
 50 πάλων Διῶ κελθῶναι μίχρσι νίκῆσι
 51 ἐπὶ ἐλῆσι, ἢ ἐν ἡμέσιν θανάτω νικῶσι
 52 ὡ ἐπὶ λαθῶν Διῶ μίας ἡμῶσιν
 53 καὶ δὲ ἐπὶ ἔργῳ ἀποφῆσι καὶ ἡμῶν
 54 μῶσι & τῶν & σὺδ' ἀρῶ τῶν ἐπὶ

tunc verò curabant ut re appare-
 ret fortitudo & audacia quam
 verbis præ se tulerant, ne teme-
 ritatem magis secuti viderentur,
 quàm laudabile consilium. Quod
 & Brutus obequitans ordines,
 severo vultu eis ingerebat, pau-
 cis pro tempore admonens, Vos
 pugnavi voluistis, vos me aliter
 affectum vincere cogitis: cavete
 ne vel meam vel vestram spem
 frustreremini: tumulus quoque vos
 protegit, habetis à tergo vestra
 omnia: hostes in ancipiti sunt pe-
 riculo, inter vos & famem positi.
 Talia vociferans discurrebat, or-
 dinibus acclamantibus & fausta
 ominantibus. Cæsar quoque &
 Antonius, suos quisque obequi-
 tans, & dextram intendens, con-
 citabat pro imperio, non dissimu-
 lando famem, ut opportunam
 ad accendendam audaciam, In-
 venimus hostem, milites, adepti
 sumus extra munitiones quos
 quæxivimus: cavete ne quis ve-
 strum suam provocationem de-
 honestet, ne minis facta parum
 respondeant: cavete ne malitis
 cum fame, malo tristis & inexpu-
 gnabili, conflictari, quàm cum ar-
 mis hostium & corporibus, vestro
 ferro & audaciæ atque adeo despa-
 rationis celsuris. Nam in eo statu
 res nostræ sunt, ut procrastinari
 non liceat: hodie de rerum sum-
 ma decernendum est, & aut vin-
 cendum omnino, aut generosè
 cadendum. Victores uno die, uno
 labore parabitis alimenta, & pe-
 cuniam, classes & exercitus, &
 insuper ex nostra liberalitate vi-

Bruti suos hortantis verba.

Antonii & Cæsaris verba ad suos.

663

Etotie pramia. Vincemus autem si primo congressu memores necessitatis fuerimus, deinde turbatis ordinibus confestim reditum ad portam eis intercluserimus, & aut in prærupta eos aut in plana propulerimus, ne bellum rursus renascatur, néve inimici ad otium refugiant: qui imbecillitatis suæ conscientia soli hostium non in pugnando spem collocant, sed in abstinendo à prælio. His tum adhortationibus utebantur Cæsar & Antonius quacunque se verterent, quibus effecerunt ut puderet non respondere imperatorum expectationi, cupidos etiam evadendi famem ex nec opinato auctam propter cladem acceptam navali prælio, malebantque in acie cum bona spe cadere si ita res ferat, quam absumi malo inexpugnabili. Has cogitationes militibus inter se conferentibus, ambo exercitus repleti sunt, nihil non aufuris animis, immemores quòd conjuncti essent jure civium, & quasi natura hostes invicem infensi minaciter: ad eò præfens ira plus quam ratio naturaque valuit. Utrique autem pauciter divinabant, ejus dici prælio de summa rerum Romanarum decerni: & decretum est.

Jamque dies, dum se parant, ad nonam horam processerat, quum aquilæ dux pugnare cœperunt inter utramque aciem, intentam summo silentio. Quumque fugata esset quæ à Brutò ste-

,, ἡ τὴν νικητήριαν πύλιν ἤσαν
 ,, ἢ ζώοντα, λέω ἀσθενῶν μὲ ἐμβολοῦ-
 ,, τες αὐτοῖς μνημονόωδον ἢ ἐ-
 ,, πειροτόν, ἑταί πικροῦρξάντες,
 ,, ἰούδους ἀποκλειώδον δὲ τὴν πυ-
 ,, λῶν, ἐς δὲ τὰς κρημένους ἢ τὰ
 ,, πεδία ἀσπιδώδον, ἵνα μὴ ὁ πο-
 ,, λεμῶν αὐδῆς ἀναφύοιτο, μὴδὲ
 ,, ἐς τὴν δόξαν πάλιν οἱ ἐχθροὶ
 ,, ἀσπιδόροσκοιεν, εἰ δὲ αὐθιγενῶν
 ,, μῆσοι δὴ πολεμίων ἑταί τῶν μὴ-
 ,, χαλῶ τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν, ἀλλ'
 ,, ἢ ἢ τῶν μὴ μὴ χαλῶ ἑταίς μὴ ὁ
 Κεῖσαρ τὴν ἢ ὁ Ἀντώνιος πειρώ-
 πτωων, ἐφ' ἑς παραγίνονται, ἢ
 πύσιν λέω ἡδὺς ἀξίους τὴν φαύλων
 τὴν ἐρατηγῶν, ἢ τὴν ἀπὸ τῶν ἐν-
 φυγῶν ὑπερευξηθείσων ἐν παρα-
 λόρῳ ἀλλὰ τὴν ἐν τῶν ἰσίων ὄχλου-
 ναῖ ἡσπιδῶν τε ἐν ἔργῳ ἢ ἐν ἐλ-
 πισιν, εἰ δέοι, τὴν πύσιν μὴδὲν,
 ἢ ὑπὸ ἀμνηστῶν κηρῶν διαπανημέ-
 νοι. ὡδὲ ἢ ἐχθρῶν αὐτῶν, ἢ ἄσπυ
 τὴν ἐγγὺς αὐτὰ ἐσφραγισθῶν ἐκεί-
 ο ἡμῶς ἀμφοτέρων πυξέτο μὴλι-
 σαι, ἢ ἐκπεριπαλάντο τὸ δόμος ἀ-
 κρηπαλήκτου ἔθελον τε ἐν τῶν παρ-
 ὄντι ἀλλήλων, ὅτι ἦσαν πολίται, ἔ-
 δὲ ἐπιμένοντες, ἀλλ' ὡς ἐν φύ-
 σιως ἢ χροὺς ἐχθροῖς ἐπηπάλλω-
 ἔτος ἢ παραωτική ὄργη τὸν λογι-
 σμὸν αὐτοῖς ἢ τὴν φύσιν ἔοισεν ἢ
 ἐπιμενεύοντο δὲ ὁμοῦως ἐκπέρι-
 τῶν δὲ τὴν ἡμέραν ἐν τῶν τῶν ἐρ-
 γῶ πίντε τὰ Ρωμαίων παραγω-
 τὰ κενῶν ἢ ἐκείδῃ.

Ἡ δὲ ἢ τὴν ἡμέρας ἀμφὶ τὴν δὲ
 τὴν παρασκύλιον ἐς ἐναντίον ἄσπυ
 δεδωπηγῶν, ἀγέτω δὺς ἐς τὸ
 μεταχρῆμοι συμπεσόντες ἀλλήλοισι ἐ-
 πολέμω, ἢ λέω σὴν βαθυπάτι
 Φυγῶν δὲ τὴν ἢ Βρούτου, βοή

πὲρ ὧν ἦ πολέμιον ἔξευε ἠγέρ-
 θη, & τὰ σημεῖα ἐκτερώθην ἐπὶ ἥρ-
 το, καὶ ἔφασκεν ἡ σφαιρὰ τε καὶ
 ἀπτήης τοξοδρομῶν μὲν δὴ καὶ λι-
 θῶν ἢ ἀκόντισματων ὀλίγων αὐτοῖς
 ἐδίησε πολέμου νόμῳ, ἐπεὶ ἐδίε τῆ
 ἀλλῆ τέχνη & τάξει ἦ ἔργων ἐχρῶν-
 το, ἀλλὰ γυμνοῖς ξίφεσι συμπλε-
 κόμενοι, ἐκροτόν τε & ἐκροπτοῖτο,
 καὶ ἀλλήλους ἐξώδον δὲ τὴ τάξεως,
 οἱ μὲρ ἀπὲρ σωτηρίας μάχων ἢ νί-
 κης, οἱ δὲ ἀπὲρ νίκης & παραγο-
 ρίας στρατηγῶν βεβαίωσμένου φόν-
 οῦ δὲ ἡ καὶ τοῦ πολυ, καὶ τὰ μὲρ
 σὺν ἄλλοις αὐτοῖς ὑπεξεφέρετο, ἔτε-
 ροι δὲ ἀνηκιδίσταντο ἐκ τῶν ἐπιτε-
 παρμένων· οἱ στρατηγῶν δὲ σφῶς πε-
 ριστώτεροι & ὀρώμενοι παντοχῶς, τῶς
 τε ὀρμῆς ἀνέφερον, καὶ παρεκεί-
 λουσι ποιοῦντας ἐπὶ σωσασσῶσιν,
 καὶ τὸς κεκμηκότας ἐνήλλασον, ὡς
 τε ὁ θυμὸς αἰεὶ τοῖς ἐπὶ ἔμετῶ-
 που καρὸς ἡ τὴν τὴν οἱ & Καί-
 σαρος, εἴτε ἀπὸ δὲ τοῦ ἔμετῶ
 εἴτε δὲ αὐτῶ Καίσαρος εὐτυχίαν
 (ὅτι ἐπίμεμπτοι γὰρ ἦσαν ἐδίε οἱ
 Βροῦτοι) τὴν φάλαγγα ἦ ἐχθρῶν
 ἐκίον, ὡς πέρ πὶ μηχανήμασι τῶν
 βαρυπῶν ἀνατέποντες, οἱ δὲ ἀ-
 νεωθῶντο μὲν ἐπὶ πόδας ἐς τὸ ὀπί-
 σω βᾶδιν ἐπὶ καὶ μὲν φρονήματι
 ὡς δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ σὺνταξίς ἤδη
 παρεκείνη, ὀξύτερον ὑπεχώρου,
 καὶ ἦ ἐπιτεταρμένων σφίσι δούτε-
 ρων & τριτῶν στυπτοχουμένων,
 μισγόμενοι πάντες ἀλλήλοις ἀκό-
 σμως, ἐδίεοντο ὑπὸ σφῶν καὶ ἦ
 πολέμιον, ἀπέφυγας αὐτοῖς ἐπικει-
 μένων, ἕως ἐφῶρον ἤδη σαφῶς &

terat, conclamarunt hostes &
 signa collata sunt, fuitque con-
 gressus superbus & immitis: om-
 missis enim missilibus ut super-
 vacuus, ceterisque quae in praeliis
 adhiberi mos est, cominus pug-
 nabant gladiis, ferientes & ictus
 excipientes, impulsuque mutuo
 turbantes ordines, alteri pro sa-
 lute magis quam pro victoria
 certando, alteri pro ipsa victo-
 ria, memores importunitate
 sua coactum imperatorem ad id
 praelium. Eratque multa ubique
 caedes, multus gemitus, dum ca-
 davera subtrahunt, & integros
 substituunt in locum cadentium,
 succedentes è proximis manipu-
 lis. Nec decrant imperatores of-
 ficio suo, circumcursantes &
 nusquam non conspicui, hor-
 tantibus accendendo impetum,
 laborantibusque acclamando, ut
 durent etiamnum paulisper, &
 recentem manum in fessorum
 locum sufficiendo: itaque à fron-
 te semper redintegrabantur ani-
 mi. Tandem Caesariani, sive pro-
 pter metum famis, sive propter
 fortunam ipsius Caesaris (nam
 nec Bruti milites incusari pote-
 rant) aciem adversam loco mo-
 verunt, ac si impressione facta
 protruderent machinam quam-
 piam gravissimam: hostes verò
 pedem referabant etiam tum in-
 trepidè. Ut verò prima frons
 dissoluta est, concitatus se reci-
 picbant, & cedentibus simul se-
 cundis ac tertiis manipularibus,

Congres-
 sus utriuf-
 que exer-
 citus.

664

omnes promiscuè confusi premebantur & à suis & ab hostibus incessanter urgentibus, donec effusè jam fugerent. Tum verò

Bruti cla-
des.

Caesariani, mandatorum memores, portam occuparunt magno suo periculo: telis enim & superne & à fronte petebantur, donec excluderunt fugientem multitudinem. Fuga inde ad mare versa est, & ad montes per vallem Zygaetae fluvii fuis & fugatis hostibus. Quod reliquum erat operæ imperatores inter se partiti sunt: relictisque Caesare ut erumpentes è castris exciperet, & ipsa castra custodiret, Antonius exequabatur imperatoris omnia munia, fugientes pariter ac resistentes invadens, & castra eorum alia: profligabatque omnia violento impetu. Et veritus ne duces elapsi alium exercitum colligerent, equites misit circa viarum exitus, qui fugientes caperent: qui divisis regionatim operis montem ascendebant cum Thrace Rasco, simul misso propter viarum notitiam: & omni ex parte circumdatis munitionibus praeruptisque castrorum, effugientes ut feras venabantur, observantes ne quis è castris evaderet: pars Brutum ipsum persequabantur. Hos continuato cursu venientes conspicatus Lucilius Lucinus substitit, & Brutum se fingens, rogabat ut ad Antonium duceretur, non ad Caesarem: qua de causa potissimum Brutum credebatur, quod vitaret inimicum implacabilem. Hunc ubi adduci cognovit Antonius, festinus occurrit, fortunam & dignitatem viri virtutemque simul reputans & cogitans quomodo

οἱ τῶ Καίσαρι τότε μάλιστα τοῦ παρηλιθίου σφίον ἔγκερτῆς ἐχομῆροι, τὰς πύλας ἐβαλάμωσαν σφῶρα ἐπικινδύαις ἀνωθῆν τε καὶ ἐβάλλοντο καὶ ἐν τῷ μετώπῳ, μεχρὲν πολλὰς ἐσθραμῆν ἐκάλωσαν, οἱ δὲ φύρον ἐπὶ τῷ θαλάσῳ, καὶ ἐς τὰ ὄρη Δαί. Ἐποταμοῦ τῶ Ζυγαέτου. ἡγομῆνις ἢ τῆ τροπῆς, τὸ λοιπὸν ἔργον οἱ στρατηγὶ διηροῦντο. Καίσαρ μὲ ἀρεῶν τὰς ἐκπίπτουσαι ἐν τῷ πρῶτῳ πεδίῳ, & αὐτὸ φυλάσσειν τὸ στρατοπέδον· ὁ δὲ Ἀντωνίου πάντα λῶ, καὶ πῦσιν ἐπέπιπτε τὰς τε φάλαγγας καὶ τὰς ἐπὶ σωτησίῳ, & τοῖς ἄλλοις στρατοπέδοις αὐτῶν, ὅρμη τῷ ὑπερῆφανα πάντα ἐβιάζετο ὁμοῦ, καὶ περὶ τοῖς ἡγεμόσι δίοισι, μὴ αὐτοῦ Δαφφυρόντες αὐτῆς ἔπειον στρατὸν ἀγειρεῖαν, τὰς ἐκπῆρας ἐξέπειπεν ἐπὶ τὰς ὁδοὺς τε & ἐκβαλαῖς τῶ μῆχρῳ, ἀρεῶν τοὺς ἀποδιδρασκόντας· οἱ δὲ ἐλομῆροι τὸ ὄρη, ἀνά τε τὸ ὄρη ἐφέροντο σὺν τῷ Θρακίῳ Ρ' ἄσκα δι' ἐμπειρίας ὁδῶν σωμαπταλμένοι, καὶ τὰ χειρῶν ἀμύσεια καὶ κρημνοὺς ἀπεισάντες, τὰς ἐκφάλαγγας ἐκωηγῆσαν, καὶ τὰς ἐντὸς ἐφύρασαν· οἱ δὲ Βρῦτον αὐτὸν ἐδίωκον καὶ αὐτὰς ἀχρεῖας ἔχουσαι τῷ ὄρηθι Λουκίλιου Λουκίου ἰδῶν, ὑπέστη, καὶ ὡς Βρῦτον ὡς ἡξίου ἀπὸς Ἀντωνίου ἀνὰ τῶ Καίσαρι ἀναχθῆναι, ὃ δὴ καὶ μάλιστα ἐναγ Βρῦτον ἐνομίσθη, τὸν ἀδιὰ δακλῶν ἐχθρὸν ἐκκλίνας. ἀγορῶν ἢ αὐτῶ πωταμοῦ ὁ Ἀντωνίου, ἀπῆλθε σὺν ἐπιστάτῳ, τῆ τυχῶν ἰσχυρὴ καὶ τὸ ἀξίωμα τῶ ἀνδρὸς καὶ ἀρετῶν ἐκδυρομῶν, ὅπως Βρῦτον ἀποδείξει· πλη

Lucilius
Lucinus
Brutum
se fingit.

665

σηπι οἱ ὁ Λουκίῳ ὄντιχάν μὲν
 11 λα φρασίας, εἶπε, Βρούτῳ μὲν
 12 ἔχ' ἐκλωκεν, ἐδὲ ἀλωστέτη πο-
 13 τε ἀπὸς κακίας δρεπὴ' ἐγὼ δ' εἶ
 14 τὸςδε ἀπειτήτας ὡσέ σοι πείρ-
 15 11 εἰμι· κῆ ὁ Ἀντώνιῳ τὸς ἰπ-
 16 πείας ἰδῶν ἀδδουρδύους, παρηγό-
 17 11 ρε, κῆ ΟΥ' μείονά μοι τῶνδε ἀ-
 18 11 ρεων, εἶπεν, ἀλλὰ ἀμείονα ἦς
 19 11 συμίζετε, ἐθρευσσατε, ὅσφ κρείτ-
 20 11 ταν ἐχθροῦ φίλος· κῆ τὸν Λου-
 21 κίον τότε μ' τιμ τῶν φίλων ἔδωκε
 22 11 ἡραπειδία, ὕπερον δ' εἰ αὐτὸς ἔχων,
 23 11 ἐχρῆθ' ὡς πρῶτῳ.

Ὁ δ' εἰ Βρούτῳ ἀναφεύχ' μὲν ἐς
 τὰ ὄρη συν' ἰκανῶ πληθεῖ, ὡς ἰυ-
 κτὸς ἐς τὸ στρατόπεδον ἕως ῥεψων,
 ἢ κατωπλοήμερῳ ἐπὶ τῶν δαλασσο-
 σαν· ἐπεὶ δ' εἰ ἀπελείηπτο πάντα
 φυλακαῖς, διενεκτέρδεν ἔνοπλῳ
 μὲν πῶταν· ἔ φασιν αὐτὸν ἐς τὸς
 ἀστέρας ἀναδελπιπῶτα εἶπεν,

Ζεῦ μὴ λαδοῖ σε τ' ὁ δ' ἀντι-
 κηκῶν.

ἔνοπλιον μὲν ἔρα τ' Ἀντώνιον· ὁ
 κῆ αὐτὸν Ἀντώνιον φασιν ὕπερον εἶ-
 τοῖς ἰδίαις κινδύοις μετακινώσκον-
 τα εἶπεν, ὅτι συνῆξετ' ἀζέαθ' Κασ-
 σίῳ κῆ Βρούτῳ δυνάμει, ἰση-
 ρίτης ἤροιο Οὐλαίου. τότε γε-
 μῶν καὶ ὁ Ἀντώνιῳ ἔνοπλῳ ἐπὶ
 τ' φυλακτικῶν ἀντιδιενεκτέρδεν τῶ
 Βρούτῳ, χεῖρα καὶ ἀπιδίμερῳ ἐκ
 νεκρῶν σμικρῶν, ἔ λαφορῶν συμ-
 φερηδένταν. Ὁ δ' εἰ Καῖσαρ ἐς
 μίσθῳ νύκτα πονηθεῖς, ἀνεχαρησε
 24 11 τῶ πῶταν, Νωρβανῶ φυλακ-
 25 11 σὴν παρὰ τοῦ τὸ στρατόπεδον. Βρού-
 26 11 τῳ δ' εἰ καὶ τ' ἐπίσης ὄραν τὸς ἐ-
 27 11 φεδρείας τῶν ἐχθρῶν ἐπιμερού-
 28 11 σαις, ἔχων ἔ πῶτην τέσσαρα τέ-
 29 11 λη σωμαβαδύντα οἱ, αὐτὸς μὲν

excipiendus sit: cui Lucinus ob-
 viam factus, satis audenter, Bru-
 tus, inquit, non est captus: nec
 capietur unquam virtus ab igna-
 via: ego verò his deceptus hic ad-
 sum tibi. Tum Antonius videns
 erubuisse equites, consolatus est,
 Non minorem mihi hanc præ-
 dam, inquit, sed meliorem quam
 putatis, venati estis, quanto ami-
 cus inimico est potior: & Luci-
 num tunc quidem amico cuidam
 curandum tradidit, deinde verò
 ipse fidissima ejus amicitia usus
 est.

At Brutus cum satis multis in
 montes refugit, ut noctu rever-
 teretur in castra, aut ad mare de-
 scenderet. Quoniam autem om-
 nia custodiis erant intersepta,
 armatus pernoctavit cum omni-
 bus: ferturque sidera intuentem
 dixisse,

*Juppiter, ut ferias qui horum
 est causa malorum:*

Antonium utique subindicans:
 quod ipse tandem (ut fertur) in
 proprio periculo fassus est, sera
 pœnitentia: quòd quum posset
 accenseri Bruto & Cassio, ma-
 luisset fieri apparitor Octavii.
 Tunc verò & Antonius armatus
 in stationibus per totam noctem
 Bruto se opposuit, pro vallo usus
 congestis armis & cadaveribus.
 Cæsar verò in median noctem
 labore tolerato, propter mor-
 bum secessit, Norbano tradita
 castrorum custodia. Brutus se-
 quenti die videns inimicos per-
 stare in insidiis, & circa se non in-
 tegras legiones quatuor, ipse qui-

Bruti di-
 xitum.

Sera An-
 tonii pœ-
 nitentia.

dem parum tutum putavit eas alloqui: sed tribunos non sine pudore agnoscentes erratum suum, misit ad eas, praetenturos an velint per medias insidias erumpere, & sua recipere adhuc asservata à praesidiariis. Hii, qui & praelium alacriter inierant, & hostem diu magno animo sustinuerant, tunc infenso numine responderunt imperatori, Eum non pro dignitate se gerere: sibi qui toties fortunam tentaverint, non esse corrumpendam spem pacis reliquam. Tum Brutus ad amicos, Ergo jam inutilis sum patriae, si & isti sic animati sunt: simulque Stratone[m] Epirotam amicum suum vocavit, iussitque ut ipsum ferro conficeret. Qui quum amplius deliberandum censeret, unum è servis vocavit: & Strato, Non deerit, inquit, tibi Brute amicus magis quam servus ad mandata ultima, si jam decretum est: simulque cum dicto gladium infixit in latus Bruti, nec praebentis, nec averfantis.

Bruti interitus.

Cassii & Bruti laudes.

Casaris beneficia in Cassium & Brutum.

Hic fuit Cassii Brutique exitus, virorum generosissimorum nominis Romani & illustrissimorum virtute incomparabili, absque uno piculo: quos & C. Caesar, quamvis Pompeianos, ex inimicis hostibusque amicos fecit, & in amicitiam semel receptos, pro filiis habuit: senatus verò tum extinctos desideravit, tum casum eorum miseratus est: quippe qui propter hos duos oblivionem decrevit ceteris, &

ἐπιλήθην ἐπ' αὐτοῦς ἐφολάξατο, τὸς δὲ ἡγουμένους αὐτῶν, ἀφουρῶσθαι τε τὸ ἀμάρτημα ἢ μετανοοῦντας, ἐπιμύπειν δὲ πειροσσοῦντας αὐτῶν, εἰ ἐθελήσουσι, ἄνωγ' ἄλφ' τῶν ἐφιδρεῶν, καὶ ἀναλαβεῖν τὰ ἴδια ἐπὶ φυλακασὺδρα ὑπὸ τῶν οἰκείων ὑπολελειμμένῶν οἱ ἃ ἀβουλοῦνται μὴ εἰς τὸ ἔργον ὀρμησάντες, ἐντυχεῖσθαι ἃ τὸ μίχελι πλείους ἡρώδῃοι, τότε βλάπτουσιν ἢ δὴ ἔθεο, πρὸ σπῆτιγῶν σφῶν ἀπεκρίναντο ἀναξίως βουλεύεσθαι αὐτῶν· ἀντιῶν δ' ἃ τύχης πελάκις πεπρωμένοι, ἐκ ἀνασχεῖν τὴν ἐπ' ἰσχυρὴν διαλλαγῶν ἐλπίδα· Ἐὸ Βεγγύτου εἰς τὸς ἰ, φίλους εἶπῶν, Οἱ δ' ἐν αὐτῶν ἐπ' εἰ, μὲ τῆ πατρειδὶ χηρῶν. ὡδὲ καὶ αὐτῶν ἔχονταν, ἐκάλῃ Στρατόνῳ τῆ Ἡπειρώτῳ, ὅτι φίλον ἑαυτῶν, Ἐ ἐνχειρῶν ἐκείνῳ τῶ σῶματι· τότε ἃ ἐπὶ βουλεύεσθαι παροργίζουσιν, ἐκάλῃ πᾶν τῶ οἰκείων ἰ, ἢ ὁ Στρατόν, Οἱ δ' ἀπαρτήσῃς ἰ, εἶπῶν, ὁ Βεγγύτε, φίλου μῶλλον, ἢ οἰκείων εἰς τὰ ἕστατα σωσπι, γράφα, εἰ ἢ δὴ κίερεται ἢ εἰπῶν, ἀνῆρετε τοῖς λαγοῖσι τῶ Βεγγύτου τὸ ξίφος, ἔπει δὲ πρὸς φέρεται ἔπει ἐνδόντος.

ὡδὲ τῶ δὴ Κάσιος ἢ Βεγγύτης ἐπισημαίνω, ἀνδρὲ Ρωμαίων ευγενεστάτω τε Ἐ ἀειφανεστάτω, ἢ εἰς δεξιῶν ἀνηθῶν χερσὶ ἀγρῶν ἐνός· ὡ γὰρ Ἐ Γαίος Καίσαρ ὅτι τῶ Μαγνῶν Πομπηίου μίχῳς, ἐκ μὲ ἐκλήθην ἢ πελαγίον ἐπισημαίνω φίλων, ἐκ τῶ φίλων ἢ ἢ ὡς ἡῶ· Ἐ ἢ βουλή ἀειποθῆτω τε εἶχεν αἰεὶ, Ἐ ἀπυρρῶσθαι ἐλευθῶν· δυοῖν τε τύπτῳ ἐνός· πᾶν ἀμνηστῶν ἐπίδωτο, ἢ φυγόντων αὐτοῖς ἐπεμψῶν ἢ γαμῶν.

ἡγεμονίας, ἵνα μὴ Φυλαδῆς εἶεν·
 οὐκ ἀμελλῶσα γὰρ Γαίου Καίσαρος,
 εἶδε ἐφημερῶν τοῖς μεροῖσιν, ὅ-
 που καὶ ζῶντι τῷ δεσπῆτι καὶ τυχεῖς ἐ-
 θνημοῖσι, καὶ δόξανόνα εἶδαν τε
 δημοσίᾳ, καὶ ἐνόουσι τὰ ἔργα ἀδά-
 νατα εἶναι, καὶ δευράς καὶ ἡγεμονίας
 ἐς πολὺ ἐπὶ τῷ ὑπαρχοῦσαν ἐποίησεν Ἰ-
 Καίσαρος, εἰδὲν ἡγεμονίᾳ κρείτ-
 τον διήρχειν ἂν ἐμείνου ἐνόουσαν·
 ἀλλ' ἢ καὶ τὰδε τῶ ἀνόουσι πονοῦν
 ἐ δού τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ παροῦσαν
 αὐτοῦ ἐς ὑποψίαν ἀποβῆναι, ἕ-
 τως ἀπαρῆν ἐχθροῦ πρῶτα ἐχθροῦ
 ὄντων ἢ ἐ τῷ φυγοντῶν τοῖς δεσπῆσι
 πρῶτον, Πομπηίου πηλοισιζον-
 τῶ καὶ οὐκ ἀδελφικῶν ἐχθρῶ
 αἰτίαν, πρῶτον τὸ ὄντι αὐτῶ καὶ
 ἀδελφικῶν. ἐπεὶ μὲν ἔργων ἐ-
 δεῖσθε, θύον εἶδε ὅλοιον ἐπὶ στρα-
 τῶν τε συνελθεῖν ὑπὲρ εἰκοσίν ὁ-
 πολιτῶν τέλη, ἐ ἰππέας ἀμφὶ τῶς
 διμυρίους, καὶ καὶς μυριάδας ὑπὲρ
 τῶς δεκάμισίας, τὴν τε ἀλλῶν πε-
 ρεσπῶν ἀξιόλογον, καὶ χημῶν
 ἀπέχευ καὶ πρῶ ἐνόουσαν καὶ τῶν
 ἀκούων· πολέμου τε ἐπολέμουσαν
 ἔδειξεν ἐ πόλεσι ἐ τῶν ἀντιστοι-
 τῶν πόλεσι, ἐ κριτῶν ἐθῶν
 τε ἐνοῦσαν δὲ Μακεδονίας μέ-
 γροι Εὐφράτη, ἐ ὅσους ἐπολέμου-
 σαν, ἐς συμμαχίαν αὐτῶς ἐπέτασεν,
 καὶ βεβαρωτάτους ἐχθροῦσιν οὐ καὶ
 βασιλεῦσι καὶ δυνασταῖς, καὶ Παρ-
 θοῖσι, καὶ περ ἔστιν ἐχθροῖς, ἐς τὰ
 βραχυτέρας, ἐπὶ ἢ τὸ μείζον ἔργον
 οὐκ ἀνέμενον ἐρχομένους, ἵνα μὴ
 βάρβαρον ἢ ἀντιπαλον ἐδοῦσαν ἐ-
 σθῆν ἐπὶ Ρωμαίοις· ὃ ἢ δὴ μάλιστα
 πάντων ἀδικοτάτων ἴσθαι, ὃ στρα-

exulantibus his dedit provincias,
 ne essent exules: non in contem-
 ptum Caesaris, neque quod factō
 gauderet, quando & vivum vir-
 tutis fortunæque causā miratus
 est, & defunctum sepeliit publi-
 cè, actaque ejus rata habuit, &
 magistratus præfectosque diu ex
 præscripto ejus creavit, ratus ni-
 hil se melius inventurum illius
 consiliis: sed studium erga hos
 viros & sollicitudo pro eis, ca-
 lumniandi materiam præbuit: a-
 deo chari erant omnibus. Quin
 & optimates exulum hos præfe-
 rebant Pompeio, quod hic propin-
 quus esset, nec de pace des-
 speraret, illi & longinquiores es-
 sent & implacabiles. Ceterum
 quum ad res gerendas ventum
 est, biennio non integro colle-
 gerunt plusquam viginti legio-
 nes, & equitum circiter viginti
 millia, naves longas supra du-
 centas, aliumque apparatus
 haud contemendum: pecunias
 quoque infinitas avolentibus no-
 lentibus exegerunt: in bellis e-
 tiam quæ cum multis civitatibus
 ac gentibus & adversæ factionis
 hominibus gesserunt, sæpe vic-
 tores, imperio potiti à Macedo-
 nia usque ad Euphratem & quos-
 cunque bello petierunt, ad so-
 cietatem pertraxerunt, eorum-
 que opera fidei usi sunt, sicut &
 regum ac dynastarum, atque
 Parthorum etiam quamvis ini-
 micorum, duntaxat in rebus mi-
 noribus: de rerum tamen summa
 certaturi, non expectarunt eorum
 adventum, ne barbarā in-
 festaque gens Romano solo in-
 fuscet: & quod maximè mi-
 randum

Fides er-
ga Cæsium
& Brutum
militum
eorum qui
ad se traduxerunt,
ita ut fidelio-
sub C. Cæ-
rem operam
ipsis præstarent
contra filium
Cæsaris, quàm
Antonio socio
Cæsaris collegæque:
nemo enim
eorum Brutum
Cæsiumque vel
victos deseruit,
quum Antonius
ad Brundisium
à suis ante
initium belli
defertus sit.
Prætextum
autem belli
habuerunt &
nunc & Pompe-
ianis temporibus,
non utilitatem
propriam sed
nomen reipublicæ:
speciosum quidem,
sed non semper
commodum:
se autem ipsos,
postquam visi
sunt non amplius
utiles patriæ,
ambo contempserunt
pariter. Quod
autem ad utriusque
curas attinet,
Cassius in
unum bellum
intentus, sicut
gladiator in
adversarium,
nihil spectabat
aliud: Brutus,
ubicunque
erat, visendarum
rerum & audiendi
fuit cupidus.
quippe qui &
philosophiam
liberaliter attingerat.
Attamen quamvis
tam egregii viri
essent, omnibus
eorum cœptis
adversabatur
facinus perpetratum
in Cæsarem,
quippe nec
simplex nec modicum.
amicum enim,
nec opimum,
oppresserant:
ingrati erga
benemeritum,
qui belli jure
captos servaverat:
& oppresserunt
per summum
nefas imperatorem
suum, in curia,
pontificem, sacra
veste amictum,
potentia præ-
minentem quantum
non alius: sed
supra ceteros
omnes imperio
patriæque
utilissimum.
Quapropter
numine ira-

Prodigia
Cæsio &

randum fuit, pleraque pars ejus exercitus constabat ex iis qui sub C. Cæsare stipendia fecerant: quorum fatalem favorem & studium erga illum, percussores hi ad se traduxerunt, ita ut fidelio-

πὸς ὁ πλείων ὄδῃ, Γαίῃς Καίσαρ
ἐξηγήθητο, καὶ διαρκείας αὐτῶν ἐ-
νοίαις καὶ σπουδαῖς ἐργασίας εἰς ἐκείνους
μετεπέστησεν οἱ σφαγαίαις οἱ δὲ Καί-
σαρ, ἔπειτα τὸ Καίσαρ ἦν
ἕσονται αὐτοῖς πιστοτέρῳ, ἢ Ἀντι-
ονίου τοῦ Καίσαρ σπουδαίῳ ἢ τε
ἔσονται αὐτοῖς ἔτι καὶ πρὸς Βρυ-
τον ἢ Κασσιῶν ἐστὶ ἡσυχαστῶν ἀπ-
ελεῖται· οἱ Ἀντιονίου ἀμφὶ τὸ Βρυ-
τίσιον καὶ πρὸς πείρας διαπλοκαίαις
ὡς τε σφραγίδας αὐτοῖς τὸ πόνου
ἔπειτα Πομπηίου καὶ νῦν, ἐξ ὑπερ-
σφῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπερ δημοκρα-
τίας, ὀνόματι, ἐκείνου μὲν, ἀ-
λυσιτελεῖς ἢ αἰεὶ σφῶν τε αὐτῶν,
ὅτε μὴδὲν ἐδόκειν ἐπὶ ἑνὶ καὶ ἑξή-
σιμις τῆ πατρὶδος, ἀμφὶ κατε-
φρονησάν ὀφείας· οὗ ἢ τῆς φρε-
νίτι καὶ μῆσις, ὁ μὲν Κασσιῶν ἀ-
μεταστρεπῆ, καὶ ὑπερ ἐπὶ ἀγων-
σίῳ οἱ μομφαί καὶ ὡς, ἐς μῆσιν τὸ
πάλεμον ἀφάρῳ· ὁ δὲ Βρυτίῳ,
ὅπῃ γίνονται, ἔ φιλοσκόπιον ὡς
φιλήσῳ, αὐτὸ καὶ φιλοσοφίῳ
ὡς ἀφάρῳ. ἀλλὰ καὶ τοιοῦθι ἐ-
σιν αὐτοῖς ἀντιθετοῖς ἐς ἀπαντα ὡς
τὸ ἀγῶν τὸ ἐς Καίσαρ, ὅρα ἐστὶ
ἀπολαύ ἀγῶν ὡς, ἐστὶ ἐν ὀλίγῳ
καὶ ἢ ἐς φίλον ἐγίνετο παρῶ-
νος, καὶ ἐς ἐνεργίῳ ἐν πολέμῳ
ἀπολαύσονται ἀφάρῳ, καὶ ἐς ἀν-
ταρῶσιν ἀφάρῳ, καὶ ἐν βου-
λοσφῶν, καὶ ἐς ἱερέα, καὶ ἱε-
ρῶν ἐστὶ ἐπὶ ἐπικειμένον, καὶ δυνά-
σῳ μὲν οὐκ ἔπειτα, καὶ ἐπι-
ταῖοι ἐστὶ ὑπερ ἀπαντας τῆ τε
πατρὶδος καὶ τῆ ἡγεμονίῳ ἡσυχαστῶν
ἀ καὶ τὸ δαμῶν αὐτοῖς ἀφάρ

ἐπισημῆ τε ἔρωσεσθηνε πολλὰ
κίς. Κασιῶ τε ἡ δ' ἔφρατον κρη-
ἀσθητι ὁ ραδὸνιχ^Θ ἀνετραμμένον
τ' ἔσφαιον ἐπέθηκε. Ἐ Νίκη χρύ-
στον ἀνάθημα Κασιῶυ κρητέπεσον,
ὄρια τε πολλά ὑπὲρ τὸ φρατόπεδον
αὐτῆ κρηθήδρια κλαυθίω ἔδμεϊαν
ἠφίαι, καὶ μελισσῶν ἐπεκρηδλωτο
συνεχίς ἰσμοῖ: Βροῦτου δὲ ἐν τε
Σάμῳ ἠλθεδλιάζονται φασὶ ἀδελ-
τὸν ποίτην, ἔσθι ευκρηῖ αἰσθ τα
πικαυτα ὄντα, ἀλόγως τὸδὲ τὸ ἐ-
π^Θ ἀνάθησται,

Ἄλλὰ με κρηῖ ὀλοῦ, Ἐ Λητυῶς
ἐκταυεν κρησ.
μείλοισι δὲ περὶν ἐκ τ' Ἀσίως ἐς
τιῶ Εὐρώπῳ συν τῶ σρατωῖ, νυ-
κτος ἐκρηθροτα κρησμομῶν ἔφρα-
πῆς, ὄσφιν ἰδῆν ἐφεταῶσαι οἱ πικρη-
λοθον, κρη πυδῖοθαι κρη ευδαρως,
,, Ὅς πῆς ἀνδραῶτων ἠ φαν εἶν: τὸ
,, ἡ φάσμοι εἰπῆν, Ὅσος ἂ Βροῦ-
,, τε, δυμῶν κρησ: ὀφθησται
δὲ σῆς ἔ ἐν Φιλιπποῖς: κρη ἀφθλιῶν
φασῖν αὐτωῖ αἰσθ τ' πελοταῖας κρη-
κρη: ἐξῆντι δὲ τῶ σρατωῖ αἰσθ τ'
πυλων αὐδῆς ὑπλωῖσθον Αἰθιῶν, Ἐ
τοῖδὲ κρη αἰσθ οἰῶσμοι φαυλοῖ ὁ σρα-
πὸς αὐτικη συνέκρησ. δυμῶν δὲ
κρη αὐτοῖς ἀσθ κρη τῶδὲ, ἐς Κασ-
σιον κρη ἐν ἀμφερῆσ νικη σπῆντα
εὐλόγως δῶπῶνῶναι. Βροῦτον δὲ ευ-
βαλοῦ βροδῶπῆ^Θ ἐκρη κρηδῶναι,
κρη ἐς κρησας ἐλθεῖν ἀνδρῶσι διακρη-
μῶνις ὑπὲρ λιμῶν δαφιλῶς αὐτὸν ἐ-
κρησῆ ἀρησῆς, Ἐ ναυκρητένῆς, Ἐ τὸ
δὲ παιδῆν ὑπὲρ τ' οἰκῆων κρηδῶν, ἡ
τ' πολημῶν. Ἐ κρη πολλῶνις ἀγῶ-
νι μετὰκρηῶντις, ἐν κρη τῶν κρη-
κρησας ἔδ ἐν ἐπαιθῶν: ἀμφοῖ δὲ αὐτῶν
quàm ab hostibus. Attamen multis rebus gestis communibus au-
spiciis, in praelis nullam cladem

to, prodigia quoque prænuntia Bruto ob-
fucere illorum exitus: nam Cassio
lata. 668
copias lustranti licitor inversam
coronam imposuit: & aurea Vi-
ctoria dedicata ab eo sponte de-
cidit: aves quoque gregatim su-
pra illius castra sine ullo clangore
confederunt, examina vero a-
pum ferè continuè. Brutum item
Sami natalem suum celebran-
tem in commestatione, quamvis
non esset proclivis ad talia, sine
ulla evidente causa hunc versum
protulisse ajunt,

*Sed me fors misera & Latona
perdidit infans.*

Et quum trajecturus esset cum
exerciui in Europam ex Asia,
noctu lucubrantem ad deficien-
tem lucernam, vidisse astare si-
bi spectrum inusitata facie, & in-
trepidè percontatum, Quis nam
hominum deorumve esset: spe-
ctrum respondisse, Tuus sum,
Brute, malus genius, Philippis
me videbis iterum: ajunt appa-
ruisse ei pridie quàm postremo
pugnatum est. Rursum exerci-
tui castris exeunti obviam fuit
Æthiops, quem mox milites ab-
ominati conciderunt. Fuit & il-
lud adverfæ fortunæ, quòd Cas-
sius post pugnam æquomarte di-
remptam desperavit tam facilè:
Bruto consultam cunctationem
obtinere non licuit per milites:
quòdque prælium conseruit cum
viris magna fame pressis, ipse ab-
undans commeatibus & classi-
bus, magisque afflictus sit à suis
passi sunt: ambo autem interfe-
ctores

Bruti di-
ctum omi-
nosum.

Malus ge-
nius Bruti
& alia o-
mina Bru-
to oblata.

Brutus &
Cassius
magis à
suis afficti
quàm ab
hostibus.

stores suimet ipsi fuerunt, sicut prius Caesaris fuerant. Ita Cassius Brutusque pœnas dederunt. Corpus Bruti inventum Antonius mox involvit coccina veste pulcherrima, crematôque reliquias misit matri ejus Servilia.

εργάζοντο αὐτίνται, κατὰ περ ἐργάζοντο
 ἔ Κασίαν. Κασίαν τὴν ἢ Βρυ-
 τὸ τοιαύτῃ δικῶν ἐδιδόκατο· καὶ
 Βρυτὸν Ἀντωνίου ἀνδρῶν, ἀλλ’
 ἐσάλε τε τῆ ἡρώεη Φοινικίδι εὐθύς,
 καὶ κρυπτοῦ τα λείψανα, τῆ μητρὶ
 Σεργιλίᾳ ἐπιμύσει.

Bruti fu-
 nus.

Exercitus
 Bruti de-
 ditionem
 facit.

669
 Virorum
 illustrium
 qui Bru-
 tum se-
 queban-
 tur, inte-
 ritus.
 L. Cassi.
 Catonis.

Labeonis.
 Labeo ju-
 risconsul-
 ens.

Exercitus, ejus morte cogna-
 ta, misit legatos ad Caesarem &
 Antonium, impetratôque venia
 inter eos divisus est: erant autem
 circiter quatuordecim millia.
 Mox & illi deditionem fecerunt,
 qui erant in diversis castellorum
 praesidiis. Castella ipsa cum cas-
 tris hostium concessa sunt in
 pradam Caesarianis & Antonia-
 nis militibus. Illustres viri qui
 Brutum sequebantur, partim in
 praelio ceciderunt, partim ipsi se
 interemerunt, sicut imperatores:
 quidam data opera pugnarunt
 usque ad necem, & in his L. Cas-
 sius imperatoris fratris filius, &
 Cato Catonis illius filius, sapius
 ingerens se hostibus, postremo
 deposita galea, sive ut agnosce-
 retur, sive ut periret facilius, sive
 utraque de causa. Labeo, item
 vir notae sapientiae, pater Labeo-
 nis ejus qui nunc quoque inter
 jurisconsultos celebratur, effossa
 in tentorio ad sui corporis mo-
 dum fovea, ubi reliqua servis
 mandavit, uxori quoque & libe-
 ris scripsit quae voluit, & literas
 servis commisit: fidissimum au-
 tem ex eis dextra prehensum cir-
 cumegit, ut mos est Romanis
 libertos facientibus: môxque
 gladium ei dedit & jugulum praee-

Ο ἵ στω πῶ Βρυτὰ στρατὸς, ἀ-
 τε ἐπύδοντο τετάρτω Βρυτὸν, περὶ
 σθεὶς ἐς Καίσαρα καὶ Ἀντωνίου ἐ-
 πεμπεύ, καὶ συγγνώμης ἐπέχον, καὶ
 ἐς τὰ στρατόμαχα αὐτῶν διηρήθη-
 σαι, καὶ ἴσαν ἀμφὶ τὸς μισθὸς καὶ
 τετρακισχίλιους παρίδουσαν ὅ ἐπὶ
 τοῖς αὐτοῖς εὐνοῦς καὶ οἱ κατὰ τὰ
 φρούρα πολεῖν ὄντα, τὰ δὲ φρου-
 ρα αὐτῶν ἐ τὸ στρατόπεδον ἰδέσθαι
 τοῖς Καίσαρι & Ἀντωνίου στρα-
 τῶν Δρακόνω. Ἐ δ’ ἀμφὶ τὸ Βρυ-
 τὸν ἀνδρῶν ἐπιφανῶν, οἱ μὲν ἐν τῶν
 κήρυξ ἀπέθανον, οἱ δ’ αὐτῶν ἐξή-
 ζαγον ὀμνίᾳς τοῖς στρατηγῶν, οἱ δ’
 ἐξέπιπθῆς ἐμαχιστὸς κίχρη Ἰου-
 νάτου, ὢν ὡς Λευκίος τε Κασσιῶ
 ὁ ἀδελφιδδὸς αὐτῆ Κασσίου, καὶ
 Κάτων ὁ Κάτων, ἐπιπίπτων ὁ-
 δε τοῖς πολεμίοις πολεμίοις, ἐπὶ
 ἰσχυροσθέντων, ἀναλύσας τὸ κορυ-
 φῶν, ἵνα ἢ γνῶσθῆς ἢ εὐλητῶ,
 ἢ ἀμφοτέρω ἐπὶ. Λαβείων δ’ ἐπὶ σφί-
 ρια γινώσκων, ὁ πατρὸς Λαβείων
 τὸ κατ’ ἐμπόλαιον νόμον ἐπὶ τῆ
 αἰωνίμου, βῆτρον ἐπὶ τῆ σκηνῆ
 το μίχρη αὐτοῦ σάμα π ὄρου-
 ξαμῶν, ἐ τὰ λοιπὰ τοῖς στρα-
 τῶν ἐν τῆ γαίᾳ, ἐπέσκηψε τῆ
 γυναικὶ ἐ τοῖς πασι ἀλλ’ ἂν ἐ-
 βουλεῖς, ἐ τὰ ζήμματα φέρον ἐ-
 δωκε τοῖς αἰεταῖς, ἔ δ’ ἵ πτωχῶν
 τ’ ἀξίως λαβείων, ἐ ἀειστέ-
 λτας αὐτὸν ὡς ἐπὶ ἐπὶ Παρκεῖας
 ἑδωκε, ἐ πλὴ σφάγιω ὑπέχεσθαι καὶ

επὶ δεξιᾷ

επὶ δεξιᾷ

επὶ δεξιᾷ

επὶ δεξιᾷ

επὶ δεξιᾷ

τὸ δὲ μὴ ἢ σκευὴ τέφρα ἐβύτο.
 Ράσκου ἢ ὁ Θραξ ἐπινηχάσθαι ἐν
 τῷ ὄρει πολλούς, καὶ γέρας ἦσπε τε
 ἔλασσε, σάξασθαι τὴν ἀδελφὸν ἐαυ-
 τῆς Ράσκου πόλιν, ἃ καὶ διελέχθη,
 ἐπὶ ἐσθ' ἀπ' ἀρχῆς ἀλλήλοισι οἰδεοί
 Θραξικῆς διεφέροτο, ἀλλὰ δύο στρα-
 τειδῶν μεγάλων τε ἔαμφοτέρων
 αἰεὶ τὸ ἐπέων γὰρ συμφορομέ-
 νων, τὸ ἀδελφὸν τὸ τυχεῖς ἐμελετη-
 νο, ἴνα ὁ νικῶν ἀσπασθῆται τὸ ἡσά-
 μβρον. Πορκία δ' ἢ Βρυττου μὲν γυ-
 νή, Κάτωνος ἢ ἀδελφῆς ἔρωτέ-
 ρου, ἐπεὶ τε ἀμφὶν ἄλλο δαπνη-
 νητοῖν ἐπύθετο, φυλασσόμεναι αἰεὶ
 τῷ εἰκῶν πῶν ἐγκρατῶς, ἐγκρα-
 τῶς πυλῶς ἐνεχθείσης, ἐρπύεται
 τῷ ἀνδρῶν κῆτέπεν. ὅσοι δ' ἄλ-
 λοι τῷ ἐπιφανῶν ἐς Θάσον διεφυ-
 ραν, οἱ μὲν αὐτῶν ἐξέπλοισιν, οἱ
 ἢ ἐπίτρεψαν ἑαυτοὺς ἄλλο τὸ λοι-
 πῶν στρατῶν τῶν ὀμοτίμων Μεσσάλα
 τε ἔ Κορνηλία, ἔ Λακίῳ Βιβίῳ
 ὅπ βουλόσονται αἰεὶ σφῶν ποιεῖν
 αἰεὶ ἀπέιταν. οἱ δὲ Σωθέρμοι
 πῶς αἰεὶ τὸν Ἀντώνιον, Ἀντωνία
 Ἀγαπλούσων ἐς τὸν Θάσον παρ-
 ἴδουσι ὅσοι καὶ ἐν Θάσον ἔρχονται
 τε ἔ ὄπλα, ἔ πρῶτον διαφιλῶς, ἔ
 ἄλλη παρεροσμένη πολλή.

Οἱ τὰ μὲν δὴ Καίσαρι τε ἔ Αν-
 τωνία Ἀγὰ τὸ μὲν ἐπισφιλῶς καὶ
 δουρὶ περὶ ζομοχίαν τηλικούτων ἐργῶν
 λῦσο, οἷον ἐχ' ἐπερὶ ἐγένετο αἰεὶ
 ἔκαστα. ἔτε γὰρ στρατὸς πρῶτος ἢ
 πρῶτος ἔς χίλους αἰεὶ περὶ ἦλθε
 Ρωμαίων ἐκατέρωθεν, ἐχ' ἑσθ' συν-
 τάξει πολυκῶν στρατομῶν, ἀλ-
 λά δροισίνδ' ἐπιλελεγμένων, οὐδ'
 ἀπὸροπέμων ἐπ', ἀλλ' ἐν πολλῶ
 γενομισμένων, ἐπὶ τε σφῶς ἔ ἐκ
 ἀλοφυλῆ ἢ βέρουα ἐπὶν πρῶ-
 ηαc

buit. Et huic quidem tentorium
 pro sepulchro fuit. Rascus autem
 Thrac multos ἐ montibus
 retinuit: cujus opera prami-
 petiit & accepit salutem fratris
 sui Rascupolidis: unde satis ap-
 paruit, nec ab initio belli hos
 Thracēs dissensisse: sed quum
 duo magni exercitus prope ter-
 ras eorum dubio Marte confi-
 scerentur, incertum eventum
 ita partiti, ut victor victum ser-
 varet. At Porcia, Bruti uxor,
 Catonis junioris soror, post-
 quam utrumque hoc fato subla-
 tum audivit, quum à domesticis
 admodum cautè servaretur, prun-
 as è foco raptas deglutiit. Quot-
 quot autem alii nobiles in Tha-
 sum evaserunt, partim enaviga-
 runt inde, partim cum reliquo
 exercitu in Messala Corvini &
 L. Bibuli potestatem ac arbitrium
 se dederunt: alii de salute cum
 Antonianis pacti, Antonio in
 Thasum appulso tradiderunt
 quicquid ibi erat pecuniarum,
 armorum, commeatuumve, &
 apparatusum reliquum.

Atque ita Caesari Antonioque
 periculosa audacia duobus terre-
 stribus praeliis talem victoriam
 peperit, qualis ad eam diem nul-
 la fuit. Nunquam enim antea
 tanti aut tales exercitus Romani
 conflixerunt inter se, non ex de-
 lectibus urbanis conscripti, sed
 virtute lectissimi: nec tirones,
 sed veterani, bellis tam externis
 exercitati quàm civilibus: unius
 linguæ, unius militaris discipli-
 nae, peritia pares & robore, & ob
 hæc

Rhasci &
 Rhascupo-
 lidis fra-
 trum pru-
 dens con-
 filium.

Porciae,
 Bruti ux-
 oris, inte-
 ritus.

Perculosa
 Caesaris &
 Antonii
 audacia.

670
 Prælium
 & confi-
 ctus Bruti
 & Cassii
 cum Cæsa-
 re & An-
 tonio
 quantum
 & quàm
 memora-
 bile.

hæc non facillè alteri ab alteris superabiles. Ad hæc in nullo unquam bello tanto impetu tantæque audacia tam multi congressi sunt, & quidem cives, quondam inter se familiares contubernalesque. Id ita esse certo argumento colligitur, quod exæquato utroque pralio, non minor casorum numerus apud victores compertus est. Atque ita imperatorum Antonii Cæsarisque prædictionem ut veracem exercitus comprobavit, uno unius dici labore servatus ab extremo famis ac internecionis periculo, & per gloriosam victoriam translatus ad summam abundantiam. Evenit & quod prodeuntibus in aciem Romanis præfaguit animus: decretum est enim ea pugna de universo statu ejus civitatis, nec rediit posthac respublica, nec fuit opus similibus inter cives contentionibus, absque una defensione Cæsaris & Antonii, quæ fuit inter Romanos ultima. Motus verò qui usque ad eam intercesserunt post Bruti obitum, Pompeio & Cassianis qui evasabant, renovantibus bellum, quòd haberent adhuc ejus apparatus reliquias, nec parem præ se tulerunt audaciam, nec similia erga imperatores studia vel civitatum vel exercituum: quia ceptis non illustribus quisquam, non senatus affuit, denique non ipsa popularis aura, ut Cassio Brutoque,

Prælia secuta illi non conferenda.

μέναν, ἀλλὰ καὶ γλώσσης μιᾶς ὄντες, καὶ τήρης πολέμῳ μιᾶς, καὶ ἀσκήσεως & καρτερίας ὁμοίας, δυσκωταγῶνται παρ' αὐτοῦ ἴσαν ἀλλήλοισ'. ἔτε ὁρμῇ καὶ πόλει ποσὶδε πνὲς ἐχρησάοντο ἐν πολέμῳ, πολίται τε ὄντες ἀλλήλων καὶ οἰκείῳ καὶ συσσεπῶται ἡρώδῃροι' τιμηθέντες ἢ ὅτι ἦ νεκρῶν ὁ ἀριθμὸς, ἐπανισουμένης ἐκατέρως μάχης, ὅτε ἐλάσσαν ἐδέξεν ἐδ' ἐπὶ τοῖς νεκροῖσιν ἕνα. ὁ δὲ στρατὸς ὁ Ἀντωνίου & Καίσαρος τὸν ἦ στρατηγῶν λόγον ἐπηλήθευσαν διὰ μιᾶς ἡμέρας καὶ δι' ἐνὸς ἔργου, κίνδυνον ἔσχετον λιμῶν & δι' ἀπυλίας ἐς δόρυον δουφιλῆ & σωτηριαν ἀσφαλῆ & νικητὴν ἑυκλεῆ μεταβαλόντες' ἀπώληται γὰρ μὲν αὐτοῖς καὶ ὁ σωλιόντες ἐς τὴν μάχην, ἐπιμενεύσατο Ρωμαίοις' ἐκείνη ἣν αὐτῶν ἡ πολιτεία παρ' ἐκείνο τὸ ἔργον μάλιστα, καὶ ἐπανήλθεν ἐς δημοκρατίαν ἐπὶ, ἐδ' ἐποίησαν αὐτοῖς ἐς ἀλλήλους ἐδέξεν ὁμοίαν, χειρὸς τε ἦ μετ' ἐ πολὸ Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος' εὐσείας, ὑστάτης Ρωμαίοις γενόμενης. τὰ δ' ἐν μέσω μὲν Βεγγύτων, κατὰ τε Πομπηίου & τὸν διὰφυγόντων Κασσίου & Βεγγύτου φίλων, λείψανα ποσὶδε παρεσχευῆς μεγάλα ἐχόντων, ἔτε ταῖς τότε μάχαις ὁμοίαν ἐπὶ ἐγίγηθε, ἔτε ταῖς ἦ ἀνδρῶν ἢ πόλει ἢ στρατηγῶν ἐς τὴν ἡμετέρας ὁμοίαις' ἐγὰρ ἡς αὐτοῖς τῶν ἐπιφανεῶν ἐτι ἐδ' ἢ βουλὴ ἐδ' ἢ δόξα αὐτῆ, ἡς ἐς Κασσίον τε & Βεγγύτον, ἀπήντα.